

nr=174

E 233

tem bilhete

Ine
191

MICROFILMADO
39/4/87
Alvaro

Adrianus Carthusiensis

Liber de remediis utriusque fortunae.

Louvain [1485] or 1475?

Hain, 95; Pellechet, 5-7.

Gesamtkatalog der Holzdrucke 250

23-1-23. N.B.

June
1911

Incipit liber de remedijs utriusq[ue]
Fortune prospere et aduerse. Cōpilla-
tus per quēdam Adriani Cartusien-
et sacre theologie professorem.

Prologus.

Quondam mihi medicā-
ti. subiit illa que me se-
pius occupat cogitatio.
futuroꝝ spes. fastidiuꝝ
pñtium. Iudicii metus
formidoꝝq[ue] penaz. Et qđ dsequens ē
et unde tota cogitatio descenderat.
peccatoꝝ meoꝝ mesta recordatio me
tristem dfractumq[ue] reddiderat. Insu-
per versavi corde mūdi ac presentis
eui statum. Ascendiq[ue] arcem mētis qđ
tum potui. et tanqđ subductus in ali-
cuius ardui montis verticem celsiore-
sum speculatus desuper rez. infra ta-
lencium facies. et hincinde porrectis
oculis ī diuersa fluctuātis mūdi tur-
bines incuebar. Ut ueꝝ fatear inge-
muli ipsius ex corde sum misertus. tot
malis visis super terrā. Nam (ut po-
ete uerbis utar) Nō mihi si centū lin-
gue sine oraq[ue] centum. ferrea uox. oēs
scelez deprendere formas. nec cuncta
penarū percurrere nomina possem.

Preterea Heraclitum philosophū in
publicum procedentē et uidentē tur-
bā male uiuentū (imo male pereuntū)
hominū fleuisse legimꝝ. Democri-
tum risisse. Huic miserie ōnia que agi-
mus. illi uero ineptie uidebant. **E**x
hoc pensare potest quisq[ue] qđto dolo-
re interno premit. qđtag[ue] cōpassione
moueat ille. ad cuiꝝ viscera ptinet il-
lud. Suis infirmat et ego nō ifirmor
Suis scandalizat et ego nō dror. Sa-
ne si cui uacet incuere hominū studia

vota. iudicia. officia. dicta. facta. ex-
ercitia omnia que agunt. et que pati-
unt. et metiri uelit secundū fidez et ra-
tionē mensuras ueras humanoꝝ ac-
tuꝝ. Suis eos qđso dubitabit furere
si furerent cū paucis. nisi pariter om-
nes insanirēt. Nūc ut ait sapiēs Scul-
torū infinitus est numerꝝ. nūc uero sa-
nitatis patrociniū. insanienciū turba
est. Cepit licitum eē quod publicꝝ ē.
nullū est nephas sine exemplo. Non
tñ gerit scelus s; docet. Undiq[ue] pra-
ui mores imperant. probi exulant. vi-
uūt plane hoies quasi ad nihil aliđ
qđ ad seruiendū gule. ac uentri sese na-
tos putent. Prorsꝝ infauista mācipia
adducta dominis tam turpibus.

Et si paucis licuit oculos altius ex-
collere. vulgari tñ puluere cecati. aurē
prestare nequeūt uocantibus ad me-
liora. Impedit em̄ fragor atq[ue] strepi-
tus populariū erroꝝ. Sic quoq[ue] mag-
na pars mortaliū. seu uolens seu co-
acta. beluaz moribus proterua. cor-
pori seruiens cultū animi negligit. ut
nō ī merito iumentis īspicientibꝝ ho-
mo oparet. Nilq[ue] inter se differe ui-
deas. nisi qđ illis nulla ratio est. Istis
praua atq[ue] inperuersꝝ sollers. et hoc
merito suo. nec quidem inficior quia
uolentibus accidit. Nolunt intellige-
re ut bene agant. s; secundū prophē-
tam. Sapientes sunt ut faciant mala
benefacere nescierunt. quia volupta-
tem pro uirtute colunt. diligunt hoc
exilium pro patria. Ita presentibus
frunt. ut futura rideant. Adeo ener-
uati sunt et effeminati. tanta quoq[ue] ē
animoz leuitas ac mollicies. **H**ic em̄
in bello isto eterne pacis. primo qđ
cum ipso nō uideo gerimus cuius nos
facere poterat uirtus sola uictores. a

Brochardian

bellū gē mūdi

qua. volentes scientesq; destituimur. soli imbecilli et iermes cum hoste tanto cogredimur/ quos ille nimirum velud leue quoddam attollit. ac deicit in gyrum. rotat ac ludit nobiscum. vinci quidem tolerabilius foret. nunc habemur et ludibrio. Cuius est hostis duplex acies est una prosperitatis qua blandit ut fallat. Altera aduersitatis qua minatur ut frangat. utraq; metuenda. utraq; tamen toleranda. Nec freno indiget. illa solatio. Nec elatio animi reprimenda. Illic refouenda fatigatio atq; subleuanda. **Dez** et si utrobique par discrimen. blanda tamen magis formidanda est. imo quam minas. ut exempla vite probant et rerum experimenta. verum et magni difficultatis argumentum raritas. Nam qui damna. qui paupertatem. qui carcerem. qui exilium. qui supplicium. qui graues morbos. qui fortissimas temptationes. et qui mortem ipsam. modestiori animo perculerunt. plures vidimus. qui diuicias. delicias. dignitates. plausus. nullum. Vidimus etiam plures contra aduersitatis ictus inuictos persistisse. quos strauit ludo facili prosperitas et robur. Sed mine non fregerant inflexere blandicie. Nescio quomodo mox ut fortuna micior esse ceperit. mens emollita fieri incipit tumidiore. et obliuione sui decipere. Sed ut dulcescat magis uirtus. ipsa auidius querat. ameturque tenerius. que in diebus rariora habet hospicia. Cuius species si videri possit. (ut ait Plato) omnium intuentium oculos ad se traheret. **Dis** tendendum qualiter illa ab hoc ludibrio nos liberat atq; ab hoc implacabili hoste. uirtus sola triumphat. **Quo** quoque itrepida semper et inuicta. nullos inanes perhorrescens stre-

pitus. Inter aciem hanc et illam superba incedat. magno cum contemptu utriusque. **Sed** quidem apertius monstrare. sua uere copiosius. ad primum animus aspirat. in duobus libellis sequentibus.

In primo quidem quomodo uirtus nuncquam credat letis. neque blandis attollatur.

In secundo quomodo ostendat minas. neque aduersis ullis terreat. **Sparsim** uero in utroque ostendit uirtus uanitati. quam leuis sit. cum ueritas enituerit. quam nihil sit hypocrisis. cum ipsa uirtus effulserit. **Ostendit** superbie. quam humilitate sit inferior. auaricie. quam sit pauperior largitate. **Stucie** humane. quam stulticia sit obiecta prudentie. **Uindicta** quoque voluptati quam feda sit temperantie comparata. **pue** ex colloquio. **E** et **E** facilliter comprehendi potest. ut scilicet cultor uirtutis. et amator ueritatis. **E**. uocetur.

E. Vero. Tyro uanitatis atque uicioz seruus nuncupetur. **Huic** et de moribus et communi uita hominum quantum ad omnem statum. gradum sexum. conditionem. et etatem secundum materie exigentiam aliquid intermiscui. **p** ut suggererebat animus. et ex sanctorum sententiis. ac etiam philosophorum et illustrium poetarum colligere potui. **quis** enim inops et pauper ego. **latus** tamen est campus scripturarum. **paz** fateor ex propria archa sumpsit. **sz** potius operauit diuicias aliorum. **sz** neque hinc etiam minus sapiunt melliflua et deuota eloquia sanctorum. quia adiuncta sunt eis. **Interdum** etiam scripta ethiceorum. **Nam** sicut diuitibus ciborum. ita et sapientibus semper studioz uicissitudo gratissima est. **Non** enim tantum exquisita. sed etiam et rudia delectant. **Porro** ex industria. **ne** eloquii uniformitas fastidius pariat. **meum** loquendi

¶ Arias m. 27.

¶ Ad uirtutem

¶ de ymaginibus

¶ In auctoritate.

¶ Mo/pe.

¶ In uirtutibus
in auctoritate

¶ In uirtutibus
in auctoritate

filium parumper mutavi a consuetudo, ma-
 terias variaui et sententias. ut diuer-
 sitas ipsa torpentes vires excitet. et ali-
 quid afferat nouitatis. Inopinataeque
 etiam allocutionis istorum duorum varie-
 tas. rapit animo ad ymaginem concio-
 nantis quoniam aures mulcet. tedium mi-
 nuit. sine nullum audiendo sentire labo-
 rem. **¶** Preterea si quid in his inueniatur
 fuerit quod lectorem offendat. (si ta-
 me aliquis attingere dignetur) vel quod
 doceat in errore. quod honestatem non sapi-
 ac. vitam non instruat. virtutem non exci-
 tet. vel quod non edificet ad salutem. id
 noli esse meum proceptor humiliter. re-
 uocans ac poscens correctionem. **¶** Ex-
 pandat ergo nunc in primis pulchras
 merces suas mundus. et suauiter alli-
 ciant cuncta speciosa eius. pecunias
 permittat avaricia. luxuria et gula uo-
 luptates. Ambitio purpuram promit-
 tat ac applausum. Superbia potentiam
 ac altitudinem. Assit iam omne quod
 est pulchrum visu et quod sensibus blandi-
 dit. huc quidem nunc properet omnis
 turpium cohors. totusque grex mollium
 hic accedat. Arci uero presideat vir-
 tus ipsa. et his omnibus una uox res-
 pondeat. clipeoque et galea suis arti-
 bus propria et ui. imo celesti magis
 auxilio fulcata. Hunc blandientium pri-
 mum ac postea circumferentium hostium te-
 la discutiatur. unde stet victoria. equum
 iudicem optabo.

¶ **T.** **E**ya quae lete mihi mundus ar-
 ridet. **¶** **C.** **A**dulci malis suis gau-
 dent. bonis angunt. tanta mentes ho-
 minum habet cecitas. Preterea arrisus
 iste ne derisus sit. uidero. Solet namque
 mundus suis propinare dulciora pri-
 mum. sed cum inebriati fuerint. id propi-
 nat quod deterius est. blanda manu

virus intermiscens. Sic ut Fallax ap-
 plaudit. quatenus successu infelici in
 hac breui uita fortunatos. in grauem
 luctum mittat de arrisu. et de applau-
 su in eternos gemitus. **¶** **A**d allem er-
 go molestum tibi mundum esse. atque odio.
 Nam sic et mali fuga propior esset. et
 propinquior spes salutis. At nunc de-
 lectatio morbum auget alique. hic a te
 longius salua sit. oportet. Quippe sal-
 nus fieri renuit quem delectat egrotare.

¶ **T.** **A**dulcum me diligit mundus.
¶ **C.** **E**x hoc patet consilium tibi pu-
 ta. odio tibi magis profuisset. Fallax
 enim eius amicitia. ab initio fefellit su-
 os amatores. Reuera felicior multo
 cui mundus indignatur. quam cui semper est
 propicius. Omnia enim desiderabilia
 eius etiam speciosa magis quam salubria
 sunt. plus minantur semper quam promit-
 tunt. Et si quos istorum candidiorum
 ornare uidentur. eos onerant magis ac
 quam premunt. Adcirco reddas ei odium
 pro dilectione sua. contemptum pro fa-
 uore. Si minus te inuenies delusum. in-
 uisum hostem senties quem nunc hic sus-
 picaris amicum. Erratis filii. Adam
 haec blanda mundi bona magna pu-
 tatis esse munera et insidie sunt. quia
 fallaci uoluptate delectant et capti-
 uant suos possessores. Creature inque
 sapiens in odium facte sunt. atque inuisi-
 cipulam pedibus insipientium. quia
 fruuntur eis quibus ueri debuerunt. At
 si ab hoc periculo cupis esse liber. ad
 omnia viscata beneficia eius discas te
 habere. sicut veteres Troiani habe-
 bant se ad helenam. quam quidem non can-
 gere minus erat. immo nec uidere dig-
 nabantur.

¶ **T.** **A**d mundus me delectat. **¶** **C.**
¶ **O**mne de suo malo gaudium stultum

praestitit auctoribus

Agg. m.

de mundi
delectatione.

¶ Rom.

¶ Ex. in helena.

¶ Ap. p. ceteros d. s.
 ad seniores. Exani
 pass. ff. erga helena
 h. nos pati oz erga
 voluptate. / longe
 si a delinquendo secede-
 tes. familiaris quod oz app-
 son. in fine illor
 q. flexa lict. v. s. f. i. n. t.
 ca. s. anti. v. l. e. s. t. a. r. c. /

est. Nam mala quideꝫ etsi mala sunt. tunc tamen pessima cū delectāt. quia hanc suauitateꝫ sequi solet finis amarissimus. quod in illis plane experimur. quibus presens mundus sic dulcessit. qui hec terrena beatificant. qui in rebus ponūt spem et desideriuꝫ. Naz quo mundus sua specie amplius nitet et splendescit. eo nequiores infundit oculis caliginē. ac demū aureo Babilonis calice perfundit et inebriat. suosqꝫ amatores dementat. et more Jude eos deosculat. Id quidem. ad tradendum eos angelis Satbane dicēs. Quēcumqꝫ osculatus fuero ipse est. tene eū. et secundū legē uestrā iudicate. Quātum em̄ sese glorificauit in delictis. tū date ei locum ad luctum in tormentis.

¶ Terrenis rebꝫ gaudeo. **¶**

Ad gaudiū multi tendunt raro tamen percingunt. quia ubi ueꝫ gaudium assequunt̄ ignorant. Alius nēpe in diuitiis et luxuria. alij in ambitione et clientū turba queritat. iste ex amica ille ex pecunia. hec omnia gentes inquirunt. quos omnes falsa et breuia blādimenta decipiunt. velud vniꝫ bore ebrietas. hylarem insanā longi tēporis tedio recōpensat. Nec em̄ magno ingenio colunt. ardentē appetuntur. Sunt in desiderio quasi sint materia gaudiū et leticie. et sunt causa doloris et tristicie. In hoc vno inquit Seneca excusandi sunt dii. qꝫ hec que vrūt et excruciant. offerant operantibꝫ. Sane nō sunt hec solida gaudia bonoꝫ. sꝫ sunt falsa solacia miseroꝫ. **¶** Breuiterea disce gaudere. velim qd̄ quideꝫ bone vice fundamentū eē dixerī. fundamentū dico. culmē est. scire quo gaudeas. hoc est ne uanis gaudeas.

¶ Sutas forsan velle me tibi detrahēre multas voluptates qꝫ has blādas nugas submoueo tibi. imo illas nunqꝫ deesse tibi volo. Illas nāqꝫ tibi volo nasci domi. Nasct̄ quidē tibi si intra te gaudeas. nō legisti. Secura cōscientia quasi iuge diuiniꝫ. ergo ne te q̄seris extra. Si em̄ tibi domestica sit felicitas. nil opus habes mendicare foris. **¶** Breuariatores ergo redite ad cor. Inuis bonum uestꝫ est quod foris queritis. Omnia externa vobis peregrina sunt. tantūqꝫ superficialiter aut perfunctoriā habēt voluptatē. cum gaudium illoꝫ aduentū cū sit ac fundamento carens. Quippe haustum est a rebus extra. quaz hylaritates leues. remittere quideꝫ frontem possunt. sed nō implent pectus. Aliud enim est ridere aliud gaudere. Nāqꝫ nō est gaudere impiis dicit dominus. qui etsi rebus habundant forsan foris cachinnāt. itus sunt inanes nec habent ibi vnde gaudeant. verūz gaudium inuis orit̄ ex puritate et mūdicia cordis. ex serenitate mētis. ex cōscientie testimonio. ex cōfidentia animi in deum. atqꝫ ex uirtute ipsa. Hinc insurgit gaudium verum in domino virtutum. Ideꝫ gaudiū interiora cordis penetrat. et ideo medullitus delectat. hoc uero gaudio si gaudere cupis. falsum gaudium linquas oportet. Nequit em̄ veritas cuz mendacio possideri.

¶ Diligo mundū. **¶**

Potes et diligere mundū. potes et odire. namqꝫ si eum diligis prout est via ad deum permiserim quidem. imo et iusserim. ut seꝫ cōsiderata specie atqꝫ pulchritudine eius. pulcherrimꝫ oditor ipiꝫ noscat. colat. laudeturqꝫ

¶ ex.

¶ Seneca.

¶ Via prima.

Job. 10.

¶ hoc bonis
mors e.

Si vero ut finis a te diligat. affixus in limo profundi adeo ut de lacu miserie et de luto factis nunquam velis erui. Si inquam ei affixeris ut in amore eius intentionis tue finem ponas. odire dicas. male enim diligis criminaliter quoque vivis multipliciter non est in te caritas patris tui. At vero si mundum diligis prout est quedam speciosa ac pulchra effigies in se. neque ut finis. neque ut via peccatum est veniale. scias. Tu quoque cuius sis spiritus. mores tui approbati bunt atque vita.

T Adundum tanquam paradysus mihi est.

Infantis filii Adam. prudentes huius seculi. ciues Babilonis. non eicit vos de paradiso deus. ut paradysum hic altez iniquitatis. ut regnum vestrum sit de hoc mundo. ubi omnia viscosa. omnia lubrica. omnia perniciosa. tenebris operta. et obsessa laqueis. insidiis circumvallata ac periculis plena. per que sane ad maius periculum devenit. Suipe maiorem impietate nemo habet. quod ut animam suam preciosam quis exponat pro tam vilibus rebus. in quibus tam multe vigilie. tam modicum festum. tam magnus labor. tam brevis voluptas. tam vere miserie. tam false deliciae. quorum furis ac sequela. perditio est temporis. afflictio animi. extinctio spiritus. turbatio mentis. cecitas intellectus. et de mundi evacuatio gratie. attendantur preterea effectus huius fluctuantis mundi. cum heri intrastis mundum. cras exhibitis. hodie hospicio receptus. cras expellendus est. Non enim hunc restat manendi locus sed transmutandi. Omnia namque ista tanquam cuiusdam hospitalis loci suppellectilem debuistis aspicere.

neque quicquam ex his plus a vobis absorbat quam huc attulistis. Vnde Paulus quid enim habes quod non accepisti. quod si accepisti. quid inde plus gloriaris quasi non accepisses. nunc vero in hoc articulo temporis. incerta et cito peritura. queritis. negligitis eterna. densum lucum congregatis. perennitatis eterna bona. unde animus salubriter gaudere debeat. Et temporales angustias a rebus mendicatis foris. unde animus spiritualiter semper gemit. Ac per hoc qui omnia vestra queritis in mundo. nihil uos habere in celo demonstratis. En clamat mundus quod omnes sectatores suos fallit. et tamen diligit. quod amicos suos martirizat. et toto corde occupat. perturbat quidem. et amat. quid si tranquillus es. sane statim mundo multum adhereres. qui sic cadentem amplexaris. multum flores eius colligeres. qui a spinis nequis reuocare manus. Respice inquam professor mundi stolidissime. suffecerit tibi fallacis eius deseruisse. consule tibi priusquam hic velis abortiuum te eiciat. nec sit qui te eripiat ex omnibus caris tuis. prope enim est ut amatores huius mundi. contemptores dei. ab eterne vite radice pressi in tenebras exteriores deerrantur. atque ab ecclesia sanctorum perpetua excommunicatione seclusi ex intolerabili doloris angustia metiantur. quod pernitiose decepit eos amor mundi. atque furiosus appetitus transitorie voluptatis.

T Etas mihi florida multum refert vite.

Adortalium deceptio prima. spes est que fallit multos et fefellit. quid nisi breve et inane gaudium tuum. nam flos iste dum loquimur arescit. Sane

Clamor m.

Inuictio m. gl.

de dilectio vite.

inniteris arundini. si ofidis iuuentu-
 ti. que etsi senectuti remotior sicut dea-
 turq; securior. tamen morti sepe vici-
 nior. nam etsi nihil tutum homini. pe-
 riculosior tñ vite pars ē. quā incautā
 nimia reddidit securitas. Nihil enim
 vicinius q̄ mors ipa vite est. que etsi
 distantissime uideant. cōtingue tamē
 sunt. prelabit̄ em̄ illa. ista semper in-
 stat et quocunq; fugeris iminet cerui-
 cibus. **A**d est iuuentus. senectus lō-
 gius abest. **I**uuentute nihil est mo-
 bilius. nō em̄ stat s; mulcendo fugiēs
 abit. **I**nsidiosy nihil senectute que p-
 tenebras et silentiū pedetentz subieās
 ferit improuise. et dum lōgissima fin-
 git. ante fores stat. Sic em̄ hec breuis
 vita que eē incipit carpit̄ assidue. et
 minutissimis porciunculis dū dat̄ eri-
 pit̄. et furtim nullo pedum strepitu i-
 ter somnū et iocos effluit et dilabit̄.

Adultum adhuc superest vite.

Fateor quidē si equis spaciis oēs
 homines uiuerent. nūc pluribus uis-
 itur ac disparibus cursibus prefinit̄.
 primaq; etas mortem sepe prior inci-
 dit. quo fit. ut plerūq; uicinior sit ex-
 tremo. qui remotior eē uidebat̄. vti-
 nā temporis celeritas ac breuitas. ita
 in principio ut i fine breuior eēt nota
 Hunc uero intransibibus infinitū qd̄
 dam repromittit. exeuntibus reddit̄
 nihil. et quot secula uidebat̄. uix sunt
 totidem momenta. et fraus demū cog-
 noscit̄. dum uitari nequit. hinc ē q̄
 etati illi frustra ofulit̄. incredula enīz
 simul et inexperta. p̄temptrix ofulii ali-
 eni. inops sui. nō prius quid eē debu-
 istis aduertitis. q̄ qd̄ eē uoluitis ef-
 facti estis. qd̄ si in tempore de mille
 vnz intelligeret. per se. uel p̄deret do-
 centi. nō tam multis anfractibz p̄ntē

vitam duceret. cuius unica et recta p-
 virtutem via est.

Eupio diu uiuere **E**

Pauci q̄ bene multi q̄ diu uiuane
 querunt. cum tñ bene uiuere qui uult
 potest. uiuere nemo diu. **P**reterea q̄
 lis uita nō q̄ta sic estimanda est. quō
 em̄ de fabula sic et de tua uita cogil-
 ta. de qua nō q̄ diu. s; q̄ bene acta sic
 querit̄. **P**orro uiuere solūmodo. nō
 est tanti. nam uiuūt animalia facta. ut
 uūt serui tui. uiuūt et uermiculi. s; bñ
 uiuere magnū est. hic uiuere scz ut mel-
 rearis semper uiuere. neq; em̄ ut eane
 uiatores eunt. s; ut quo perueniant.
 Sic et hec temporalis uita tua nō sui
 causa est. s; ut in ea aliquod magnifi-
 cum ac preclaz facias. ut discas mori
 mundo. dum uiuere licet. terrena des-
 picere. dum habundas. carnē crucia-
 re. cū coronare possēs. spernere uolup-
 tates. cū eisdem possēs immergi. hinc
 in laudem uiri iusti scriptum est. qui
 potuit transgredi et nō est transgressy
 facere mala et nō fecit. Ita quoz sci-
 as uti istis temporalibus. ne futuris
 et eternis obsint. **D**einde nunq; bñ ui-
 ues. si de producēda uita semper col-
 gites. quia magna uite iactura. ipsa
 dilatio est. eripit em̄ p̄ntia dum futu-
 ra promittit. **S**ui enīz de incremento
 semper cogitat. ip̄sus usus obliuiscit̄.
Sane nō uiuit s; uicturus est. cuius ui-
 ta in crastinū spectat. omnia differt.
 semper pendet. quia p̄ter ultimū h̄
 lus dies sine crastino est. **S**i hodie q/
 dem manz nō apponat̄. minus ex cras-
 tino pendebit̄. **O**pe em̄ futuri tēpor-
 ris (quod alienum est. et mille casibus
 subiacens) presens certum qd̄ nostruz
 est negligere. extreme clementie est. qd̄
 em̄ pollicet̄ crastinus. hodiernz p̄stat

experimur illū multos fefellisse cupi-
entes sic aut sic uelle uiuere. qñ desinē-
dum erat. Sic sane multi moriunt' an-
teq̄ uiuere incipiunt. Preterea uides
cotidie turbam senū noua uite funda-
menta ponentium. iste quidez ad pe-
grinandum. ille ad nauigandum ali-
us ad edificandum. alius ad ambigē-
dum aut possidendum aliquid lōgo
futuro tempore. Sic et quidaz fingūt
se uiniores natu. sese fallunt etiā spō-
te. et blandiunt' sibi mendatio. ut tā-
dem indefinenter moriant' et deficiāt.
Nemo tñ ex hoc corporis domicilio
se exeundum fore putat. uel aliquan-
do. quos uelud veteres inquilinos i/
dulgētia loci atq; osuetudo etiā in-
ter iniurias decinere solet. ita quoq;
ut inopinata mors cū eis superuene-
rit. uideamus pauentes abire ac tre-
mentes. nō tanq̄ de uita excant s; tā-
q̄ extrahant' (nota res ē) Ne ergo ex-
tendas te ad impossibile. pñs temp⁹
noli uelle prolongare. qd̄ tam celeri-
ter preteruolat. atq; sui audicissimos
derelinquit. imo magis illud occupa-
re stude negociis salutis. sciēs hāc ui-
tam nō in spacio osistere s; in usu. ac
per hoc cū breuitate eius celeritate uē-
di certandū tibi fore. quia in proxi-
mo erit sabbatū. i quo nō licebat col-
ligere gomor aut quomōlib; aliter o-
perari.

Vita pñs mihi dulcis ē. **¶**

Sapienti est amara. quippe eaz de-
flendā esse indicat. prout probat do-
lor eius iugis atq; gemitus. Reuera si
credere uelimus altiq; ueritatē speculā-
tibus. tota uita hec supplicium ē. quo
cunq; etiā nos abscondimus. huma-
na mala nos sequent' et circūstrepent'
Incomoda noua urgebunt nos. anq̄

veteribus fuerit satisfactū. Exterius
nos multa circūstabunt q̄ angēt nos
ut fallant. interius uero que in media
sollicitudine nos exstuent. S; que la-
tebra quā nō intrat aliquis timor. q̄
tam munita quies quā nullus dolor
terrat. quē quietum. quē tranquilluz
imo quē nō laboriosum. nō anxiū
diem egimus. quod tam securū aut tā-
letum mane uidimus. ut nō ante cre-
pusculuz sollicitudo merorq; subrep-
serit. Insuper preteritis torquemur p̄-
sentibus angimur. timem⁹ semper de
futuris. sic quoq; et de mala habent'
do bonaq; sperando. hec uita transi-
tuz querelis et meroribus. ita ut mor-
tui magis sint laudandi q̄ uiuentes.
Reuera nimis delicatus es et miser. si
sub his sentibus computes delicias.
Preterea talem hanc uitā esse asserūt
gentium philosophi. ut etiā felicissi-
mis optandam mortem eē dicerent.
hanc tibi dulcem dicas rerum extrema-
tor egregie?

¶ Longam uitaz spero. **¶**

Quanto tutiq; cotidie foret te mel-
dicari quō equo animo eam posses
relinquere. porro uenient tibi anni. r.
anni. centum ueniant. ueniant et mil-
le. quid inde cū nullum sit iter sine ex-
itu. nulliq; tempus externū sine prete-
ricione. totum uiuere tuum. ad instar
puncti erit. eterna si p̄spexeris. quip-
pe eui longissimi differentia nulla est.
si p̄parare libet tempus quo uixisti.
illi quo nō uixisti nequiuēs. patebūt
q̄ breues eē dies hominis super terrā.
patebit et eos pauperes esse peregrini-
nos. prout attestant' ōnes patres nri.
clamāt. nolint uelint et multi greges
cachinant' n. multi molles ac delicati.
multi potentissimi. reges et tyranni.

¶ golut.

¶ pbat in pñs.

¶ Antichris.

¶ pbat p
mala ex a p̄

q̄t̄ clamore
sp̄i p̄p̄ia

qui precesserunt nos. qui hanc vitam
libenter eternassent si licuisset. s̄z stul/
to labore p̄sumpti defraudati suo in/
ani desiderio a dilecto mundo dere/
licti sunt. a viuentibus obliti sunt. re/
probati sunt a deo. infernus degluti/
uit eos. hic finis leticie trāsitorie. hic
fructus huius glorie temporalis. Pre/
terea peregrinos dixerim ⁊ aduenas
(mente uoluas de prop̄quo) quot hec
domus habuit iquilinos. quot ager
cuius possessores quot vinea ⁊ h̄mōi.
manent res ipse. s̄z transeunt homines
mortales moriunt. ⁊ perit eoz memo/
ria tanq̄ hospitis unius diei sup ter/
ram ita ut cum esse desierint. putentur
nunq̄ hic fuisse. qui em̄ aut quales ul/
tra quinquaginta annos hic riserūt. bi/
berunt. p̄mederunt. steterunt. ignora/
mus penit. Sic et de nobis posteris.
omnia sepelit obliuio. Eadem inquit
Dolicratas memoria est faustuosissi/
mi regis. atq; sui azini post modicum
tempus. nisi beneficio scriptoris isti
p̄s q̄ illi suffraget. s̄z esto. cū gesta
magni Alexandri narrant. preconifer
fortis. fuerit audax. potens. bellicosus
multas gentes vicerit. at uero crassus
pulcher aut fortis fuerit azinus eius.
tulit bene sarcinas. par hinc profec/
tus utriq; obuenerit. quantum em̄ ad
vitam ista. p̄ferunt azino. tantū ad ge/
tem regi Alexandro. Nihil prorsū lau/
des profunt. ubi quis nō est. si ibidē
cruciat. ubi est. si preconifer eum ho/
mines et demones tormentizent. quā
obrem uiuit sapiens q̄tum debet. nō
q̄tum potest. in media uita se cito mo/
rituz. meditat. uidet breuē esse vitaz
dubium exituz. et id perpetuū quod
imminet. animū format. tanq̄ q̄libet
dies ultima esse possit. Nābitatq; in

hoc mundo tanq̄ cito moriturus. neq;
q̄ longam. s̄z q̄ bonam vitam ducat
cogitat. atq; nullus cenā malam. uult
habere longā. vitam malā mulci. s̄z
et tu quid mali uis habere. uxorez. an
filios. an agrū. vineā. domū. vicinum
equū. uellem. puto em̄ q; neq; uis ha/
bere malā tunica. s̄z turpem uitā atq;
malam animā in qua sic te offendisti.
quid tu de teipso meruisti. ⁊ cur odis
tu sic teipsum. omnia em̄ pulchra erāt
omnia bona preter teipsum. ipse tur/
pis eris atq; malus. V te stultum di/
cam et tui ipsius crudelissimū inimicū

Naturale est appetere vitam.

Adde adhuc. quid in quibus hu/
manā quidem nō brutalē. hoc ē. A de/
lior esto azino tuo. noli in carne pone
re felicitatem. neq; secundū morē ani/
malium bona tua metiaris. nō enim
hoc homini s̄z bestiis naturale est. o/
nium nāq; tam phoz q̄ doctoz sen/
tencia una est. propriū op̄ hominis
esse. uiuere secundum rationē. que rec/
te mensura est humanoz actū. secun/
dū quam laudem meret homo uel vi/
tuperiū. Nihil em̄ ad rez p̄tinet q̄tis
diuiciis deliciisq; affluant aut habū/
dent uel a q̄ multis saluent. q̄ preci/
oso incedant apparatus. q̄to dominē
tur fastu. satellitibus q̄tis p̄stipent.
Omnia hec externa sunt et aliena. ni/
hil hoz suū. neq; quemq; bonū uiruz
faciunt. sicut neq; bonū gladium dic/
mus. cuius est baltes deauratus. s̄z cuius
ad secanduz subtilis acies est. neq; re/
gula. que est formosa. s̄z que est recta
querimus et laudamus. sic in emendis
equis depictas faleras nō inspicimuz
aut fellas deauratas. s̄z ipsum nuduz.
caput et corpus crurazq; intuemur. s̄z
ad speciē sic honestuz. ad cursuz uelox.

q̄t̄
Imuho
sp̄i p̄p̄ia

nūq̄

nūq̄ tu

Policty No

q̄t̄ m̄ alex. cr
c̄ḡat̄

q̄t̄ m̄ amy

si validus ad vecturā. Sic igit̃ vnū /
quodq; laudari debet. secundū id qđ
sibi propriū est. ac per hoc homo lau-
dandus est. si ratione uigeat. si sobrio
habundet intellectu. si pollet sapien-
tia. si virtutibus prefulgeat. si castus
probus ac pijs moribus institutus.

Iste quidem humana vita uiuit hāc
vitam imitari stude. tali vita uiuere
nō te tm̃ hortor. s; et rogo. **H**ūc uero
istum tenet insatiabilis auaricia. illuz
ambitio inexplēibilis cruciat. aliuz
inflat superbia. hunc eneruat uolup-
tas. illum fedat luxuria. iste uino ma-
det. ille marcet ac corpet inertia. **I**ste
istius cultor est. ille illuz nemo sui. **T**a-
les tu uiuere dicis. ego mori. **N**ec cē-
tenarios si adhibeas uixisse diu di-
cam. sed diu fuisse. **N**ō em̃ omne spa-
ciū. vita est. sed tempus. necq; propter
canos aut rugas quis estimandus ē di-
utius uixisse. cuz multi q̃to etate sine
maiores. tanto sint et uanitate turpi-
ores. **N**ūquid illum nauigasse diu di-
ces quē tempestas aliqua longius a
portu tulerit aut uentoruz uis impu-
lerit per eadem spacia in orbem. nō
iste quidem diu nauigauit. s; diu iac-
tatus est. **P**reterea tota uita ista dis-
cendum est uiuere. et quod plus mira-
beris. tota uita discendum est mori. q̃
eccl̃i straria uideant̃. vnū sunt. **N**ō be-
ne mori scies. nisi didiceris prius be-
ne uiuere. **I**dcirco i hac tua uita (ut
ais) florida. du; flauescūt crines. du;
tburnea caro enitescit. dum oculoruz
gemmis rosea facies decorat̃. dumq;
corpori ualido uires administrat̃.
dum uiget ratio. florent sensus. du; ui-
lus est acutior et promptior audicus
ē. **I**n hac quidē etate se domare. **X**pi-
iugum accipere. fluxum furientis secu-

li spernere. mori sibi. uirtuti operam
dare. est uera uita uiuere. et uitam an-
te mortem p̃summare. Sic em̃ uiuere.
est ad longam imo ad eternā ac inter-
minabilem uitā magnis passib; pro-
perare ac perseuerando semitas i bo-
nis perficere.

Hic delector diu uiuere. **A**nimi ab altiori sede uenientis et
ex deo nati. certū argumentum eē sci-
as. si hec blanda bona p̃uipendit in-
ter que uersat̃. pusilla iudicans et an-
gusta. **Q**uipe melioribus delectatus.
eternis ihiat. celestia rimat̃. **N**ecq; ter-
rena affectanti celestia sapiunt. qui li-
cet hoc tristi inclus; corporis habita-
culo. apertū tamen petit. attollitur ad
superna. quorum semper flagrat de-
siderio. eo magis. quo minus eū hec
terrena delectant. **I**dcirco ei nūq; ca-
ra in corpore mora est. conat̃ em̃ egre-
di. egre suffert has angustias. experit̃
ubi est. sentit quo trahatur. unde ue-
nit prius. meminit. clamat educ de car-
cere animā meā ad p̃fitendum nomi-
ni tuo domine. **I**tem quemadmoduz
desiderat ceruus ad fontes aquarum.
ita nē. **I**tem heu mihi quia incolatus
meus prolongatus est. nē. h̃mōi. **N**az
et si corpori tuo adheret. melior tamē
parti sue abest. **I**bi enī est ubi amat
uerius quidē q̃ ubi animat̃. **U**bi em̃
thesaurus eius. ibi et cor eius. ibi sepi-
us uersat̃. cum hac aut̃ parte querula
q̃tum necesse est. **Q**uēadmoduz solis
radiū ibi sunt uide mittuntur. et nihilo-
min; stinguunt terram. sic et diuinus
animus uersat̃ hic nobiscum. et amo-
ris sui glutino sue origini adheret. cō-
uersatio eius in celis est. ibi esse nunc
incipit. ubi cito peruenturus est. **I**nci-
pit eē peregrinus. ubi futur; ciuis est

applicat.

hortat.

h

ex. poluz.

ex. xpa.

ex.

et domesticus. At uero si quid in terra uideat aut quicquid appareat ei gloriosum egreditur de corporis ergastulo. altiori speculatione terrena cuncta supergrediens. breuissimi huius laboris mercede de pingit ante oculos cordis quam oculus non uidit nec auris audiuit. nec in cor hominis ascendit. Cuius quidem comparatione omne quod uincit dulce amara est. pusillus omne quicquid altius eminebat. sedum donec aliud quicquid uidebat gloriosus. Vilescunt quoque sibi omnia ista. de dignat' terrenis fecibus inherere. Et quanto frequentius in ethere purissimo affueuerit immorari nobilis et gloriatus generosus animus. eo magis scenosas has paludes perhorrescit. uergetu uilis ac plebeus. proprie originis oblitus. a nobilitate degenerans. cuius cor fudisti in arena ac in carne sepultus. porcorum more cupis sceno semper immergi. brutorum uitam beatificas. imo optas eam eternari. et exul cum sis ac peregrinus. eiectus a patria in hanc uallem lachrimarum. cuius hic te effingis. et paras semper ad manendum. de exilio patriam fecisti. de hoc penali carcere palacium. quod citius meminisse debueras te ex hac uita tanquam ex hospitio cito fore exiendum. et hic morandi diuersorium non habitandi locum accepisse. in quo quidem manere deberas. sicut cito migraturus. Hunc stultus viator patrie oblitus manere culpis in itinere in quo quadam fantastica dulcedine inuenisti. quam si conaris apprehendere elabitur e manibus. et priusquam teneri queat auolabit. Sic quoque inter blandas fallacias. inter nugarum nugas quas amplexaris tota manu in fine inuenies te delusum.

Id quidem sero quando fas non erit redeundi.

¶ Est mihi prospera corporis ualido. **¶**

Est et ex aduerso senectus armata mille morborum generibus. Interea enim contra ualitudinem uoluptas familiare certamen que in humano genere plures homines quam gladius occidit.

¶ Est mihi leta et bona ualido. **¶**

Inconsulta iocunditas negligentes facere solet. et incautos amatores suos. Si bona quidem prestabit usque ipse. et si dicere potes cum Sal. fortitudinem meam ad te custodiam. alioqui leue bonum puta. aut grande potius malum. quia periculosa aut pestilens quam pluribus sanitas fuit corporis qui utique longe tutius egrotassent.

¶ Robustus sum corpore. **¶**

Rustico ad ilone nomen robustior clamores multi fuerunt. non eget carnis mole. uirtus. reze prestantissima in animo habitat. quam uos pro nihilo ducitis. et quasi hospitem degenerem et inuisum ptemnitis. Corpus autem uelud gloriosum dum reuerenter colitis illi aratis. illi seruitis atque meritis illi demum obsequimini atque seruitis. Domino sumptuosissimo atque ingratisimo. cui nunquam satis aliquid est. Sed etsi quid defuerit eadem nunquam illi ulla memoria est accepta. illi enim domino quicquid iusserit paretis. ac animo ieiuno remanente. corpori uili non tamen necessaria. sed et superuacua imo et nocitura conuehitis. Addeo multi qui colunt corpus sunt. animum uero paucissimi. Sane cum uita corporis ex animo dependeat. nihil utilius nil salubrius quam quod saluti anime (reor) consulatur.

¶ Adultum sanus ualeo. **¶**

Pedagogus
pompas
viatoris

Agilis

Agilis

de uoluptate
speciositate

als. dicitur.

Corporis sanitas ne noxia sit habenti. nō aliter q̄ adiuncta animi ualitudine temperanda est. Nusq̄ enim peius. q̄ in sano corpore animus eger habitat. quid in cadente flore queso gloriaris. Cassum uas cum sis ac fragile. quolibet iactatu. sane nō magna ut dissoluaris tempestate op̄ est. solius quidem si uel paz arrestatus fueris. Si ergo de hac re gloriari libet. caue ne in tristitiam gaudium uertatur. quia (iuxta poetā) Nō longū latebre s̄ in leticie locum aduenient querele. imo id docente penam senties priusq̄ fenū hoc aruic. Interim uero. nūc de capite. querimur. nūc de p̄ctore. de latere quoq̄. nūc ⁊ de uentre. similiter. nūc pedes tument. nūc strabunt. nerui. nūc deest mēbris sanguis. nūc sup̄ est. ac diuersis p̄mimur molestiis anigimur et gemimus. hec quidem euenire solent in alieno habitantibus. Corpusculum ergo tuū nō domū puta. s̄ hospiciū et id breue ac citius relinquendū. neq̄ de uiribus eius gloriandum. proprias uires pōdera. iste nō sunt tue sed hospicii tui. imo carceris tui uires sunt. quid em̄ stultius fragilis cui sis ipse. forti habitaculo. imo melius ut dicam. forti aduersario gloriari.

Egredia mihi forma corporis.

Forme nitor rapidus est et quasi uelox flos uernalis fugat. Nā pulchritudo corporis in fleumate consistit et sanguine. ex ciboꝝ succis recollctis. Ex his em̄ orbes splendent oculorū. ex his genaz rubor. ex his quoq̄ ornat omnis uisus. et nisi assidue rigent. cutis fit rigidior. cauant oculi expallescit vultus. omnis quoq̄ decolor tollit. Hinc perpende unde glori-

eris. S̄ et si foris forsan pulcher uidearis. si penses quid sub leni cute tegit. quid intrinsecus lateat. an nō seipulchrū diceres dealbatum. Si linceis oculis inq̄ Aristoteles possent uti homines ut eorū uisus obstacula penetraret. illud Alcibiadis corp̄ i superficie pulcherrimū. itrospectis uisceribus turpissimū uideret. Igitur te pulchrū uideri. natura tua non redit. sed spectantiuz oculorum infirmitas. Nicens etem̄ cutis. sordiduz sepe ostendit animum.

Speciosa mihi corporis forma.

Habes igit̄ uelut in oculis. in pedibus laqueū. habes uiscum in alis. Neq̄ facile uera discernere ualebis. uirtutem sequi. seu ad alta animo uolare. Adultos em̄ ad magnifica tendentes forma detinuit et in strariaz partem deflexit. oculos si libet aperiri uide a quot cōmodis se formosi abstinere. a quot delectabilibz. quot quoq̄ fufferunt labores. q̄ta sibi inferūt supplicia formosiores nō ut sint s̄ ut appareant. vnius quidem forme studio et voluptatis ⁊ ualitudinis imemores. Igit̄ tuū caducum bonum. ac breue tuū inane gaudium habeto tibi sine inuidia. habes nāq̄ domi hostem tuū. et quod peius est. delectabile ac blandum raptorem. habes etiam materiā uberrimā laborum. et discriminū causas fomentaq̄ libidinū. q̄s nō spernat cā uilissime rei et fragilissimi corporis seruū esse. tanto tempore insudare ad ornandum unum sterius inuolutum. At forsan placere mulierculis potes s̄ grauibz uiris sibilus eris ⁊ fabula.

Elegas mihi forma.

dolor. q̄re

q̄re

Reduic

q̄re

Ecce venit magnis passibus qui ve-
lo tenui latentem detegat. quanta vi/
ui hominis forma sic ostendit mors.
vel vnus lucis febricula. Sed et si nil
externum incidat. paulatim consumit rel-
diens in nihilum. Neque tamen gaudii sel-
cum tulit ueniens. quantum fugiens secu-
fert doloris. Graue nihil expetendum.
in se habet iste non solidus. neque in ho-
mine nisi superficietenus fulgens de-
cor. multa feda tegens et horrenda. le-
nissime cutis obtentu. sensibus blandi-
ens et illudens. quantum magis appetenda
pulchritudo animi. que sanior est et
certior. Illi sane operam dare dignum
erat. Id enim bonum curandum est. quod
vetustate sit melius. quod nec ulla lo-
ga dies deteriorat. quod nullus mor-
bus extinguit. imo neque mors ipsa non
aut possunt parua animum delecta-
re. veris quidem ac mansuris gaude-
re solet. falsis vero labentibus exultant
greges fatuorum.

Item. Drigo mihi generosa est. **C**
Stulta iactura de alieno uelle glo-
riari. aut de nihilo presumere. quid phi-
losophorum turba. quid etiam sancto-
rum agmen clamat nisi nobilem ab ig-
nobilis solam uirtutez distinguere. Nam
sicut sola libertas est non seruire pecca-
tis. sic sola nobilitas est clare esse vir-
tutibus. Ad hoc quidem omnes nobi-
les sumus. ut uirtutibus fulgeamus. uir-
tus nempe neminem premit nec eligit.
omnibus patet. admittit uniuersos.
Hec est locus excusationi. uirtuti va-
care qui uult potest ueniat. res sequen-
tur. Sane nullum nobilem uirtus inue-
nit sed fecit. neque dabis quemquam uirtutis
amatorem. qui non prius seruus fuerit
uiciorum. primum enim quod carnale est
deinde quod spirituale. nascimur enim om-

nes mali. et filii ire secundum aposto-
lum. Hinc est quod non nascitur nobili-
tas sed fit. Si igitur parentes tui nobi-
les extiterint. non nati sed facti sunt.
quos si uelis imitari. non ipsi sed propria
facta te nobilitent. Solus ergo ani-
mus deo gratus predice uirtute. sanc-
tis moribus institutus. generosus est
nobilis est. ingenuus est. illustris et in-
signis. sicut enim uere liber est que ueri-
tas ipsa liberauit. ita et uere nobilis est
quem uirtus uera decorauit. suos autem
stolidi mente et degeneres. non alta sed
terrena sapientes. terramque lingentes
non carnem spiritui sed carni spiritum
subdidistis. nobilis animi gloria et
honorem a preceptu figmentis ab uere
ro atque parum. Vnde feda gloria. Vnde fe-
da feditate fedemque tractam. quis enim
odor stematis nisi horror spermatis.
que generis gloria nisi genitalium ig-
nominia. Absit quidem talis gloria
a generoso animo et uere nobili. cui
vnum bonum uirtus est. vnum malum pec-
cati turpitudine. cuius gloria in puri-
tate cordis. in serenitate mentis. in tes-
timonio conscientie. in uirtutis cultu. ac
in domino uirtutum consistit. Omnis
quoque alia uilis reze turba. eius glorie
adlicere quicquam neque neque demerit. qui-
pe omnibus his altior est et melior.
mault in floribus quam in sceno gloriari.

Magna mihi claritas paratum
Ad huc redis ad ineptias. quod
si maior sit tua sic obscuritas. Corpore
enim et patrimonio a parentibus acci-
pis. raro claritas in filios transfertur.
imo aliquando contingit ut in filio pa-
ter claritatem uideat quare non habet
in seipso. quantum putas. Iulius cesar pa-
tre suo clarior. quam tu obscurior. Affri-
cano filius suus extiterit. quoniam si

De nobilitate
et claritate

per manū claritas dari posset. quam
claz clarissimus tunc effecisset. s; ama
re nō illustrare euz potuit. infinitā em̄
eclipsim sue lucis. in filio passus est.

Sic quoq; illud qd̄ preciosum habz
hereditas. accipit iudicio testantis. q̄
nisi de vilissimis rebus. tanta testamē
ti solemnitas est. Sic igit̄ parua tibi
accrescit gloriatio de parētibus. si ip
se sis obscurus. quot putas clarissimo
rum. heredes turpissimos enumerare
possem si deceret.

¶ Antiqua mihi claritas gene
ris.

Claritatem eripit nimia ueustas. q̄
partē obliuionē. quot putas nobiles
fuerē familie quarum nulla memoria
est. Multos uidisti. qui paucis annis
ferme ad nihilum redierunt. in presa
gium potes sumere de his qui florēt
in p̄nti. et attollunt caput. qui nuper
eruperunt. Sic omnia tempus consumit
minuitq; quia ergo de ueustate glo
riaris. cauendum tibi est ne gloriā ex
tinxerit ueustas ipsa. ne iam radix a
ruerit. cuius vis floribus ornari.

¶ Inueterata mihi claritas san
guinis.

Quasi unius coloris ē omnis san
guis. etsi alter altero clarior est. illud
nō nobilitas efficit sed sanitas. quid
ergo nisi stulta ambitio tua que non
tuo merito s; aliorum obliuione sub
nixa est. Omnia enī consumpta sunt. q̄ per
plexa. Est successionuz series una cūc
torum origo. unūq; humani generis pa
rens. unusq; fons est uniuersorū. qui
uicissim modo turbidus. modo niti
dus. ad unūquēq; uestz puenit for
tuitu. ea lege ut qd̄ paz clarum ance
erat. fiat mox obscurū. quod obscurū
fuit. fiat cito clarum. At per hoc non

de fonte dubitatio est. S; quibz al
ueolis hec (ut ais) clari sanguinis ad
nos unda perfluxit. hinc est qd̄ qui
arabat heri. hodie militet. et qui sup
bus per urbem mediā inceserat. pro
tempore per squalentē cāpuz pigros
boues humili pugione nunc sollicitet.
Ita uicissitudo hec et humani status
p̄ditio. uariabilis est et incōstās. In
gensq; mortaliuz rerum rota. et quia
tractus longior est. illum breuius hec
uita nō percipit. qd̄ nisi sic eēt. q̄ ligo
nes regum. et agrestium dyademata.
cernerēt. Nūc aut̄ hominū memoriā
aliis intentam distractamq; tempus
fallit. Nec em̄ tota uestra nobilitas ē.
qua sic tumentes et elati inceditis. va
nū genus uagūq; Reuera incerta ho
minū generatio adeo cognitu diffici
lis. ut dicerē (et si liceret) q̄ interdū
putat quis eē filius regis. qui est filius
culinarii histrionis.

¶ Auorū mihi magna p̄sapia.

Quod uagaberis (de te agi
tur) nescio quē aliū in tuū locum sub
stituere conaris. qui pro se forsā ali
quid. pro te quidem nihil responsurū
esset. Proinde aui isti pauciq; clari fu
erint. S; p̄ge altius acrius exquire p̄
auoz accanos. obscuros inuenies et
ignotos. Desine queso nomē tuū alie
nis uirtutibus obumbrare. neq; uno
quoq; suuz reposcente. nudus ipse tu
de proprio redeas (nō libens dicā)
raro excellētis uiri filius. excellēs fuit.

¶ In alta fortuna natus.

Fortunā ultramontani nauce tem
pestatem uocant. Sane magna ē tem
pestas fortuna. neq; minus terram. q̄
tempestas mare turbans. Opus tibi
magnis p̄siliis ac uirtutibus. neq; ma
teriā leticie habes s; curarum. Nescio

¶ q̄ si. p̄ am

¶ De fortuna
¶ p̄ p̄

sane quid felicit9 habes ī palacio naci q̄ in casa: cum ubiq; ortos parens terra excipit: nisi q̄ instabili rote fortune magis subiacent. Nā et seruatorū filios in solio vidimus: filios regū in ergastulis: et q̄ turbinibus rerū magis pates: sine ulla spe latendi. Unde poeta: ventis sepe pinus agit in gens: et celse grauiori casu decidit turres: feriuntq; summos fulgura mōtes. S; neq; tam altum aliquid: quod nō sollicitudinē ac inuidiē: labori: pauori: merori: ac finaliter morti: peruium sit. Eant nunc superbi: et inflati intumescant: omnem tñ fastum atq; eminentiā mortalium: sola mors in palacium redigit.

¶ Hucusq; prospera semper fortuna affuit. **¶**

¶ Expecta finem: nam sicut in religita et in fortuna in suo regno multalitent: quo namq; fortunatius principium: eo finis est incertior. Assidue enī mutant res humane: nihil sub sole stabile: ex regibus serui: ex seruis fiunt et reges. Quis in hac rezz vertigine aliquid firmū speret aut mansurū. Vmnia em̄ more turbinis voluūt: ut getum mare: turbida tempestas: lucidū mane: nubilum uesper sequit. Ut em̄ inter initia iter planū in p̄ragosum desinit: sic et prosperitatis excellentiā improuisa calamitas: et cursuz uite beatissimū sepe claudit iprouisa mors. Ne per hoc nō eodem cursu respōdēt vltima primis: et p̄mordis finis dissimilimus est.

¶ Prosperissima mihi est fortuna. **¶** Prospera sufficeret: prudentis animi est mediocria malle q̄ nimia: nocent em̄ illa que superfluunt: sicut segetez nimia sternit sterilitas: ni-

mio rami onere frangunt: ad maturitacē raro puenire nīa solz ubertaa. Id etiā et animis euenit quos immoderata rumpit felicitas: quia nisi ipsa temperet: premit semper nimia prosperitas. Reuera paucis eā molliter deponere licuit. Sapiens Dauid: sapientior quoq; Salomō: s; rebus blandiētibus secundis nimiu;: alter ex parte alter ex toto desipuit. Adice q̄ q̄ multis rebus occupant: magnā potestatē sui fortune tradūt: quā tutissimuz est rari9 experi.

¶ Fortune iaz delector pinguiori. **¶** Immoderata leticia parit uiam tristitie grauiori: et sepe qd̄ incipit a gaudio: desinit in merore: pecuniā: auruz: predia diuiciasq; putatis magna beneficia: et ludibria sunt fortune: que inter somnū et iocos suis possessoribus adueniunt. Affluēt quidem et superfluēt: ad instar fluctū maris: et frequenter ubi minus vsus rationis est: fortuna pinguior eē solz. In his sane nulla felicitas eē potest: nullaq; in eis est delectatio aucupanda: quia omnis eorum dulcedo: multis amaritudinib9 est respersa: et duz tamē teneri putat: amittit: et cum superuenerit aduersitas totum vanum gaudium quod preterit: neq; in minimo iuuat sustinentē. Preterea cū onis fortune blandientis speciosus nitor cum periculo est: de ludo eius recedendum: si minus: graui incōmodo vilez predam magno precio lues: reliquas velim vana uanis: locum predonib9. Illi quidem hec pendentia bona semper prendentes prendant: laniēt: diripiuntq;: insidiosa sunt ista: et sperantibus: meliora q̄ affecutis: ad uera bona ouertere: que te meliorē facere p̄nt

hec vero decipiunt et excecant suos
 amatores. adeo ut malū bonū dicāt
 atq; bonū malū. amazz dicunt dul
 ce. ⁊ dulce amazz. ponūt lucē tenebras.
 atq; tenebras lucem afferunt. verum
 falsum. ac falsum eē verum.

Fortunā magnā omnes ca
 mē optant amantq;.

Hinc certe cecam fortunā esse fin
 gunt. eo q̄ amatores suos cecos red
 dac ut audisti. quippe res estimare nes
 ciunt. de quibus nō cū fama hominū
 sed cum natura rez deliberanduz. do
 cet Seneca. quia nos a recto abstra
 hūc iudicio. diuicie. delicie. honores.
 et hmōi. q̄ licet nostra opinione (aut
 errore potius) cara sunt. precio tñ de
 natura sui vilia. cum nihil in se mag
 nificum habeant quo ad se animū ge
 nerosum trahant. nisi quia ea mirari
 solemus. neq; laudant quia occupisci
 bilia sunt. s; occupiscunt quia lauda
 ta sunt. idq; ab insanis ac min⁹ equis
 rez extimatoribus. Sane omnia ista
 fortuita sunt q̄ cupiditates nostras
 irritant ac prouocant. animū nostruz
 deprimūt et labefaciunt. et cū nos ac
 tollere credant. inflammāt atq; mul
 ta vanitate deludūt. qd̄ in istis pur
 puratis satis patet quos miraris ac
 magnificas. Nemo eoz felix est ma
 gis q̄ aliquis ex illis. quibus sceptrū
 et clamidem in scena uel ī spectaculo.
 aut theatro fabule assignāt. qui cum
 populo pñte elati incesserunt. ⁊ coro
 nati simul exierunt magnifice. parum
 post excalciant exuūtur. et ad statu
 ram suam redeunt. Sic nemo illorum
 quos mundi res. diuicie. dignitates ⁊
 similia in eoz altiori fastigio ponūt.
 magnus est. s; uidet magn⁹. quia mel
 tit̄ cum base sua. hoc est. cū substācia

Ex. bo.

cū patrimonio. cū rebus aliis aduen
 ticiis peregrinisq; Nunquid granum
 milii maius dices postcum supra mō
 tem? Effet magnū si cum eo montē me
 tiaris. quod per se parū est. In hoc
 erratis q̄ neminē estimatis in hoc qd̄
 est. s; adiicitis sibi ea quibus ornat⁹
 est. Sane omnium istoꝝ candidorum
 personata felicitas est. Cōtemnes eos
 si spoliaueris. Equū em̄ empruz stra
 cum solui inbes. vestimenta detrahis
 venalibus equis. ne vicia lateant cor
 poris. hominē aut̄ inuolutū estimas.
 Magnates em̄ quicquid potest dis
 plicere abscondunt. alieno lenicinio.
 Itaq; vestimēta suspecta sunt. uides
 aut̄ illum regem uel illū grandem uel
 aliquē splendido apparatu si uis eū
 estimare. si uis scire qual̄ sit fascia fas
 cinatam dissolue. sub illa multa mala
 laticant. Preterea fortunā tuam quā
 sic amas linque. parū pedas has ad
 quas discurreis diuicias ac volupta
 tes. q̄ tūcunq; delectant. cito peūdas.
 emolūt em̄ animos et eneruant. par
 tem nō habent cū X̄po neq; in regno
 eius. Ambitio quoq; timenda est. ven
 tosa em̄ est. nō habet ullum terminū.
 tam sollicita est ne ante se quez uide
 atq; ne se p̄t̄ alios. Finaliter ōnia ista
 que in humanis rebus eminere ui
 dent. q̄ uis pusilla sint. et licet humi
 liora in respectu existant. et aliquid
 eē uideant. tamen per difficiles atq;
 arduos tramites adeunt. Cōfragosa
 utiq; in fastigium dignitatis via est.
 atq; si virtutez ascendere libet. (cui hec
 nuge fortune se submitūt) omnia qui
 dem longis sub te. que pro excellentis
 simis habent. aspicias. altior ipse ac
 tus ad summum culmen ueniens per
 planum.

Ex.

Paragmā cū doctrina

q̄t̄ ambinoz.

De vestiu conan

Vestior egregie. **C**

Grandis ambitio purpura finum tegere. que em pulchra sunt. videri nuda appetunt. feda vero mos e abscondere coloribus. An no pudebit queso exterioris cultus quotiens cogitare uelis qd sub eo tegit. Neq; obstat q te inter sindone et sericuz fulgiduz credas. te em nudum finge. turpem te inuenies et deformē.

Exquisite sum uesties. **C**

Natura rez nulla arte vicit. imo interdum indignat se temptari qz quo maiori nisu premit tegitur. eo magis atollit et eminet. Mortalis naq; corpusculi naturales feditates. nec colores nec odores alterat. quinimo suspectu uel aspectu magis reddit. frustra insudat. ut uestes bene oleat peregrine species suauig redoleant. Insuper q rotant crines calami stro. q digiti anulis radiat. q perducant ut libet supercilia. atq; q adulterino colore vultus fucant. quia illa que simulata sunt. ilico patescunt. omnis em impressus qlitercunq; operose fucus. leui sudore diluit. abeunt em vmbre manet illa que natura reru dedit. **C**

Candidus incedo splendidusq; **C**

Foris queris quod intus perdidisti. Interno decore se nudatos pdunt qui tanto pcio atq; opere ornare carne satagunt. aliena em pulchritudine mendicent oportet. qui suam perdidit. Sane exterior superfluitas interioris vanitatis certu iudiciu e. Molle aut uestimentu mollicie animi signat. quippe tanto opere corporis cultuz no curares. nisi prius neglectam es eet et inculca uirtutibus. No. vestibus ergo sz moribus placere docet Augustinus. **C**

Preciosum est mihi ornamentum.

Preciosum uestimentum vexillum superbie ee quis neget. nichilq; luxurie. purpura ac bisso ostreuz atq; sirenū hmōiq; tincturaz fucuz exponunt auidem. sua specie no deponunt. sz eam secum tollunt si collant. Ne per hoc omnis decor qui induit cum veste. cum ueste et deponit. si qd splendeat ex oppositis. illud lucere potest et laudari. id uero quod his tegit in sua feditate perdurat. Trane tibi qso aliquid propriu bonu insitum est ut sic in exterioribus rebus illud que ras quod domi habeas. id bonu tibi magis expetenduz erat idq; colenduz. Id em sinceruz est. soliduz no fortuitu neq; a casu pendulum. In istis aduenticiis ac peregrinis rebus leue momentum est. sz sic rez pdicio versa e sic hominu studia mutata. ut diuinuz rationis animal no aliter q in inaita te suppellectilis possessione sibi splendere videat. animalia siquidem suis sunt contenta. vos aut mente deo similes. ab infimis ornamenta captatis. no attendentes q tam pditori uestro facitis iniuriam qui humanu genus rebus his prestare uoluit. Vos autem dignitatem uestram inter queq; detruditis. Indignu tibi. prius erat aut miru pellibus aut vermiu operibus sic tam forma mutare. nisi mollicies uirilem animu eneruasset.

Ornatu uestium delector. **C**

Bone pallidum cadauer in aureo feretro pulcherrimo gemmis fulgentibus circumdatum. Experieris enim q quo plus ornatum fuerit. eo turpius apparebit. eritq; plus horroris. quia opposita iuxta se posita magis elucescat oportet. Preterea pciosior ornata

nō auget forme grām formosis s; mi-
 nuit. et fulgore suo mentes deformiū
 proclit et ad expectandūz oculos ex-
 citat. Itaq; nulla re deformis quisq;
 sibi minus cōsulit. q̄ cum ornatu for-
 mosus vult videri. cum vestis insigni-
 or que ad formā querit. risus moue-
 re aliis solet et cachinos. Ceterū uiris
 grauibus est neglecta cura dignioris.
 imo hoc ipsum q̄ nō ornatus nos.
 ornatus est. Affectatus autē corporis
 decor. nūq; gratus sapienti. Sic ergo
 simplex ornatus tuus potius q̄ exq̄-
 situs. ita temperatus. ut honestati ni-
 hil desit aut necessitati. et accedat nil
 nitore. nō splendeat toga neq; sordel-
 at quidem ait Seneca. quia affectare
 sordes negligentē animū probāt. aut
 inaniter apud se gloriantē aut foris
 gloriā hominū querentem. Enimue-
 ro sicut res p̄cupiscere deliciosas lux-
 urie est. ita usitatas ac faciles odisse.
 certe est clementie. decentiā nō penaz
 vera uirtus exigit.

Singulari uestimento utor.

Non obiciam tibi seminudos
 pauperes Xpi. sciens qz sanctā iopi-
 am semper spernit peccatrix opulētia.
 S; cesarem augustum qui cū cuncto-
 rum dominus eēt. contentus legit fuit
 se veste domestica. cōfecta enī ab uxo-
 re. sorore atq; filia. Ille paucas femi-
 nas ac sibi iunctissimas fatigabat. tu
 forsā seruorū serū es. diuersiq; gen-
 tes tibi nent. tibi pectunt. tibiq; nex-
 unt. Indi. perse. atq; medi. ac barba-
 re nationes. et gentes aliene. eousq; tā
 decreuit uireus. creuitq; superbia. vi-
 luerūtq; modestie exempla delicatis.

Nouo cultu uestium delector

Sane non mihi vacat ut exe-
 crer ac defleam externorūz apparatusū

ludibria. que de extremis mundi fini-
 bus furibūda presens etas nobis at-
 tulit. an uero tam vigilēs magistri. an
 tam dociles discipuli plus odii mere-
 ant. in dubio est. quoz ingenis uide-
 mus effectū. ut inter milites et mimos.
 inter scorta et matronas. prope iam
 nil in aspectu intersit. S; necdum sisl-
 cit. s; in diē serpens. crescit uestium in-
 sania. habituū incessuūq; tam mira ri-
 dendaq; uarietas. terram nūc tangē-
 tes uestes. nunc manice cubitū artan-
 tes. Iste pedes nō detegunt. ille pudē-
 da detegunt ac mamillas. q̄ quidem
 uesaniā preceps atq; importuna stul-
 torum imitatio suis nō detenta finibz.
 inuexit. inuictamq; aluit auxitq; q̄
 cus ad nouissimos furor iste peruen-
 turus sit. aīo metiri difficile est.

Adultū laute uiuo.

Nemo unq; carnē suam odio ha-
 buit. sed fouet et nutrit eam. tutelam
 namq; eis debemz habere. fateor atq;
 curam. s; sicut aliquis nobis p̄menda-
 tur. cui quidem multū petenti inuicilia
 neganda sunt. uicilia uero etiā nolē-
 ti ingerēda. Ita quoq; necessaria sunt
 sibi ministranda ut amputent super-
 flua. Itaq; indulgendum illi dico. ne-
 go sibi seruiendum. Adultum enī ser-
 uie. qui corpori seruit. qui pro illo sol-
 licitus est nimis. qui ad illud omnia
 refert. omne enī alcu; omne sanctum.
 omne salubre. omne uirtuosum. illi ui-
 le est. cui corpus nimis caz est. eius a-
 mor timoribus multis nos inquietat
 curis onerat. diuersis nos obicit con-
 tumeliis. Maior sum. inquit Seneca.
 ad maiora natus sum. q̄ ut mancipiū
 corporis mei sim. quod equidem ali-
 ter nō aspicio. q̄ uicilū libertati mee
 circumdatum. Contēptz enī corporis

De cibarijs. et
 del. fac. in eis.

Amor carnis.

Am. No.

B
 m

W

ingens libertas est. Ita eius agat diligenter cura. ut cum ratio exigat fides aut iusticia in igne proiciat. Preterea sic non nos gerere debemus tanquam propter corpus necessariam rem magis quam magnam estimemus. quod durius tractandum esse sentio. ne anima male pereat. ut omnium prudentium vita loquitur. clamat quoque omnis ecclesia sanctorum. quippe illud coronare renouit. quod Christus dominus cruciare docuit. et quod Christus flagellare ac domare iussit. nutrire et fouere uolunt in deliciis et delictis. Reuera caro ista licitiosa hominis uxor est. que quantumlibet vexata sit doloribus. cesa flagellis. attrita plagis. infirmitatibus afflicta. nihilominus obnoxia passionibus. impleta illusionibus. ac multis uiciis est infecta. Insuper per aduersionum aculeis semper hispida est. rebellis. superba. otumax et querulosa. neque unquam satis fieri sibi posse estimat. donec se cum anima precipitat in gehennam. Hac tu laetitias saginas ferculis. ex intemperantia gula gloriam uenaris ac nomen. conaris ex crapulis et comestationibus titulos glorie opinionis acquirere. Sane cum miserum sit peccare. miserius tamen in peccato gloriari. sed miserimum excusare peccatum est. Sed tunc tamen communita est miseria cum studio uoluptatis opinio honestatis accesserit. nunc igitur ad te ipsum redi. rationem consule. si in te fides obdormierit. cum sancti uiri tot esuriant in heremis. ac sitiant tot gloriosi duces pro patrie defensione in castris. tot Christi pauperes in casis et turguris fame stabescant. In cibi gemmis ac epulis obfesso. exquisitis cibis et peregrinis poculis afflare. et sapores nosce et odores. opimas me-

fas atque aurea uasa uenerari. non famem aut sitim omnibus cibis uelle deliniri. sed ambitiosa semper nausea. ac stomachi damnosis sarcinis. mane illis occurrere. et inter amplas dapes requiem superbam uili uoluptate ueteris saginari. Verum etiam ut ad fundum miserie curiositas feda perueniat. nihil actum est de cibi et potus elegantia nisi etiam copia assit. imo nisi habundantia et fastidium. Preterea Augustus cesar de quo supra meminimus qui laicus uesci poterat. pane secundino et caseo bubulco. contentus fuisse legitur. apud eum minuti pisciculi uidebantur. tu uero inter phasianos fiscudulas et pauones deliciosius in crassariis. Idem ipse Augustus uini usu parcissimus. ter in cena bibit dum est in castris. tu forsitan interdum ter decies ante cenam. in cena quoadque sine numero et mensurificuti et nonnulli uiles et abiecti in hoc seculo sunt persone se laboribus quasi ultra vires agitanter pro cibo captando grossissimo. ac uix rarissimis cum rudi siligine ac pane ordeaceo saturant. dum uero ad urbes pergrediuntur uictum cum diuitibus famulatu se questuando. sue egestatis oblitte lautiora querunt ipsis diuitibus. delectationibus etiam assueti.

Diuersis delectator ferculis.

Fercula multos morbos generant si enim coquos enumeres non miraberis morbos. Nam tanta arte cuncta apparantur. tot decoctionum genera existunt. tot fricturarum modi. tot placentalium varietates. tantum adhibetur his studium ac diligentia. ut quatuor uel quinque ferculis degustatis. non uisissima quidem primis non impediantur. nec sacietas ipsa minuit appetitum.

Caro & uxor
licitiosa

Josephus palatium

Ex m
cesari
Augustus

Ex h
sedu

quia sic nouellis odimentis seducitur palatum. ut varietas fastidium tollat. et dum nescit. veter onerat. morbusq; inualescit. Porro frustra clamat vil nolentia. repletus stomachus ructibus crebris frustra querit appellans iniquo ab grauamine. quia non est qui exaudiat. cum non faciet curiositas. sed oculus illicit coloribus. palatibus saporibus. ut infelix saccus cui nec colores lucent nec sapor mulcent. duz omnia recipere cogit. potius obruit quam reficit. Ceteruz hec pestis humilitate vulgari non prenta. sed profundius trahit ad prelatos et magnates. qui sanguinem aliorum bibunt. qui sudoribus subditorum incrassant. qui comedunt fructum terre sine precio. qui gratis sanguinem vite bibunt meracissimuz. Isti inquam sturges. salmones et alios pisces diuersi generis. luteosq; equipolenti generositate presignes. cruciatibus variis martiriant. officiu; baptismi adulterantes. baptisant fonte piperis. idq; ad consequendum gratiam saporis dulciformis. Ibi est videre in mensa vna terrestris animal piperis inundatione submergi. et natate in eadem piscis. et eius viscositate. ligate aues celi. sicq; tot animalium genera. vno ventris ergastulant in carcere. scilicet ut aquatile aereum ac pedestre in uno eodemq; sepulchro tumulari videas. ut si licentia concedat. eundi; uix sufficere possit porte amplitudo. Solent enim diis templa construi. erigi altaria. ad seruiendum ministri ordinari. immolari pecudes. thura cremari. deo ergo nostro templum sic coquina. mensa sit altare. cocci sint ministri. Sic immolate pecudes. cocte carnes. incensorum quoz fumus sit odor saporis deo

fructus in platos magis.

27 de 2/

tali suauissimus. huc nunc properate parasiti. venite uos voratorum greges atq; omnis turba ebriorum. Surgite inquam omnes ventricole deo vestro imolante. pingua mactate. offerite libamina. illum totis viribus placate. festuca ventri et venter escis (ap'us iquit) hunc et hanc destinet deus ipse. qui cum epulatione fideliter seminatis. et cum illis plenos manipulos habundanter capiatis.

¶ Adulto cibo vtor. **¶** Scultuz est multa petere. cum tam paruū geras corpus. et capias tam exiguum. Sane necessitati parz sufficit. voluptati nihil. quia multa enim supuacua petat. primū intelligimus. cum ceperit deesse. vñ quidem illis non quia debemus sed quia habebamus. Naz et si venter precepta audiat sed frequenter petat appellatq; non tamen est molestus creditor. porro dimittit. tñmō si illi das quod debes non quod potes quia non magna fames stat sed ambitio. Inde est quod cum vna silua pluribus sufficiat elephantibus. homo vix terra pasti potest et mari. quicquid enim auium volitat. quicquid natat piscium. quicquid discurrit ferarum. vestris ventribus sepelit. quid mirum si subito sepe moriemini qui uiuatis tot mortibus. quid est opus queso profunda maris perscrutari. aut onerare ventrem strage animalium. et eruere cochilia ex ultimo maris ignoto littore. aut vastam siluam circuire uenatoribus. cum passim alimenta iaceant. que deus ipse omnibus locis disponit. sed illa pertransitis uelud ceci. et cum sedare famem exiguo possitis. irritatis magno. Omnia namq; fastiditi gule nota sunt. opz vndiq; conuehit. ab ultimo portatu

fructuina

Taplo
destruet.

Tex.

atq; parat.

oceanō. quod stomachus deliciis re-
solutus uix admittit. s; neq; decoque-
re dignat' epulas quas queritis to-
to orbe/ ad iuce quidem quod nō suffi-
ficiunt fructus arborū. grana legumi-
nū. radices herbaz. s; ex his pigmen-
ta uaria efficiunt. parāturq; aromata
confecta diuersa. omiscēt. dapes fi-
unt varie. desudāt artes coquorum.
vnus prondit et colat. alius pfundit
et pficit. substantiā ouertit i accidēs
naturā mutat in artem ut appetitum
prouocet. ut saturitas transeat in esu-
riē. Disperdat oro deus istos. quorū
gule luxus sic transcendit fines loci.
Qui em̄ Xpm̄ inquit Iheronim⁹ to-
to corde p̄cupiscit et pane illo uescit.
nō magnopere querit de q̄ precioso
cibo sterco pficiat. p̄terea ad om-
nes gule atq; ventris uiles illecebras
p̄primendas et sp̄nendas. nō ineffi-
cax pfiliū puto exitum p̄templari.

Cōuiuus delector. **C**

Dulchrū studiū elegisti. quid hui⁹
gustui pueniat. quid illi⁹. quib⁹ fercu-
lis fames p̄pescenda sit. aut quib⁹ sic
irritanda falsamētis. quis prim⁹ q̄s
secundus ac terci⁹ cib⁹ ingratiū p̄inat
stomachū. quis fum⁹ uini cerebro ne-
bulas gratiores infundat. En precla-
ras artes. ad has etiā seruos p̄duci-
tis. vnus discubentiū sputa detergit.
alius reliquias colligit. alius scindit
cibos. alius deportat illos. alius qui-
dem clunes certis ductib⁹ frustra ex-
cucit erudita manu. Sane infelix qui
huic vni rei uiuit. ut decenter altitia
fecerit. miserior tñ. qui hoc voluptatis
causa docet. quod necessitatis causa
didicit. Deniq; est et alius cui cōuiua-
rū censura cōmissa est. qui prestat in-
felix et exspectat. quos ei adulatio ⁊

intemperātia. aut lingue aut gule in-
crastin⁹ reuocet. Ad iuce etiā obserua-
tores quibus palati domini noticia
subtilis est. qui sciunt cuius rei sapor
eum excitet. cuius delectat aspectus.
cuius nouitate nausea habundantis
stomachi erigi possit. quid iam ipsa
sacietate fastidiat. q̄due esuriat de isto
p̄pone tamen uelut rebus istis totā
curam. uix abibunt cōuiue sine tacitis
lamētis aut expressis forsan. hoc ma-
le sapuit. id male oluit. illud salis cō-
dimento caruit aut ipsius vigore ex-
asperauit. hoc perferuidū. illud gelidū.
istud tempestiuū. istud mesto ob-
latum animo. hoc irato uultu et dis-
torto uisu. istud erat nimis crudū il-
lud nimis coctum. Istud sincipio. il-
lud falsamento caruit. Iste familiaris
nimis tardus. ille nimis preceps. iste
obtus⁹. ille pretensus. hic surdus. ille
ineptus. iste simplex. ille concumax.

His querelis non tam aule q̄ uici et
platee resonant. Nec immerito. quid
em̄ attinet domi iocundi⁹ pransuros.
fatigare precibus. quid sumptus inu-
tiles ac labor superuacuos. atq; i vnū
acriū turba hominū cōueniens nisi ut
te vicino ostentes. quasi de cōuiuus
pedester agas uoluptatū triūphum.
porro tibia et lira. tuba et cymbala
sic cōcrepent. ut omnia pompe tribui
pateat. uirtuti nihil. At finge vnū
cōuiuaꝝ indigere tantulo post tridu-
um q̄tum sua cōstitit parapsis. uix ni-
fallor obtineret. quia nō sibi sed tibi
prestisse constat.

Clorior in uiuuiis. **C**

Quid nisi furor pompaticus. mul-
tos minime diuites indigentes. et ab
honestioribus negociis forsitan ab-
tractos. in unū locū cogere. ⁊ multos

497 2095

497 2095

497 2095

497 2095

ventres sepe uacuos. ac suo arbitrio
gracius implendos cibis exquisitis. 7
interdum nociuis infartire. ac cōuoca
re carniculas fastidiosas ad cōuiuia.
ac paupes Xpi excludere famelicos.

¶ Laudo cōuiuia. **¶**

¶ De sonat uerbum diuina etiā lau/
dabo. quid nāq; iocūdius. quid dul
cius. quid honestius q̄ cōuiuere cum
amicis. et fida cum eisdem habere col
loquia. tractare s̄ilia. cōferre misti
ca. saluberrimasq; materias ventilare.
neq; hec tm̄ sed etiā si tempus postu
let aut res. s̄medere ac b̄bere. et sola
tiosa. si expedire uideat. producere.

¶ Vos quidē cōmessationes aut crapu
las cōuiuia appellatis. quasi aliter a/
mici cōuenire minime possint. aut de/
beant. Nolite ergo rem fedā pulchro
contegere uelo. cauete ne ad obscena
in nouo splendore rapiamini. Dicite
cū Ap̄lo. appereat. operit id qd̄ fedū
est. quod formosum aperit. artat pec
tus crepanti cingulo. capilli defluunt
in frontē. interdū cadit pallium ut cā
didos humeros nudet. atq; quasi ui
deri nolint. festina celat quod detexe
rat uolens. Sicq; unū pollicet. aliud
ostēdit. lingua delicatis uerbis sonat
castitatē. s; totū corpus impudicitiaz
profert. Hec ille. aduicite quod ingeni
um doctissimū et promptissimū ha
bent ad fallendum. quare oculi duo
habent grana lachrimaz. ut dicit Se
neca. unū veri doloris. altez insidia
rum. Hinc ait quidam. nō est qd̄ falli
possit qui femina fallat. Si fieri pos
set falleret ipsa deum. **¶** Breterea per
petuum omnibus monumentū esse de
bet. q̄ ille sol hominū sanctissimi pro
phete David filius Salomō. thesau
rus deliciaz diuine sapientie singula

Salomon
si Sol her

re domicilium. crasso tenebrarū fūca/
tus atramento. lucem anime sue. glo
riā domus sue amisit. facinore femina
rum. et post hoc curuatus corā Baa
lim. ex Ecclesiaste domini. mutatus est
in mēbris Cabulon.

¶ In nobili patria ortus suz. **¶**

¶ Refert qua nobilitate. Nam hanc
incolarum numerus. illā insignis opū
magnitudo. istam spectata fertilitas.
illam sicut ipse nobilitat. si salubris
aer. si clari fontes. si mare proximum
annes oportuni. Vulgo autē nobilis
patria dicit. que uiniferax ē. que ha
bundat oleo et frumēto. que frequēs
est armentis atq; gregibus diuersis.
que auri et argenti scatebris plena est.
ubi sunt fortes equi. pingues boues
teneres hedi. ubi diuersi fructus. ac
dulcia poma nascūt. et similia. **¶** At ibi
boni viri nemo querit. neq; quesitu
dignū ducitis extimatores egregii. cū
summa laus patrie. uirtus sit diuina.
atq; incolarum. ea em̄ uera urbium est
felicitas. ueracq; nobilitas. **¶** Quid ta
mē queso et patrie iuuat claritas si ip
se tu sis obscurus. si turpis 7 infamis
nisi q̄ claritas te eruet a latebris. ac p
dicit trahens in apertum citius q̄ i lu
cem uocaberis. quia nisi tam in famo
sa patria (romana scz) Catilina fuisset
natus. nō utiq; tam infamis excitiſſ;
De quo Tullius et alii scriptores tot
et tanta mala scribunt.

¶ Pulchris uiridarius delector

¶ Habēt hec fateor interdū ali
quid uoluptatis honeste. nōnunq; el
tiam inhoneste. Itaq; uoluptuosos
eque studiosis umbrosis secessib; vi
deas delectari. nā et ingenius sepe lo
cus excitat. quosdam tamen ad peni
tentia. quosdam ad lasciuiaz hortat.

De patre nobilitate

De p. nobilitate

¶ Inuicite

Preterea pax ad rem pertinet solis lo-
ci amenitas. Quid ei iuuat in archaz
eburneā ungueta olida condidisse. qd
in locis pulcherrimis turpem animuz
versari. quot deniq; putas in horri-
dis rupibus sanctissimi viri florue-
runt. quot in pratis virentibus tur-
pissimi adulteri marcuerunt. comessatio-
nes. epulationes. ebrietates. potatio-
nes. viscerationes ut nō verba uos se-
ducant. et apparebit q̄ vilis sectator
rei sis et q̄ stulte sis sollicitudinis ser-
uus.

Gloria mihi apud vulgus pp-
ter diuina. **C**

Vilissime quidem mercis precium
ingens. totum fieri ut p̄laceas gula a-
liene. Etenim sunt quos gula urget. sed
frenat inopia quibus nil gratius q̄
illo solui freno impensa cura aliena.
Isti puto te clarificant. dū nō fraudā-
tur suo desiderio. Ne si fingis te desi-
nere velle. desinet et ipsi laudare. **C**
Coniua. Odicio delicata est. arripent ti-
bi. manibus plaudent. te liberalissi-
mū dicent. optimūq; deinde patrie pa-
trem te vocabunt. de ludo quoq; si ces-
saueris. te sordidum clamabunt. auaz
atq; miserum. Sectator em̄ epularum
nō de bene viuente sed de bene pascē-
te sniam laudabilem profert. Conui-
uas ergo tumidos et aridos scurras
eorūq; voces atq; sententias discas al-
pernari et uide to tibi nil loci esse rec-
to iudicio. vbi totum voluptati dat
caritati vero nihil. Porro caducuz
malis artibus partuz nomē. apd vul-
gus gloria dici potest. sed apud doc-
tos est infamia.

Odoribus delector. **C**

Nequaquā fieri potest. quin vera de-
lectabilia alluciant. et cum presentia

delectent. vix alii odores gulā. alii
libidinē irritant. peregrini tamē odo-
res et omne bene olendi artificiu; nō
boni odoris proprii naturalis argu-
menta sunt. sed certa signa latentiu de-
fectuuz. Vide ergo ne bonis odorib;
male oleas. aut odiosis mundiciis fi-
as odiosus. Placeat ergo Augustini
de odoribus sententia dicēris. de ille-
cebra inquit odoris nō nimis satago.
dum absunt. nō requiro. cū assunt nō
renuo. paratus sum carere eis. Si igit̄
rez omnium cōdimento modū assitū-
ta sunt omnia. Illud comicū ne quid
nimis. ad omnia valet.

Affluo voluptatib;. **C**
Voluptas carnis blandus demō ē
dulce venenū. peccatum suauē mentē
eneruans. furans intellectū. Postq̄ il-
la viuere cepit. uera uica desit. hec ho-
die in precio est. hec sola sine dolore
sub sole esse creditur. quia tamen in fi-
ne nihil est molestius. nihil laboriosū.
nihil in animo ipso relinquit. tot acu-
leos. Ad hanc ergo indurandus ē ani-
mus. et ab ea longe abstrahendū nul-
lus em̄ eo cōtumeliosior et senior hos-
tis est. perstringit oculos. aufert om-
nē sensum boni. cor emollit. effeminat
animū. blandit̄ ut decipiat. latronuz
more nos amplexat̄ ut strangulet. sec-
tatores voluptatum oēs molles sunt
et eneruati. eo quoq; magis inexple-
biles sunt. quo implentur amplius.
quarum stomachi aut torquent̄ ine-
dia. aut copia strangulātur. miseri cū
ab eis deserunt. miseres cum eis dē
obruunt. et quod peius est postq̄ se
voluptatibus immerserint. carere mi-
nime possunt. Eoq; peruentum est. ut
que superuacua fuerant. necessaria fi-
ant. nec vtuntur eis sed seruiunt. qd

Capit.

Aug.

De volu-
ptate
carnis

Capit.
moralis

ultimū malorū est mala sua amāre. Sa-
ne tunc summata est hominis infeli-
citas. cū turpia nō solum delectent s;
et placent. et desinit remedii esse locū.
quando vicia mores fiunt. Breteria
nō occurrentes voluptates s; abeun-
tes potius perspiciende sunt (vt do-
cet Aristoteles) Pensando q̄ fedas at-
q; festas vias post se derelinquūt. pe-
nitentia et amaritudine plenas. quo-
minus cupide repetant. Erratis ergo
filii hominū ac graui corde erratis q
diligitis vanitatem et queritis mēda-
ciū. qui pro tam breui voluptate. tor-
rentem voluptatis perditis. et miseri-
cordiam diuinam uobis interrumpi-
tis. et nunq̄ satiemini ab vberib; con-
solationis eius.

¶ Gratis vror amorib;.

¶ Et gratis insidiis opprimen-
dus es. s; pertinēter ais. vror. Est em̄
amor quidem latens ignis. gratū vul-
nus. venenū sapidum. dulcis amari-
tudo. morbus delectabilis. blanda
mors. iocundumq; supplicium. Caue
ergo tibi. quia quo arseris suauius eo
cautius tibi ex incendio fugiendum.
Nam mala quidem quo suauius dul-
cescunt et delectant. eo magis amares-
cunt et nocent. et eoz finis. citius tran-
sit in querelam.

¶ Amo et amor. **¶**

Primū scire potes. secundū vero ē
in dubio (nisi forsan nocturnū mulier-
cule murmur in testimoniu; protrax-
eris. quo nihil reor eē fragilius)

¶ En amor sine dubio. **¶**

Vt audio. persuasit illa. neq; mag-
nū persuadere volentibus. ōnis nāq;
amor. cecus est et incredulus. quod si
fidem amatorio iuramento inesse cre-
dis. scriptum ab amāte cyrographū

in tenera glacie. testibus astris. ī me-
dium profer. Stulte ac demens. ni-
hil femine credas. presertim impudi-
ce. sexus em̄. ardoris lenitas. Suetu-
do mentiendi. Fallendi studium. quic-
quid ex eius ore procedit. faciunt sus-
pectum. Ameris em̄. quid nisi duplex
nod; nexus artior. grauiusq; discrimen
malle ergo em̄ amares quia ni-
hil ad amandū efficacius q̄ amari. ni-
hil quoq; ab amādo magis retrahit
q̄ scire se nō amari. quū nō facile sit
creditura. ceca et cupida mens aman-
tis. quū vnus ex grege isto est. de quo
scribit. qui amant ipsi sibi somnia fin-
gunt.

¶ Nihil dulcius q̄ amare. **¶**

Credo. etiā prout est animus. opi-
nio tua rem mutat. quia nō ut fando
rerum facies velari sic mutari rerū ue-
ritas potest. Nam ut odisse vicium.
amare virtutem eque laudabile est. sic
etiā virtutis odium. atq; amor vici-
eque est damnabile.

¶ Nec volo nec possum non
amare. **¶**

Posses si uelles. et forsan post bre-
ue tempus uoles. neq; poteris. reme-
dium mors anticipabit. Age ergo lu-
do isano. somno nūc letare. Flebis for-
te dum fueris experrectus. senties em̄
cum turpi desiderio. amorem tuum ex-
titisse et suspitio. deniq; cum stultissi-
ma sollicitudine. et angustia plenum
ac angore. que cuilibet sapienti. sunt
vitanda. At si remedium queris. nota
consilium Ciceronis. est mutatio loci.
animi occupatio. ac traductio ad ali-
as nouas sollicitudines. quibus vete-
ris morbi vestigia deleāt. assidua co-
gitatio q̄ fallax ac instabilis. q̄ turpe
ac fedum. q̄ miserū q̄ obscenū huius

99^m palub^m

99^m palub^m

artis opus sic. Redeat hic in se q̄fre-
quenter sub oculis rei feditas. fructu
vacta. plena dedecore. plena pericu-
lis. laboribus ac suspiriis atq; causis
penitentie. Nihil hic naturā. nihil fal-
tuz. aut stellas agere putes. nihil quo
q; aliud nisi leuitatem animi. et libez
arbitrium. esse etiā in arbitrio egrotā-
tis ut saluus fias. mox ut bona fide
velle ceperis. et blande cōsuetudinis
nexus dulces vulnezz abrūpere. reme-
dia hec forsan dura quis esse dixerit
iam capto. et laboriosa. quod fateor
quidem. possibilia tamen. pro magni-
tudine pestis. utiq; optāda eē assero.

Pulchris delector mulieribz.

Non est in hac re tā nota. mul-
tum lab orandum verbis. Sane nulla
re tot animas. quot pessimo diabolz
retze capit mulieris. Cum em̄ preciaz
meretricis vix sit vnus. panis. ut ait
ppbeta. infinitos enī fefellit et attrax-
it in iehennā. nihil em̄ inquit Augusti-
nus. ita ex arce virilem animū deicit.
sicut blandimenta mulierum. que licz
vilis sit et feda. de magnis tamen pre-
daz efficit. multosq; leones perdomu-
it vna hec infirmitas delicata. nisi em̄
furiosus amor carnalis oculos mētis
obcecasset. omnez mulierem tanq; vil-
le frustum carnis quoq; cōtempliffes.
pulchra sit. sit formosa. sit elegans. sit
venusta. eaz prout libet depinge. pa-
retur. orneturq; preciosis induat spē-
didisq; vera Socratis est sententia.
Speciosa inquit mulier. pulchrū tem-
plum. s; dstructum super cloacam. Si
aut vestem sputo maculatam vides.
Horres quidem. oculos retorques. a-
uertis aspectū. quō ergo horrore ple-
nam tam ardentem amplexaris. Pre-
terea quo auicius amari cupiunt. eo

altiori animo declinande sunt. canes
inest eis amor ad placendum. q̄ non
sit tam turpis. tam senex. aut tam cas-
ta. que nō se gaudeat dici pulchram.
Quidius inquit dectant castas femi-
nas precomia forme. Vnde Theroni-
my ad Exuperantium. Ex industria
inquit tunica dissuta est ut intus ali-
quid pennacum animal sequi potest
aquilam. et si habeat alas. Si omni-
no corporalibus exercitiis carere nō
poteris. vtaris modestissime et rarif-
sime eisdem. Hec lex est in omnibus si-
milibus. cauens ne quid i vlla re mol-
le uel femineuz agas. virilis em̄ animz
etiā in finibus nō suis. eminere debet
vbicq;.

Nutritionū acies me sequit̄.

Immo muscaz. que te vinctuz
comitant. sic cunq; destituent neq; de-
reliquisse sufficet nisi etiā applausuz
infamia sequat. Sunt nanq; quidam
quibus magna pena quies est. ac silē-
tiū musq; nisi de aliis loqui iuuat aut
em̄ falso laudat. aut liuide detrahūt.
Preterea histronum et parasitorum
vna lex est. vtriq; blanditiis armati.
post fortunā eunt. vtz istis impleffe
ventrem satis est. Illis vero alia fa-
mes est. tibi mentio species iniurie est.
s; iplēda est cupiditas fundo carēs.

Ludo delector taxillorum.

Vorago mergens. ludus iste ē
explebilis est. aut tristis patrimoniū
fulgens. subitusq; animi tēpestas. fa-
me bone nubes. stimulus cunctorum
scelerum. atq; ad desperanduz pmp-
tissima via. alia q̄litercūq; ludi pos-
sunt dici. hic aut metus est dolor atq;
furor. vide igitur ne in caput redun-
det tuum. illa cretensum interpretatio
scz mala cōsuetudine detractari qua

Mo pietas.

Mo Augusti.

Socras.
20. d. e. mulier.

9. 2.

9. 2. opt.

9. 2. f. 1. 1.

Delud.

9. 2. 0. 1.

nil dictu leui9. nil grauius euentu. ni/ bil quoz ppius est exitio. Cessa que so de hoc ludo qz inhonesta citi9 abi cienda sunt. et si nō virtuti amore. sal tem fame studio atqz studio atz cura pudoris. Sane vix in hūanis actib9 inuenies aliquid. vbi tā patenter mo res atz vicia hominū detegātur. sicut in hoc ludo taxillorum.

T Successit pspere mibi **C**

Euentus nunq̄ pspere esse potest. Nam et qui perdit affligitur. et illici tur is qui vincit. et protrahitur in in/ stitias. adice q̄ illa pspertas auspi ciū future calamitatis esse solet. idēqz suas hec pestis illecebras habz. quia lucrum eius arra damni est. et illud qd lucraris. mille diripient. quod perdis restituet nemo. demū qd vincis nō est tuum. quod autē perdis. etsi alterius non fiat. desinit esse tuum. Sane. in hoc ludo preter vultus hominum. ni hil humanū est. qui tamē ita sepe ob/ sici sunt ira. ac merore confusis. clamo ribus efferati. vt iam humani nō sint. vbi neqz decor morū sit. neqz verboruz modestia. nō amor erga homines. ne qz erga deum reuerentia. sed rancores atz iurgia. doli ac pituria. qbus nil in deum seuius potest hūana temeritas. Sed etsi aliquos pudor tēat aut ve/ recundia. crebrius tamen suspectātes quid agunt. labiis cordis sciant ipsi.

En iste ludus tibi placet.

C Solacii delector atz iocis. **C**

Non putes nos eiectos esse in exi/ lium istud. hanc vallem lacrimaruz. q̄ si ad ludos et iocos hīc venisse vide amur. Incumbunt nobis vtiqz studia grauiora. magisqz seria. Pensandū po tius ad quid hīc venim9. quid agam9 quo tendam9. et quo post breuē cur

sum vite perducendi simus. non enim hic iocandi locus. nec ridēdi tempus sed plangendi. Vex quia assidu9 la bor animorū frangit impetus. ex quo rum assiduitate. animoz etiam nasci tur hesitacio atz languor. qui qdē ni si interdum per solacia relaxētur. et re creētur. spūs fit anxius. ebes. accidio/ sus. et plusqz oportet tristior. et cum tedio boni languens. et querulosus. et ad mot9 ire et impatiēcie pnus. dā da est ppterera remissio. q̄ paululum animi. resoluti. vires recipiāt et melio res acrioresqz resurgant. Neqz enī agris fertilibus imperandum est. quos cito exhauriret nūqz intermissa fecūditas Idem quoz et de animis nostris ē iu diciū. hinc est quod Socrates cū pue ris ludere solebat. Cato rigidissim9 animū vino relaxabat. mouit milita re corpus ad tripudia. vt audistis su pra. Africanus. lusit Dauid cū citha ra. cū aue euāgelista Jobānes. Sane nō ita naturaliter homo inclinatus esset ad solaciofa pro tempore. nisi in se a liquid naturalis esset voluptatis. nō desit tamen modus velim. nam hoz vsus nimis frequens. ōne pondus ar mi et omnem mentis vim eriperet. sed vtendum eis sicut somno. quiete et si/ milibus. Aristotiles vero dicit de his paz ad humanā vitam sufficere q̄si p vice quodam condimēto. sicut in cibo paz sufficit sal. Ponic etiā quā dam uirtutem (quā eutrapeliā uocat) qū quis dicta uel facta alioz in con gregatione ad honestū solaciū scit cō uertere. ad exhilarandū audientes. sū tamen detrimento dignitatis. aut ue/ recundie cuiusqz. Inueniūtur nāz aliq̄ qui tristes nimis et auari sunt. quos in humanā conuersatione agrestes et

Ex.

Ex. pbar.

Socrates.

Cato.

Scipio affra?

Dauid.

Jobns.

Ex doctrina
m. 7. c. h. i. v. z.

Eutrapelia pty.

Ex phed. ag. f. r. s.

iniocuos vocat. Sunt et aliqui dis-
soluti nimis atq; leues. ut sunt mimi
et histriones et huiusmodi. q; excedunt
quidē sicut primi deficiunt. In medio
ponit eutrapeliā. Preterea sicut non
omnē licentiā pueris damus. nec cuius
liber etiā ludi. sic illa dicitur concedi
mus. que ab honestis actionibus non
sunt alienata et tu in ludis tuis ac so-
laciis aliquid probitatis relucere faci-
as. o pro. sicq; te geras. ut te nullus tā
q; aspezz horreat. aut contemnat tan-
q; uilem. sic te solaciari modeste pmi-
serim. Id tamen cum grauibus et seri-
is rebus satisfactū fuerit

Tabulis ac picturis delector

Mirum humani animi furor
omnia miratis preter se. quo inter cūc-
ta non solum artis s; et nature opera
nullum utiq; mirabilius. deniq; omnis
in terrenis delectatio si consilio regel-
retur. ad celestium erigeret amorē et ori-
ginis admoueret. quis nāq; unq; ritum
appetens fontem oderit. At vos gra-
ues. humi accliuēs. terrenis affixi. qz
celū aspiciere nō audetis. opificisq; es-
obliti. picturas solis ac lune aut ter-
renarū rerum figuras. tanta volupta-
te aspicietis. et vñ ad alta vobis erat
dispositio. illic metas figit intellectus.

Magnis viris placuerunt

Vana tamen delectatio. nec minor
vanitas q; magnoꝝ hominū sepe fu-
it. nec toleratur. quod sit antiquū pas-
sū. Sic quidem omne exemplū tunc
pestimū efficitur. quando illi vel auc-
torū pondus adiungitur. vel auroꝝ.
Unde cūq; enim orbe cōsuetudinis ro-
bur cū senuerit. ut bona in melius. eti-
am ut mala in peius etas puehit. ac
per hoc nihil errori detrahic errantiū
magnitudo. omnis enī morbus eo fu-

nestior. quo stabiliori materia subnix-
us. Neq; ergo mirandū si vulgus erro-
rum princeps et cōsuetudinis gētrix
longa dies. cumulusq; maloꝝ omni-
um ingens semper auctoritas. semper
accesserint. ut voluptas stuporq; ani-
mos ab altiori cōtemplatione furtim
dimoueat. distrahatq;. Preterea si hec
ficta et adumbrata fucis te delectant
adeo. ad illum oculos attolle. q; hos
humanis sensibus animū intellectu. ce-
lum astris. floribus terram pinxit. et
spernes artifices quos añ mirabar is

T Delector tamen

Delectari hominum ingenis que-
rentes pollent excelluntq;. nisi enim li-
uor. obstat. facilliter quisq; quod in se
est. in alio veneratur. Preterea ymagi-
nes sacre. que spectantes admonēt ce-
lestis beneficii pium animū sepe exci-
tant. sed interdum mouent ad virtutē
atq; eriguntur. dum tepentes animi re-
rum mobiliū memoria recalescunt. nul-
lo modo respuende sunt. minime colē-
de tamen picture. sed solus ille colen-
dus est. qui solidam terram. fretū mo-
bile. volubile celum fecit. qui quoq; nō
fictos. sed veros viuosq; et quadru-
pedes terre. et pisces mari. celoq; vo-
lucres dedit.

Bonum patrem habeo

Non locus est inertie. vtere sedulo
quia fugitiua iocunditas. pater senex.
festina ergo carpere fructos. extremoꝝ
tanq; ab ruinosa arbore. Caro lateri
eius adhereas. cupide illum vide qua-
si confestim abiturum. audi cupidus
eundem atq; extremos monitus illis
mente memori recondito. desertumq;
velut acturus iter. egebis illo consul-
tore. et queres cum sollicitus nec inue-
nies domi.

De delectac bis.

lit.

De gaud
p
aa.

bb.

¶ Propitium et indulgentissimū patrem habeo

¶ Propera in illū nouissima cōgerere pietatis officia. dum licet nunc in tempore si quid autem nunc amiseris dolebis semper. reuera nihil refert ubi ipse sis. sed plurimū quid agas. neq; te locus aliquis nobilitat. sed tu locum. neq; illud aliter q̄ aliquid preclaz et insigne moliendo

b.

¶ Serenus aer placet

Nescis q̄ cito serenitas sui tedium sit allatura quam laudas. quia nil tā delectabile quod ydemitas fastidii mater non reddat inamenū. Contra qd nullum efficacius est remedium. q̄ temporum locorumq; varietas. Hac enim fouetur mens humana. atq; pacitur ut que non rerum quāitate (ut ait Augustinus) saltem earum varietate facietur. Igitur seren9 iste aer tui animi psimilis. cito erit turbidus atq; nubilosus. ita ut te sub alio celo positum credas.

serenitas
fastidij mat.

¶ Rom.

c.

¶ Spectaculis delector.

¶ Inter illud bonis viris est ignotuz horum enim loca bonis moribus sepe per contraria sunt. Ibi enī libido discitur dediscitur humanitas. Credeas firmiter sepe pudicitiam stratā spectaculis fuisse semper impulsam. quid enim ad sculam ire vanitatis iuuat. n̄ egetis preceptoribus. estis quidem nimis dociles maloz. plura enim domi per vos ipsos. q̄ oportet discitis. Nihil enim potentius in memoriā descendit. quicquid visu subit. facilius preteruolant audita. fortius herent ymagines rerum visaz. etiam inuitis. que tamen volentibus ingeruntur. vñ raro otius abire. quo pergis. et insipiens quo te rapit impetus ut ad ho-

¶ q̄

ram gaudeas unde semp doleas. ut tantum semel videas. qd̄ vidisse millesies penitebit. Suid miseris delini / mentis illectos. et velut stigio stupore diuisos. dulcedo amara delectat. et suavis inamena precipitat

¶ Chorea me delectat

Ibi non tam presens delectatio ē. q̄ etiam future sperate auspiciū. Ibi enim veneris precludia sunt. licet ludi tegmine crimen obnubilēt. artis hui9 artifices. Tolle ingeniosam hāc improbamq; spem. et alia quedam que illo tunc tractātur. scz quādo. ubi. et quomodo cōmodos colloquia possūt haberi sub occasione calua. et similia tolle inq; libidinem. et choream sustoles. Ex chorea nihil vnq; nisi libidinosum aliquid oritur. et inane spectaculum honestis oculis inuisum ac bono viro indignū. Corpus enim. animū ipsuz tegit et detegit. manū iactatio. mollis pes. vagus oculus ac petulās tale aliquod in animo esse arguit. qd̄ non cernitur. Itaq; cauenduz est modestie cultoribus. ne quod agant aut effeminate loquantur. Deculti nāq; affectus et pectorz latebre sepe paruis indicis patefcunt. motus. sessio. accubitus. gestus. risus. incessus. smō. animi signa sunt. Vez. Scipionē et quosdam alios narrat Seneca mouisse corpus ad tripudia. attamen cum esset animi fatigati relaxatio. et corporis exercitium non voluptas eneruatix mentū. neq; tamen sumoz virorum tuta semper imitatio est. Non omne

¶ No.

¶ Animi sig.

¶ Ex optoz nō c̄
sepe imitatio.

¶ Amāissima mihi mater

¶ At tu illi iugis pauor es. perpetuū desiderium. Suipe maximus amor patris. matris vero vehementissimus. uterq; tamen talis ac rancus. ut enī uix

.cc.

nisi rara admodum filii pietas eque
rit/pulchrū tamen inter parētes de a
more ac pietate certamen/uincāt tam
illi uelim quibus largius Fons celestis
caritatis affluerit. At dolenter dix
rim nūc vsq; soliti vicere sunt parētes

T Opportuna mihi mater **¶**

Bonus ei filius esto tu. Scito te il
li primū pondus fuisse atq; rediū de
hinc quidem acerrimū dolore. 7 post
continū timorem trepidāq; sollici
tudinem perpetuam. memēto enī vte
ri alteriusq; vberum. quot ei somnos
quotq; cibos. quot iocos tuis fletib9
obrueris. quot autē met9. quot do
lores. tuis casibus pepereris. Hui9 enī
atq; aliis effectum est. vt nulla maior
inter homines ingraticudo est. q̄ que
in matrem committitur

T Annosa mihi genitrix. **¶**

Cogitabis preterea. vnde veneris.
aut quo pergas. quotiens enim hanc
et sinul terram inueniens aspexeris. q̄ a
gustum habitaculum te amiserit. et q̄
angustum accipiet precogita. atq; iam
inter vtrumq; positus. auaricie et sup
bie frenum stringe.

T Volo vxorari **¶**

Ergo valedicere vis virtuti pari
ter et quieti iam liberis ac vxori sunt
inferuire res est impossibilis. ante om
nia enim vsibus vxoris necessaria. p
curanda sunt. vestes precise. aurū gē
me. ancille. varia suppelectilia. sump
tus et similia. deinde querulose quest
iones audiende sunt totis noctib9. il
la ornator incedit in publicū. hec ab
omnibus honoratur. in conuentu fe
narum. ego despicior. cur vicinam as
pexisti. quid loq̄haris cū ancilla. quid
de foro veniens attulisti. non amicuz
habere poteris neq; sodalem. alterius

amorem odiuz sui suspicatur. insuper
eius facies semper inspicienda. laudā
da pulchritudo. ne si alteram inspe
ris. vt tibi putet displicere. deniq; si cō
miseris ei domū. sibi erit seruiendū. si
tuo arbitrio aliquid reserues. nō sibi
fidem credit haberi. ac in odiū et iur
gia confestim conuertetur. ymmo ni
si cito reconciliaueris. parabit venena
Adice quod nulla uxoris est electio.
s; talis qualis aduenerit. tolerāda est
si fatua. si feda. si contumax. aut sup
ba. post nuptias. uicia discimus. Bos
equus asinus et vilissima mācipia an
q̄ enimus. pbamus. nō experitur so
la vxor. ne prius displiceat q̄ ducat.

T Pulchrā ac nobilē duxi uxore **¶**

¶ Speciosa catbena uinctus es
a qua te sola mors liberabit. Sane an
ceps uxoris electio est. Nā deformis
facile fastiditur. formosa uero. diffici
le custoditur. Ea lege. qua inter formā
corporis atq; animi castitatez prope
perpetua lis est. adeo ut poeta dicit
Cōiunctā forme raro fore pudicitia
praro hec duo sub uno lare habitāt.

T Vxor mihi amācissima ē **¶**

Cum amore suspicio zelus et quere
le subeunt. Insuper mortale duellum
domi habes. et ex ipsi iocis et uolup
tatibus inimicitie erūpent atq; impro
peria. neq; in mensa. neq; in thalamo
tutus eris. tempus nullū litigio uaca
bit. vndiq; vexationib9 garrulet. me
dia nocte impugabit.

T Gratam uxorem duxi **¶**

¶ Falleris te duxit. nimis diu eteniz
eras tutus. Vtiq; nunc te exercebūt as
sidue. familie. iugum. arche sumpt9. di
urnū fenestre spectaculum. nocturnū
murmur. iugis rixa. atq; continua abs
q; tranquillo tempestas.

De dilectōe
ad vxore

T Uxori mee placeo

Quanto melius displiceret ei. neque tunc te amando premeret et attereret. ac te tuasque res cogitare sineret. atque somnum capere. nunc vero quia places. nihil aliud quod placere tibi possit speres. preter illam. te enim totum sibi vendicabit. et vix totus sufficies. porro si quo ire disposueris. velle te fugere credet. et fuge causas fingere. si quid agere incipias. oblitam se putabit. si quid meditaris aut cogites. te sibi iratum dicet. si somno cesseris. externo te fessum venire clamabit. Postremo quod dem. ut sub breuibus multa dicam. si ut uxori placeas labores. tibi atque omnibus aliis inutilis sis.

T Uxor me ardentem amat

Nulla te amaret caste. pie. sobrie. verecunde. quid enim amor ardens nisi anime est incendium. quo ardente quis ibi modestie. quis reuerentie coniugalis. quis tranquillitati locus esse potest. quis quieti. vni sit amati decus oportet. Adhuc quod zelotipe conuigis. vir insomnis est. nunc blanditiis nunc querelis. nunc fictis criminibus excitandus. exercendusque per noctem. demum si vel oculum libentius deflexeris. si redeunt lencius arriseris. si uicinam leto vultu salutaueris. si alterius formam laudaueris. si ad domum tardius redieris. finaliter si aliquid dixeris aut feceris quo ei fueris suspectus. presertim unde reus lesi appareas. amoris capitale crimen erit.

T Duxi uxorem thori sociam

Et somni perpetuum exilium. addere debuisti. Nam lecti maritalis. raris et tenuis somnus est. hinc enim voluptates et conuiuia. hinc lites et iurgia. requies vero nullam.

T Uxorem duxi pia. casta. humilem. obsequiosam et pulchram

Adirus auceps qui corniculam auidam inuenisti. vix est aliquis qui fuscum se putet inuenisse.

T Uxorem formosam duxi

Difficilem puiciam nactus es. vigilis necesse erit. quia durum est custodire quod a multis appetitur. Scias propterea te domi ydolum habere. quod coles. quod adores. unde totus pendas. Alias quoque curas. immo libertatem propriam abicias. atque ad edictum eius viuas. denique videbis indies peregrinos habitus nouosque. hinc lauda corporis habitudinem. quod bene omnia deceant. illinc inuentricis ingenium ad omnia perfacile. facturam vero patrimonii. lucrum pura. Caueas enim ne quacumque aliam laudes. sed neque ab eius fronte oculos diuertas. ne ei etiam partius solito blandius ve arrideas. Si quid in hiis respueris. id vulnus vix ullo poterit oleo mederi. si propter formam solam diligis uxorem. cito illam odies. Fallax enim est gratia et uana corporis forma. sed et breuis. presertim feminea. etsi forma partibi sit exerceberis. alioquin cito te contemto queretur capellanus. Postremo omnis immoderatus amor mulierum. rationis est obliuio. proximus insanie. altos animos effeminat. conatus magnos ad humilimos trahit. querulosos facit iracundos. temerarios et impuisos. atque seruiliter blandos. hinc semper flagrat cupiditate fruendi. tamen insatiabilis est. et plura tempora perdit gemitibus. ac lacrimis atque suspirationibus. grande odium sui facies cuiuslibet sane menti. Ergo dilige quod diligis. Si formam solam diligis com-

Formositas cito perdit.

Non bene vix

Arzidor.

pedes aureas. atq; splendidam seruitutem diligis. vanitate suffultam.

T Vxorem fecundaz duxi ⁊ facundam.

C Multas rodentes curas. multosq; labores acquisiisti tibi. quippe et multis subactus es fantasmatibus. id nutris quod alter forsan genuit. Porro coniugē querebas. et magistrā inuenisti. adiutoriū tibi datū fuit. quod cessit in improperiū. nunc enī habes curā qua declames ac disputes. aliquid vero loqui sine censura ei⁹ nō presumas. Inter mundi enim tedia nihil importunius ꝑcaci muliere. tacere nescia nouissimū ingruēs sermonē.

T Dotem magnam accepi cum uxore.

C Malum malo addidisti. dos nāq; et forma coniugalis. duo stimuli sunt superbie. mulier enī si pascat virum. non sociam sed dominā se putat. s; dos atq; forma hoc ē auaritia atq; libido. hodie in matrimōio sole queruntur. q̄ facius tibi erat cū inope q̄ escere. q̄ laborare cum superba. Esurire cum humili paupercula. q̄ cū insolente litigare. quia quanto dos uxoris maior. tāto animi maior est elatō. minorq; timor ad maritū et reuerētia.

Neq; eius audebis vitam reprehēdere dum dotem eius cogitas. neq; temptabis humiliare illā per quā te mēneris superbire. paciētie scuto munitas te oportet. quia non solū tedia. sed etiā probra tolerabis improperia es atq; iniurias. Preterea nihil ad rē ꝑtinet quanta dos sit. sed qualis sit mulier. neq; in dote quāntitas sed qualitas extimanda est. vnde perspecta. q̄bus modis sit parta. quia frequēter multe et magne dotes malis artibus

acquisite sunt.

T Fati sunt mihi filii. **C** Dulcedo tibi amarissima est. atq; fel melle circūlinitum. fontem grauiū causarum. domi tibi natum fore scito. quia nūq̄ vitam ages sine metu ⁊ angoribus. porro neq; timere neq; sperare noueris. ac vota facere. Sic nunc disces tuo cum periculo. disces parentes orbis misereri. disces in breui cursu longas curas texere longioraq; negotia ordiri. discesq; de hīs que nihil ad te attinent. torqueri. disces ea q̄ nūq̄ sis visurus. disponere. Postreō disces alios ꝑl⁹ q̄ te amare. amare dico. ardentissime. tepidissimeq; amari. sane duras artes. omnes tamen.

T Plures habeo filios. **C** Hunc primū scisti. quātum ipse tu is debeas parentibus. Porro arbore seuiisti. ꝑcolendam studio indefesso. que dum viuis te exerceat. cuius aut nullos aut seros. et forsan post obitū fructus speres. Sed si boni ac probi tibi fuerint filii. iugis tibi timor erit. si mali quidē sempitern⁹ erit tibi dolor. interz ꝑdebile solamē. certa cura.

T Cōplacui michi in filiis. **C**

Anxia felicitas ac sollicitū gaudiū et sepe mestum. modestius letare. ꝑpossum multos illustres viros in mediū proferre. quoz felicitati nihil magis obstitit. q̄ filios habuisse. quibus quodam caruisse. est infelicitate felicē esse.

T Formosos habeo filios. **C**

Magnū in maribus forma discrimē sepe est. in feminis ꝑmaximū. quia vt preferitur. pulchritudo et castitas raro simul habitant. neq; enim volūt neq; enim si velint. licet. Cum enim omnia humana. in primis tamen pudicitia male tuta est. ꝑsertim vbi egregie

forme pulchritudo cōiuncta est. Sūt enim quib9 inuidetur. sed infra suos fines sese inuidia continet. dolet. irascitur. ultra non p̄greditur. Sunt 7 q̄dam qui in fine9 vsq; inter odia senuere. quidamq; vsq; ad vltimum vite inconcussa tirāide vigerunt. Ceter9 quot assidue plac̄to mari naute quot per siluas mercatores transeunt mercibus saluis. vt nec pirata istis neq; vltus predo illis obfuit. quā formosaz intempratam dabis mihi tu. quere bonos forme effectus. et quos inueneris renūcia. vt cum contrariis oparetur. Preterea in forma aut in pulchritudine corporis. sicut in omnibus aliis. bona mediocritas est. mala omnis nimietas. sed si alterum eligendū esset. extremorum quidem forma gravior foret. sed gibbus puto tucior.

¶ Formosissima mihi filia est.
¶ Insidias circūspice. vim caueo. s; sollicitudo et labor tibi sit oportet. quibus tamen metum adice. quē nisi morte effugies. vel forsan senectute. Hunc tamen et si in domum alterius transferre possis. non poteris tu in te extinguere. Sane sepe forma obfuit. p̄fuit nūq;. Disi enim pulchra Helēa fuisset. et similiter nobil' Lucretia rōa nastetisset adhuc forsan magna troia. neq; nobilis roma corruisset.

¶ Casta mihi filia est.
¶ Aliqua iocunditas. sed multū sollicita. quia quanto maior castitas. tāto vīgilantior est libido. nīhil enī tā ardentē appetitur inuaditurq; sicut quod castis excubiis. feineoq; pudore ballatum est. Suipe concessō calle. segnius it corruptor. et permissa tepidius capiuntur. multum autē occupate rei difficilis custodia est. Adice q̄

semper varium sic et mutabile animal. femina. vt poeta dicit et cotidie experitur. qz pudicas iuenculas lasciuas anus vidimus. Time ergo cū in viris parua p̄stancia est. in feis vero nulla.

¶ Filia meā maritauī.
¶ Si viro bono. et saluasti filiam et filium acquisisti si malo. et perdidisti filiam. atq; tibi hostem. et tyrannū filie procurasti.

¶ Secūdas nuptias volo celebrare.

¶ Durior es q̄ oportet. si ad frenandum te altera vxore opus sit. verum si te vna non domuerit. pluribus es dignus. Porro si ad liquiduz cognouisses qd sit mulier. et quid magistri de ea scribunt. neq; primas nuptias celebrasses. minus attendisti q̄ dulcis sit sopor in vacuo cubili. Sed nunc solum veneris actum cogitas. q̄ cito transit et grauitē vulnerat. Age ergo dū in cursu furor est. dolebis cū ille refriguerit. Scito tñ q̄ pli tue no uercam supinduxisti. et in domū propriā te incendium immisisse.

¶ Filio meo. nobilem diuicēq; vxorem procurauī.

¶ Adice adhuc. quid inquis. certe importunam. superbam et cōiugis et tue vite emulam. quippe inter socoz et nurum. vetus est querela. et que in omnibus animalia nullum ita primū locum appetit. vt mulier. illa tamen saluū sibi interdictum videns. quid tūc animo voluat. quid ore opereturq; haud difficilis coniectura est.

¶ Diuitis habundo.
¶ Neq; idcirco magis tibi habūdat quies. ac iocunditas desiderantissima bonaz pax. quia vix diuitem reperies. qui non sibi melius in iocunditate

De dicitur
 In diuitiis.

vel honesta paupertate fuisse fateat. quod in magna rerum habundantia ac pro hoc ad aduentum diuitiarum securitas libertas gaudium ac tranquillitas abire que si crescerent cum illis non solum diuitias pateret amari sed et adhor- tarer nunc vero in eis anceps est felicitas et onerosa plus habens inuidie semper quam gaudii. Quippe sine pena nunquam esse potest auaritia quia maiori tormento possidetur quam queritur per cunia Omnia habet qui nihil concupiscit. Nature quidem insitum est ut bonorum copia plus delectet Superflue tamen cura est de rebus temporalibus que cum angustiis procedunt ad eptem paruo in tempore subsistunt subsistentes sollicitudinem ingerunt recedentes dolorem pariunt et quod perius est per temporalia eternalia amittuntur.

T Multas opes habeo. **C**

Rem habes quesitu difficilem et custoditu anxiam et flebile amissum si sparse fuerint decrescent si seruate quidem non te diuitem sed occupatum faciunt non dominum sed custodem. Caueto ergo ne tu potius habeare quam non tue diuitie sint sed tu diuitiarum. Quia multo plures sunt crebrioresque qui habentur quam qui habent quos notat propheticus iste sermo viros diuitiarum non diuitias virorum appellans. Sic enim vestra cupiditas atque vilitas animi de dominis vos seruos effecit quippe vocatus est pecunie usus ut necessaria comparatur pauca simul et exigua faciliusque quicquid enim ultra hec excesserit illud graue sit oportet neque iam diuitie sed vincula sunt et compedes neque etiam sunt tam tormenta corporis quam impedimenta animi ac formidinum et sollicitudinum preparamenta alicui.

T Magnam cumulum habeo diuitiarum

C Sicut nunquam parum est quod satis est sic et nihil multum esse potest quod satis non est. In te vno veli congregetur quicquid multi habent locupletes ultra ceteros te fortuna prouebat tegat auro vestiatur purpura eo delitiarum puenias atque opum ut terram marmoribus abscondas neque timore habere diuitias liceat sed et calcare etiam possis. Ex hiis utique maiora discis concupiscere quia crescit lucro auaritia quid ergo refert quantum in horreo habeas quantum in archa si alienis in bias si non habita sed habenda semper computes. Multas parasse diuitias inquit Epicurus non finis miseriarum sed fuit mutatio quippe non in rebus vicium est sed in animo nihil enim refert an egrum in lecto ligno reponas vel aureo utrobique enim morbum suum secum portat. Sic idiferens est an eger animus in paupertate an in diuitiis portatus sit malum suum sequitur eum eque concupiscit Auarus non implebitur pecunia neque diuitem diuitie faciunt sed egrum quia nunquam finem querendi inuenit cupiditas cum altera ex alterius fine nascatur impleti nequit quia fundo caret omnia vorans auaritia.

T Natura multis indiget. **C**

Ancilla dei natura est a deo regitur et intelligentis ut aiunt gentium philosophi et inde errare non potest. Doctrino sub nature clipeo te noli excusare nam si secundum naturam viuas nunquam eris pauper si secundum opinionem nunquam eris diues. Si ergo scire vel a naturale sit quod cupis an ex ceca cupiditate perfideres si consistere possis uel

q. d. auari

q. d. q. d. auari

No. d. Epicur.

q. d.

No.

alicubi et dicere sufficit. quia si longi
 us progressio semper aliquid restat. nō
 potest esse naturale. cum naturalia de
 sideria finita sint et suum modum ha
 beant. ex falsa quidem opinione nas
 centia non habent ubi desinūt. qz fal
 so nullus terminus est. Sunti quidem
 in uia. semper aliquid est extremū. er
 ror uero est immensus. Hinc est qz ra
 tio ipsa contenta equitate. cupiens cō
 sistere. sepe clamat. sufficit. Habes pl
 qz satis est. libenterqz suis bonis frue
 retur. s; non sinit domina cupiditas.
 semper dicens. affer. affer. aperit hia
 tus ampliores. que quicquid fameli
 ca inglutierit. parum omnia reputat
 ad id quod sibi restat adhuc deuorā
 dum. suidisti canem frustrū panis cap
 tantem. quomodo integrum totū qd
 accipere potest. deuorat. uidius ad
 spem futuri inbiāns. Ita sane et uos
 miseri quicquid ex rebus hīs hauseri
 tis. sine ulla uoluptate deglutitis ac
 tonici et erecti ad alterius rapinā. uia
 in illud epicureū chaos trudit. quod
 uacūū sp mane. et ab sqz ullo termino
 canes impudētes nescientes satura
 ri. Stultissimi mortales cito moritu
 ri. quid tanqz immortales ōnia concu
 piscitis. quid inqz discurretis tāto cū
 tumultu. quid opibus opes aggrega
 tis. augere quidem census. āpliare fi
 nes potestis. aut accumulare nummos.
 an non ita corpuscula laxabitis. an nō
 animū rebus implebitis. Sane aurū
 argentum. preciosi lapides. et huius
 modi non plus ad animū deū diuitē
 pertinent. qz ad imortalem deū. Suipe
 sunt pondera terrena. sunt iumen
 torum onera. ut quidam prudens di
 cit. que utiqz non amat animus sine
 rus. et diuinus. bona enim sua in aliis

finibus collocauit. Expars enim rez
 harum. nature sue memor. Summa pel
 tic. tollitur ad superna. terrena cuncta
 alta mēte paruipendēs. At uos graui
 corde. uirtute uacui. pleni omni uani
 tate. mundi huius rebus inebriati. pa
 rum cogitatis. qz magnificū sit et qz io
 cundum plenum esse. et non pendere
 ex fortuna. ac a rebus nihil mendica
 re. Qz stultam et improuidam vitā
 ducitis. qz ingratam atqz tepidā. quo
 semper fertur in futuris. neqz vnqz p
 sentibus contentam. sed intentaz sem
 per habendīs. qz parum percipitis i
 tellectu. in quot labores et pericula
 uos precipitat ceca cupiditas. cui si
 quid satis esse vnqz poruisset. diu fu
 isset impleta. quidē at qui nūc cū pau
 pertate parua desunt. cupiditati de
 sunt omnia. Sane breuissima ad diui
 tias uia. per contemptū est earū. quia
 contemnere omnia quis potest. nemo
 potest omnia habere. Si uis inquit
 Epicurus diuitem facere. o pytolea
 nō pecunie adficiendum est. sed cupi
 ditati detrahendum. Id etiaz iudicā
 dum de uoluptatibus. dignitatibus
 et aliis animi morbis. Si minus. auro
 crescente. sitis auri crescit et auaritas.
 Studiumqz minuitur uirtutis. deniqz
 in seipso potest pensare unusquisqz.
 quante sit demencie. cum nemo nostz
 diues nascitur. ymmo in lucem exiēs.
 pane et lacte contentari iussus est. ab
 hīs tamen iniciis. regna nobis nō suf
 ficere possunt.

Copiosas possideo diuitias
Esto quidem affluant diuitie.
 assint possessiones tibi latissime. as
 sint preuia. uinee. domz pecunie. ī ōni
 bus puinciis tibi aretur. seminetur. ī
 pleta promptuaria sint. redūdēt tor

cx.
 i. cla.
 suff.
 cupiditas
 affer. affer.
 cx. i. cane.
 Pedargu.
 i. p.

Q. p. i. a.
 i. atqz. i. etc.
 i. uia buy. ce. tuta.
 i. Ep. i. i. dicti.
 i. 156.
 i. Ex p. i. i.

¶ No. paup.

cularia tua. Cum omnia dixeris pau-
per es, debes enim quantum inquis o-
nia cui queris. Illi certe qui dicit me-
us est orbis terre et plenitudo eius.
Hinc tantum asportabis quantum huc
attulisti, quicquid ex hiis habes alie-
num est, quod operaris tuum est. Illud
inuenisti, istud egisti, et idcirco tolles
tecum. Opera inquit saluatorum
sequitur eos, diuitias quoque aut de-
seras aut te deserant, oportet, quia ta-
tummodo usufructum in hiis rebus ha-
bes non dominium, verum cum peregrini-
mus sis et aduena, ut attestantur omnes
patres tui. Omnis terra inquit domi-
nus mea est, vos autem accole me, dor-
ro quis sit modus huius usus, queris
forsan. Primum inquam habere quod ne-
cesse est, deinde habere quantum satis est
hunc modum si apprehendas, omnia
tuta, omnia secura sunt. Ergo sic ani-
mum tuum forma sic excole, sic institue,
ut modum nature non excedat, et di-
uitias magnas inuenisti, alioquin in-
opes summas, paupertas aderit, quia
necessariis pauca sufficiunt, non ingen-
tia regna superuacuis.

¶ Ornat9 sum diuitiis **¶**

¶ Camelum uicisti, iste unum pondus
habet, tu duo, unum possessionum, ali-
ud peccatorum, primum cito pones, ut
in morte, secundum uelis nolis tolli tecum,
nisi prius. Hic uoles te exonerare, iam
enim habundant creditores, assunt fi-
dei monitores, esurientes quidem ac-
sidentes nudi, clamantes una uoce nos-
tra sunt que tollis. Habundas enim et
patimur inopiam, affluis deliciis, et
inedia cruciamur, affligimur penuria,
tu incrassaris et ultra saginaris, non quod
rimus tua, sed nostra, reddere nobis pe-
tinus, quicquid seruas perdis, quia

mox erit aliorum, tuum uero, quicquid
nobis tribuis, quia elemosina sola co-
mes defunctorum. Nature nostre le-
gem si audieris, hoc facias nobis quod
tibi fieri cupis. Si dominus nature, quod
quid uni ex minimis fecistis, mihi fe-
cistis inquit, iudex est qui dicit, Audi
nunc pie inuitantem, ne contingat audi-
re strictius iudicantem. Denique cum ar-
cum foramen te expectat, ac per angus-
tam portam intres, oportet, quid carne,
le gibbum, quid auare aurum collis, non
sic ingredieris impie, non sic sane fora-
men acus, sarcinas non admittit. Rel-
uera, si nunc idiuites uictoria fieret, uni-
uersi carceres replerent, tot sunt bona
pauperum inuadentes. Sed ad cumu-
lum accedit malorum, quod ab uictoria di-
uitie eruunt suos possessores, et fouent
eos in peccatis, idque ut penas sibi co-
paret grauiores. Tu uero interim ti-
bi caue, ne te diuitie que onerant, rum-
pant. Omnis enim plenitudo exitum
querit. Crede mihi diuitie huius mun-
di eternam penam attulerunt multis,
presentem requiem omnibus abstulerunt.

¶ Diuitiis delector, quas boni e-
que et mali appetunt.

¶ Bonus uir diuitias habet, ma-
lus habetur. Habet inquam uir bonus di-
uitias, sed uirtutem non amittit, quam
per abusum perdit malus, autem po-
tius non attingit, porro non abigit
diuitias a se, uir bonus, sed securus per-
sequitur, quia uidet eas, uelut abeun-
tes, nec afficitur corde, quin immo su-
as potius esse audit quam sentit, neque ue-
re eas diligit, sed mauultque non in ani-
mum interius diuitiis plenum, sed in do-
mum illas recipit, si affluerint, nihil ei
nisi seipsum auferunt, uir stultus totus
stupescit cum lacrimis amittit eas.

¶ Opera illorum

¶ No. vbi dicitur

¶ qd. p. p. dicitur

¶ Ona duo
diuitiis¶ Clamor
pauperum

¶ Lex n.

¶ Lex x.

¶ Lex h.

¶ qm.

¶ qm.

Dua i pos
sedeo.

Mo. bonet
vir.

De amo
19204.

De amore
Iuniorum.

De amore
Iuniorum.

se miserum clamat se penitus putat de-
relictum. Item apud virum bonum ha-
bet locum aliquem apud prauum hunc sum-
mum apud bonum virum diuitie sunt
in seruitute apud prauum in imperio
apud istum hospitantur apud illum
regnant. Item diuitie ipse sunt boni
viri prauus quisque est diuitiarum iste di-
uitiis coheret tanquam nunc amissurus
alius vero in medijs diuitiis pauper-
tatem cogitat. Postremo habet diui-
tias vir bonus sed nemini detractas
non cruetas alieno sanguine partas
sine iniuria cuiusque sine sordibus sine
questibus quibus nemo ingemiscit ni-
si malignus. Sic non equali latere pos-
sident diuitias bonus et malus.

De ager mihi fertilis est. **De**
Vim fecundatoris agnosce et sic u-
tere beneficio celesti ne largitori dis-
pliceas quod demum rite facis si sobrieta-
tem et modestiam fertilitas non exclu-
dit. In partes egenorum uertates ue-
niant ac amicorum nil soli dulce fit nil
sapidum.

De agrum exquisite colo. **De**
Non homo terre sed terra homini
seruire debuerat culpa hominis id ef-
fectum scias ne terra sine labore pos-
sessori suo respondeat. hanc enim sol-
licitate ferro multaque blanditus emol-
lire mortalis coegit indigentia. In hac
arte Chato magnum locum tenuit de
quo legitur quod optimus fuit orator.
Optimus senator optimus impera-
tor atque sine emulo sui temporis op-
timum agricolam quem igitur pigeat cum Ca-
thone terram colere post prelia tot
triumphos post tot accipites decisas
causas desertissime illa hortari uoce
boues qua tot hominum milia totque
accendisset exercitus ad prelia post

multas corporis et anime uirtutes.
ac gestarum rerum gloria.

De amo greges et iumenta. **De**
In omni amore amantis et amati
similitudo suspecta est. Omnia ama-
tis preter mutuo uosipsum ac virtu-
tem et illa que in primis amanda sunt
negligitis et que negligenda sunt di-
ligitis. gens stulta miserorum.

De Delector multum armentis.
De En gaudes semel millesies do-
licurus Nullus dies ibit sine mestis
rumoribus. Nunc irruerunt sabei. Nunc
cum turmis ueniunt caldei nunc gla-
dio pueros occiderunt nunc bos cor-
nu fregit. Nunc equus suum crus nunc
uagantem agnum lupus rapit nunc
infectum gregem mors inuasit. Huius
querelis aures pulsabuntur cotidie.
Non facis miseri estis malis uestris
et propra mortalitate nisi morte bru-
torum animalium etiam lugeatis.

De Magna mihi est suppellex
De Et iuge tibi bellum non tantum
est cum furibus sed cum muribus et ti-
neis ymimo aranee et erugo puluis
rubigo fumus atque imber in te dimi-
cabunt. Siquidem uti eis delis sepe
tibi transferenda est et plus difficul-
tatis quam voluptatis allatura plus o-
neris quam honoris. Quippe querendi
studium unum fuit seruandi uero labor
multiplex. Verum etiam nunquam tibi de-
erit quod reuises et quod numeres
quod complices quod excutias quod
abstergas atque quod tuos oculos si-
mul mulceat et offendat.

De Preciosa mihi est suppellex
De Certe non precium rei diuites
facit sed contemptus. Alioquin et que-
rendo cupiditas crescit et paupertas.
Auaritia autem paupertatem intulit.

et concupiscendo multa omnia pdit
Scito multo fore Facilius diuitias as-
pernari q̄ consequi. Primū quidē pos-
sumus hec enim ars in manibus nos-
tris est. Secundum vero in arbitrio est
Fortune. Cuius inquit seneca petam diui-
tias a fortuna. q̄ a me potius ne pel-
tam.

*De amore
Gemma*

Gemma pulchris delecto.
Sane non vltima vanitas morta-
lium in lapillis patrimonia sua clau-
dentium. vtiq; valde instabile precium
gemmarum est. pariter et incertū. et co-
tidie varium. Id quidem ex sola mer-
cantium fama. et insanorum diuitum
credulitate dependens. Inde est q̄ a-
liquē diu sprete. subitis inopinisq; p-
ciis attolluntur. et famosissime gēma-
rum subita premuntur infamia. nescio
quibus vocis erumpentibus. non tā
in ipsis de quibus agitur rebus. q̄ in
opinionē hominum ita callentiū pre-
clara prudentia. que neglecto cultu ai-
mi. et noticia vtriusq; inter noscendū
lapidum vni inuigilat. precia gem-
marum fingunt. cum vero earum pre-
cia nulla sint vel ignota. Suā vero pe-
riculosa vanitas q̄ tremulum q̄q; a-
ceps iudicium sic stiant ipsi. Suis enī
non videt quanta sit ambitio. quāta
q̄ mentis cecitas. non formam rei aut
substantiam sed nudum nomen. tāta
mercede captandū. Hic sane furor ho-
minum. non pacura rerum militat. in
ames nuge diuitum. et ociosorum fa-
bule qui facilius hec contemnerēt. S; z
quo vnq; honestiori pacis vel belli
negotio tenerentur. Vnde si iudicium
tale aut potius tale contabium aīoz
late serpens. vulgi mores infecerit cū
ingenia magna et minimis delectari.
nec omnino alia q̄ pulchritudinē vir-

tutis tangi decet. Ut per hec breuia q̄
delectant oculos. mens expectata in
amorem atq; desiderium eterne pulchri-
tudinis rapiatur. de quo fonte omne
quod pulchrum est prodit.

Adularum me gemmarū af-
ficit splendor.

Vmmo sternit. emollit. et ener-
rat. de qua re si virorū ac mulierū exē-
pla pergant congerere. non te doceam
sed obtundam. verū mollia queq; vi-
ri despiciunt. vos autem animoz dif-
fidentia cuncta miramini. et quasi be-
atos factura concupiscatis. Sola vir-
tus que primū est amāda despicietur.
En gemmas fulgentes amicas oculo-
rum. animorumq; hostes ac fortium vi-
rorū victrices. Cole satis. vir esse mi-
nate.

Gemmas vim inesse credo

Certe gemma vim habere non
negauerim. quippe possunt amatorū
diuitum seras confringere. atq; exhau-
rire archas. Si queuis alia eis insitū.
la est mercatorum. et scriptorum col-
lata mendacis non graui arte confic-
tis. sed etiam vestra assentatione auc-
tis et firmatis. q̄ utiq; satius est vel
prudenter arguere. vel magnifice con-
temnere. q̄ sic scrupulose trutinare oī-
nia gemmarū precia. virtutes ⁊ vitia.
Quid stultus est q̄ tantam curam re-
bus huius impendere. que nec felicitati
conferuat neq; detrahūt miserie. Pro-
bant hoc quidem magnates multi. q̄
plenos thesauros sepe a pauperibus
extortos. claudunt in lapillis. Neq; fi-
dei quicq; afferunt quod a plurib; z
scriptum legimus. non ueritati rerum
neq; utilitati legentium. sed stupori o-
peram dantibus. qui integros libros
nugis impleuerūt. ut stultā credulitatē

hominum opinionibus uariis impli-
 carent. et ut arbitror. se uestris inepti-
 is delectaret. Aut forsan secundū pli-
 nium quia uice fraus lucrosior cū ibi
 copia maiormētiendi. uel uberior fru-
 ctus mendacii. uel impudentia liberi-
 or. uel frequentior mentiendi consuetu-
 do. Preterea multos imperatores. re-
 ges. principes. ac prelatos in anulis
 ac lapillis. in uariis gemmis. ac cris-
 tallis deceptos fuisse legimus. mag-
 na sibi promittentes sperantesq. ad-
 epti sunt nihil.

Delector gemis bibere.
 Laetitia iam inuentum est q̄ aua-
 riciā luxus excedit. Nam cum calix ar-
 genteus diuino cultui sufficeret. Aureo
 parum sic humano. nisi precium faci-
 ente periculo etiam gemme peregrino
 excantentur artificis. quibus infelix bi-
 bat homuncio. ac polluta mendacis
 et spurciis. labia applicet iocundis
 Sed ceca superbia cum se extollit. nec
 descensum cogitat nec ruinam hinc li-
 bentius carebitis q̄ secure ambiciose
 q̄ magis. q̄ sapide. sic enim uicia vin-
 cuntur uicis. et gulam aliq̄tulo par-
 tibus uini sapor sollicitat. q̄ insolētia
 ac cipi color. et idcirco carior quia
 q̄ situ difficilior. uel de longiquo ue-
 niens cupiditates uestras irritare ua-
 lentior. Nihil utiq. uos instigat. q̄
 difficultatibus excitata voluptas
 Multo magis superbia et pdicionis
 obliuio. fortasse auro contenta quies-
 ceret auaricia. similiter et luxuria suis
 voluptatibus. Sed sola superbia nō
 quiescit q̄ diu supra se quiddam ab
 initio rerū. pardeo esse temptas. Nec
 enim querere facit aurum atq. gemas.
 hec tam laboriose facit innectere. tam-
 q̄ studiose eas excuare. hac etiā du-

ce. in domo ueste. cibo. potu. rebusq.
 omnibus. que nihil necessitati uel iocū-
 ditati inuente sunt. aliquid speciosuz
 aut fulgidū piculū it̄ miscuistis. q̄cūq.
 p̄deutes palam aut in publicū. uel
 in foro uel in conuiuio radiantēs ac
 stellatis semper ipsi celo inuidiam fa-
 ciatis.

Thesaurum inueni.
 Cave isidiā fortune ac dolos. Nā
 hamus esca pretenditur. uiscus ac la-
 queus aliquid blandipre se ferūt. Sa-
 ne tutius colubrum inuenisses q̄ dū
 diuitie auri et argenti inferre soleāt i-
 opiam uirtutum. Idq. omnibus cō-
 mune diuitiis repentinis. Alie enī cen-
 sum et aliquid in dies detrahūt. 7 fal-
 sis opinionibus etiam aliq̄o demunt.
 hec uero. mentem ducunt in stuporez
 atq. turbant improuiso impetu

Adignus est multasq.
 Nil refert. Infestum pondus utiq.
 inuenisti. modestie contrarium. nō enī
 non arrogat sibi. quem repente fortu-
 na beauit. Porro thesaurum hūc mā-
 surum tibi putas. qui ceterius desinet.
 quecunq. enim cito crescent. cito deci-
 dent. Suid aliud subite opes nisi fel-
 licitas somniantis. Expergiscere qui-
 dem et te uidebis grauem terre fecem
 inuenisse. quem thesaurū uocas. 7 pu-
 debit aīn nature celestis. hūis accolli-

Peractis laboribus quiesco.
 Adirum dictū nunc inter laq̄-
 um et uiscuz auis secura uolitat. ludit
 piscis inter hamos atq. fera inter pla-
 gas. N̄ peri oculos in ḡrū et circum-
 spicias. Sepe enim ubi plus periculi
 minus est pauoris. ut licentius feriat.
 demic mecum. An ignoras q̄ qui i uo-
 lubili sedet rota. p̄ximus sit ruine.
 Cum enī nō stent res hūane s̄ assidue

De thesauro
 inuenio.

De que rota

murentur. quarum summe labor est et dolor meroreque in hiis ut ais requiescis. Aut ergo non est in te sensus. Aut durum caput qui recumbis tam precioso puluinarum.

¶ Ad nutum mihi eunt omnia

¶ Bene inquis eunt. Nihil enim horum in eodem statu permanet. Ante ergo tibi felix ut deare spei forsā aliquis locus esse potest. post vero ē locus metui. ad extremum luctui. Reges nūq̄. At gaudium verum et sincerū dicam. cum ad certa et stabilia bona peruentum fuerit.

¶ Omnibus habundo

Humani moris aut erroris potius est plus superflua q̄ necessaria habere. sicut q̄ p̄fectū. absconditum celi sese tāto studio oneret. quo se prius exonerare debuerat. Itaq̄ peregrina fasce curuatus. cum in altum niti cupit anhelatq̄ p̄ celo illi terra est.

¶ Cumulatis omnibus in portu quiesco.

¶ Vita p̄ns. p̄celoso mari perisimilis est. Iustus enim finis in litore ē illius in morte. uterq̄ recte portus dici potest. p̄fecto magna pars mortalium coaceruatis vite huius adminiculis. anxia inter ipsos rerum apparet. moritur. Jam vero nihil vilitatis q̄ vt vite studium. ipsa mors p̄fecti. Aut paucis enim accidere videmus. vt perueniant ad optata. p̄ quibus labores longos texuerunt. Quibus sane tamen cito. diuturni questus usus eripitur. vt gaudii breuitas. velud quedā accessio sic doloris. de quo multos queri solitos in morte compertū ē.

¶ Omnibus habūdans quiesco

¶ Ergo mendacem fatis illū qui dicit. Non est in mundo diues qui di-

cit habundo. Esto ergo periculū mer-
cium euasisti. expectata nauis appli-
cuit. Extruxisti domum. Agrum exar-
rasti. putasti vineam. prata rigasti. cō-
pegisti aream. inseuisti arbores. Effo-
disti riuos. Sepem texuisti. Erexisti
columbarium. Regem in pascua mi-
sisti. Apes in aluearea. Sementē in sul-
cos. Nouas merces in maria. tuto lo-
co collocatum fenus. plena est archa.
diues aula. Cultus thalamus. horrea
referta. spumans penu. puisa dos fi-
lie. filie coniugium. Insuper empta ē
populo gratia. blando ambitu. para-
suffragia. pronum iter. stratū summis
honoribus. D magnum virum. o feli-
cē ac gloriosum. Ex his in fallor tu-
a cōclusio est. vt gaudeas securū. Nā
sententia mea hac forsā uocē anima
tua repetetur a te. hec que parasti cui-
erunt. Raro experimur vt mortales
multo labore quesitis. vel paruo per-
fruantur tempore. Quinymmo anno-
rum plurium sudor et labor sepius ex-
cidit in monumentum plurium. Et cū
p̄gressus gradariū sint. Raro nisi rez
repentinus est exitus. Sic quoq̄ aut
breuis aut falsa in hiis rebus est req̄-
es. aut quod verius est. vtrumq̄. Errā-
tes erratis. quid hic requiem somniatis
miserū. Non aliter sane q̄ cum quis
cathenis vinctus magnam libertatez
somniae. Aut eger aliquis sanitate. aut
sopitus esuriens. opinas dapes. Sed
dies vltimus cito cum aderit. discussu-
rus est hec somnia.

¶ Occupationibus delector.

¶ Primum argumentum composi-
te mentis ē posse p̄sistere. 7 secure mo-
rari. vt ait Seneca. turbam ergo desi-
derant rerum aut hominum. qui seip-
sos pati nesciunt. Sed nec mirandum

¶ sola in his
in suo heme

¶ de q̄te.
in portu

¶ de q̄te. in
in actis.

¶ 159

¶ de vno

¶ de vno

¶ de vno
corrupto

Cicero.

No.

ta.

si uobis ipsi molesti sitis / quod nunc amo-
re uestri nunc tedio laboratis. Hunc
enim superbia infelicem animu infla-
tis / nunc cupiditatem distenditis / nunc
esuricis sollicitudine / nunc uoluptate
laxatis. Necessesse est itaque assidua sit in
tanto uiciorum contubernio. rixa. Ani-
mus namque natura inquietus parum in
se solaciorum habens / agendi cupidus
otio suo tristis / domum sollicitudi-
ne pietes ferre nequit inuice se sibi ui-
det derelictum / Sed foris scalpi audi-
tus contactu rerum / occupatiōes que-
rit. Et ut quedam ulcera nocituras
manus appetunt et gaudent contactu
Et sicut fedam corporum scabiem / et
omne quod exasperat delectat. Ita et
hīs animis in quos varie cupidita-
tes uelut mala ulcera eruperunt. Est
quedam voluptas labor ipse atque su-
dor. Breterea nullā rem bene fieri pos-
se ab homine occupato. dicit Seneca
Nihil inquit altius recipit animus dis-
tractus / omnia tanquam inculca respuit.
Sed otiose et quiete mentis est. in om-
nis uite sue partes posse percurrere ocu-
patorum animi uelut sub iugo posito.
seipsum flectere nequeunt et respicere.
et quod peius est. nihil minus occupa-
ti hominis est. quam uiuere. Cum tota ui-
ta sit descendendum uiuere / et quod plus
miraberis / tota uita. descendendi mori est
Istis sane artes ignote sunt / abire eorum
uita in profundum. Sicut refert quod
temporis transmittitur per animos que-
satos. Vis enim scire quam breuis eorum
uita sit / cogita ex qua parte sit sua. Igi-
tur in hoc tumultu rerum. in tanta am-
bitione hominum / in hoc maligno sta-
tu mundi tot calumpnatoribus iusta
et recta torquentibus in deterius paz-
tuta simplicitas est. Inuenitur quoque

quod obstat prius quam quod succedat
prosperare / a foro secedendum assero et
vacandum bone menti ad quam sane nel-
mo peruenit occupatus. Unde Cice-
ro amico consulenti ut reipublice ad-
ministrandi uenire se implicaret.
Respondit ambitionem inquit suades
et laborem / sed quando uiuemus. quam
moriendum est / id uerbum apta aure
tibi audiendum est. Quam obrem oc-
cupatorum et si misera sit condicio / mi-
serrima tamen illorum qui ad alienorum
sompnum dormiunt. ad alienum gra-
dum ambulant. qui alienis negociis
occupantur / qui reguntur arbitrio nu-
tus alieni. et quod agere oporteat. ex
aliena fronte discunt / omnia enim eis
aliena / alienum namque limen / alienum tec-
tum / alienus sompnus / alienus cibus
et quod maximum est / aliena mens.
Non autem suo iudicio flet auerit
Sed abiectis propriis affectibus. ride-
ant oportet alienos. De quibus Vir-
gilius / penetrant inquit et limina re-
gum. Horum quidam ingens copia
est. Sed plane quid intersit inter hos
et regum carceribus adiectos / non uideo
nisi quod illi ferreis / isti aureis uicti sunt
compedibus. Et si una cathena for-
san speciosior. par seruitus est ac culpa
maior. Suipe sponte isti agunt. ad quod
alii uolunt coguntur. Sane hos miserorum
miserimos iuste uocem. Neque enim
uel breuissimo malorum artium pre-
mio / ut eis licuit / et uixerunt imperio
alieno. suo periculo morituri / et labo-
rando aliis sibi peccauerunt. felices si
sine culpa laborassent et sine premio.
Hunc uero crimen proprium est / fal-
lax et breuis delictatio aliena. At qui
dure conditionis dicimus agricolam
qui arborem labore sentit / cuius fructus

nunq̄ sic visurus, Quis inquit Apol-
 stolus vineam plantat ⁊ de eius fru-
 ctu non edie. qui tamen sortem solari
 potest suam. eo q̄ alteri seculo profu-
 turus serit quanto inferiores isti que
 serunt. Unde sibi solas penas Alii pe-
 nales voluprates legant. alios altis
 extulerunt ipsi semper tacere. extule-
 re eos dico. a quibus se sunt oppressi
 Quid hiis aut tibi amplius dica aut
 quid mordacius impetrem nisi illud
 quod cretenses hostibus suis optave-
 re. Mala scilicet consuetudine delecta-
 ri. Et ego quidem opto eis vt occu-
 pati esse nunq̄ desinant. Quid tristis
 dicam non inuenio. Si quis aurem ha-
 bet audiendi. audiat. Omnis occupa-
 tus miser est. sub alio quoq; bis mi-
 ser quia ⁊ suam miseriam habet ⁊ fru-
 ctu miserie caret. De hiis loquor tal-
 men occupatis. qui non que agenda
 sunt agunt. sed quod agant querunt de
 densissimis fructibus. difficultatu cau-
 sas ⁊ negocia aucupantur. quoru ple-
 na est vita vulgaris. Et quod peius
 est. inueniuntur ⁊ in claustralibus in-
 terdum. verum oportet esse occupa-
 tos rebus ⁊ spiritali ocio vacantes.
 sed non oportet esse turpes aut iner-
 tia torpentes. Desandum ergo an na-
 tura tua agendis rebus an ocio specu-
 lationis aptior sit. ⁊ quonq; eo incli-
 nandum fore puto. quo est vis inge-
 ni refert. quia coacta ingenia male re-
 spondet. Si ergo tibi rebus sit impli-
 candum. ante omnia ne te rebus des-
 sed accomodes velim. at ubiq; idem
 sis ⁊ tibi ipsi par. Hoc est non te ma-
 res sed aptes rebus cum tempus pos-
 tulet. aut res. Sicut eadem manus est
 que in palmam extenditur. cum no co-
 stringitur in pugillum. Postremo se-

pe queso redeas ad teipsum ⁊ frequen-
 ter. precipue quando in turba esse co-
 geris ⁊ secretum pete solitudinis. cui
 se facultas obtulerit. Solitudo naq;
 arx est municissima. omnium tempel-
 tatum portus saluberrimus. q̄ qui fu-
 git. nil aliud restat ei nisi vt ⁊ portu
 careat. voluatur rerum pelago. in sco-
 pulis viuat. in fluctibus maris huius
 moriatur.

Ocio fruor. **O**cio Dne ocio
 species sunt. vna quide operosa que
 in requie laborantis est ⁊ sollicita cir-
 ca honesta ac salutaria studia. qua ni-
 hil dulcius. Altera inbers ac laquida
 solam requiem amans. qua nihil fedu-
 us nihilq; sepulchro similis. Ex pri-
 mo opera magna ⁊ gloriosa ac utilia
 mundo prodierunt. Ex secundo aute
 nihil nisi corpor marcidus ⁊ ingloris
 primum ocio philosophantib; est.
 secundum vero pigris ventre somno
 q; deditis oportum. Vbi interpel-
 lante venere licentius edant ⁊ dormi-
 ant. Quemadmodum enim natura hu-
 mana laboribus duris instruitur. Sic
 ⁊ per torpencia ocia ebetatur. Omnis
 ergo stulta ambitio est. de ocio velle
 gloriari. quo quidem frui non traq;
 litas sed mollicies est. Cuius sectator
 pecudum more nihil altius cogitare
 nouit nisi de ventre atq; escis. Deniq;
 ocio interdum vite odium gignit et
 fastidium boni. Exercitium vero bo-
 ni fame atq; desiderium reddes quo
 q; illud dulce ⁊ acceptum. quod ocio
 fecerat insuave ⁊ insipidum. Propo-
 sito inquit Theronimus nihil magis
 est contrarium ocio. quod solum no-
 ua non acquirit. verum ⁊ ia parta co-
 sumit. De primo tamen ocio loqui iu-
 uat latius de quo est scriptum. Sapi-

Declar p x j b
Sarrupap loq

No. claustris

De. gnale

Tex.

Solum

Declar
p x i b

Declar

Declar

no.

entiam scribe in tempore ocii. 7 q mi-
 noratur actu percipiet eam. Ocia er-
 go sapientie negocia sunt. 7 quo ocio-
 sior sapientia. eo 7 in suo genere ope-
 rosior. Sapiens enim nunq̄ marcet
 ocio/animus remissum pro tempore
 habere potest. nunq̄ ociosum/starda
 nunc accelerat. nunc perplexa expedit.
 dura mollit. exequat ardua. aspera le-
 uit atq̄ temperat. Semper habens in-
 priuato lare. vnde se explicat prudēs
 animus 7 deuotus. aut enim boni mē-
 te vacat. aut est in labore exercitii. aut
 studio virtutum. aut noticie reruz. aut
 inexperientie dulcedine. Sic quoq̄ q
 nihil agere putantur sepe magna agūt.
 diuina enim pariter 7 humana trac-
 tant. Porro tale ocium sapienti cōue-
 nit per quod secula principia ordi-
 net 7 futura. Cui ocio plures antiqui
 philosophi gentium vacasse legunt.
 7 precipue sanctissimi doctores ca-
 tholici quos maiora egisse constat. q̄
 si magnos principatus tenuissent. aut
 in gentes duxissent exercitus. vel isti
 vel illi regno leges conculissent. quas
 sane non vni genti tantum s̄ toto hu-
 mano generi habunde contulerunt.
 Inuenerunt enim quomodo illorum
 quies onibus prodesset magis q̄ ali-
 orum discursus atq̄ sudor. ingenio. s̄
 sermone litteris consilio exēptor. obe-
 trina. quibus vtiq̄ nisi ingratiissimi si-
 mus magna gratia habenda est. Li-
 cet nāq̄ multis seculis ante nos in ter-
 ra versi. ingenius nihilominz diuinis
 institutisq̄ sanctissimis nobiscum ad-
 huc viuunt cohabitant colloquuntur
 industrii atq̄ inter ppetuos fluctoz
 animorum velut lucida sydera firma-
 mento veritatis affixa. tanq̄ industrii
 nautae 7 portu nobis lecto. Aut in

als pma

media solitudine vicis diuersis 7 stul-
 ticiis occupantur. (Esto forsan corp9
 innoxium sit.) In mille tamen facino-
 rum furias ociosa mens discurrit. Nō
 enim ociosa vita ista dicenda est. sed
 desidiosa occupatio. Nil sane iuuat
 ab omnibus secessisse. si sibiūpsis sint
 molesti. **P**recerea qui ocio sapien-
 tie animus occupare velit. suum tem-
 pus expendere in contemplationem
 dei in cognitione rerum. in studio uir-
 tutis. Omne fastidium vice huius ef-
 fugiet. non optabit de die lucis. noc-
 tem fieri. non erit sibi grauis nec aliis
 superuacuis. Omnes viros pbos in
 sui trahet amicitiam. neq̄ tātū eta-
 tem tuebitur suam. sed 7 secula futura.
Verum 7 si non fuerit omnibus col-
 latum vel sanctitate vel litteris excel-
 lere. Nil aliud restat q̄ q̄ saltem nulli
 mediocriter erudito. vetitum est ope-
 ram dare lectiōi ac scripture sacre. nūc
 legere quod scripserunt primi. nunc
 scribere quod legant posteri. Alternū
 laborem alterno solatio delinire. De-
 niq̄ nunc orare. nunc meditari. nūc ra-
 pi ad altiora. Sic quoq̄ placitis fo-
 tum curis 7 vinculis rerum explicitū
 habere animus. deo ac rationi sub-
 ditum. **V**tile ac iocundum ocium ad
 sanctum opus esse dixerim quietē la-
 borem atq̄ requiez actuosam. tali ve-
 liz ocio frui. tali requie laborare stu-
 deas. cuius fructus est suauitas. cuius
 finis est felicitas. quam tibi personaz
 natura imposuerit. vel error aut for-
 tuna. diligenter incuendum. Et sicut
 errans viator ante uite vesperam. dū
 licet consuetudinem negotio salutis.
 nemo serum putet quod salubre est. sa-
 tis cito fit quōd bene fit. Si errasti. re-
 cipisse subducte rebus si minus eripe

foli? 21?

nocare tibi poteris quidē si velis. ne
 minem res sequētur satis temporis sp
 sistis. Incipias nunc vasa colligere in
 fretu vixisti in portu moriaris post
 ergo varios fluctus p̄ p̄cellas mul
 tas atq; tēpestates iactatusq; in por
 tum tranquillioem. Adente tua vol
 ue quante securitatis sit quante liber
 tatis non habere occupationes rerum
 oblectamenta non videre oculorum
 neq; pedum offendicula ac mille oc
 cassiones vitare peccatorum latere sub
 silentio prestolari quoq; salutare dei
 atq; inter fratres conscientie bonū sul
 um claudere. dicens cum propheta.
 Secretum meum Secretum meū mihi
 Sub modio tuus occultari at prote
 gi ab estu et turbine ubiq; furentis sel
 culi vana vanis derelinquere mūda
 na quoq; mūdānis. Urbes quoq; lec
 tatoribus pasticis pistonibus fabricis
 textoribus usurariis profenetis mer
 catoribus maleficis adulteris lenoni
 bus et scurris demum mundi res mū
 do proicere et seipsum deo tota men
 te restituere deniq; poteris esse tui po
 tes esse tecum procul a malis procul
 ab scelerum exemplis habere deum su
 per verticem sub pedibus mundana
 res curasq; hominum salutis ostēdūt
 et ea nostrarum voluntatum lenta car
 bāsa prouehunt. reguntq; fluctuācis
 animi gubernaculum quod tantis p
 cellis agitata consilia sistat tandem et
 temperet. Sed neq; respūēdi sunt phi
 losophi in quibus venerabilis yma
 go extitit virtutis. Cum sine fide et di
 lectione virtutis substantia in eis es
 se non potuit. Sui utiq; velut syde
 ra splēdida emicuerunt sua tempora
 perlustrantes. Nam licet nequiverunt
 quoq; destinauerunt peruenire fateor

quia vera dei cognitio non humani
 studii sed celestis est gratie laudādu
 tamen est animus studiosissimorum ho
 minum quoniam quibus potuerunt
 viis adoptatam veri boni celsitudi
 nem anhelabant vigiliis laboribus
 studiisq; continuis. Adeo etiam ut et
 nos in tanta et tam necessaria inquisi
 tione in multis precedere videantur.
 A quibus ut dicit Augustinus. Si q̄
 vera dixerint tāq; ab iniustis posses
 sionibus rapienda sunt. et ad usum
 nostrum vendicanda. Sic quoq; no
 bis est acquisitum quicquid per illos
 actum est. Immo quicquid ante nos
 fuerunt nobis nati sunt nobis vitam
 instruxerunt. Ad res pulcherrimas et
 saluberrimas a tenebris ad lucem eru
 tas alieno labore deducimur. Alii in
 quit laborauerunt et vos in labores
 eorū introistis. Suid enim aliud phi
 losophi gentiles nisi quasi gygantes
 quidam. Nos vero quasi nauis super
 quorum humeros constituti. q̄ ipsi
 multa longius speculamur. Nullū er
 go seculum nobis interdictum est ad
 mittem in omnia. Omne eūm nos
 tro si uelimus adicimus. Si enim cuz
 magnitudine egredi libeat nostre im
 becillitatis angustias multū p̄ quod
 spaciemur temporis est cum optimis
 quilibet enim uiris de rebus mini
 mis et maximis deliberare licet de no
 bis ipsiq; consulere a quibus auditur
 uerum sine concumelia uias uite no
 tas nobis faciunt. monstrant iter ad
 eternitatem. Preterea animo pen
 sare iuuat qua ratione uiguit iste qua
 uirtute. Ille floruit que illum tenuit
 felicitas quo intellectu iste habunda
 uit. Iste qua sapientia predicus. Ille
 quo ingenio claruit quibusq; dona

amb.

cus exercitiis moribus effulsit. Hinc
 Ambrosius scribens ad Sabinu. Nun
 quod inquit minus solus sum. quod cum sum
 solus. Nunquid minus otiosus quod cum
 otiosus esse videor. Accessio pro arbi
 trario quos volo. et adiungo mihi quos
 magis diligo. et quos aptiores arbi
 trario. et nemo interpellat. In isto ocio
 omnes bonos secum sapiens habere
 potest. et qui sunt et qui fuerunt. animus
 liberum habens profert quodcumque
 sibi placet atque transfert. et quod cor
 pore minime valet cogitatione com
 plectitur. et si inopia hominum fuerit
 cum deo loquitur. cum namque soli su
 mus. deo nos offerimus exuimus amice
 tum omnem fraudis. et liberius ei me
 tem nostram aperimus. Sed neque il
 los otiosos dicam aut solos. quorum
 intentio plena est negotiis. qui ope
 rose nil agunt. qui licet si sint in casa
 vel in longe subcus intueri simulque pe
 sare quod celeriter tempus presens rapi
 dissimulatum transcurrat atque audivissimos
 sui derelinquit. quomodo ad nihilum
 omnia deveniunt tanquam aqua decur
 rens. quomodo memoria mortalium
 quam perhennare cupiunt. preterit ue
 lut memoria hospitis unius diei su
 per terram. Sed et cernere potes in pri
 mis. te ipsum cum uniuersitate homi
 num transire. neque clara sub repente mor
 tem per tenebras et silentium ut innu
 merabiles alii prius molestam experi
 ri quod suspicari tibi semper proximam.
 et illi parare corpus castum. sensus in
 tegrum. sobrium intellectum. animum
 simplicem. mentem puram. cor humile.
 deuotamque conscientiam. Interim ve
 ro lete uti presentibus. futura presto
 lari. bona expectari spare meliora nul
 lum tempus negligere. ex crastino non

scu

pendere. In posterum non differre.
 quod hodie fieri debet et potest. Sem
 perque sollicitus ne tempus datum cui
 neque addere cupis neque frenum adhi
 bere potes. effluat inutiliter. Conare
 ergo viuere hodie et victurus cras si
 concedatur intera spe illius. rem istius
 agere non omittas. Crastinum scies me
 tos fefellisse. quod enim ille pollicetur
 iste prestat. Suid enim stulticius quod
 plus spem quam rem amplecti. Quot es
 se talium putas qui sine tedio animi
 pro die agunt feliciter et quiete. Vbi
 urbani pingues atque delicati. et qui mul
 centur turba populari. Inter vina et
 epulas. inter rosas et unguenta. inter ca
 tus et spectacula bacho madidi. niti
 di ac splendidi. somno maridi. rerum
 fessi simul tedio ac voluptate deflu
 tes. unum diem anno longiorem iu
 dicent et vix paucas horas traducere
 queunt sine tedio et murmure. Clama
 tes verba gramaticorum. piget. tedet
 atque penitee. Nec per hoc sicut sapiens
 animus in suo ocio semper in actu est
 nullum habens tempus feriatum. Ita et
 alius ocio suo marcet torpetque. Sem
 per enim laborat stulticia sui fastidio
 Sicut igitur prudenti prodest. ita et
 stulto nocet ipsa solitudo.

T Acumen mihi est ingenii.
Sapientie nihil est odiosius
 nimio acumine. Sicut philosophan
 ti nihil est molestius sophista. Hinc
 est quod palladi veteres inuise aranee p
 similem fixere. cuius subtile opus. tele
 sunt sed fragiles ac nullo vsui aptan
 de. Sic et quorundam ingenium tenui
 cuspide fragitur ac primo deficit mo
 limine. Hic nobiscum negotium ani
 mi agitur. neque de ingenio. sed mori
 bus questio est. Ingenii namque acumen

ista
pec.

Epilog.

De ingenio.

Ex in tela arae.

subtilitas intellectus naturalis industria eloquentie et huiusmodi instituta et virtutum sunt et viciorum. qualis ergo horum tibi vis sit. videto ex hoc enim laudem vel vituperium ingenium meretur.

T Ingenium mihi promptum et versatile. **R** Cathoni illud attributam est. fuit enim ingenio promptissimus simulque litteris et armis urbanis et rusticis artibus eque idoneus. Sed quia versatile ingenium fore dicis tuum. ne versutum sit cavendum et ne non agile sed leve potius sit et inconstans. nec muliebri sed virile sit velim. Scia aliud esse scias non posse consistere. et aliud ire quo velis. primum multorum est. secundum paucorum.

T Excellens ingenium mihi est.

R At qui malle tibi esse bonum quam excellens. Illud enim in malum flexi nequit. istud vero in diversum sepe voluitur. Sunt namque multi qui magna et alta scire potius quam facere satagunt. et veritatem in vanitate non in veritate querunt. et ingenio subtili magis quam salubri inveniunt. Neque illud quod ad sectandum veritatem. sed et ad nutriendam vanitatem. Et quod est miserimum in verbis vite. lucra mortis aucupari. De quibus dominus conqueritur per prophetam quod furantur verba sua quia boni uideri uolunt ac docti loquendo que dei sunt. cum mala sint faciendo que sua sunt. Unde Augustinus. Suid mihi (inquit) proderat ingenium per doctrinas omnes agile. cum difformiter ac sacrilega turpitudine in doctrina pietatis erraret. Aut quod paruulis tuis oberat longe tardius ingenium. cum in modo ecclesie tue tutius plumescerent. et ale cre-

scerent caritatis et nutreretur alimeto sancto fidei. nec longius a te recederent.

T Magnam mihi ingenium est. **R** Quippe modestum dicere uoluiti. Sola mihi magnitudo suspecta est. quia magnum ingenium. magnorum malorum iniciu sepe fuit. plures enim ingenii acumine altiora se exquiserunt augmenta fidei. profunda scripturarum celestium archana penetrare presumentes in diuersas hereses sunt prolapsi apostate a fide. Ceteri alii scrupulosis questionibus simplices exagitarunt non finentes lacte fidei eos enutriti. suo ueneno infecerunt. Cuius rei multimodas querelas a maioribus nostris audiimus. raro enim magni errores nisi ex magnis ingenii prodire.

T Subtile mihi ingenium est.

R Scio quia multi in nugis sunt subtiles. in arduis obtusi. Est inuenire multos qui curiose de nature latentis variis secretis. de ortu nyli. de occasu oceani. Deque iniciis rerum perstigant. ac aliis multis ad rem parum pertinentibus. qui forsan ingenio suo inuenissent necessaria. nisi superflua que sissent. Est et alios inuenire. qui textu subtilia. qui languent circa insolubiles questiones et insidias sophismatum. ac laborant circa pugnas verborum. diuidunt et distinguunt ambiguas voces. illigant et deinde soluunt. dicuntque. acuta sunt hec. At qui res non fallunt. et uerbis insudamus. Esto tamen sic acutus. Suid acutius est arista. et quis fructus rei huius. Suedam enim inuicilia et inefficacia reddit subtilitas ipsa. non uacandum est inepituis istis. securi hominis. ex comodo

Ingenium
Xofatile
Xofum

Idem? No.

migrantis est minuta conquerere. In
 gens nobis negocium in manibus est.
 vita fugit mors sequitur. Insiatur
 hostis ut rapias imminet iudicium.
 Nam securis ad radicem posita e hor
 rendum est incidere in manus dei vi
 uentis. Illos incurrere cruciatus quo
 rum non est finis neq; intermissio. ad
 uersum hec doce me aliquid. Si acu
 tus es quid conferunt subtilia. quid
 inq; ad correctione; morum. ad eme
 dationem vite. quid omnium subtili
 um questionum ad virtutum via ster
 nit. quid stultuz metum demit aut in
 ducit meliorem. Quid horum cupidi
 tatem minuit. Nam sedat gulam fre
 nat. quid extinguit libidinem. Nil
 tum autem temporis eripiunt iste ca
 nicalationes et captiose argucie. que
 in irricum exercent ingenium nostruz
 Quas utilius multo contempnisse qm
 soluisse erat. neq; transisse obest quic
 q; quod nec habentem iuuat neq; no
 cet ignorant. Preterea qui vitam scdm
 deum ordinare curat. mentem copo
 nere. fidem deo et humanis rebus reti
 nere. serio loquatur. et magnis viribz
 agat. necesse est. Abigantur ineptie. so
 lida virtus est quam querimus. hec
 enim subtilia et acuta id tantu agunt.
 ut virtus ipsa pro qua certatur diffi
 cilis potius qm magna videatur. Pu
 det inquit Seneca in suspectam pro
 diis hominibusq; aciem armatu subu
 la distendere. Quicquid ergo nos me
 liores facere potest. aut in aperto po
 situm est. aut in proximo. Nam p ut
 Luce clarius patet. sanctorum docto
 rum sapientia ac doctrina veteru. quo
 rum animus erat suadere mentes ho
 minum in fide atq; in operibus veri
 tatis. nihil sophisticæ aut eloquenter

aut pompose. Sed planis verbis ac
 clarissimis sententiis agenda et vitan
 da precepit. Et erant illo tempore vi
 ri multi pbatissimi. postq; autez isti
 docti prodierunt. boni desierunt. Na
 simplex et aperta virtus in solertâ sciē
 tiam versa e. et disputare docemur nō
 viuere. Sane etsi multuz etatis nobis
 esset. parce dispensandum erat ut suf
 ficere posset necessariis. Nūc uero ma
 gna demētia est discere superuacua in
 tanta temporis egestate.

T Magna mihi scientia.

Copia litterarum non semper
 modestum pectus inhabitat. Sed in
 ter linguam et animum. inter vitam et
 doctrinam magna sepe certatio est.

Preterea multi impediti litteris poti
 us qm ornati sunt. qui rem pulcherri
 mam scire turpissimis moribus miscu
 erunt. tanta etiam vanitate nūq; sco
 las vidisse melis fuerat. qui hoc unū
 didicerunt superbire ac fiducia litte
 rarum ceteris esse uaniores. Videas
 itaq; plures qui libenter Epicurum
 Aristotelem. qui Pythagoram Empe
 doclem Democritum Permenidē vē
 tilantes. litterarum stulticiam circūfe
 runt. tota urbe uideas et alios q vul
 gari commercio uictum inde querunt.
 uel ad lubricos honorum gradus uen
 tosis populorum suffragiis uti aspi
 rant. Aut beneficia obtineant pingui
 ora. Neq; enim hūis diebus pueri cā
 qm ad liberale gūgnasium aut saluta
 re studium. sed potius uelut ad serui
 le mercimonium destinantur. Ita ut
 nemo mirari debeat si uenaliter et cu
 pide litteris abutantur multi. Cū eo
 animo sint adepti. ac per hoc hodie
 nec littere lux animi sunt. nec oblectatio
 uite. sed sunt cause turpis questus. ac

De magis sciē

ordo vite

instrumentum auaricie.

¶ Multiplex mihi scientia est.

¶ Sane nobilissimus ille philosophus humane sapientie quasi terrestre quoddam oraculum. nihil se scire dixit nisi hoc ipsum quod nihil sciuit. et tu te scire putas omnia. Sane si quæ multa ignoras cogitas. pauca te scire reperies. Intellectus enim humana (ut ait Aristoteles) se habet ad manifestissima nature sicut oculus noctue ad lumē solis. Hinc philosophū quendam per. xxx. annos laborasse legimus. ad cognoscendum proprietatem vnius musce. nec tamen intentū obtinuisse. Esto tamen quod multa scias. differentia tamen est scientiarum. legisti quidem. Scientia in lacrimis legisti. Sui addit scientiam addit et laborem. vna ergo est scientia in lacrimis. alia contristans. Pende an vtilior illa que tument an que dolet. puto tumentem dolentem prefers quia sanitatē quaz tumor postulat. simulat dolor et ex hoc salutem magis appropinquet. Omnis enim qui petit accipit. qui cōtritos corde sanat. inflatos execratur cū superbis resistat. et humilibus det gratiam. Scientie ergo que in lacrimis coniugetur que edificat. et uerā scientiam inuenisti. hoc scire scientiam preponit quia preponit scire in firmamentum suam magis quæ mundi scire. menia fastigia celorum et terrarum fundamēta. hec afficit enim nō extollit. et quos replet. lamentantes non superbientes facit. Primum enim se scire appetit. et iam sui ipsius cognitio. secretorum subtilius absconditos sinus pandit. ait Gregorius.

¶ Valde multa scio.

¶ Plus velle scire quæ facis est. incēperan-

tie speciem scito. preterea quāto plura scis. tāto plura dubitabis. Sicut avarus pecunia non impletur. ita neque curiosus scientia. nō igitur ut plura sed ut melius scias interest. Nil enim refert quantum luctator sciat. dūmodo sciat quod victoriae satis est. Satis te scire puta. cum discere possis hanc vocem. vici nō pfas quidē aut medos. aut barbaras aliquas nationes. sed ambitionem superbiam iram auariciam gula luxuriam. et similia que fortissimos gentium vicere victores. hanc ergo scientiam scire curato. In hoc breuius vite cursu quæ vicinior esse senseris salutem quia sicut apostolus ait. Sui se aliquid scire putat. nōdum scit quomodo eum scire oporteat. vides ne quia fructum et utilitatem scientie in modo sciendi constituit. Scias. quo ordine. quo studio. quo fine quoque nosse oporteat. Suo ordine. ut illud quod putas cum titulis obscuri. quot sine titulis clarissimi euasere. quot doctissimi viri seculis preteritis floruerunt. quorum studia et honesta studia fuere sine titulis. quorum finis veritas et virtus. reze noticia. eterne vite aditus. moralis vite ornamentum. Reliquorum ingens turba bonam gloriam querit.

¶ Theologie ac philosophie titulum sum adeptus.

Illud sacrum nomen hodie prophani ac loquaces dehonestant. Dialectica enim aliter non tā subito pullulasset. tanta seges in vtilium magistrorum. Philosophia uero non sapientiam sed amorem sapientie sonat. verā sapientiam sole purgate anime intelligere vel amare possunt. Ad illud igitur redit quod scriptum est. pietas est sapientia philosophi nostri. huius scientie

ex musca

inflas
alia gistas

Remex

contemptores vel ignari ad nuda; et uerbosam logicā redacti sunt. adeo ut et theologi de deo ac de natura philosophi sic temere fabulantes. Illi quidam maiestatem omnipotentem ventosis sophismatibus circūscribunt. Isti uero de nature archanis ita gloriose disputant quasi e celo ueniāt ac consilio interfuerint dei omnipotentis.

act. 69

de lib. 5.

T Libros cōpono fame cupidus. **C** Adirū studiū de labore uentum quere. Aptare enim uentum nauicū putabā. forsitan uilius arasses agrū tuum. pauisses gregē texuisses telam uel maria nauigasses quā quidem natura multos fecit mechanicos qui ea inuēt atq; reluctante philosophantur. Sic et multos philosophie aptos natos in aruis aut paluis. in scampnis opificū aut in nauarū trāstris. fortuna detinuit. Et inde est qd multi mirantur inscū causaz qd in maris medio. In rure in siluis. In officinis inueniunt. Ingenia acria et erecta. cum in scolis sepe stolidia et delecta. Difficile enim vincitur natura si vincitur. Verum hodie quisq; aliquid pingere in membranis didicit. manuq; thealamum versare. Scriptor uult haberi. omnis doctrine ignarus ingenū expers. artis egēs. huic faciendi libros non est finis. suis se finibus homines utinam continerent. constaret rerum ordo. qui mortaliū temeritate confunditur. et scribet qui scirent et qui nescirent legerent. uel audirent. Nam clare intelligere retinere tenaciter aperter artificiose scribere dictare pulchriter et ornate. paucorum est. Et si hiis rebus multi multiplicentur (que tamen omnia nisi ad ueritatē referantur) quid aliud qd inanis iac

tantie instrumenta inuicilis atq; strepitus.

T Ingens mihi copia est librorum. **C** Terte uoluptate librorum iactantiam multi querūt. qui ex hac parte suppellectilem exornant suā que ornandis animis inuenta est. Sane non est hoc nutrire ingenū melius libros percurrere sed necare mole rerum et obruere atq; more tantaleo in undis mediis animū prius quod maturius ad salutem. Suo studio ut illud audentius quod uehementius ad amorem. Suo fine non utiq; ad curiositatem uel ad inanem gloriam sed ad salutem tuī primum. ac deinde ad edificationem proximorū. Sunt utiq; qui scire uolunt eo tantum fine. ut sciāt et turpis curiositas est. Et sūt qui scire uolunt ut sciāt et stulticia uanitas est. Sunt et qui scire uolunt ut uendāt et mercentur diuicias delicias et honores et turpis questus est. Itē sunt qui scire uolunt ut edificentur et edificent et caritas et prudentia est. Itē quidē scire querūt ut beneficiāt. Deniq; intellectus bonus omnibus faciētib; eū primi tres audiant. sciēti bonum et non faciēti. peccatum est illi. et plagis uapulabit multis.

94^x mo 9° p^o d^o

T Adulta profiteor tamen. **C** Adhuc sicut ydyotarum facile est uinci. ita difficile cōpelli. Sicut igitur boni sciunt et prauī. et si pedē figis beaticas dyabolū. quia plura sūt utrisq; quē tamen non meliorē sciētia facit. qd malum semper tenet obstinata malicia. Ex hoc colligere potes ad maiorum culpe cumulū pertinere. Scire qd quid sequi debeat. et tamen nolle sequi quod sciāt. Quam obrē nō plene per sciētiā tibi osulcū

f. oro h. affezedo
f. ing. v. 7.

Corre.

Ex. in sole.

fidam quā nullomodo reprobare ve-
lim. cum omnis homo naturaliter sci-
re desiderat. Sed reor illam non suf-
ficere ad salutem. pro qua re laboran-
dum est. Preterea sicut sol non omnes
quibus luce accendit. Sic et multos sciē-
tia docet quid sit faciendū. quos ad
perficiendum non incendit. neque ideo
quia plura scit aliquis amplius dili-
git. cum aliud sit videre aliud dilige-
re. Scriptum enim legimus non vide-
runt me. et oderunt me et patrem meum

Ex. in diuis.

Tobias.

Ex.

Ex.

Ex.

Sic etiam qui non scit sed qui diligit
sermonem dei seruat. Suipe aliud est
multas diuicias scire. aliud habere.
neque diuitem noticia facit. sed posses-
sio. Sic prius (inquis) est scire quam face-
re. cum iuxta poetam. Ignori nulla
cupido. Fateor quidem nil amari pos-
se nisi cognitum. sed duplex ratio in-
dicium esse scito. discretium quo ratio
ipsa iudicat quid agendum sit. et quod
vitandum. circa quod scientia non est
virtus. Aliud est diffinitiuum. quo ra-
tio hoc uel illud fieri uel non fieri im-
perat. circa quod est virtus. In pri-
mo igitur iudicio se habet ad opus
bonum scientia sicut consiliarius. In se-
cundo uero. ut imperator. Cum enim
ut ait nullus appetere potest quod ig-
norat nec cauere malum nisi cognitum.
Taliū uirtutum scientia precedat di-
co. et sequatur uirtus. Alioquin plerumque
stabit unum facere. quam multa profi-
teri.

Ultis sum ornatus titulis.

Sane uirtus nullo titulo eget
neque titulo gloriatur sed sibi ipsi titu-
lus est. Vanitas autem fecunda folio-
rum est et frondium sed fructuum est
inanis. Nulla utique scientia uera aut
sapientia titulos curat. pro seipsa enim

quolibet satis clara est. Suis tamen stul-
tus qui ut uideret soli lucernam ad-
bibuit. Sapientes sunt ut faciāt ma-
la. benefacere nescierunt. quia volup-
tatem pro uirtute colunt. Diligunt
hoc exilium pro patria. Ita presenti-
bus fruuntur ut futura rideant. Ado-
eneruati sunt et effeminati. tanta quo-
que est animorum leuitas ac mollicies.
Hinc enim in bello isto eterne pacis.
primo quod cum ipso mundo geri-
mus cuius nos facere poterat uirtus
sola uictores a qua uolentes sciētes/
que destitumur soli imbecilli et inermes
cum hoste tanto congregimur. quos
ille nimirum (uelut leue quoddam) at-
tollit ac deicit in gyrum rotat et lu-
dit nobiscum. vincti quidem tolerabi-
lius foret nunc habemur et ludibrio.
Huius enim hostis duplex acies est
vna prosperitatis qua blanditur ut
fallat. altera aduersitatis qua minatur
ut frangat utraque metuenda utraque
tamen toleranda. hec freno indiget. il-
la solatio. hic elatio animi reprimen-
da. illic refouenda fatigatio atque sub-
leuanda. uerum est utrobique par dis-
crimen. blanda tamen magis formi-
danda est. immo quam minarum. ut exē-
pla uite probant et rerum experimen-
ta. uerum et magnum difficultatis ar-
gumentum raritas. Nam qui damp-
na qui paupertatem qui carcerem qui
exilium qui supplicium qui graues mor-
bos qui fortissimas temptationes et
qui mortem ipsam modestiori ani-
mo pertulerunt. Plures uidimus qui
diuicias delicias dignitates plausus
nullum. Vidimus etiam plures contra
aduersitatis ictus inuictos persistisse.
quos strauit ludo facili prosperitas
et robur. Quod mine non fregerant

inflexere blandicie. Nescio quomodo mox ut fortuna tritior esse ceperit mens emollita fieri incipit tumidi oris obliuionem sui concipere. Sed ut dulcescat magis uirtus ipsa auidius queratur ameturque tenetius que in diem rariora habet hospicia. Cuius spes si uideri posset ut ait Plato omnium inuentium oculos ad se traheret. Ostendendum qualiter illa ab hoc ludibrio nos liberat atque ab hoc implacabili hoste uirtus sola triumphat. Quomodo quoque intrepida semper et inuicta nullos inanes perhorrescentes strepitus. Inter aciem hanc et illam superba incedat magno cum contemptu utriusque. Quod quidem aptius monstrare suadere copiosius ad presens animus aspirat in duobus libellis sequentibus. In primo quidem quomodo uirtus nunquam credat letis neque blandis attollatur. In secundo quomodo contempnat minas neque aduersis ullis terreatur. Sparsim uero in utroque ostendit uirtus uanitati quam leuis sit cum ueritas enicuerit quam nil sit ypocrisis cum ipsa uirtus effulserit. Ostendit superbie quantum humilitate sit inferior auaricie quantum sit pauperior largitate. Astucie humane quam stulta sit obiecta prudentie. Ostendit quoque uoluptati quam feda sit temperantie compata ut ex colloquio.

T et **E** Faciliter comprehendendi potest ut scilicet cultor uirtutis et amator ueritatis.

E Docetur. **T** Vero tyro uanitatis scilicet torquere rebus attonitam omnibus inbiancem. Unde ait Seneca ad Lucillum. Nunc habes librum reuoluere nunc illum animus est dissoluere. fastidientis inquit sto-

machii est multa degustare que uaria sunt et diuersa inquinant non alunt. neque cibus prodest qui corpori non accedit sed assumptus statim emittit. In studio enim multa delectant pauca profunt. Certis igitur ingeniis immorandum est. Hunc quidem aliquid aduersus paupertatem. alio tempore aduersus mortem post aduersus superbiam demum aduersus iram gulam libidinem et alias pestes animi colligendum est. Tandem unum excipe quod illa die coquas etiam et si plura percurrens alioquin nusquam erit qui ubique erit. fallit enim sepe uiatorem uiarum multitudine. Hinc qui certo calle ibat interdum hesit in uiuio. Porro peregrini multa habent hospitia paucas amicitias. Idem et illis accidit qui nulli certo se applicant ingenio sed omnia cursim perperantes transmittunt. Sic ergo disstringit librorum multitudine et obtemperandum. Sicut bellatorum magnus numerus sepe nocuit ad uincendum. Non igitur quam multos habeas libros refert sed quam bonos et quam modestus tibi horum usus fuerit. Mediocritas semper amica prudentie inimica nimicitas. Illa enim semper utilis. ista quoque superflua nocuit uerum non abiciendos libros uelim sed sequestrandos ne qui profuturi essent in tempore ob sint intempestiui. Multa onerosa sunt discuntibus. doctis uero pauca sufficiunt. Nimia uero sunt utriusque importuna.

T Multos preciosos libros habeo. **E** Jam illius senis ad manuum mihi sententia est. De quo in patrum libro legitur. Prophete inquit et apostoli magna docuerunt uite precepta in scriptis posteris suis reliquerunt

quibus multi doctores ac alii viri ma-
gni successerunt que magna opati sūt
in eis. Insuper et plura de suis adie-
cerunt. Hunc inquit venit hec general-
tio hominū et scribere facit preciosos
libros et ornatos et ponunt eos in fe-
nestra sic et tu multos libros in uincu-
lis tenes qui forte serumpere possent
atque loqui ad indictum privati carce-
ris te uocarent. Hunc flent quidē et si-
lent taciti. Sic enim sepe unus auarus
iners ac inglorius rebus affluit quibus
multi egent studiosi.

T Multarum rerum mihi est me-
moria. **E** In rebus multis
sunt pauca que delectant plurima que
cruciant ac per hoc in recordatōe mul-
tiplici est et multiplex molestia. Que-
dam namque conscientiam bellicant que
dam pungunt et mordent quedam vul-
nerant aut exterrēt quedam deiciunt
et confundunt. Hinc est quod cum The-
mistodes audisset quod Simonedes ar-
tem memorandi innenisset ait se mal-
le obliuionis artem discere quā memo-
rie. Sed etiam cum delectabilium rerum
quibus usi sumus sepe molesta recor-
datio est. quot tunc confusionum spes
et ignominiarum. quorum memoria etiā
in mediis honoribus tristis est.

T Memoria mihi prompta et
tenax. **E** Vallem tibi esset volū-
tas pia castum desiderium honestatō-
silia actusque innocui atque vita probri
nescia. Sed unde ergo tibi celestium
oblutio preceptorum que sūt et pau-
ca numero et pretio utilissima. Unde
inque unius diei oblutio atque cuiusque
rerum harum terrenarum forsan me-
moria esse tibi potest que volacilis est
et vaga et cum celum et terram pagra-
ueris reuertī nescit in seipsam sed in me-

ta inutilia dispersa. Illud unū quod
est saluberrimum obliuiscitur. Sane
stultum est eorum meminisse propter quod
cui obliuisceris. Verum etsi rerum me-
moria multarum aliquid quādoque ad-
ferre secum uideatur delectatōis plus
anxietatis tamen senties ac molestia-
rum.

T Optima mihi est memoria.

E Ingens aut magna dicere vo-
luisti. Ados imprudencium est super-
lucius vti. Quod enim per habitudan-
tiam dicitur vni soli conuenit. Nihil
autem melius optimo. Si ergo dicto
tuo fidem queris ut optimis meliorem
te prebeas oportet dānosa ergo me-
moria tua reiciat stringat utilia ne ta-
men sedulo que delectant aggreget
sed que prosunt. Et cum beneficiorum me-
moria nunquam debeat consenescere pre-
cipue de beneficiorum iugiter memi-
neris. Memento quidem in quantis
malis te inuenit a quantis periculis
te eripuit a quibus multis peccatis te pre-
seruauit. In quantis bonis te consti-
tuerit a quibus magna tibi contulit a quibus im-
mēsa que promisit. Denique memento pec-
catorum tuorum ut doleas memento
mortis ut peccare desinas. memento
inque iusticie diuine ut timeas. ac diui-
ne misericordie ne desperes. et tunc te
sane memorie dicam.

T Magna mihi eloquentia.

E Sane illud donum dei fateor
sed anceps quidem cuspidē gemina.
Hanc et inuenitur veridica simplicitas
et falsitas composita. quare igitur uti-
eis scias refert. Sane nihil sine labore
melius manifestam facit veritatez. si-
cut simplex et pura narratio. Sed sunt
plures aduersus iusticiam discreti do-
centes suas linguas loqui mendacium.

De memoria

Themistodes
de Simonede
mētou.

De eloq.

Mo. gr. locans.

eruditi ad fallendum. Astuti ut ipu-
gnent veritatem astruētes non cōpa-
ta sed sua/instruūt illos a quibus in-
struendi erant. atq; per ornāmēta lin-
gue dulces laqueos spargūt. Eloquē-
tes autem non ut suadent pacem in-
ter homines aut edificent ad salutem-
sed ut turpia facta palliato sermone
tegant. Horum enim eloquētiā q̄dam
non inepte gladio furiosi compāt qz
reipublice expedit utrosq; esse iner-
mes. Ne vero eloquium modeste. dū
dum atq; veritati aliquid magni es-
se non inficiat. ymmo q̄ plurimuz
commendo tanq̄ putile communita-
ti. Alioquin vinctum esse prestabit.

Eloquentia mihi dulcis et or-
nata. **D**ulcedo ista ac or-
natus nescio quid blandi et dolosi mi-
hi refert. Nil virile quidem nil sincere
habet namq; et suum venenū blā-
da oratio. Sane nihil pluris h; apd
rectos iudices. suavis et compta viri
oratio q̄ fucus meretricis vel mellitū
virus quod licet appareat et mulceat
si tamen precipuū ac essentiāle defue-
rit eidem nihil prorsus aut nullo mo-
do proximum videri debet.

Habundo verborum eloquē-
tia. **S**ane non multis uerbis
opus est sed efficacibus. Raro illi mlt-
ta uerba proderunt sed pauca nō suf-
ficiant. Quem admodum enim semina-
ta et uerba spargenda sunt. tancum
p̄doncum auditorem inueniant mag-
num loquendi exemplum gneyz len-
tulus nobis dereliquit. ut attestatur
Seneca. Vir enim iste cum esset diuici-
arum augur cupidissimus. erat et illi
tanta uerborum inopia. ut ei promp-
tius nummos exponere q̄ uerba emic-
tere vel proferre sermonem. Sane mi-

ror sepe quō multi (qui etiā se sapien-
tes eē volunt) tam iactantis sunt elo-
quētie. ut quicquid paucis uerbis ex-
plicandum erat. uocibus manib; in-
terpositis. longa et circūflexa ambal-
gia. vix tandem cum magna aurium
aliorum molestia concludunt. et nihil
ominus se breues eē putant cū sint lō-
gissimi dantes operam ut multas res
breuiter dicant. non ut paucas decen-
ter et modeste. Cum tamen id stultis
accidere duntaxat mentibus soleat.
qui proprio sermone gloriāntur pu-
tantes se audiri tam libenter q̄ ipi. p-
ni ad loquendum sunt. Quo fit ut cū
attentos esse credat suis uerbis. audi-
tores. intentosq; sine fine dicentes cū-
tis sint fastidio. Ne per hoc unde pla-
cere credunt displicent. Unde talē in
suis uerbis tam liberalem loquentem
philozophus ille audiuit qui dixit.
vellem inquit auribus meis te audi-
res.

Gratiam populi eloquentia
sum adeptus. **A**ffinis ar-
tibus fauor popularis queri solet. ra-
ro uirtutis amicus plausum populi
sic uenatur. ymmo nec ueneratur. quia
nisi turpi rōe turpium amor adipis-
citur. preterea uoluerē uerba et euol-
uere et hinc administratōem sui apd
impericū vulgus facere hominū in-
doctorū est. Quid enim facilius q̄ vi-
lem plebiculam (inqt Hieronimus) lin-
gue uolubilitate decipere que id qd
minus intelligit magis amirat et lau-
dat. Istis ergo eloquentie aliquid eē
pōt forsan sapientie nihil. ymmo al-
tiori iudicio nec eloquētia mancipa-
ri dēt. Sed loquacitas. que p̄caci-
ac in uerecundis uberior esse solet. ta-
lis enim lingue uolubilitas et uerboz

Hykoi?

ats nūcupā

1763
Cex. Jan
yneyz len-
tulo.
cet

copiam piis et cogitationum tuarum rationem a teipso exigas rerum tuarum incorruptus arbiter. forsan claris videbis quantum in anima sit vacui. et quantum vicia occupent. et ex hoc metiri potes virtutum plenitudinem. Ne qui si de malis queritur clamabis cum **Psal.** Circūdederunt me mala quorum non est numerus. Si de virtute quodcum alio propheta dices. Omnes iusticie nostre tanquam pannus menstruatus sic sunt ante te etc.

De Virtute.

¶ Mediocris mihi virtus est.

¶ Certe multum descendisti. magis gradatim ascendendum erat. Scio igitur quod in rebus altissimis (de quibus currit sermo) vix locum habet mediocritas. Esto tamen nec ex hoc tibi materia vlla esse potest gloriandi. sed in illo a quo virtus ipsa est (in domino scilicet virtutum) et ad quem per arduum iter virtus ducit. Illam enim prophetiam profitemur que non fructibus virtutibus sed utendis docet.

Tempus autem plane gaudendi non dum adhuc est tot periculis vite huius circumfusis. ubi omnis risus dolore miscetur. ubi extrema gaudia semper luctus occupat. Sed potius tempus est optandi et sperandi te gaudium. ita tamen ut metuas semper te doliturum. Verum si quid veri gaudij sentias. sciasque tibi unde sit et unde id quod tibi deest sit petendum. et magnus animo ac fidenti illud te speres adepturum. Jam et virtutem ipsam et tutum iter. et verum eternum atque plenum gaudium (fateor) inuenisti.

¶ Magna mihi sapientia est.

¶ Hoc putassem forsan si tacuisses. iam me premunisti. quia ubi maior iactantia sapientia minor esse solet.

De sapia. et ci. maxime

nt ait Cicero. Sui se inquit iactat. statim inuenit derisorem. immo tot derisores quos habet auditores. Unus forsan es de illo grege quorum numerus multus est magnusque. Quibus preciosum magis est videri sapientem et non esse quam esse quidem nec videri. Sicut et multi qui magis iusti videri appetunt et non esse quam esse iusti nec apparere. Adhuc enim multi philosophi sunt primos igitur sophistas vocat Aristoteles secundos hypocritas. Amborum autem officium fallere est et in primis seipsum. Isti verbis illi gestibus. alii nutibus ac signis iustos et sapientes se ostendunt. Stultos prauosque moribus atque vicia. Preterea si tu es sapiens non dixisses quippe non presumit non inflatur. gemit in seipso non gloriatur. semper quod desit sibi ponderat neque acquisita sed acquirenda semper cogitat omnia namque illi desunt qui sibi nil deesse putat.

Igitur si uelis fieri sapiens noli temet ipsum opinari sapientem. Credere enim se sapientem primus est ad stulticia gradus proximus profiteri.

¶ Inter sapientes deputatus sum.

¶ Felix nostra etas non contenta paucis sapientibus sed in singulis orbibus more pecudum sapientes numerat. Sed quid miramur multos esse qui fiunt tam faciliter. Nempe ad alicuius scientie gradum. Suis stultis peruenit ad consulatum. alius eligitur alius ad dignitatem aliquam sublimatur. Assistent fautores aut amici et prandium celebrant amore decepti uel errore. tumet ille. stupet vulgus affines plaudunt post ascendit cathedram ex alto iam cunctos despiciens. Nescio quid confusum murmurat. Certatim ruunt

De sapiens.

prandium

populi. et uelut diuina locutum. laudibus atcollunt. Ac clamatur sibi euge. Interim uero tyanniunt campane. strepant tube anuli uolant. induitur preciosis. figuratur oscula uertici. Huius patris quidam descendit sapiens. qui iam stultus ascenderat. Sic enim in studiis et urbibus hodie fiunt sapientes.

T Omnes me sapientem dicunt.

Et ad faciendum aliquid. ad sapientiam autem. nihil sentio. Imiteris forsan superscriptionibus litterarum. quibus nihil liberalius. Ita ut non satis sit sapientes esse illos qui non sunt. sed et egregios et insignes facimus uenerandos serenissimos et illustres. ut iam simplex sapientie titulus sit pudori qui pro paucis conuenit. Angeris stupor est. sed et scribentes ista licet sciant se mentiri. Urbani tamen etiam fieri mendatio appetunt. Sic et uos stultissimi qui legitis. non ueraces arbitrantes eos errore publico fallimini. Et de rebus suis nemo se interrogat. immo et alii credunt de seipsis. Vis namque sapiens agnoscere. certe oculos tuos retro. Memeto quotiens in hoc uite solo respiciueris. quotiens oberraueris. quotiens offenso pede cecideris. quot puclenda quot dolenda commiseris. Perpende etiam quotiens recubando hesitaueris. quotiens fallis atque falleris. et te tunc sapientem dicito.

T Vocor utique sapiens.

Et humanis enim rebus certe bene esset. si tot sapientes essent quot dicuntur. Nam illud perdifficile est. istud facillimum. Multi enim rerum ebrii calumpnia habent. sapientiam humanam amiserunt aut non attingerunt potius. quam in minimis subcilles sunt et cauci. In

arduis rudes et obtusi. callent astucia seculari. Sapientes inquit sunt ut faciant mala bene autem facere nesciunt. Sed uersuti ad fallendum sunt. solliciti ad fruendum mundo. ac cum de uera uita questio fit. aut de rebus quibus beate uel misere uiuitur. semper aliquid uentiletur. oculi caligant. obscuratur intellectus. Iudicia crepidant. cespitant consilia. palpant sicut cecus in meridie. et ubi uigent ingenia bonorum et sapientum. relucet sapientia. Pro si turbati sunt et moti sunt sicut ebrii. et omnis sapientia eorum deuorata est.

T Mundana mihi sapientia est.

Et sapientiam dixisti et sapientiam negasti. Nam si mundana non potest esse sapientia. quam apud deum stultitiam esse legimus. Si sapientia non utique esse potest mundana cum omnis sapientia a domino deo est. et ad datum mittit suos possessores. Sed ut puto humanam astuciam sapientiam uocas. que prius longius distat a se mutuo. Huius namque est cor machinationibus tegere. sensum uerbis uelare. que falsa sunt uera ostendere. et que uera sunt falsa monstrare. hec enim a pueris precio discitur. ab aliis continuo usu sciunt. Hanc qui sciunt ignorantes superbiendo despiciunt. uelut abiecti computantur. Hec bonorum culmina precipite querere. adepta temporalis glorie uanitate gaudere. Irrogata ab aliis mala cum usuris reddere. cum assunt uires nulli credere. Cum desunt quidem illud quod per malitiam explere nequit in pacifica bonitate simulare. istos sapientes vulgus appellat. Illis uero est nihil per ostentationem fingere. sensum cordis uerbis aperire. diligere uera.

*Thomaz ahu^{us} uo
ent. tiro uari
sapias.*

*Thomaz .i. sapie
uoc. q. si a doct.*

Falsa deuitare / gratis bona exhibere
libentius collere mala q̄ facere / nullaz
ultionem iniurie. querere pro ueritate
contumeliam pati. lucrum putare. Per
peude cuius sis amicus hanc et illa se
quuntur qui ex parte eius sunt. Judi
cio meo nisi stilum mures. male tutus
ees inter canes si ta ceruus aut lepus
q̄ stultus uideare.

¶ Verus sapiens sum. **¶**

Ad sapientiam ueram nemo perueni
re potest. qui falsa sapientia deceptus
est. Stultus ergo fias oportet. ut esse
possis sapiens. perge ergo quousq̄
tibi stultus uidearis. et attigisti sapien
tiam. Porro cum a sapere sapientia di
citur. pfecto sapiens esse couincit. cui
res sapiunt. put sunt. qui ita rebz tra
sitorius nouit uti. ne eternis obsint.

Ita quoq̄ moderate presenti uti mu
do. ut q̄tum pot. fruatur deo. Deniq̄
hec uera sapientia. qua sapit deus sa
pientia. uiuenti de spiritu eius. qua ui
tam sua ordinat. componit mores. ac
tus dirigit ac omnia opera sua quo
da diuino sapore condit atq̄ format.
que eos etiam cum quibus hic uersa
tur homines oleo letificantis gratie si
bi adlinat. ut uidentes opera eius. pa
trem qui in celis est glorificent. Gra
tiam habens ad amicos. ad inimicos
patientiam. beneficentiam ad quos po
tuit. et ad omnes beniuolentiam ad quos
debet. Neminem contempnens. nemi
nem iudicans. omnes diligens. et sal
uos fieri optans. in uisceribus carita
tis. Postremo ut breuiter cuz uerbis
Bernardi concludam. Inuenisti inq̄
sapientiam. si mala tua preterita de
fleas. si penitentia hec bona paruipē
das. si futura bona toto tuo deside
rio concupiscas.

¶ Magna de me opinio est.

¶ Opinio autem hominum rem
non ymitatur. Nihil enim est q̄ non
sibi possit opinio confingere. Nam et
si mortales omnes te bonum uirum di
cant. non idcirco bonus es. Noli fa
me nimis credere. sub pretextu bone
opinionis. sepe mala multa perpetra
ta sunt.

¶ Multis in populo caro sum.

¶ Malis ergo. quia pauci boni
sunt. malorum autem malis actibus q̄
ri amorem constat. Si ergo similitu
do parit homini piculosior tibi uideat
est q̄ incautam. nimia reddit securitas
Nihil enim uicinius q̄ mors ipsa ui
te est. que et si distantissime uideantur.
contigue tamen sunt. prelabitur enim
illa ista semper instat. et quocunq̄ fu
geris. imminet ceruicibus. **¶** Adest u
uentus senectus longius abest. **¶** In
uentute nihil est mobilius. non enim
stat sed mulcendo. fugiens abit. Insi
diosus nihil senectute. que per tene
bras et silentium pedetentim subiens
ferit improuise. et dum longissima fin
gitur. ante fores stat. Sic enim hec bre
uis uita que esse incipit. carpitur assi
due. et minutissimis porciunculis. du
datur eripitur. et furtim nullo peduz
strepitu inter sompnum et iocos efflu
it et delabatur. **¶** Multum adhuc su
perest uite. **¶** Fateor quidem de egi
spacis omnes homines uiuerent. nunc
pluribus uis itur ac disparibus cur
sibus presinitur. primaq̄ etas morte
sepe prior incidit. quo fit. ut pleriq̄
uicinius sic extremo. qui remotior esse
uidebatur. utinam temporis celeritas
ac breuitas. ita in principio ut in fine
breuior esset nota. Hunc uero intranci
bus infinitum quoddam repromittit

exercitibus reddit nihil et quot secula videbantur vix sunt eodidem momenta et fraus demum cognoscitur dum vitari nequit. Hinc est quod etati illi frustra consulti tur incredula enim simul et inexpecta ostreprix consilii alieni inops sui non prius quod esse debuisset aduertit. Quod quod esse voluistis effecti estis. quod si in tpe de mille vel vnus inteligeret per se. vel crederet docenti non tam multis anfractibus presentem vitam duceret cuius vnica et recta per virtutem via est.

Cupio diu viuere. **C** Pauci quod bene multum quod diu viuunt qui vultunt cum tamen bene viuere qui vult potest viuere nemo diu. Preterea qualis vita non quanta sit estimanda est quomodo enim de fabula sit et de tua vita cogita. de qua non quod diu sed quod bene acta sit queritur. Porro viuere solummodo non est tanti. nam viuunt animalia facta. viuunt serui tui viuunt uermiculi sed bene viuere magnum est. hic viuere scilicet ut merearis. semper viuere necque enim ut eant uiatores eunt. sed ut quo perueniant. Sic et hec temporalis vita tua non sui causa est. sed ut in ea aliquod magnificum ac preda rum facias ut discas mortis mundo dum viuere licet terrena despiciere dum habundas. carnem cruciare cum coronare posses. spernere uoluptates. cum eisdem posses immergi. Hinc in laude uiri iusti scriptum est. qui potuit transgredi et non est transgressus. facere mala et non fecit. Ita quoque scias uti istis temporalibus. ne futuris et eternis obsint. Deinde nunc bene uiues. si de producenda uita semper cogites. quia magna uite iactura ipsa dilatio est. alant amicitiam quis sis aut quales eripit ei prelia dum futu permittit.

ex. gen.

tua.

ex. var. de uis qui fut. vng. de 7. pap. h. b. ar. b. u.

estimare potes qui te multis carum iactas.

T Vicini de me bona dicunt. **C** Ignorantibus credere quod aliud est quod uolentem falli. Sane cum sic malum alios. pessimum tamen est se ipsum fallere. Igitur cuncta blandimenta respue. clauda aures adulantibus. de te ipsum consule. Memor sententie Cathonis. Cum te quis laudat. iudex tuus esse memento. quia periculum graue est tuam gloriam aliene lingue committere. et ad alterius arbitrium laudem obtinere uel perdere. Euzayas dicit. Popule meus qui te beatum dicunt. ipsi te decipiunt.

C Me magnificat uicinia. **C** Dulciloquio forsan delinica. uel muneribus aut sperans a te uel per te aliquid adipisci. Adultum idcirco te amanti ne credideris. quia amor cecus est. ac mitis interpres rerum et benignus iudex. Amico sepe fauent plusquam satis est. Ineus certior testis est quem interrogas uelim. Conscientia dico illa si obstrepit. Nil psunt adu lantium susurria. nilque blanditium aut fictionibus partum nomen. Eradice enim mala. nihil boni oritur.

T Alii nomen meum celebrant. **C** Suid si malus es et illi stulti. Reuera quicquid populus (erorum princeps) beatificat. et laudat. pene uituperio dignum est. immo etiam forsan alter alterum decipit. omnes te. Porro quid refert quid alii de te sentiunt. uide quid tu de te sentias. plus tibi propria conscientia quam fama ponderanda est. Hanc enim fugere potes. illa semper te sequitur quocumque ieris. Primum enim conscientie deinde fame consulendum esse scito.

de fama. et de ci. et o. tra.

Catho.

Euzayas.

de g. tra. no.

Vide etiam istu parzaphu p. ha. q. b. de fut. s. folio. 3. rotu. 4.

Quid nāq; pdesse posset si omnes mor-
tales te laudarent et te accusaret sola
conscientia. uel quid obeēt si omnes
tibi derogarent, et illa te excuset. Pre-
terea nullis cōuiciis falsis commoue-
ri habet ille. qui sibi bene conscius est.
quia non pluris alienum cōuiciū sibi
eē debet. q̄ conscientie pprie testimo-
nium. neq; plus obesse iniquitas ali-
ena poterit q̄ pdesse pater ppri cor-
dis innocentia. **¶** En ego mihi bo-
nus videor. **¶** Ergo malus es. Nā iu-
stus in principio sui accusator est. et
tu laudator et iactator. Ille sibi dis-
plicet tu tibi places. quia parietē cuz
ppbeta non fodisti. Non dūz abho-
minationes illas pessimas vidisti.

Incipit est q̄ iustificas te ipsum. cuz sa-
piēs omnia opera sua uereatur. Pre-
terea cura esse conscientia tua forsā
pocest. secūra nūq;. Nihil ei commit-
tas consulo q̄ quod committere pos-
sis inimico.

¶ Boni viri et prudentes laudāt me
Nam punctum inuenisti. Estimanda
sunt iudicia hominum non numeran-
da. nec refert q̄ multis placeas s; q̄ li-
bus. Tam turpe est enim a turpibus
q̄ ob turpia laudari ait Seneca. Pro-
bis uiris placere semper tutum q̄bus
nihil placere pōt nisi bonum. Idcir-
co non curandum. qd̄ prauū de te opi-
nentur aut sentiāt. cum non iudicio s;
morbo laborent. Cibum bonū et dul-
cem egri lingua amarum iudicat. que
sanis est amabilis. Quid ergo loquā-
tur aut latrent contra bonos prauo-
rum lingue. faciunt id quod solēt nō
quod alii merētur. nec ullam auctori-
tatem habere pōt sententiam illorū.
quorū uita dampnanda est. De autē
iusti meditabitur sapientiā. et lingua

eius loquetur iudicium. vana autem
opinio impiorum. Preterea intus to-
tum robur tuū. totaq; uirtus sit fidu-
cia bone conscientie. totus tuus decor
extra splendor. sit bone opinionis.

Gratia uera apud homines et fauor
popularis. neq; iudicio peruenit nel-
q; fama perdurat. Sed et quicūq; fal-
so predicantur. suis necesse est laudi-
bus erubescant. que sane nisi meritis
quesite sint. Nihil utiq; consciētie bo-
ni uiri adiecerint qui bonum suū nō
populari rumore. sed conscientie uel
ritate meretur.

¶ Gloria magna mihi est.

¶ Certe rem bonam. nisi falleris
inuenisti. Nam gloria nullius laudi-
bus crescit sicut nullius uicuperatiōe
minuitur. Magnam ergo uirtutē ha-
beas oportet. quia uirtus mater glo-
rie est. Virtus enim sola. cui iure glo-
ria debetur. et impeditur secure. Glo-
ria enim que est sine uirtute. profecto
indebite prouenit prope affectatur.
ac periculose captatur. quia non rec-
ti sed peruersi animi signum est. glori-
am querere. non exercere uirtutem. uel
le coronari. qui legitime non certaue-
rint. uerū si scire uelis. An tua gloria
uera sit. uide to quibus artibus para-
ta sit. quia illā gloriā quā casus dedit.
casus et eripiet.

¶ Multimum mihi est glorie.

Nemo qui pauper est. famā pecunie
querit multe. nisi ut fallax. et etiā nul-
lus ignarus uirtutis opinione. quia
uterq; sibi conscius etiā quid de eis
alii sentiāt. quantum uel pecunie in
archa istius. uel quantum uirtutis sit
in animo illius. Si tibi ergo aliquid
glorie fuerit. utere modestius. si min-
fac ne populū diu fallas. id ē studeas

Aut est
maior glori

q̄.
q̄.

q̄.
q̄.

q̄.

979.

97.
97.

talis fieri qualis vis videri et esse potius mali quam mali videri velitis iuxta poetam Falsus (inquit) honor iuuat mendax infamia terret ammonentem per hoc quod homo virtutem ipsam haurire debet potius quam consecrari umbram eius. Alioquin si ostentationem suam inani vel ficto sermone aut vultu stabilem gloriam se opinetur posse assequi errat vehementer cum nihil simulatum possit esse diuturnum. et si casus superuenerit non tanti gaudium esse potest excelsa tenuisse. quanta est meroris de excelsis corruisse. Raro enim tanta gloria sequi solet post victoriam. quanta ignominia sequitur post ruinam.

Appareo multum gloriosus. **F**orsan melius latentes et certe tutius. Iuxta Quindium. Qui bene laetit bene uixit. nunc autem cocaua nube circumdatus delitescis. si uel parum emergeris quo plus glorie tibi fuerit. eo plus erit post infamie. Si habere cupis gloriam. eam despice et eris gloriosus. Id enim est glorie proprium quod contempnat suos appetitores appetatque suos contemptores. et sic fugiendo consequeris quam semper insequendo perdes. Si potes istud credere. puto quod intelliges. si minus experire quidem et inuenies.

Videor prefulgeri gloria. **V**el ergo promereri studeas aut graue non tuum indumentum exue. In gloriam esse prestiterit quam mendacitio gloriosum. Cum enim uera gloria seruetur cum labore. quid tu de falsa speres. nam cum omnis fictio difficilis sit. illa tamen difficillima quam omnes obseruant undique. Cum enim qui gloriosi sunt sint et cari. obscurum vulgus propter dissimilitudinem illos odit.

ideo graue tibi erit inter tot infidias hostium latere. Neque enim omnium oculos poteris prestringere. sane prius in te tanto studio deficies.

Clarus longe lateque notus sum. **L**iuor abdita penetrari anturque putas ne conspecta pretereat. Reuera sunt pauci qui aperto hostio uiuere audent. quibus expediat apparere atque conspici. pauci uero quorum non noceat fame ad plenum cognosci experitur. verum illud poete. Adhuc presentia famam. Quam magis noticia raro enim sunt homines. quod videntur. Cum ergo gloria umbra sit virtutis (ut sapientibus placet) umbra per se esse non posse nemo dubitat. sed rei copia sit oportet. Si tibi uelis ueram gloriam non desse. hoc opta. hoc age. hoc totis uiribus conare. ut solida tibi uirtus sit. et te gloriam ueram dicam inuenisse.

Contuli magna beneficia. **Q**uantum et qualiter et quibus dedisti refert. primo namque necessaria danda sunt. deinde utilia. postremo iocunda. quibus uero psalmus docet. Beatus inquit qui intelligit super egenum et pauperem. non superbum. aut potentem. sed semper pauperem. illum precipue. qui inuite petit et uerecunde accipit. uere hodie diuitie accumulatur diuitibus. plena superimplentur. In siluas ligna. in mari aque deferuntur. Sed uasa uacua implebat Heliseus. dedit oleum non habenti. Nunc uel ro arenti terre subtrahuntur aque. et fluentia irrigantur. Non enim istud dare est sed picere. Suid opus est dicere illos quos oportuit egere. Sane non liberalitatis res est hec sed prodigalitas. Quippe non dare petentibus.

De rollae bnf. 7.

Sen^{ca}

nocitura beneficio putato. Damnoſa enim ſepe concupiſcimus. Non dabo aliquid adulteris laſciuis aut indig- nis. male uſuris (inqt Seneca) Ne aut turpis facti criminis reus inueniar. ſed ſi poſſum reuocabo. ſi minus nō iuuabo ſcelus. quia ſemper eſt negan- dum. quicquid contra ſe uſurus ardor appetierit. Hec ille.

Contuli multa beneficia.

Eua dederis refert quia illud minus gratum eſſe ſolet. qd̄ inter diu manus donantis heſit. Quod quis egre dimittere uiſus eſt. Nam qui diu diſtulit dare noluit. ſicut uulgariter dicitur. Sui cito dat bis dat. neſcit dare. qui dare tardat. Sui tanq̄ ſibi eriperetur donat. Bene igitur et mag- nifice dediſti beneficium. ſi nulla dila- tione fuerit ſuſpenſum. grata quidez illa que parata que facilia ſunt q̄ oc- currentia. ubi nulla mora eſt niſi in ac- cipientis uerecūdia. Preterea aliqua- do donanda quedam ſunt. que acci- pientibus tantum nota ſunt. ymmo et interdum qui iuuantur. fallendi ſunt ut beneficium accipiant et a quo acce- perint ignorent. Sicut de Nicolao p̄ ſule pio legimus. qui in ſecreto noctis ſilencio auri maſſam in domo vicini p̄iecit. honori ſuccurrendos atq; pau- pertati. Item beneficium illud eſt mag- nificum. quod nullis precibus cōpa- tum eſt. Nullus itaq; beneficiuz gra- tis accipit poſt rogatum. ymmo nlla res carius conſtat q̄ que eſt empta p̄- cibus. Optimum ſane ut anteq̄ roge- mur accipiant. quia oneroſum uerbū eſt. demisso uultu dicere rogo. S; mo- leſtus id̄ repetere. Suiſſe perfundit rubore. qui tormentum hoc remiſerit donum ſuum multiplicat. Ceterū nō

ex precio ſed ex animo ſunt eſtiman- da beneficia et plus uoluntas q̄ res eſt ponderanda. Non enim quid ſit ſed qua intentione fiat refert. Alioqn̄ maiora beneficia eſſent. quo meliora que recepimus quod nemo prudens dicit. cum me multo magis obliget q̄ mihi parua dat magnifice q̄ qui iac- tancer magna. Sane opes regum eſt. qui animo magno dat exiguum. qui dat libenter et animo uolenti. qui ob- litus ſue paupertatis meam cū inſpi- ceret. qui cum daret putabat ſe acci- pere. qui dedit mihi tanq̄ nūq̄ accep- turus. Sui recipit aliquid tanq̄ non dediſſet. qui occasionez queſiuit ut p̄- deſſet. Ecōtra omnia ingrata ſunt be- neficia quantumlibet aut re aut ſpe magna. que extorquentur danti uel q̄ excidunt. nec quod uix datur. benefi- cium putes. ſed predam. Semper illud grati quod facili q̄ quod plena da- tur manu eſſe ſolet. Nam ſi exiguiuz e- quod conculit. forſitan amplius non potuit. Quod potuit uidua eu angel- lica fecit. que plus tamen omnibus dedit. Alius quis magna dedit. ſed diu dubitauit. Gemuit forſan cum dedit. non mihi ſed aliis placere ſtudiit. cum dedit. ambitioni non mi- hi contulit. et dediſſe ſeſt iactauit. Adhuc hec iſte dare non didicit. ſed rē ſimul et meritum perdidit. Effudi in ali- os beneficia. Beneficia danda ſunt non p̄icienda. ſed quod pertinenter- als effudiſcires ſi accipientiu animos poſſes incueri. quia magna pars be- neficiorum perditur. nam alii obliuiſ- cuntur. Alii iniuriis compenſant bene- ficia. et ſi ceſſauerint iniurie. forſan q̄re- le non ceſſabunt. tam mulci de benefi- cioribus conqueruntur. Fateor ini-

De Intro
Nicolao.

J. C.
J. C.
De Rec
p̄one bnf

titulus.
Invidia.
Superbia.
auaritia.

De amicis

quum esse utiq; sed tamen a deo cōe-
 ut uix tam crebre sint de hostib⁹ que
 relesmedias enim nubes contemplare
 multiplex causa ingratitude. om-
 nes vici pleni sunt lamentis. Triplex
 enim omnis ingratitude causa esse
 videtur. Prima est inuidia. que dum
 aliis impensa beneficia in suas ducit
 iniurias. in se collata non aspicit. **S**e-
 cunda uero est superbia. que se maiori-
 bus dignam tenet. vel sibi aliquē pre-
 ferre indignatur. Tercia cā est que nō
 muneribus sedatur. sed accenditur. et
 dum querendis semper inhiat. nō me-
 minit quesita. Verum melius et breui-
 us totius mali causam stulticiam dice-
 re possum. sed ueri boni ignorantiaz
 (que omnium maloz causa est) opini-
 onumq; peruersitas. Hinc nimirū pes-
 tes ac uicia pdeunt. superbia in pri-
 mis ac cupiditas ipsa. quibus nulluz
 obsequium non contumax. nulla quo-
 q; largitas non angusta.

Amicos bonos habeo.
Rem grandem faceor inuenis-
 ti quia sine amicis omnis conuersatō
 fediosa. omnis operatio laborosa.
 omnis peregrinatio presentis uite est
 molesta. Suis namq; optaret omni-
 bus diuitiis affluere. omnium rerum
 habundare copia sine amicis. ut nemi-
 nem diligeret et a nemine diligeretur.
Id quidem pprium tyrannorum est
 qui nec amant nec amantur. Verum
 non potes scire te amicos inuenisse.
 nisi rebus aliis sis infelix. quia felix
 se nescit amari. Sine dubio in hac re
 sepe diuites falluntur et potentes qui
 amicos putant qui non sunt. diuitias
 et beneficia sufficere credentes ad ami-
 cos faciendos. cum multi sine q̄ quo
 plus diligere debent. oderint magis

Videto ergo ne falleris et tu. sed ne
 ue experiri cupias. Crede mihi sepe
 eius rei cuius dulcis fuit opinio. ama-
 rum fuit experimentum. Abyssuz nā
 q̄ humani cordis metiri non est ho-
 minis. nunc autem amicos uobis vi-
 na et mense conciliant. lacrimę pbant.
 et quod primum esse debuit. ultimum
 est. Notos igitur dicere debuisti. id ta-
 men quod ueraciter in dubio est. cum
 nullum animal nullaq; merx cognitu
 difficilius sit. q̄ homo scdm prophe-
 tam. Drauum est cor hominis et inscru-
 tabile et quis cognosceret illud.

Amicos multos habeo.
Conubernales dicas quasi conuiuas
 qui tibi non deerunt. nisi epule defue-
 rint. Semper autem amici pauci sunt.
 sepe nulli. et quod pessimum est sepe ami-
 ci nomen. hostis domesticus tenet. et
 sub uelo fide beniuolentie. insidie de-
 litescunt.

Credo me habere fideles.
Certe sunt qui amant tantum. et ama-
 ri putant. quo nihil stultius. is quoq;
 communis error diuitum. qui amorez
 precio emi credunt. qui mutuo queri-
 tur amore. Generosissima res est ani-
 mus bonus. non mouetur herbis. nō
 magicis carminibus. non auro. nō gē-
 mis. nec ullo ferro flectitur. sed aman-
 do uincitur et colendo. Hoc Catbo-
 nis philosophi est prouerbiū. Si
 amari inquit uelis. te docebo. sine her-
 bis. et incantationibus. aut sine ullo
 carmine uenefico. Ama. breue uerbum
 quidem sed efficax quantum ergo ip-
 se ames. tu perpende. ex hoc metire. et
 sequēs. Si uis amari inquit. ama. Ta-
 lem aliis te exhibeas. quales erga te
 tu cupis inuenire eos. Suid equius
 esse pot. quid magis rationi cōsonuz.

q̄ Catbo.

Sed heu sepe fallimus ⁊ fallimur. taz multe taq; inscrutabiles sunt peccato- ris cauerne. tam venenosi. tam inhua- ni. tamq; inscrutabiles ⁊ p̄fundi ani- mi quorūdam. ut cultū spernēt ⁊ ode- rint. amati. Nec contenti pio affectui nullam uicem reddere. ymmo (quod nec atrocissimis beluis accidit) Exas- peratur obsequio. ⁊ si credi potest ip- so amore ad odium irritantur. quod utiq; periculosissimum ⁊ inter uite hu- ius mala grauissimum. experitur hu- mana simplicitas.

Fama de longinquo mihi fel- cit amicos. **N**on infil- cior multa in rebus fama facit. s; ve- rendum tibi est poete uerbum. Adinu- ic inquit presentia famam. Adulti enī obsequere absentes. qui presentes p̄- tempserunt. Tenera res est ⁊ iudiciuz humanum flectitur facillime. Sic enī forte te quis amicum dedit alicui lo- quendo vera de te. uel falsa mentien- do ⁊ idem tibi (ai) deripiet. Nam qui- bus uis res fiunt ⁊ crescunt. etiam et eisdē facilliter resoluantur. quia ⁊ na- tura rerum uult ut cito aucta etia; et cito desinant.

Fidelem habeo amicum. **N**ullius rei tam difficilis est q̄ animi- humani coniectura atq; estimatio. si tamen amicum habes. dulcem rem ha- bes fateor. dulces quidem parentes. dulces filii. dulces fratres atq; consan- guinei. possunt tamen amarescere. et nec per hoc parentes esse desināt. fra- tres autem filii. sed semper diligit. qui amicus est. nunq; dulcis. nunq; carus esse desinit. Iste enim quia possidetur animo. nunq; abest. cum uis. quotidie uides eum. tecum studet. tecum cenat. tecum ambulat. semper presens ē ami-

cus. Deliberandum tamen esse prius q̄ recipiatur aliquis in amicum. Sel- neca docet. atq; ante amicitiam iudi- candum. post autem amicitiam eē cre- dendum. toto inquit pectore admit- te illum. ⁊ cum ipso sicut tecum loque- re. h̄i concludit. Omnia cum amico de- libera. sed de amico prius. Verum cū non sic amicitia uera. nisi quam con- glucinat deus inter coherentes sibiū uicem caritate per spiritum sanctum quem eis contulit ipse. Non modicū huius uite solacium est habere aliq̄e cum quo affectu quodam intimo san- ctissimi amoris uniri possis āplexu. habere in quo requiescat spiritus tuus. Cui se refundat animus. ad cuius gra- ta colloquia quasi ad quedam cōso- latoria carmina inter queq; diuersa; fugias. Ad cuius gratissimum finū in- ter tot scandala securus accedas. Cu- ius amātissimo pectori. ac si tibi om- nium cogitationum tuarum viscera. non sine cūctatione committas. Cuius spiritualibus osculis quasi fomentis medicinalibus. languores tumultuā- tium tuarum excludas. qui tecum col- lacrimetur in auxiliis. ⁊ collectetur in p̄- speris. tecum querat in dubiis. quem in secretarium mentis inducas. ut licz absens corpore spiritu tamen presens. tanto diutius fabuleris. q̄to securius solus cum solo sit. ubi solus cum sol- lo conferas ac interfluente spūs sane- ti dulcedine. solus cum soloq; repau- ses. Amicum talem quere. ⁊ amico ca- li fruere. ⁊ te uerum amicum inuenis. se scias. fictorum autem amicorū nūe- rus multus.

Amicus sum principis. **Q**uanto ei melius esses igno- tus. aut forsan odiosus. Discrimen

q̄t libatio
de amico

q̄t amī
exp̄iana

passionū

quoque quod amplexaris fugeres. Est enim nociva magis aurbus aucupis blanda modulatio quam decurrens villici sonitus ac cogitatio. **V**ilis autem tibi nunc sit anima tua. necesse est Virtus fama. sanctum otium. quies et securitas. Notus enim est mos principum. vix aliquos diligunt. nisi illos qui neglectis omnibus illorum seuie ac auaricie se seruum fecit et libidinis. Porro cum magnatibus bene ageretur. si discernere scirent inter laudem et adulationem. sed ceca laudis ambitio plus aliis quam sibi credens. vtriusque recipit indistincte. Hinc hodie soli ad illoz gratiam admittuntur. qui palant eos blanditiis. et a res fame bibulas. calice babilonis inebriantur ampliant illos beneficiis. quos tormentis torquere debuerant atque ab adulatione suppliciiis deterrere. et cum multa habere videantur. vnum tamen eis deesse. Deesse quoque est necessarium. scilicet quibus audeat dicere vstrum. **H**ic laudat peccator in desideris anime sue et iniquus benedicitur. Verum amicitie tue finem non vidisti. **¶**

Mos principum

quibus audeat dicere vstrum

De officialibus principis

¶ **P**rocurator sum regis. **¶** Tu es ergo hostis populi. reipublice inimicus. Denique valde multus displicebis in populo. tandem et domino. et quod periculosius est deo. **A**c deinde pro leui emolumento. grauius puincie mala et ingentia populi dampna tibi uel dissimilanda sunt. uel perpetranda. **¶** **A**ngo negocia principis. **¶** Sub duro principe rationem redditurus es. a nisi omnium spoliis et tuo odio ac discrimine vix implenda. Si enim regere laboriosum quid aliena putas et presertim principum et magnatum quibus placuisse seruicus est. displicuisse

¶

nero discrimen. supercilium graue atque paratum pro leui occasione supplicium.

¶ **D**ispensator rerum principis suoz. **¶** **S**uo primum die officium hoc domus tue limen attigit. viuere tibi desisti. **I**nde enim libertas atque quies abire simul et iocunditas. et pro his dolor. labor occupatio afflictio metus subire ac mordaces cure. **N**eg enim viues interim. et si spires. quia uita occupatoz mors est. **S**ui quidem et si omnes miseri sint. illi tamen miserrimi que pro aliis occupantur precipue pro religibus et magnatibus. cum eoz labores semper sint in domo aliena.

¶ **I**udex factus sum. **¶** **A**n non propria sufficit iniquitas. nisi etiam in multitudine peccatorum et alligares tibi peccata aliena. **S**criptum legis **E**cclasiastici. vii. **N**oli querere ducatum aut fieri iudex. nisi uirtute ualeas irumpere iniquitates que sequantur.

Interim iudices tamen consulo. quasi mox ab alio iudicandus. **U**nus enim iudex omnium uiuoz atque mortuoz. **U**num est tribunal ubi non pecunia. ubi non fauor aut gratia. ubi nulla astucia proderit aut potentia. ubi nulli falsi testes. non indigne preces. non inanes mine. nec deserti proderunt patroni. **C**allidi enim argumentatores et iurisperiti fallaces. qui dum priuaricari uolunt ipsa iura peruertunt. et in convenientibus exemplis uelut similes proiecturas obiciunt. **S**iquidem etiam quod bono studio gerimus. dum discere negligimus. quo iudicetur sine nescimus. et sic interdum reatus criminis. quod putabatur causa uirtutis.

¶ qd solet iudice corrumpere.

¶ **C**onsiliarius sum principis. **¶** **D**isimilis sane gloria. **R**aro erit

sic ut pro sis pariter et placeas. Consu-
lere ut sic in verbis veritas. in sermo-
ne suauitas. in consilio fides. silentium
in commisso. atque nihil tui atque tuorum
sed semper queras in omnibus gesti-
bus domini honorem.

Prefectus sum urbis. **I**ndo-
mitam beluam multorum capitum. te-
nui loro. atque immensam puppim ma-
gnis agitatam fluctibus habes rege-
re debili gubernaculo. At si qua do-
mus egre regitur. quam sit facile mag-
ne urbis regimen videto. parum ne ti-
bi domi curarum erat. qui affectasti
publicas. Durum opus si perpendis.
Si minus. pena docente uel cognosces
ac uexatio dabit intellectum. Reuera
et si ambitiois spiritu innumeri se inge-
rant importune. quanti tamen sit ne-
gocii alios corrigere ex hoc patere po-
test. quod sese corrigunt paucissimi. Ad-
de etenim quis alium corrigit. cum idē
de eodem argui potest.

Ascriptus sum milicie. **C**auc
semper inq̄ter et inglorius sis. oportet.
aut expositus periculis multis. aut
contempni dura sors. Suique pugna-
tis foris miseri. quid armatis corpus-
incus bellum est quod geritur. intus
quod angit in anima est. Illam enim
uicia obsident oppugnantque. quibus
oppugnatis. pax erit et securitas. preci-
osa mors succedet. et eterna requies.
Armis uero uestris ac pugna. plures
ad inopiam. ad varias seruitutes ad
carceres mutilationesque. aut ad impro-
uissimam mortem peruenere.

Clarus sum victoriis. **C**
Sepe uidimus. quod malum bono noci-
uus fuit. et aeram tempestas serenitate
famosior. Denique patri busto titulos.
vulgo fabulam. nihil tibi.

Magna mihi domus est.

Una lex domorum est et ur-
bis. Non enim statim melius. qui la-
tus habitat. Igitur quod bene non quod
magnifice habitas refert. quia sepe in
regum palatiis labor habitat et do-
lor. In pauperum tugurio pax quies
gaudium et mentis tranquillitas.

Firmissima et quasi perpe-
tua mihi habitatio est.

Primo parui temporis incolatus.
Nam instat tempus commigrandi.
Erras enim aduena cum sis et peregri-
nus. super terram. te fingis ciuem. Co-
ducto quidem habitas nobiscum. ci-
to ueniet qui te nudum laribus huius
expellet. Suique generosum incolam
interim de domus non delectat. sed an-
git ut careat.

Aduniciis arcibus inba-
bico. **I**n edibus aliquid
boni esse potest. In arcibus uero. ma-
li multum. Suid enim nisi superbia
uestra auaricia impatencia fecit. ut
opus esset arcibus. quod to enim honesti-
us tibi fuerit equo uiuere cum homi-
nibus. et in plano cultis agris habita-
re quietum. et carpentem somnos quod hy-
spidis rupibus te ipsum inclusisse. et
excubiis nocturnis ululantem. te mi-
seria tua suspectum et inuidiosum. omni-
bus reodidisse. presertim cum nihil
quoque tutum ab humanis fraudibus.
quot enim putas sine arce tutissimi vi-
xisset. qui in eisdem fiducia mala pe-
riere. Sane non sunt animi humani ir-
ricandi ad audendum. sed frenandi po-
tius. quia omnis securitas est stulti-
cia magna. nisi que de deo oritur.

Preterea quot Romanorum et alio-
rum uiros strenuissimos. Pompeyū
Scipionē Marū Cathonē. Cathonē

De domo
169

Hirrum Hannibalem Alexandrum legimus artes non habuisse quidem sed arcibus insultasse. Non enim virorum fortium receptacula fore scias. sed in hertium et ignarorum latibula. Sancti enim viri ac deuoti omnem spem in deo ponunt. qui adiutor et protector eorum est. polliciti uero in nuda uirtute fortes et bellicosi. in animo et armis timidi et ignaui in turribus et arcibus et menis.

Q Magna mihi familia et ordo seruorum est. **R** Dic hostium (quod durius est) a quibus te cauere nequeas. qui domus tue lateribus inspiciant. prodantque consilia. cuncta uolent. uomant et effundant. qui etiam preter continua furta quod nulli obsessio unquam accidit. Interim tibi uestiendi sunt et placandi.

Q Dulci sunt mihi serui. **R** Certe ergo sunt et multe tibi lites et discordie et bella domestica. quorum uel inspector fedus. uel laboriosus compositor sis. necesse est. ac per hoc inter accusatores et reos seruis tuis seruias. oportet. Iudex iam factus ex domino.

Q Plures seruitores habeo. **R** Pauci melius seruiunt. adice quod animal curiosissimum ad inquirendum seruus est. ad obsequendum negligentissimum. Nam quid agis et quid cogitas nosse uolet. et quid iubeas ignorare. Ut enim industriosis est pudor. sic inercibus est gloria laborem fugere. Itemque ubi multi serui. ibi multus strepitus ac pauca seruitia. et secretum nullum. Et quot sunt seruorum lingue. tot sunt peccatorum tube. et quot sunt oculi seruorum atque aures. tot etiam erunt domorum riue. quibus ea que in fun-

do sunt facile dilabuntur. Quanticumque ergo tibi sine nihil refert. Nihil est peius. quam dum malarum rerum qualicet. quantitas iuuat aut numerus.

Q Expertos habeo et expeditos. **R** Utique non ignoro quin multa profitentur. Suipe omnium noticiam habent. sciunt officia diuersa. Cum peruentum est ad reparationem. cum peruentum est ad recessum. Volunt nihil nisi forsitan quod uenter sopore suggererit ac libido. Porro nihil humiliter nihilque abiectius ingressu. nihil infidelius progressu. Demum nihil inimicis. nihil insidiosius egressu. Sane durus est cogitare. ne dicam pati. quomodo per dominorum domos elati ambulantes ac inflati. seruicium polliciti. dominum usurpant. exercentque tyrannidem et quasi conducti ad bastandum. non tamen uniuersa deuorant. sed spergunt et dissipant. ac gulam largitionibus iuuant. de alieno prodigi. tenacissimi de propriis. ad rapinam cupidissimi. Sed si pudor aut necessitas cogat ut seruos se meminerint. quam superbe. quam querulose seruiant. quantoque cum murmure. quis illud potest ignorare. ut iam non putes precio emptum seruicium. sed gratuitum hominibus fastidiri. Ex quibus sane nisi oculos vestros tumor obstrueret. luce clarius cernerent. quam sit facius omni seruitio caruisse. verum nulla mali fuga. nulla quoque spes salutis. Venenum namque mali huiusmodi iam transit usque ad medullas. sed suo tamen malo delectari percinat. nisi extrema dementia est.

Q Magna mihi potentia est. **R** Et magna tibi erit inuidia. et innumerabiles labores atque inextrica-

De familia

De pote.

biles cure. **S**ymmo si multa potes. et in te poterint multae sententiae. Adhuc quod quo maioris potentiae es. eo et in te imperium magis est fortunae. que in paruis tepidius se exercet. semper materiam eligens ubertorem. Sicut enim in matore mole lignorum. incendium atrocius seuit. sic et prosperitas magna maiori aduersitati viam solet sternere. Non enim facile videmus quemque mirum qui prius non est habitus felix. cum ignoti hominis nota non possit esse calamitas.

In peribus et armis sum potes

Potentia vera et firma in virtute fundata est. quia si fundamentum subtraxeris. quo maior eo et periculo. siro est structura. Suid enim iuuat opibus domum adimplere. arua legonibus. maria classibus. si intus domestici hostes vicia oppugnent et expugnent. Illa domus. illa est finibus pellentis. vince itaque iram. libidinem. cupiditatem. gulam. superbiam. vince te ipsum. fame et anime tue hostem. et te potentem fateor. Sive enim potentia est alienis viribus vincere homines. et passionibus propriis vinci. Idcirco cum hominibus pacem habeamus. cum viciis bellum. Illa enim crebro mercede nos sollicitant. Vix toto seculo effici potest. ut vicia tam longa licentia tumida. subigant. et iugum accipiant. nullum demus interuallum cum eis nisi quod satis licigamus. Illa sane nos in seruitutem turpem redigunt et detinent subiectos. Illa quidem vicisse potentia summa est. ac inestimabilis triumphus.

Potentia mihi solida est.

Quid tu turpes terrenum animal imbecille. In quo queso sita est po-

tentia tua. in quo tua stabilita est soliditas. Aut in arena. aut in fluctibus. aut in vento. aut forsan in volubili rota fortunae. quam aliqua vis naturae occultior. verbo citius extinguet. Aut alicuius exigui morsus animantis. vel forte alicui extremi contemptibilissimi homines. qui sepius etiam potentissimis. potentiam simul et vitam abstulere. Quibus ergo presidere conamini. stultissimi mortales. vasa fragilissima. Nunquid fortitudo lapidum. fortitudo uestra. aut fortitudo uestra enea. nunquid ferrea corpora uestra et lutea corpora aliorum. Finge te spectare unum murem. ius et potestatem supra ceteros mures sibi valedicantem. quanto risu mouereris.

Non posses continere cachinnos. nunquid cogitares. miser ille mus. quomodo presumit dominari pre ceteris. nunquid vnus est ex illis habens omnem speciei similitudinem. Tur non de uobis idem iudicatis. inflati enim uero uanitatis alas expanditis. quasi de beatis extendere nubes cum spectaculum facti sitis. uiris cordatis. id est sapientibus. stultam arrogantiam uestram ex alto despicientibus. ridenti bus stulticiam. cecitate quoque uestram admirantibus. qui cum serui sitis turpissimorum uictorum. uos esse hominum dominos cogitatis. exigui terrestres vermiculi uos potentes esse putatis. Verum ne te in circuitu traham potentem puto censes illum. qui satelli felatus ambit. quem multi comitantur. quem clientum turba premit. qui quos terret. plus metuit ipse. Istum inquam potentem dicis. qui ut potes sit. in seruentium manibus sicut habet. O potentem. O egregiam potentiam. quae

non in propriis viribus sed in aliorum debilitate est fundata. Preterea ut ait Boetius. Sui se volet esse potentem animos domet ille feroces; nec victa libidine colla fedis submittat habentis. Etenim licet indita tellus longae iura tremiscat, et seruiat ultima tyle, tamen atras pellere curas, miseramque fugare querelas non posse potentia non est. Denique non te dicam non transferre montes posse; non fabricam ingentem erigere; aut non bragmanos. Sed neque pulices abicere ualeas aut muscas; ne dicam morsus sollicitudinum seu formidinum aculeos; a quibus liber et securus esse cupis, sed ne quis nec te hec omnia terrent. Vera ergo Platonis sententia est, viros bonos esse potentes. Hi inquit soli id facere valent quod desiderant, nisi non semper opere sanctis tamen suppleant desiderijs atque plena voluntate. Alii vero impotentes tantum valent id quodlibet, neque tamen semper quos utique infeliciores esse necesse est, cupita tamen perfecere, quae explere si nequissent, quia si miserum est praua voluisse potuisse tamen miserius est. Exempli gratia. Requies sempiterna gloria sine fine, proposita est mortalibus uniuersis. Cuius quidem rei omnium mentibus inserta est cupiditas, quae sola virtute queritur et obtinetur. Hec uia est ad gloriam, hoc iter quo ostenditur salutare dei. Hanc enim boni querunt, illam et inueniunt. Alii virtute carent et conantur adipisci. Illas per cupiditates varias, per diuicias, delicias et honores, sed frustra quidem neque sic iter ad astra, quia praebra (inquit prelato) ad beatitudinem non perueniunt. Quanta igitur sceleratos homi-

Boet.

plato.

ex.

nes impotentia teneat, quae atque infirmitas. Ex hoc patet, quod ad id peruenire nequeunt ad quod natura ducit, ac penne compellit intentio. Neque enim leuia aut ludicra premia sunt quae petunt, nec obtinere possunt, sed circa summum rerum uerticem praua deficiunt in quonitent bonorum vires atque fulgent.

In hac ergo re potentiam optare debuisse, conandumque erit tibi ut in teipsum potens fores atque aduersus te. Immo pro te plurimi, nam scriptum est. Melior est vir sapiens qui animo suo dominatur, expugnatore urbium. Istud enim fit propriis viribus, illud alienis. Cur autem potentes optatis esse contra homines, nisi quia inter uere victi foris falso uincere uideamini, ac per hoc non ueritate, sed sola sitis opinione uictores.

De Dominium armis acquisit.

Sic ergo quia abstulisti libertatem aliis, securitatem tibi, requiram utrisque; deinde ferro quaesitam, ferro seruaturus, ferro forsan amissurus. Sane preclaras diuicias comparasti omnibus terrificum, ac tibi semper meum, ea lege, qua illum timere multos necesse est, quem multi timent, et quem metuit quisque, prope cupit, ait poeta.

Preterea tyrannidem induisti omnem humanitatem omnemque iusticiam te scias exuisse, ac procellosam uitam et cruentam elegisse. An non miser est quae omnes miserum esse cupiunt optantque. Immo uidetur esse miserrimus, qui tamen miser esse non possit, quin sit dignus esse miserior.

De Summum locum habeo inter cives. **De** Habes sane domum in arenis, in praecepto sedem, in ueprius statum, in miseris inuidiam, inopia

Boetius.

De dominio.

que

in rapinis letare modestius.

¶ Dominum bonum subditi me esse dicunt. **¶** Bonum dominum dici blandum mendacium est. **¶** fertim si te talem dici velis, vnus namq; dominus cui dicitur. Tu solus sacrus Tu solus dominus Tu solus altissimus ihesu criste Cum sancto spiritu in gloria dei patris Amen. **¶** Hinc mundi totius imperator Augustus sub quo verus et vnicus dominus natus est cristus Ihesus dominum se noluit appellari. precipiens sibi scribi puato. At vero in hac generatione hominum. quilibet latruculi. vna villa uel duabus vi uel insidijs oppressa. non tantum dominum dici uoluit. sed uocari homines dedignantur. ymmo trahunt in iniuriam. Nunquid illum dominum dicam qui summum bonum (libertatem) ciuibus aufert suis. qui p unius explenda uoragine (que tamen inexplebilis est) tot mortes miserorum potest siccis oculis intueri. sic affabilis. sic blandiloquens. sic quoq; liberalis aut munificus in paucos de spolijs multorum. Quippe iste sunt artes tyrannorum. hec prestigia attonitis oculis ingerunt. hanc escam hamis et laqueis pretendunt. quos rude ac indoctum vulgus dominos appellat. carnifices experitur. Ego tamen hos non homines sed feroces beluas. non iudices sed tortores dicam. neq; dominos sed tyrannos.

¶ Dominum tamen me uocant.

¶ Non sicut nomina ita et res ad placitum esse possunt. Idcirco regem principem iudicem uel rectorem ciuitatis dicere potuisti. uel reipublice defensorem. quo usq; actuum humanorum dei nihil acceptabilius est

Sui namq; iusticia regit atq; regitur. verus rex est et rector. Sed qui altiori fastigio non publice salutis speculator. sed pprie libidinis procurator cogitans uindictam. cupiditati aut iracundie sue parens. rapidisq; moribus animi cedens. non potest esse iste dominus sed prauorum uiciorum uilis seruus. Sane nil ad rem pertinet. si ceteroz altior appareat aureo. scetro presideat. uestitus purpura superbus incedat. uel alios aspiciat uultu arroganti. aut quantumcumq; se gerat facuose. nihil sibi iuris ista conferunt. non rex est non dominus. Sed propter exercitum uel supplicium. p motus predo. eoq; loco positus. Unde leuiori flagello seuias. hos quidem probans. illos puniens. cunctos uero uel xans et exagicans. et si ignarus ipse ac sue passioni obsequens. illius tamen usu (qui mala in bonos usus uertit) iudicium dei iustum. iniustis ac celestis exequitur manibus. atq; equam iudicis sententiam. tortor seuus. **¶** Ex hoc metire quot reges sint et domini. et quot dicuntur.

¶ Regnum magnum acquisiuit.

¶ Regnum ingens habes si non uis regnare cum possis. Hunc quidem sicut reges subditis. Ita et regibus dominandi desideria dominantur. Quz ergo summus tunc locus bene regitur cum is qui preest sibi priusq; hominibus alius dominatur tu dominare Rege teipsum et tunc multum bene reges. hoc enim regnum. cum regno nobilius ac gloriosius esse senties. nactu difficile tamen faceor prius enim in certamenti uolutatio est. Nam cum ad rebellantes motus animi imperium rationis accesserit quisq; experti pot

Sto. & Octauia.
Impatore

¶ De Reg.
et Reg.

q̄ facile sit seipsum regere. ⁊ subicere
 rationi Ex hoc metire ceteros animā
 tes et moribus vari sunt. et voluntate
 diuersi Ne qui nunc latum locum ha
 bes ac conspectum ac patentem om̄iū
 iudiciis atq; eo magis periculosum.
 magisq; laboriosum ac difficilez vir /
 tuti. Verum qualis fueris experien
 tia uite docebit. Nam plus vere lau
 dis in p̄gressu ac fine. q̄ iam in princi
 pio rerum esse solet.

Rex sum tamen. **E**

Aliquid forsan rep̄tine glorie po
 pulus tibi imp̄turus est. quietis ni
 hil. Interim uero tuus populi
 tui domus tue. rei q; familiaris opor
 tebit te obliuisci. Et publicam rem so
 lam cogitare atq; tibi morieris tuisq;
 incipies alius uiuere. Et quod durissi
 mu; est ingratis ⁊ iniquis extimato /
 ribus laboris tui.

Iuste ergo regno. **E**

Rex bonus publicus seruus est. Pro
 inde scito te seruire querelis subdito
 rum. ⁊ vix gratiam ante obitum tibi
 relaturus. Raro enim tam iustus ⁊ tā
 bonus aliquis regum fuit. ut nō op
 taret a populo successor. Ita ⁊ alius
 postq; aduenerit ille. ⁊ sic deinceps.
 hui enim mores vulgi sunt. odisse p̄ /
 sentia futura cupere atq; preterita ce
 lebrare.

Sceperum regni acceptaui.

Aceptasti fulgidas compe /
 des. claramq; miseriam. que si omni
 bus mortalibus nota plenarie esset.
 neq; tot neq; toties de vno regno plu
 res litigarent. Sed essent utiq; plura
 regna q̄ reges.

Adulta possum ⁊ erit tibi
 tranquillitas. **E**

Primo ni /
 hil potes nisi quod regem decet. cui

minor est licentia q̄ priuatis. Sed et
 si olim fuerit tibi ulla trāquillitas iaz
 perit. Stultus enim naua compro
 batur. qui relicto portu in altum ve
 la contrahens querit tranquillitatez.
 Est quod facias tamen. si quiete tu
 pis uiuere. te subiectis talem exhi
 be qualem tibi esse cupis deum. q̄ mī
 tis est ⁊ placabilis equus ⁊ benignus.
 Neq; statim peccata prosequitur de /
 linquentium. q̄ to equius est hominē
 hominibus esse p̄piciū atq; mā sue /
 to animo imperiū exercere. precipue
 ubi rigor non apparet esse necessarius
 Sicut enim mundi huius status gra
 tior oculis est ⁊ pulchrior puro ac se
 reno die. q̄ cum crebris quatiūt om
 nia fragoribus. Sicut de tui regni sta
 tu iudicandum. Sit igitur accessus ad
 te facilis. vultu sis amabilis. mēte ex
 orabilis. sermone affabilis. ⁊ non ti
 bi opus erit curribus aut muris aut
 sepire magna fortalicia. S; i apto te
 pietas saluū faciet ac clem̄tia. qz iexpu
 gnabile munimentum amor ciuiū est
 Suid enim pulchrius. quid gratius.
 q̄ uiuere omnibus optantibus. ⁊ de
 quo loquuntur. idem clam ⁊ palam
 in aure atq; super tecta. Deniq; nō mi
 nus turpe regi multa supplicia. ut ait
 Seneca. q̄ medico multa funera. Hic
 Cicero rogans pro Marcello exula
 to apud cesarem Julium. Nulla inq;
 de uirtutibus tuis grator atq; mira
 bilior q̄ misericordia. Nulla namq;
 re homo apud deum accedit propi
 q̄ salutem dando hominibus. Nihil
 enim tua fortuna habet maius q̄ ut
 possis. Nihil quoq; natura tua me
 lius. q̄ ut uelis q̄ plurimos serua
 re.

Magnam exercitum habeo.

¶ Mirarer si nō regnū exercitus hoc est miseriam miseria sequeretur. p̄inde habes ad utrumq; lat9 arma eos hostes. quos nec murus vll9 ate separet. aut vllum anceps negocium 7 graue. Deniq; habes materiam bel / li. pacisq; excidium. Si hinc gaudes non pertines ad celestem ciuitatem. Porro commendans africanū Sene ca. Non inquit quia magnos duxit exercitus sepe eripuit. imminuit semp quod interitus multorum frequenter attestatur. Sue enim tam solida esse virtus potest. que tot sceleratoz ho / minum. tot cruentatorum carnificum conuersatio exemplumq; nō deterre / at aut contremiscat.

¶ Rector sum 7 dominus exer / citus. **¶** Tucius eēa forsan pa / stor tygridum aut vrsorum. Nam fa / cilis mansuesci possunt ferarum cor / da. q̄ quorūdam hominum. fere enī / minantur prius q̄ feriant. hominum / uero odia erumpunt improuise. Por / ro isti qui te dominum uocant leuissi / mis ex causis mutabuntur 7 hostes / fiunt. ex militibus blandi vultus in / horrorem date tibi dextre in p̄niciem / conuertentur. Sic enim criminabiles / a suis hostibus inuicti ab exercitib9 / suis pier. 7 quos milites appellarūt / inuenere carnifices. Exercitus igitur / tuus crux immitisq; belua est multoz / capicum. Nihil nō vsura. Ira inopia / aut auaricia illam irricante.

¶ Facinus habundo. **¶** / Quid magni est habere vnde illi noce / as quos diligere debes ex precepto. / Quanto enim satius misericordie in / strumentis habundare foret ac habe / re. Vnde hospitalis esse possis. beni / gnus munificus amicus 7 egentibus.

q̄ q̄ vrbes expugnare possis 7 muni / tiones. aut rem publicam expugnare / perturbare. Deniq; hec quibus gloria / ris potius ad iniuriam alienaz. q̄ ad / p̄p̄riū tuū dec9 spectāt 7 qd ad euer / tendas vrbes. satius ad extruendas / habere oporteret atq; conseruandas / prauis cuius est ac soci9 q̄ om̄ie op9 / destruit.

¶ Ingentia etiā saxa torquene.

¶ Non satis erat e celo ira tonā / tis dei immortalis. homicidio. oportu / it etiam q̄ saxa atq; enee glandes in / iectis flammis horrifono tonitruo ia / cerentur. V̄ seua crudelitas adiuncta / superbie ipsos demones iam huma / na rabies imitatur. vt quod mitti so / let nubibus quodam ligneo instrumē / to cartareo e tartaribus nūc homini / bus emittitur.

¶ Balistas habeo. **¶**

Cum cetera queq; arma sint inquieti / animi. hec 7 degeneris certa signa sūt / nec pacificis quidem grata 7 magna / nimis bellatoribus inuisa. communia / ignavis. quoq; inuictor sane aut pau / dus extitit aut p̄ditor.

¶ Balistas multas habeo.

¶ Thesaurus 7 metum perpēdi / afferre solet suo possessori 7 hostib9 / spem lucri simul etiam 7 audaciā bel / landi. Suis non alacer in illud belluz / eat. quo querere multum possit. nihil / amittere. Si namq; ad clarissima rez / exempla animum deflexeris ut de ec / clesie statu taceam. de quo idem est iu / dicium. Ipsos enim romanos videl / as dum pauperes erant. omniū gen / tium victores extitisse. Tunc quidez / unci incepisse. dum diuites sunt fac / ti. Ita quoq; ad aduentum diuitiaz / discessere virtutes. 7 victorie simulq;

opum comites Delicie subierunt. ac libidines. Inde enim scriptoꝝ tot que rele ⁊ de ecclesie statu tot gemitus sanctorum. Virtutum enim nutrix optima paupertas est. opulencia vicioꝝ. Non ergo gloriandum tibi de thesauro sed timendum magis. quia multos pauidos ⁊ imbelles. omnes timidos ⁊ superbos. Nullum vsq; virum fortem fecerunt diuicie. Quid etenim stulto pdest habere diuicias. cum sapiencia emere non possit.

Factus sum romanus imperator. **I**stud olim quiddam grā de fuit. sed quorsum res iam redierint patet intuenti. Ut detur intelligi quod sic tunc stultis ⁊ ignavis omnia committere quāta prudentia in quantum furorē quantum labor atq; diligentia. in quantum incidit corpore. ut non iam sic gaudii materia imperium romanum. sed fragilitatis humane ac variabilis fortune indicium.

Iam ulcisci possum iniurias illatas. **N**on tibi ista uicilicet potestate sublimitas. Nam hoc non vindicte sed uenie materia est. vindicte enim eo quisq; est audior. quo uilioris ⁊ infirmioris est animi ⁊ uirium. In qua rennuisse iuuat illud factum principis Adriani hic cum factus esset imperator. presentato sibi quodam capitali inimico. graue ex hoc supplicium metuenti ait euasisti. Ignoscens sibi remisit offensam. Euasisti inquit uerbum sane generosum ac uere cesareum. Siue ergo rex sis seu imperator nihil minus tuum quam uindicta nihil magis quam clementia. Alioquin non rex es aut imperator. sed ut in fabulis legitur Leo coronatus.

Eum utiq; imperator.

Clarissimum quidem nomen sed durissimum officium. cum magna seruire difficile sit. Quid putas esse collapsa erigere. spersa colligere. recuperare deperdita ⁊ difformia reformare. Sane culturam deserti ruris a multis neglectam suscepisti. Multis enim egent arua dura. ligombus multis. arētia pratarium ⁊ fluentis. Ceterum a multis annis citra antecessores tui solo nomine contenti. labores tibi relinquere. Auellantur ergo spine. succidantur tribuli oportet. Depres extirpentur. pelle ocia. quia nullus erit tibi tepus feracum.

Iam tibi erit saltem tranquillitas. **F**alsa te habet opinio. nunc minus rogo tamen ne in excelsum montem ut uentos ac fulgura euaderes ascendisti. Tibi si credas pabis te pati frigus. Nam etsi est uentus ⁊ algendum tibi esse scias.

Summum imperium teneo totius mundi monarchiam. **S**olus uelim teneas ex hoc ⁊ maiora disces concupiscere. neq; aliquando ambitio conquiescit. Alexandro magno narratum fuisse legitur innumerabiles mundos Democritum posuisse. quod audito ingemiscens ait. Heu me miserum inquit. neq; ego unum possidere ualeo neq; conditioni mee subiugare queo. huic de secretoribus suis quiddam ait uere inquit. Alexander si diu naturam tui corporis cupiditati animi tui parem esse uoluissent. non te totus caperet orbis. quippe altera manu orientem contingeres. altera occidentem. Ignoras altas diu crescere arbores. ⁊ sepe una breui hora extirpari. Sculcus est qui earum fructus expectat. nec meritis altitudinem. uideat

ergo ne cacumen appetendo. ramos
 prehendens decidas. moderatio te ex
 tolle. minimarum etiam auium. leo p
 da sepe fuit. Denique si deus es morta
 libus beneficia dare debuisti. non sua
 diripere. Si homo quid id quod es
 te esse cogita. Stultum est enim eorum
 meminisse propter que tui obliuiscel
 ris. Ita et vos stulti homines et insen
 sati. humane conditionis obliti. tamquam
 immortales omnia concupiscitis. ac
 uento glorie volatiles inflati tumetis
 uanitate et aspectu oculorum gaudia
 et sublimia penetratis. despiciatis ceteros
 atque aliud quiddam quam estis vos
 esse putatis. donec exitus vester tan
 dem doceat quid fueritis. Expar
 giscimini mortales uel aliquando clau
 sos oculos aperite. nec semper falsis sic
 caligat fulgoribus vestra metiamini
 corpuscula vestra terrena estimare. cir
 cumspicite angustias quibus estis circū
 cepti quam caduci sitis. quam fragiles quam ex
 itus incerti. et quam breues etiam quam tunc
 quam fortes sitis. Assidue cum morte luc
 tamini. citoque vincendi et forsan impro
 uise. Cum ascendere putatis descendi
 tis. Rucis cum stare uideamini. paupe
 res estis et miseri cum putatis esse fel
 ces. Sane nullum animal ut homo uir
 rum suarum magis obliuiscatur. quam
 prope semimortui regna sompniatis et im
 peria. Totam enim terram hanc inhabi
 tabilem respectu celi. vix punctum
 esse probat Ischoloemus. cuius tamen
 puncti centesimam partem. neque possi
 dere ualeatis quam superbe in colendo pre
 mitus alios mox premendi. non accē
 ditis. quam nec ex toto uniuerso plura pos
 sessuri sitis. quam frigentibus ac pallidif
 uestris membris occupare ualebitis.
 Exa nuncite insani. tumidi et elati. et

quod angustat natura ipsi animo lax
 ace. immensa metiamini. terrena sola
 cogitate. amate temporalia. eterna de
 ridete. et in hoc momento rapidissimi /
 mi temporis ridiculas insolentias
 vestras implete. Hic iniurias ac rapi
 nas. hinc spes anxias et vindictas hinc
 honores uagos et cupidines inexplē
 biles. hinc demum furores vestros.
 Hinc regna principatus et imperia. hinc
 classes et acies. hinc bella molimini.
 Nec cum multum hic insaniueritis siue
 impatores sitis. siue aratores. siue re
 ges siue mendici. quid corpus uestrum
 nisi putris terra. uita uestra nisi leuis
 fumus est. qui mox aliquo tenui fla
 tu pulsus esse desinet. Et sic tandem li
 cet sero cognoscetis uitam hanc. exili
 um non patriam exitisse. totumque
 regni uestri et imperii falsum et inane
 nomen.

¶ Vlasci possum. hostis est in
 manibus. **¶** Experimentum
 tibi oblatum est an ire mancipium. uel
 clementie sis amicus quod utrumque nisi
 posses incertum esset. Stulti enim se
 putant esse quod non sunt discunt ex
 perti. Omnium enim rerum magistra
 certissima ipsa experientia est. uerum
 quid non possis nec quod libet. sed
 quod licet et quod decet estimandum
 est. ne forsan si tantum uelis quantum
 potes. nil posse melius tibi fuerit.

¶ Nihil mihi dulcius quam vlci
 sci. **¶** Ipsa ira et inuidia uin
 dicte comitibus nihil amarum est. quam
 si dulces dixeris. dulcedo illa effera
 est. uero indigna. propria beluarum ne
 que tamen omnium sed premordacium
 ac ferocium. Reuera nihil humanum
 minus quam seuitia et feritas. Nihil eon
 tra magis humanum quam misericordia

et lenitas. Nihilque tam contrarium quam
 vindicta seu ultio cum genus vindi-
 ctæ nobilissimum sit ignoscere ut ait Se-
 neca. Quanto igitur satius est obliuisci
 iniuriam quam vlcisci cum nulla salubrior sit
 obliuio nulla honestior quam offensa. Hic
 enim summus orator summo principi
 summe laudi tribuit. quod nihil so-
 lebat obliuisci nisi iniurie. Nihil quod
 prohibet vnius persone laudem. Illi
 vero ereptam ad plurimos perue-
 nire. Id enim inter alia proprium ha-
 bet animi bona. quæ sperfa non decres-
 cant neque deperant. Igitur cum vlcis-
 onis delectatio momentanea sit mi-
 sericordia vero perpetua. nunc hodie
 facito. quo delecteris semper. quia fir-
 mior maiorque nulla delectatio est. quam
 de puritate conscientie ac bene gesta-
 rum rerum recordatione oritur. ut sa-
 pientibus placet.

Honestum est vlcisci. **A**dul-
 to honestius misereri. Adul-
 tos quidem clementia. honesta vlcio
 nullus. Nihil enim inter mortales ma-
 gis necessarium. nihil quoque tam com-
 mune quam venia. cum sit nemo super ter-
 ram qui non peccet. nemo cui non opus
 misericordia sit. qua negata quis tam
 multos criminum extricabit nodos aut
 diffucum. disruptumque. humane socie-
 tatis fedus refarciet. Semp inter sese
 homines. semperque in illos ira dei de-
 scendit neque vllus licet aut penarum erit
 finis. nunquam arma cessabunt. Si quoti-
 ens peccat homines sua fulmina mit-
 tat. Jupiter exiguo tempore in armis
 erit. Neque poeta fulmina denique nec
 honestas vlla contraria esse potest pa-
 ti tanto bono. possunt quidem inter
 se altericare vicia. Inter virtutes summa
 semper concordia est.

Non iniurior nam licet vlcisci
 a. **Q**uid refert an primus
 pecces an vltimus. nec equum videtur
 neque salutare. ut quod tu in alio im-
 probas illud probes in teipso. vis me
 dampnatam iam in hoste seuciam se-
 qui ipse tu. Nunquid ei fieri cupis si-
 milis. aut omnino dissimilis es. et illud
 quod ille habet in se pessimum tuum
 facere. sed neque ut ais licet vlcisci le-
 gis quidem. mea est vlcio et ego retribu-
 am. dicit dominus. defensio tamen si
 moderata sit esse licita potest. vlcio
 semper uerita. Sui se vindicare vult
 a domino sentiet vindictam. verbum
 prophete est. expectandum donec vin-
 dicet ille quem dominus offensus. et of-
 fendentis. Da inquit ire spacium. da
 consilio tempus. differt quidem. cunc-
 ta mala ministrat impetui. aut cito ira
 desinet senties. aut lentescet. breuis et
 enim hora fedat iratus. Synonymo
 si peccatus vlcisci uelles. preuidendum
 tibi foret. ne te potius quam hostem tuum
 lederes. cui forsan corpus. aut opes
 tibi uero animum corporis. aut famam
 maxima bona. offendesque vno actu
 multos. Ut enim sepe experimur una
 iniuria innumerabiles facit hostes.
 Quanto satius est amicum querere.
 quam occidere hostem. utrumque enim nulla
 arte melius faceres. quam cum vlcisci possis
 parcere. aptissimum namque ad collendum
 hostes instrumentum lenitas est. Ecce
 rum mors quam paras hosti forsan
 sine vlllo crimine tuo ei preparata est.
 Quid uuat fatum. fatum properat. et
 impellere. et morituri sanguine. mori-
 turas. manus inficere. non tantum scel-
 lestum sed et superuacuum est. impie-
 tate tua. propinquum et festinans tem-
 pus arcescere. quod etsi ualde uelis

nlla possis potestate repellere uel dif-
ferre. Quanto satius ergo q̄ roq̄ trāgl
lius ac salubrius ille integer ac illesus
tu siccus ⁊ innocēs. q̄ crucēq̄ uterq̄ ⁊
tu noxius migres hinc.

T Vicionis angor stimulus.

E Obsta piis cogitationibus ⁊
exemplis que te in partem meliorem
inclinare possunt. Et in primis vite
breuitas iuxta illud. Admemento no-
uissimorum tuorum. ⁊ desine imita-
ri. Nihil enim magis inimicitias alie
q̄ conditionis obliuio. Oppone tibi
insuper illos. qui suis hostibus etiaz
fauentes fuere. ⁊ ex aduerso illos qui
cessis mēbratim hostibus ultro spirā-
tes rabiem. in non sensura cadauera
seuiere. deinde tecum elige quibz simi-
lis malis haberi. Insuper non cācum
actus sed ⁊ uerba confer. quia nō cre-
dulitatis pars in uerbis est. Crudelis
nāq̄ pes crudelis manus. sed lingua
crudelissima. Sepe enim seuitiam ani-
mi quā non equauerat manus. lingua
transcendit. illa optima crudelitatis
⁊ clementie testis est. Propone ergo
tibi duorum uoces. Adriani principis
scz superius memorati. ac Tyberii. p-
mus nāq̄ presentato sibi emulo qui
etiam capitale contra eum commise-
rat crimen ait euasisti. Secundy uero
audiens emulū quēdam suū sibi inie-
cisse manus ait. Carmiliy me euasit.
Sane uox ferox. ⁊ si dici potest auc-
tore suo ferocior. Quid putas uisita-
ti supplicii mente circūuoluit. En duo
stac⁹ uir⁹. Ambo enī imperatores Ro-
mani sed diuersi animi. q̄ uariū uno
⁊ eodem uerbo uisū sunt. primus etiā
pñā ait. Euasisti. Alius uero absenti
ait. Euasit me carmilus. Sic emz no-
men habebat iste. Ille hosti uita⁹ do-

nauit. Iste etiam mortem inuidit. Eli-
ge nunc illud. aut tranquillū uerbum
Adriani. uere principis. aut illud uer-
bum immane carnificis. puto satiz nē
fallor iudicabis ignoscere q̄ ulesci.
Adultos enim vindicasse penituit. ne
mini peccasse. quia sepe multum tēpo-
ris ⁊ periculi ulesio sibi assumit. ⁊ dū
una sequitur q̄ plurimis se obicit in /
iuris. Occurrit iam memorie rex ille
macedo. Iphippus. Hunc enim quid-
miles sup grauter offenderat. I gno-
uit tamen ignoscenci. quod quid egre
tulerunt alii milites dicentes per hoc
occasionem dari alius ad rebellādum
ei. Subus rex. Si inquit in corpore
uestro membrum aliquod infirmū eēt
An abscedi uelletis illud uel curari.
Curari inquit. nos ergo inqt cum
sumus reipublice caput. uos at cor-
pus cuius iste unum membrum est.
potius enim sanandum arbitramur.
q̄ per sententiam mortis abscedendū
Sed quid de Theodosio nostro di-
cam qui cum summus imperator esset
ac dominus omnium. grande benefi-
cium putabat se accipere cum ignosce-
re rogaretur tunc erat. ppior uenie cū
commotio maior esset iracundie. In
eo nāq̄ optatur quod in aliis timet
scz irasci. hoc remedium erat reoz qui
cum super omnes haberet potestates
tāq̄ parens rogari malebat. ut homo
q̄ punire ut iudex. Iudex utiq̄. pius
iudex equitatis non pene arbiter qui
nulli ueniam negauit. ut scribitur cul-
pam confitenti.

T Cathedram pastorez adep-
tus sum. **E** De tempestate ad
portum fugi solet. tu de portu ad tē-
pestatem pergis. mirus nauca es. Sa-
ne non parue fiducia est. opē pollicent

decertantibus. consilia dubiosis. lu-
men cecis salutem egris. requiez fessis
spem deiectis. prestare refrigerium af-
fluctis. mestis consolationem. Iterq;
monstrare errantibus. Numeros sup-
ponere cadentibus. pstratis dare dex-
teram. magna hec si fiant. parua si p-
mittantur. Ponderande ergo tibi vi-
res sunt. aut computandi sumptus. pri-
mum si tam uigil sis ad curam. q̄ ala-
cer ad cathedram. Si non tam pdes-
se. q̄ preesse desideras. si non lanā s;
oues. non datum sed fructum queras
te felicem dicam. horum enim numer-
us paruus est. Sane si raritas rerum
precium imponit. nihil in ecclesia ho-
die preciosius bono pastore. quia ni-
hil rarius. Rara quidem hec auis in
terra ad instar fencis. Si minus qui-
dem altior potius q̄ melior esse que-
ris. non premium sed supplicium esse
expecta. Pertinendumq; tibi. ne qui-
sic primas cathedras appetisti. cōtin-
gat carere secundis. duz cathedra hec
que nunc honoris est et leticie fiat ti-
bi cathedra pestilencie quando tibi
atq; multis aliis occasio fuerit ru-
ne.

¶ Ascendi ad prelaturam.

¶ Nonnullis obprobrium ru-
ne. supplicium multis omnibus vero
labor est ascendere. Difficiles nāq; et
lubrici. ascensuum humanorum gra-
dus sunt. tremulus vertex ibi anxie o-
sistitur et horrendum semper precipi-
tium cum inde repentinus sepe fit de-
scensus. Sed quo ascēdisti tramite vi-
deto. an ambitionis. an cupiditatis
utrobicq; ad laborem duceris aut mi-
seriaz. Idcirco fortes tibi humeri aut
fortis sit ambitio oportet. eo animū
cogens. ubi sibi futurum malum pre-

riterit. Berge enim quo uolueris
uel te miserum scias. uel ex libero ser-
uum.

¶ Ascendi tamen.

¶ Forsan descendisti. Omnis enim emi-
nencis uite huius status ruina est uel
precipitium. deiecisti inquit eos duz
alleuarentur. Nunquid qui extollūt
se humiliantur. dum paruis crescūt re-
bus. maximis defraudantur qui ex-
terius rebus multiplicantur. interius
bonis carent ac priuantur. qui uani-
tate pleni. fastu turgidi foris dilata-
tur. Inuis ueritate uacui repleti uiciis
omni uirtute denodantur. Sic q̄ sese
fallentium innumerabilis turba est.
Deniq; solet apud indignos mores cū
potest te crescere supercilium atq; tu-
mor mentis. Hinc grandi uisu se mag-
nificant uidentes omne sublime. uisi
sunt oculis insipientium splendere.
cuz apud ueros rei iudices sibus sine
et sibula. ac prudēti animo facti in de-
risum et quo maiores sunt in suis ocu-
lis eo minores sunt in corde aliorum
Hinc et uerus sapiens stultum uidens
positum in potestate sublimi statim
maldixit pulchritudini eius. Vidit
David eum exaltatum sicut cedros li-
bani et mox quesuit nec est inuētes lo-
cus eius. Sic enim stultoꝝ et prauoꝝ
status casus est. et dū ascendisse putat
iacent. et quo se altius efferunt. eo ual-
lious deiciuntur. Jam non ad culmi-
na rerum iniustos creuisse queror. tol-
luntur in altum ut lapsu grauiore ru-
ant (uermum poete est) Cauenduz er-
go tibi talis forsā finis imminet tibi
nisi uela contrabas. unde Diuidius
Sepe mali florent ut plus sua crimi-
na plorent.

¶ Episcopale dignitatē a peccis

sum. **E** Nobilior sane contemp-
 tionis huius erat q̄ adeptio eius
 Acquisisse enim fortune ē fortitudinis
 cōtempisse. Ep̄alem tamen dignitatē
 venerabilem quis ignorat. ac officiū
 gloriosum si tamen tanta sollicitudine
 impleretur. quanta ambitione petitur
 atq; possidetur. utiq; diligerentur ut
 patres. ut domini. ut sancti colerent.
 Deniq; si exactionib; p̄cerent. si ex ani-
 mo proicerent quicquid p̄uenit. ex ca-
 lumpnia si non sic omnem questū pu-
 tarent pietatē. si utiq; pauperes sine-
 rent in labore manū in sudore vulcu-
 um in tremore genuum panem suum
 manducare. Nunc quidē eorum fame
 replent̄ platorum horrea eorum. sicut re-
 dūdant corcularia eorum. nuditate p̄-
 tice fulgent manice turgent. habundā-
 ciam p̄mptuaria ac inopia eorum cumula-
 tur. eraria deaurantur. calcaria omnia
 duplicantur. foret forsā intollerabi-
 lior iniuria. Si cactus caseum comme-
 deret. arceret saltem mures. Nunc au-
 tem residuum eruce comedit. locusta
 Residuum locuste comedit. brucus.
 Residuum bruci rubigo cōsumit. Nulla au-
 tem fera tot insidias habet. Nulla autē
 tot laqueos. nullus quoq; piscis tot
 hamos. quot habet hodie pauperū
 vita venatores. Suid tales pontifi-
 ces et prelati (ne pilati dixerit) nisi mal-
 lei bonorum sunt. ac flagella subdi-
 torum. pro ones sine pudore. ac fu-
 res sine timore. timent enim isti. illi tu-
 ment. Metuunt quid laqueos legis
 fures. Isti vero quicquid agant legē
 vocant. Suid enim iniquius esse po-
 test. q̄ iusticie verbis dampnare iusti-
 ciam. Innocentie armis occidere inno-
 centiam ipsam. At legem lege perime-
 re. Alios cogere ad legem. et legem ip-

sam primi deserere. quippe cōtra chri-
 stos domini. Sane non est qui istud
 nesciat. non est qui succurrat. non ē q̄
 uel mutire audeat. Sed iudicabit so-
 lus ille qui sedet super Cherubim et in-
 tuetur abyssos. cuius iudicia occulta
 et ideo magis timenda. defendz quo-
 q; causam pauperum suorum. dū sta-
 bunt in magna constantia. aduersus
 eos qui se angustiauerunt et abstulere
 labores eorum. Quis q̄ grauis cōtra eos
 tunc populi querela audietur. quorū
 vixere stipendiis. nec diluere peccata
 Contra illos dico qui nunc incedunt
 purpurati. qui tanto fastu ingrediun-
 tur domum domini p̄op̄atice impin-
 guati. dilatati. honorati de bonis do-
 mini. cui tamen ipsi neq; honorez de-
 ferunt neq; impendunt amorem. Sed
 absq; villo timore. aut remorsu de la-
 queis peccatorum lasciuunt. et bibūt
 sudorem alienoz. qui in sanguine pau-
 perum affluunt delicis. de lanceato
 christi pectore saginantur. de sacris
 fluentis sanguinis et aque superbiunt
 Incrassantur de laboribus miserorū
 sudant agricolae. putant vinctores et
 fodunt. Ceteri victum acquirunt. et
 cibum cum labore. Isti vero delicati
 fructum terre comedunt absq; pre-
 cio. vorant lac mel et similia. viuunt
 tritico. sanguinez vix bibunt meracis-
 simum. madent delicis. copūs afflu-
 unt ociosi. Quis patres quo pergite. odi-
 um. uestrum periculum attendite. duz
 licet timete precipitium. Suid vane
 leticie. qd̄ false delicie. cecos vestros
 oculos sic oblectant. quib; tam gra-
 ue mercamini iudicium tā strictos vos
 ipsos obligatis rationi. vbi de singu-
 lis exigemini ad minimum quadran-
 tem. Nonne sciēt inqt̄ psal. Omnes

qui operantur iniquitatem. qui deo-
rant plebem meam sicut escam panis
Nā nūc ergo oculos quos culpa clau-
dit aperite cum tempus ē lugere. Ben-
sate qualia minatur deus ī scripturis
quas quotidie legitis illis in futuro
seculo q in presenti se non corrigunt
Redite preuaricatores ad cor. redi-
te adhuc enim dies est. In asperatōis
ad asperiora tenditis sed ne asperi-
ma incurratis subsistite. Ne illa q nūc
in deliciis comeditis. cito in tormē-
tis euomatis. Vnde Criso. Adior in-
quit si quem saluari contigerit istorū
prelatoꝝ. in tantis minis. ac in tanta
pigricia. Hinc enim legimus q̄ wilhel-
mus peronen. prior clareuallis electi-
oni sue in ep̄m tornacen. consentire rē-
nuens. post breue tempus defunctus
apparuit cuidam graui viro ac sibi se-
cretissimo monacho domus illius.
A quo quid requisitus an sibi aliquid
obstiterit q̄ non adhibuerat assensuz
electioni. ait nullomodo. domny de-
us inquit mibi dixit. Si fuisset de nu-
mero prelatorum fuisset forsan de
numero dāpnatorum. A diciteq̄ vnū
quod facis nos terrere dēt. Hodie in-
quit ad talem statum deuenit ecclesia
q̄ nisi per malos regi digna est. vnde
sermo noster liberior paululum dep̄-
mendus est. discas igitur ut te nesci-
as. te nescientez cognoscas. ex hoc co-
gnoscas ut timeas. timeas ob id vt
humilieris. humilieris equidem vt in-
te nō presumas. enimvero non in te p̄-
sumas. ut cōditoris tui auxiliuz non
aufugas. quoniam obiurgatōis ver-
banon pderunt obstinatis. modestif-
nero dulcis exhortatio suffecerit. Ne-
q̄ enim de omnibus prelatis loqui /
mur. sed de multis. vitam seu mores

dampnamus non personam. Tu vel-
ro qui pontificium non suppliciu co-
gitas. sic assensum appetis. q̄ non ti-
mes precipitium. videto ista ne prius
q̄ credas sentias. hoc vnuz tene. hoc
morde. quia salubrius tibi fuerat hu-
miliari cum humilibus. q̄ sic paupe-
rum spolia precia peccatorum egen-
tia patrimonia diriperet. diuidere cū
superbis.

¶ Summus pontifex sum.

¶ Verum enim est dictum illud
matematis quod docuit in eculo.
D inquit altitudo. attonita habet sū-
ma uir magne prudentie. nisi eum feli-
citas eneruasset. Nullis enim honori-
bus lenitur sed accenditur ambitō. an-
ignoras q̄ quo mare altis. et quo plu-
res venti. eo sit et periculosior tempes-
tas. Porro aderunt et qui te colant
seruiant. adorant. honorentq̄. Erunt
ex aduerso qui p̄pris omissis. in te
oculos figant. et te nocent lacerent. et
iudicent. Erunt etiam qui tuos mo-
res arguant. verba detorqueant. del-
trabant fame. tuam uitam carpant.
et q̄ iuste nouit ille qui nihil ignorat
Quicquid tamen mali vsq̄quaq̄ erit
quasi de fonte vmco te p̄disse dicent
discordiarum populi. scelerum omni-
um vnus ipse tu eris cā. Quomodo
inquent ecclesie corpus sanuz esse po-
terit cum egrum caput sit et languidū
Est ne igitur tibi queso tanti vel au-
reum poculum. aut purpureum cubi-
le aut geminus vertex. vt getis et fa-
me precio queri velint.

¶ Sum romanus pontifex.

¶ Quanto locus altior tāto ca-
sus grauior esse solet. vix ex alto des-
cenditur absq̄ periculo uel labore.
Cauē ne te cum psal. cātare contingat

Eleuās allisisti me. dies mei sicut vmbra
 pretereunt. Igitur modestus cura
 descendere. Ex omnium nāq; mortali
 fastigio. nemo descendendum eē du
 bicat. Sed hoc interest q; bonorū est
 descensus. precipitium reliquorum.
 In dignitate positus ita preesse non
 debeas. vt de potestate domini gau
 deas. sed vt onus non honor tibi de
 lectat. Nam qui ita presunt vt gaude
 ant de potestate domini non ponti
 fices. sed luciferiani sunt. hū magis p
 esse appetunt q; pdesse. non enim ani
 marum fructum. sed temporale lucrū
 non celestem gloriam sed terrenū ho
 norem queritant. Illi vero attestante
 euangelio. Receperunt mercedem su
 am.

Teneo sedem romani pontifi
 cis. **N**on diu quid. breuis
 enim vita hominū. breuior tamē prin
 cipum. pontificum breuissima. prop
 ter pondus vastantium curarum. Sz
 metas pontificis romani tempore an
 gustat. eo q; ad hoc culmē nisi admo
 dum fessa peruenit. Sed versa ⁊ reuer
 sa vt libet rem tantum hodie experi
 tam. in ea quicquid inuenitur aut du
 rum senties esse aut inane. vt non in
 merito quid pontifices romani victi
 rerum tedio. non aliud supplicium q;
 felicitatem suis hostibus optaue
 re.

Aplicem summe dignitatis ad
 eptus sum. **S**olebāt primi ex
 hoc statu peti ad martirium. hodie se
 uocari ad delicias putant. hinc certa
 tum locus iste vt terminus appetitur.
 ⁊ quod turpius est blandicis ac mē
 dacus bono viro indignis artibus.
 sed adeo cōibus vt iam hec fere vni
 ca sit in altum via In tantum iam re

frigit caritas. Vanitas imperat ex
 creuit feda mater ambitō ōnia agere
 iubens omnia pati. hec est enim que
 stultos ponit in sublimi ac sapientes
 sedere facit deorsum. hec speculatores
 cecos statuit. ⁊ precones mutos. impe
 ritis imperia. pitis pericula. statera
 dolosa ac dolorosa distribuens. hec
 suppedicat virtutes. pcutit leges. subi
 cit mores. hec vicia cuncta inronisat
 Hec demum nūq; contenta magnis.
 sed maiora semper appetit tam solli
 cita. ne quem ante se. q; ne post se ali
 os videat. que cum prima semper es
 se cupit. se dolet esse secundaz. Quod
 iam demonstrant hec duo monstrant
 presenti. Sum papa inquit iste nō tu
 sed ego ait ille. Isti sunt qui turbant
 hodie mundum. haur dubiuz. nisi tu
 mor oculos obstrueret luce claris cer
 nerent. quod sit indecens ⁊ ceca lis is
 ta. huius honoris onerisq; contentio
 persimilia quidem nauicis certantibus
 in mari. quis eorum potissimum na
 uim gubernare debeat. V q; altioris
 ⁊ felicioris forsan animi erat et hinc
 ille. qui oblata sibi ueste iperiali dix
 it. V pannum inquit nobilem. potius
 q; felicem. Si quis attenderit. quātis
 sollicitudinibus ⁊ sudoribus. quātis
 periculis ⁊ laboribus referta. nec in
 luto iacentem tollet. Verum viri iste
 dominandi ardore tantum estuāt cā
 tog uolatis glorie trabuntur appet
 itu. q; etiam tediosa delectant. leuigā
 tur graua. amara queq; dulcescunt.
 Sicut enim nihil graue animo aman
 ti. ita ⁊ ambizioso nihil est difficile.
 nec sperandū q; vexatio illa dare pos
 sit intellectum. Guippe sub sentibus de
 licias computant. insuper cor induc
 runt pbaraonicum. qd nlla opūctōe

scinditur. miseratione nulla mollicur
 nullius mouetur precibus. nullis con-
 filiis acquiescet. Non timet deus. neq;
 homines reueretur. Nulla enim huma-
 na sapientia uel quantacūq; amonitō
 nis industria. quibus uel marmorea
 pectora emolliri possent apud eos p̄
 ualere. Obstruunt aures. obdurāt cor
 auertunt scapulam reuertentem. Si q̄
 eorum de unione uerbum ab aliquo
 audierit irascitur. uiricetur. indignatur
 bene cum illo agitur. si illesus euadat
 Si liceat paucis cū dentibus inde re-
 uerti. Sic quoq; error it in longū. sic
 animum p̄tinatia ligat. ut qui tenet te-
 neat donec de medio fiat. dic ergo do-
 mine ut lapides isti panes fiant. So-
 lus enim facere potes de istis lapidi-
 bus filios Abrabe. leua manus tuas
 in superbia eorum que ascendit sem-
 per. hos truncos in uiles. hec ydola
 duo dissipet. ⁊ euellas. ac mitte no-
 bis saluatorem ne dampnabile fas-
 ma istud altius radicatum. iam pene
 lustris sex firmatum. cuius discidio gre-
 corum. usq; in finem perducatur. Vi-
 deat forsan os in celum ponere. s; est
 audax dolor ⁊ indignatio loquax.
 Estu doloris etenim rapior. ac animi
 feruore incalesco. Ingerit enim se bal-
 bundans materia lacrimarum. Nihil
 habeo quod prestare possūm patri.
 nisi gemitum ⁊ querelas miserum reli-
 ctum sit. Suis nāq; tanto predictis in-
 genio aut eloquio tanto decoratis. q̄
 erumpnas exprimere sufficiat. Angus-
 tias ⁊ calamitates quas sustinet eccle-
 sia ⁊ sustinuit. Ecclesia dico sanctorū
 ad quorum viscera illud p̄inet apo-
 stoli. Suis infirmatur ⁊ ego nō infir-
 mor. Suis scandalisatur ⁊ ego non
 vror. Non ecclesia purpuratorum.

Ecclesia sublimium ambulantium in
 magnis. Non inquit ecclesia malignā
 tum. aut synagoga Sathane. quorū
 ex adipe iniquitas procedit. p̄ quos
 quotidie noui modi obuiandi vniōi
 oriuntur. Noue astucie. nouaq; moli-
 mina. quo diutius ecclesie sic turbate
 possint spoliis inraffari. Optimum
 inquit factū est factū in aqua tur-
 pida piscari. verum etsi nephāda mē-
 ta perpetrantur. multaq; dedecora. q̄
 licet atrocia ac sompnia videāt ad o-
 q̄ quasi nihil ulterius addi posse pu-
 tetur. peiora tamen imminēt. ⁊ quo-
 tidie res p̄cedit in deterius. Suis eī
 dies. quis annus priore non deterior
 que lux sequens precedenti aliqd̄ ma-
 licie nō adglomerat. Omnia in die ma-
 la capiunt incrementū. Hinc sacrosanc-
 tam religionem christianam irrident
 canes egyptii. inde gaudentes se occa-
 sionem inuenisse aptissimam. in eam
 irruendi. Alii quoq; quotidie pernici-
 osas hereses seminant latenter. ⁊ ut
 cancri latius serpunt ⁊ inficiunt pluri-
 mos in silencio. nec ullus ē q̄ vindicet
 aut iudicet. cū ab vno plectēd̄ ad al-
 terum de facili confugiet. ⁊ sic grassa-
 tur. passim iniquitas liberius. nec ē q̄
 obsistit. Reuera p̄pediem est ut p̄pe-
 ramus. ac supremis opprimamur flu-
 ctibus malorum. ⁊ nisi humane perfi-
 die dīna occurrerit pietas. criste nau-
 fragium ecclesia oportet paciatur. V-
 tri sanguinum ⁊ dolosi quousq; in-
 sanitis quousq; ambitis. Quousq; in-
 q̄ p̄pter ambitionem uestram fieri tā-
 ta mala dissimilatis. Quomodo tot
 cedes hominum. pericula tot anima-
 rum. sicis potestis oculis intueri. ne-
 q; tot possunt lacrimis ⁊ gemitibus
 tot suspiriis sanctorum ad amāna

corda v̄ra emolliri Sane si p̄ lucrādis
 animabus uel minimam guttam san-
 guinis uestri fudissetis sicut totum ef-
 fudit suum christus Ihesus. non ita
 dissipare ac lacerare possētis pusilluz
 eius gregem. Si uel minimum mēbrū
 effētis eius cuius uterq; presumit et /
 se caput. aut in vobis esset miseratio
 ulla pietatis uel caritatis minima sim-
 tilla. uel memoria ulla proprie salu-
 tis. in tam ardua causa. pro tam salu-
 berrimo bono. diu dixisset cedo. Si
 enim cuilibet certo et uero iuri suo re-
 nunciare licet. multo magis presump-
 to animaduerso tamen. q̄ cuilibet co-
 rum de securo et excellenti ac honori /
 fico statu fieret in ecclesia prouisio.
 Reuera tam uirtuosi operis. taz sub-
 limis meriti. apud deum respectusq;
 pprii honoris ac nominis gloria. in-
 ducere deberētis eos ad cedendū quo
 perbeni laude succedentibus seculis
 ex hoc tam insigni facto omnū scri-
 ptis omnium ore celebrare deberent
 plus facto. q̄ si uterq; eorum. centuz
 aut ducens annitis etiam uirtuose. et
 pacate presidisset. Sed heu surdis ca-
 numus. azinus ad liram. omnis mate-
 ria unionis res ōnino desperata. Jā
 non curant reges terre ac principes.
 solas delicias querunt. Pontifices ac
 prelati diuicias atq; voluptates. po-
 puli quidem aut serui flent. aut liberi
 insanunt. ymmo pene duos papas
 debere esse putant. Omnes que sua sūt
 querunt. nullus que christi sunt. Id-
 circo gemens deducit oculus meuz la-
 crimam. nec prius cordis fletus desi-
 net q̄ dolor. Auget etenim presentem
 banc miseriam preterita felicitas. sed
 et copiam ministrat. plenior est mesti-
 tie ac meroris. Quid enim splendidi

us ac nobilius. Quid enim gloriosius
 ecclesia. ante hoc execrandum scisma.
 gubernata sanctitate et industria pre-
 clarissimorum pontificum. per quos
 orbis terre domitus est. instructa uita
 culta uirtus. uicia concultata. Quan-
 do enim tanta pax unq; ac tranquil-
 litas quando uirtuti tantus honor.
 tanta premia bonis. tanta malis sup-
 plicia quando rebus tam bene cōsul-
 tum. Nunc uero pro libertate seruitus
 pro specie deformitas. dedecus p̄ ho-
 nore. pro eminenti gloria uilis abiectio
 taq; despectio. Ita regimur. Ea enī
 prelati nostri gregis ac sponse chris-
 ti cura est. Sic concupiscunt aliena.
 ut se et sua perdant. Quantum uero
 priuatus amor. honorq; commūi ob-
 sit. loqui plura superuacuum. me taci-
 to. res clamant ipse. O hyrsuti ac ie-
 iuni senes. quibus laborastis. quibus
 seuisit agrum dominicum. sata qb; /
 irrigastis. uidete canes. uidete malos
 operarios. uidete inq; conscisionem.
 Canes inq; impudicos nescientes sa-
 turitatem. ue ue gregi. cui tales sunt
 pastores pascentes semetipfos. oues
 dissipantes tantum limum querentes
 et lanam. ac pauperum nūmos minu-
 antes. Ue inq; sponse talibus derelicta
 te paranimphis. quibus sane nulla fe-
 des est. nulla misericordia. et nulla pi-
 etas. Sed in quibus tumor. luor. lux-
 us. et auaricia regnant cum suis artib;
 Sane si cui uacet utriusq; curtam in-
 tueri. Ibi erit uidere onustos auro et
 purpura nitentes. incedentes splendi-
 de. superbos mente cordis sui. ex alto
 altos aspicientes vultu arrogāti Ibi
 est uidere pro paruis nauiculis. luxu-
 riosa palacia et menibus clausos mō-
 tes Idq; de paupm spoliis et crucifixi

patrimonio p̄sarum aut parthoz re
ges. Quos adorari oportet quo
modo hylari sine munere nephas sic.
Denique videbis quomodo omnia ibi
veritate et veritate sine vacua. p̄eaq̄
crimibus. plena fallacis et blandi
cuis. videas ibi populum duricordē
impium. superbū. famelicū scien
tem. h̄yātem rostro. acutis dentibus
unguis. p̄curuis. lubricis pedibus
pectora saxea. mente arūdicea. voce
melliflua. et amaro pulmone predul
cia verba. sicco quoq̄ ore cadentia.
ac summis labiis vix expressa. Psal.
Adolliti sunt sermones eius sup oleū
et ipsi sunt iacula. videas quoq̄ ibi
risus subdolos. corda flebilis. super
cilia serena. molles manus. actus as
perrimos. angelicas uoces. demonia
cas intentōes. Inter omnes tamē mi
serias. quarum non est numerus. Illud
ibidem insigne ludibrium est. q̄ cunc
ta ibi sunt plena laqueis. vncis atq̄
iustis. Ibi enim adoratur numm̄. de
us ibi spernitur. Ibi si Judas suos ar
genteos precium sanguinis attulerit.
admittetur. pauper christus a limine
arcebitur. quia vicia ibi imperāt. uir
tutes exulantur. ibi simplicitas amen
tie. malicia sapientie nomē habet. Ibi
calcantur leges. Symonia regnat. de
ridentur boni. mali honorātur. Sicut
quid enim impietatis et morum pesti
morum sparsum habet orbis terre. to
tum ibi cumulatū videas. aceruatū
q̄ reperies. Postremo. quicquid h̄y
toricorum labor. quicquid tragedia
rum gemitus. in nostrā p̄tulit notici
am. minus fuit q̄ quod oculis hodie
videmus. Quod apud alios imma
nissimum scelus erat. apud illos pec
catum. veniale est. Nunc mirare duci

bus istis. et p̄piciū populo suo fie
ri christum posse et rempublicā prof
perari. Exurge nunc cordium cogni
tor christe. Apud te enim certa veri
tas est rerum. apud nos anceps opi
nio. respice in faciem testamenti tui.
zelare honorem. ac decorem domus
tue. et locum habitationis glorie tue.
domum enim tuam decet sanctitudo
non inuasio. neq̄ in eam irruat immū
dus quisq̄ aut incircūscisus. Confrin
ge cornua peccatorum. aufer de do
mo tua ydolum moloch. neq̄ ut pro
misisti inhabitet in medio domus tue
qui facit superbiā. quousq̄ siles quo
usq̄ dissimilas. omnium in te speran
tium salus. Quod diu auertis oculos tu
os obliuisceris inopie et tribulatiōis
nostre. Aditte itaq̄ nobis auxilium
de sancto. quia uana salus hominis.
Tu autem ad adiuuandum nos festi
na. vel tot mundi mala. uel mūdū ip
sum finis precamur.

Felix ego sum.

Opinione forsan tua. que si falsa est.
nil felicitati addidit. sed miserie mul
tum. Si quidem p̄prium nō nosse mi
seriam summa miseria est. Sane non
ille summus qui omnibus visus est eē fe
lix dicere potuit cesar. Augustus. cui
monarchia altissima fuit. diuurna
pax. longum vite spacium finis sua
uissimus. morumq̄ perpetua. ut ita
dixerim tranquillitas. quis hunc non
felicissimum diceret. Sed sane nemo ē
qui sic cum sua fortuna cōcordat. q̄
insit singulis aliquid quod inexpectus
ignorat. expertum molester. et excruci
et. Sic et hic. Obstabat enim extrinse
cis fulgoribus interioris ac domesti
ce uite status. sobolis defectus adop
tiorum et nepotū imatura mors ac

contumacia quorūdam. Vix enī vlla tam alta aut tam abdita virtus. ut inuidie iaculis non tangatur. Sed et vilissimorum quorūdam insidie et sulorum in se crebre conspirationes. Denique dulcissime ac vnice filie sue. atque nepotis crebriora adulteria. neque suus successor sed alius non sibi placuus necessitati magis quam iudicio electus. indignus imperio. Idem et de Julio cesare. et Alexandro macedone censendum. quorum et fortuna prospera uisa est. vita tamen semper inquieta ac turbida. ac per hoc nunquam felix. uersuetam et mors utriusque rapida. Primus enim ferro interit. veneno secundus. Id quidem post victorias multas et triumphos. Si igitur istorum nemo felix. Alium da felicem cum quo felix sis. uel sis sine consorte. felix esto solus ipse tu.

Felix sum animo. Felicitas ista bona quidem. sed non est plena. quam tamen ad ueram felicitatem uiam esse non negauerim. Adior etenim quomodo gentium philosophi. non solum hic felicitatem somniant. sed et permittant alius. Vari sane in multis acutissimi. in hac parte tamen sunt cecissimi. Neque enim in rebus. neque in animo felix esse quis poterit in his miseriis. tunc solum esse felix potest cum ex hac miseriarum ualle migrauerit. Velim enim tibi sit omnium bonorum mundi cumulus ad felicitatem. Is tamen indeficiens ac stabilis sit oportet utique. Non autem quam multa hominum desunt hoc uite statum agenti. per se sentit unusquisque sed et hec que assunt quam incerta quam labilia sint agnoscit. Porro qui ab eis animo felices appellantur. quos tamen fe-

licitati proximos esse non nego. quot perpetuis temptationum pressis patiuntur infestam uitam. probare non oportet. quot quot periculis et laboribus grauibus. expositi doloribus. sepe securi. Namque siue sciāt siue nesciant. eoque tamen miseri habendi sunt nulla enim cum errore nulla sine securitate felicitas esse potest.

Felix tamen sum. Felix est uiator. Adirus ergo cursor es qui in scrupiorum difficili calle sis felix. inter mille pericula raptatus. iugiter et ignorans finem. quo adepto te felicem nescio. an dicturus sis te felicem an miserum. Interim pendendo te clamare. potius potes esse miserum.

Estimo me felicem. Hoc est quod dixi. uel errore tuo uel miseria. Si namque miseria felicem quez faceret paucissimi essent non felices. ergo falsa tua felicitas sed et ipsa breuis. Siippe errore nulli diu gaudere contingit. Sol ad uirtus solida est et stabili. Error pertenuis quiddam. et inane est. quod inter amplectentium manibus quasi fumus euanescat. Veniet autem ueritas que umbras abigat. gaudia falsa pertrahat in apertum. que huiusmodi felicitati precium atque premium somnusque finem imponat. Interim quere ab his. qui sibi uel alius felices uisi sunt. quod uel nunc in statu sint de sua illa breui felicitate quid sentiant tacebunt forsitan ipsi. sed loquetur ueritas. habitos felices miserimos extulisse.

Spero multa. Spem nullus a me tollit. Sane si multa spes multa metuas oportet. quia spes metus sequitur neque sine metu sola spes bitat.

Et si diffidere putentur coniuncta sunt
 Et si dissimilia videantur pariter ta-
 men incedunt. utriusque precedentis ani-
 mi signum est. et expectatione solliciti
 Sic et metus terret et spes que defert
 affligit. Ne per hoc nemo tantum pre-
 sentibus miser est. Neque ergo ut ais
 quis spem a te auferre potest. nec ne-
 cesse quidem. quia sese sensui eripit ac
 quod frequenter consumitur delusa even-
 tibus inopinis aut infaustis.

T Spero meliora letioraque.

C Sed incerta quorum studio
 certa negligere certa dementia est. qui
 enim quod non habet sperat. sepe quod
 habet obliuiscitur. Sed quid si diffi-
 cilia sint que speras aut impossibilia
 quid si mala aut pessima. et tibi bona
 fingis. Sane et multa timentur que spe-
 rare da sunt. Sic sperant multa que time-
 da sunt. In utraque parte penuria est
 iudicii.

T Dulce mihi est prosperare.

C Ingens argumentum leuitatis
 est. sic obuias spes amplecti. et illico
 huius ut certis bonis pasci utique si ti-
 bi dulce sit sperare. et optato carere er-
 go et pendere affici et torqueri. Spes
 enim longi supplicii est precipue cum
 differtur. animam affligit secundum pro-
 phe- tam. verum tamen bona sperando et
 habendo male. vita tranat mortalium
 Sed neque veram tibi spem eripiam tan-
 tum ammonedo non esse bonam quaz
 habes. Neque enim spes illa bona est.
 que bona sperat. sed que bene. Primum
 etiam scelestissimi possunt ymmo so-
 lent. secundum vero tantum boni. ve-
 ra enim spes est que de vero bono co-
 cepta est. Hanc spem qui habet strin-
 gat. neque abire vel in ultimis sinat.
 Hanc quidem spem. fides recta prece-

dit. caritas succedit saluberrime foro-
 res. Hec spes leta dulcis verax est et fe-
 lix. que nec sperantem fallit. nec ofun-
 dit. sed perducit ad optatum. ac ani-
 mi incipi sperati boni. anticipatione
 letificat. et cura vos verum bonum ma-
 le meriti speratis. seu malis boni seu
 falsis veri nomen imponitis. Jure er-
 go expectatio uestra antequam venerit
 mesta est. mestior cum venerit.

T Hereditatem senis expecto.

C Hecis forsan quid speret ille
 Quod si ille tuam speret. falli oportet
 alterutrum. Nemo quidem tam senex
 quin possit adhuc unum vivere annum
 nemo tam iuuenis quin possit hodie
 mori. Est enim vulgaris insania ut ho-
 mines non tamen coeuis suis. sed et mi-
 noribus diutius se victuros sperent.
 Inuita de propria morte cogitant stul-
 tissimi mortales libenter de aliena.
 Scias tamen velim quia vix aut ra-
 ro expectatio et tranquillitas cobra-
 bitant. vix etiam ullum uite tedium ex-
 pectatione molestius. adeo ut cadere se
 mel satius foret. quam semper sic pende-
 re.

T Spe leta promissum senis ex-
 pecto. **C** Sicut de sene aut de
 alius speras. ita et de te mesto. alii spe-
 rabunt leti. sed nisi promiserit quidam se-
 nex. nolle potest mutari. Nihil
 enim indignatus senibus diuitibus
 quando nihil nisi sua diligi et se sper-
 ni senserunt. utinam nisi honesta pro-
 mitterent mortales et semper seruarerit
 Hunc autem nec promittendi modus
 nec frangendi promissa vilis pudor.
 Igitur de re incerta letare moderatim
 Audimus inter omnia offensa multa in-
 teruenire.

T Rumor letus a multis insonuit.

¶ Scriptum est qui cito credit leuis est corde. Noli nimis fame credere quippe mendax est. nec a quibus multis fertur refert. quia multi mentuntur ut decipiant. multi sunt decepti. Adice quod mos vulgaris notus est. miscere falsa veris. quia paucis veris mendacia multa concluduntur. Omnia mentienti nihil creditur. nec ei plus fides aliqua adhibetur.

¶ Primus auctor uerax est.

¶ Nemo quantum audierit aut viderit contentus est referre. nihil acutum est nisi quis per se auditis aliquid adiecerit aut uisus. Quod quidem cum multi fecerint auctum mendaciorum aceruum videas. Sic quoque per manus traditum mendacium. etiam per manum crescit. Omne enim malum mobilitate sui uiget et vires acquirit eundo. Non ergo mouere rumoribus expecta saltem donec certus factus fueris. Virilem animum non decet agitari rumusculis. etiam veris falsis non moueri turpissimum credas. Sane multos se inaniter gauisos fuisse puduit primo utriusque merore auxit falsi gauisii memoria.

¶ Spero nouum principem.

Adonitum te esse uelut. ut quotiens aduentantem audieris credas te contrarium ad preambulatum fulminis audisse. nec sperare incipias. sed potius timere. Quippe de talibus timere tutius quam sperare est. Id quidem si in alteram labi partem oporteat. quia timere aduersa. et si contrarium sit virtuti consentaneum est nature. Sperare uero in mala. et nature oppositum est simpliciter et virtuti.

¶ Spero iam in proximo affuturum. Cum presentem videris mei memine

ris. experieris non post tempus longum te infaustum reipublice syderis aspexisse. Interroga parietes tuos. auosque idem dicent. Id quoque filiis tuis et nepotibus annuncia. Dic mihi quomodo quando unquam aduentum leonis ferre minute sperauere. aut auicule affuturam aquilam liceat uerum loqui. Sane stultissimum et mali sui auicidissimum animal. ipse homo est. Quippe in ceteris animalibus esca opus est hamo. homo autem solis fame sibus capitur. Scias preterea. quia secum uenient commotio rerum. mutationes urbium. noxie nouitates. pestes. bellorum discordie. hec enim uniuersa uel singula cum modernis principibus crebris solent euenire.

¶ Spero uictoriam belli.

¶ Cum ubique fallax spes uestra sit in bello tamen falsissima. ubi fere nihil agitur ex premeditato. In opinione omnia sunt. unde exercitatus illi Julius cesar rex militarium ait. Nunquam minus quam bello respondet euentus. Melior inquit certa pax quam sperata uictoria. Nec timide dixit quidem illud hominum audacissimus.

¶ Victor ero.

¶ Est et qui contrarium sperat. unum uestrum falli necesse est. aut utrumque potest enim uterque mutuis uulneribus occumbere. Sed quid si uictus fueris. spes uincendi multos egit in exitum. Sine spe enim nemo in aciem tendit. Illud uerbum nemo futuri temporis est. Omnis autem spes est de futuro et futura sunt ambigua. sed et cum anceps sit. sic etiam ac tristis ac sanguinolenta sepe uictoria est. Sane non habetur gratis quod queritur uite discrimine. Care emittitur cuius precium

sanguis est. Sed quid de uictorie sceleribus dicam. Nam non sunt tot uicti miserie quot sunt peccata uictoruz. Igitur an vincas. uel vincaris qd melius tibi sit in dubio est.

¶ **D**ici.

Cauere ne te vincat superbia. ira. crudelitas furor rabies. Hec enim sunt uictorie comites. et uictoris inuisibiles hostes et horreda. a quibus plurimi uictores turpiter uicti sunt.

¶ **D**ici utiq.

Nondum ad calculum te fortuna uolcat. longa quid et perplexa rationum series manet creditrix uolentia et peritina. cum qua tibi nunc multum negotii restat. mutuum reposcere solita est cum fenore.

¶ **S**pero mortem inimici.

Tibi hoc promissum foret si tu ipse immortalis esses. nunc autem stultum est sperare mortem alteris quam prius tibi contingere potest. que cum appropinquauerit tibi. mox alius gaudere debet. Scias. reuera nimis precipites sunt affectus uestri. quicquid uultis ualde uultis. ymmo nimium uultis. multa quoque optatis. que si in consilium rationis admissa esset utique timeretis. Suipe uotorum hec uarietas male electionis argumentum est. nec prius ad rectum impetus uenit seu redit quam inconsulti affectus uestri effectibus infaustis castigantur. Preterea nunquam gaudendum esse scias de morte inimici pii et honesti. et si non propter hominem quia inimicus est. sed propter uirtutem ipsam que indies habet rariora hospitalia.

¶ **S**pero pacem.

Seruare pacem melius foret quam sperare. Scultorum enim est res certas fasti

dire. ambiguas amplecti. sed uos pueri contumaces atque discoli. non sapientis sine uerbera et uirga. In pace bellum. in bello pacem queritis. Nec unquam nisi in bello afflictum pacem noscere uel amare incipitis. eam quoque ut deperditam nunc defletis. si mox reditam pari leuitate contemnitis. donec iterum et iterum amissa prodeat bona uestra non spernere. mala quoque uestra non concupiscere. denique non ineptire non furere quod quid ante quam ualeatis esse qui pudeat sepe uobis idem audiendum. quod audisse satis est. Sepissime etiam uidendum et experiendum est. dicam. ut discatis seipsum pessime uapulandum est.

¶ **P**ax acquisita est.

Amissa est cautio. atque disciplina militaris. fida urbium tutela. quesita est lenta segnicies. et periculosa securitas. Cum enim in multis pax melior bello sit. In hoc bellum tamen melius quocautius et experientius. Nunquam humana uirtus a romanis abisset si cartaginense bellum mansisset. Pax punice urbis romane excidium fuit. Urbibus quoque aliis documentum sempiternum. Non semper imperiis ac populis pacem optimam esse credas. Idcirco uir optimus Nasica. testante Augustino. male sibi creditum monstrabit et uelociter locutum docti omnes facebuntur. Sepe enim ut liber docet experientie. boni mores in pace pelluntur. In excidium uoluptates impant uirtutes opprimuntur.

¶ **F**irma pax est.

Et licentia ac libido comites pacis aduenere. non pauca utique discrimina nec minora quam belli. Illa enim corporibus hec animo pestem ferunt

Aulcis enim lorica felicior q̄ toga
fuit. campus securior q̄ thalamus. tu
ba q̄ tibi. sol q̄ umbra extitere. Sūt
etiam quibus nil tutius bello sit. test
te Julio cesare de suis militibus. pax
autem sine viciis veniens celeste mu
nus dixerim. optimum quoq; bonuz
esse fateor. sed rarius id contingit.

¶ Inducias feci cum hoste. **¶**
Dedisti ei spacium ad colligenduz vi
res. vt te fortius feriret. Ignauum id
tps esse scias. Suipe nec pace letum
nec bellis exercitatur. sed dubiis vtz
q; pulsus fluctibus vbi 7 tumor pa
ci obstat. 7 tumor bello. Nescio sane
an grauius sic pendere sit. q̄ ruere.
Optare enim tps respirandi fatigati
animi est. Miseri autem 7 insani. nec
pacem pati posse nec bellum.

¶ Iudat in spe viuere. **¶**
Dic melius in spe mori. nam 7 futura
cogitantibus presentia dilabuntur.
7 qui longinqua p̄spiciunt q̄ sub ocu
lis sunt non vident. Sic 7 qui cras vi
uere destinant. hodie non viuunt. nō/
quum enim est cuius speratur incium
Sic quoq; miseri inuite spem depo
ni nunq̄ illam relicturi. nisi illa vos
relinqueret. illaz cupide suspicitis. oc
curritis in obuiam. oblici veteris fal
lacie. nouis armatum dolis. iterum ac
q; iterum inclusi cordis arce reponitis
Sane inter humanarum rerum procel
las spes affixa atq; tenax multos tra
xit in exicium. qua absca 7 abiecta
incolumes euasissent. Sepe enim sub
trabenda est anchora fidei uel si here
at euellenda. siue id quidem liceat
sub rerum fluctibus relinquenda est.

¶ Spero tamen meliora.

¶ Omnia tempora eq; bona eq;
bonus creator temporum. Sed vos

mali bonis temporibus male utimi /
ni ac per hoc culpam uestram reb; as
scribitis. Idreterea fac ut homines bo
ni sint 7 erunt tpa bona. nulli erunt di
es mali.

¶ Spero tempora letiora.

¶ Temporum leticia aut tristi
cia non in temporibus. sed in uobis ē
Si ad etatem tuam respicis que in dē
em tristior describitur a poeta. 7 in
plensq; senibus experimur. Et si in ter
ga oculos deflexeris. Si numerare
atq; extimare annos tuos ceperis. si
mul incipies desperare id ipsum qd
nunc speras. Neq; aliam causam scio
nisi quia homines peiores sunt 7 erūt
quod plures etiam magni uiri diui
narunt. 7 apertis indicis res declarat
vos mortales vane spei magnum ali
quid cōcipitis. maiora melioraq; uo
bis promittitis sepiissime decepti. In
spe cōtra spem creditis. dupliciter fal
limini. Aut enim non eueniunt spera
ta. aut cum euenierint minime secū af
ferunt id quod uobis p̄miserunt. Ab
bac quidez opinione longe fateor ab
sum ego. Suipe nihil boni mēs pre
sagit. Sic in vicium 7 ruinā ōnia ten
dunt pedetentim.

¶ Spero prosperiora tamen.

¶ Speras quod est dubium. ve
niant tamen uelut Nunquid hic abis
7 recedis. Quanto igitur satius nunc
presentibus rite vti q̄ anxius expec
tare que forsan non uenient uel min
me sis visurus. verum vna uia est quā
si teras non sic letiora tempora expec
tabis s; habebis. fac ipse tibi animū
letiozem. quod sine virtute fieri neq;
quod si feceris leta erunt omnia. tris
te nihil.

¶ Tempora hec stare nequeunt.

hinc spero letiora. **T** Tempus nullum stare potest. omnia pretereunt. cumque transferunt non redeunt. Sed virtute et industria bonarum artiumque studiis frenari possunt. non qui fugiant quidem sed ne pereant. Nihil enim iocundius quam bene impensum temporis memoria. Sed vos nulla re uti scitis ut oportet. ubi omnem uitam uestram uel in somnum et desidiam. aut in sollicitudines atque in pessimos usus effuditis. Tempus accusatis innoxium. Infantiam ac puericiam in uarios ludos. Adolescentiam ac iuuentutem in uanitatem atque libidinem. superbiaque ac auariciam. Senectam uero atque senium in querelas ac lamenta consumitis. Eueniam queso culpa temporum. Fluunt illa fateor. Natura hec eorum est. vos autem illa que uobis dant occupare negligitis. Non est natura ista sed culpa. Hunc enim accusatis res non noua. nec idcirco minus turpis.

T Spero ditari. **T** Dulce tibi sperare est atque falli. Sane nunc aliquem inopem ad diuitias. sed a diuitiis ad inopiam quamplurimos cognouimus redactos. Quippe in reliquis prudentes uirum ac insania laborare tamen uidimus. dum studeant fieri opulentiores fedo quam cui inbyantes bene parata prodigere. Aliud nihil cogitantes quam folles forcipes et carbones.

T Alii promittunt mihi. **T** Parum est ne tibi a uirtutibus aberrasse. nisi errore damnum. dano labor. et labori pudor accresceret. Verumptamen fraus ista igne sepe purgata est. In diuersis regionibus et etiam morte. Nihilominus tamen turpe

delusus deceptoris tui supplicio. non indemnior sed nocior remanebis. Dignito monstraberis. auarus et stolidus flendo exhaustus aspersusque fuligine.

T Diuitias magnas promittunt. **T** Stulta promissio. nequamque stulta credulitas. Id uero mendicium genus hominum primum inopiam suam pellant. Ipsi uero cum se pauperes esse fateantur ditari alios uolunt quasi eis aliena quam propria molestior sit paupertas.

T Artem didici spero ditari. **T** Immo si diues fuisti esse desines. hec sane nulla est ars nisi mentiri. atque fallere artem uoces. Nudi tamen lucrum tuum. plena erit hospitibus domus tua. Ibi esores et potatores quos excecabit ignis et cupiditas erunt et sufflatores deceptores derisores. habebit omnis angulus pelues et lebetes atque phialas olentium aquarum. peregrinas herbas. et externos sales habebit et sulphurea et distillatoria ac caminos. atque ex omnibus istis cordis stulticiam habebis ipse tu. et inuiles curas obscenitatem et squalorem oculorumque caliginem. Eris quoque sibilis et fabula hominibus te ubique ridebunt stulti greges cachinnantium. iam diuitias tuas computa.

T Spero promissa aruspicum. **T** Inuenisti aliud genus hominum. cui si credas pendere oportet. atque semper speras quia neque res uicque aderunt promissis. neque etiam credas spera quia nunc deerunt promissores. Sic quoque hinc res profugas captans hinc et promissis impulsis anxius speras iocundis more rotaberis.

T Spem bonam mihi contulerunt

¶ Hō ē magis dare spē credulo-
q̄ metum inferre timido. In neutraz
partem se deflectunt animi constan-
tes stultus ut luna mutatur

¶ Mathematici magna promit-
tunt. **¶** Nihil p̄mptius q̄ pro-
missis affluere hiis precipue qui pu-
dore carent. At vero illi quos menti
ri pudet ad p̄missa tardi sunt. spon-
sores alios q̄re sue aliquod gen⁹ p̄-
missigraphū verum. incertū est. quia
nudo verbo male creditur.

¶ Promittunt utiq̄

¶ Bene quidem. quere aliū q̄ p̄-
missa impleat. Satis est dedisse tibi
spem. non p̄t vnus dare omnia

¶ Aruspicum promissis exper-
rectus suz. **¶** Consopieris quid
cum promissorum tibi nil aduenerit.
verū tā mēdax nemo fuit quī q̄z ve-
ruz diceret. Si quid igit̄ veri dixerint
isti sorte non arte v̄m esse scias. Sive
falsa vero non artis ip̄ericia. que nul-
la est. sed sortis mēdacio porro non
tātuz sancti doctores. sed et etiā phi-
losophi gētiuz hanc vanitatem respu-
unt. atq̄ omnes docti. Cui adberent
solum qui inde viuūt. vel qui ab eis
seducti. in eoz tendiculas lapsi sunt
quorum damnis sibi lucruz atq̄ artē
faciunt. In qua illud summū ac pre-
cipuum est. fraudem tegere. et sic abi-
guum dare responsum ancepsq̄. ut
quicquid euenerit immunes esse velint
a mēdacio. Ita ut ars illa que nulla
est. neq̄ ingenū qd̄ sine litteris rerūq̄
noticia nuduz est. Sed eoz calliditas
et audacia. impudēcia. stulta. pariter
et mirabilis sit. ut sic icertū an fraus
eorum turptor. an ridiculosior v̄ra
demencia sit. verum ⁊ argutie eorum
atq̄ ratōcuncule quib⁹ stulticiā eoz

defendere conantur. ab illustrib⁹ uiris
ita confutate sunt. non solum super-
uacua. sed temeraria quidē eorum ri-
peticio videatur.

¶ Persuasa est mihi magna p̄-
speritas. **¶** Persuadere promp-
tum est volentib⁹. quibusdam persua-
sor non est necessari⁹. Quippe sibi ipsi
vates sunt. **¶** Stulta mēs humana ter-
renis rebus ebria q̄ mutabūda es. q̄
facili pulsu ruis in erroris foueā. Sa-
ne non admiror illos q̄ suo more de
artificō suo pascuntur. Sed vos stu-
pro qui ventri animas ⁊ ingenia sub-
mittitis. Expecto queso equanimus
ac tranquillus poti⁹. non quid astra
sed quid astrorum dominus ac crea-
tor sanxerit. gubernatorq̄. Ngas etiā
in diem feruentius aliquid. quo eius
amore dignor fias ⁊ eris ab his fal-
lacis remotior.

¶ Spero famam post mortem.

¶ Se magnam famam multi se-
curam credunt cum infamiam mere-
antur. uelut uiaiores erronei. dum es-
timant accedere retrocedūt. Suid ve-
to pasci delectant. fama mortuis nū-
q̄ profuit. sepe nocuit uiuis. Si vi-
uis cur inquis non post mortem sum-
habiturus famam. hoc quidem sepi⁹
contingit. ut qui clari ⁊ famosi in vi-
ta post mortem incogniti sunt ⁊ obscu-
ri. Quotidianum est admirari de fine
Affabilitas nāq̄ comptus sermo blā-
dum supercilium. clara quoq̄ frons
benigna salutatio beneficia in uicinos
protectio in clientes. in externos hos-
pitalitas ⁊ urbanitas in cunctos. hec
⁊ his similia famam querunt in uiuē-
tibus. sed post mortem abeunt. nō du-
rant. nisi in his dūtaxat qui sup̄sunt
Sed q̄ breue illud sit conspicuis nō

autem in solido fundata sunt. natura
 le enim est ut debiliter radicata atq;
 aucta leuiter citius dilabuntur ut au
 tem fama durabilis sit. prestabit uel
 uite sciras. uel gestorum claritas. aut
 insignium scriptoruz elegancia Decus
 illud perrarum aut debile quidem est
 q; isti qui loquaces ⁊ urbani habentur
 qui nunc incedunt radiantibus quo
 q; splendidi. qui gēmati populo di /
 gitis monstrātur. Quipe non nisi q̄
 cum loqui poterunt. aut paulo diu /
 tius cognoscuntur. Nos quoq; appa
 ratus. has pompas. hanc scientie nu
 bem. hec coniectura uerborum. tam ce /
 leriter in tenuem fumum euanesce. et
 mirum fateor ⁊ durum. Sed tamē sic
 est. q; neq; ipsi testimonium de se pre
 buerunt aliquod pbitatis. Ambicio /
 ni enim aut lucro dediti. luxurie aut
 somno. neq; aliq̄ q; habere prebeat
 idcirco meruerunt.

¶ Valde multa spero. **¶**
 In spe multa est uanitas. multoq; fal
 lendi aditus fortune.

¶ Spero enim longam uitam.

¶ Speras diuturnum carcerem
 ubi multa feras oportet. uideasq; ml
 ta que noles.

¶ Spero licentiam peccādi. **¶**
 O miserum cui peccare licebat inquit
 Cicerō. speras ergo infelix. gaudi /
 um et penitentiam longeuam.

¶ Spero habiturum me corpus
 preualidum ⁊ agile. **¶** Spas
 mancipium rebelle atq; otumax.

¶ Spero potentiam magnam.

¶ Inuidiosam miseriam speras
 inopiam opulentam. atq; pauidam
 superbiam.

¶ Regnum spero ⁊ imperium.

¶ Precipitium cupis ⁊ procel /

las sub stellante dyademate. Spas cor
 anxium. fuscum supercilium atq; uitā
 infelicem.

¶ Coniugium spero atq; filios

¶ Litigium speras atq; curas o
 tinuas. die noctuq; vacillantes.

¶ Spero laudationem funeris

¶ Et phylomenaz optas surdo
 ⁊ ceco luminaria diuersa prestas. Nel
 liodory natales hominū plāgēs. gau
 debat in funere.

¶ Spero auream pyramidem.

¶ Et pictam domum ceco ⁊ va
 ria tincinabulo surdo.

¶ Spero famā glorie post mor
 tem.

¶ Speras leues auras
 post naufragium. postq; saturitatez
 diuersa fercula.

¶ Spero relinquere magnuz no
 men apud posteros. **¶** Testi /
 monium speras ab ignotis. ⁊ p; fruc
 tus flores.

¶ Spero pacem.

In hac re quid sperare magis q̄ ha
 bere est. quia pacem quā speras. mox
 ut bona fide uelle ceperis inuenies.
 porro bonum. ingens speras fateor
 si sincerum esset ac perpetuum. s; neu
 trum sane est eorum hic. nam non no
 uum. sed commune humis ymmo quo
 tidianum ut sub umbra pacis belluz
 lateat. sed neq; etiam pacem quā pu
 ram diuturnam esse non sinit animo
 rum instabilitas. assidue secum non
 minus q̄ cum hoste pugnātū.

¶ Spero pacem animi.

Pacem sperare bellantis ē. Suis ani /
 mo indicat bellum tuo. nisi unus tu.
 quod autem tibi ipsi abstuleris frus /
 tra ab alio aut postulas aut speras.
 verum etiā unde aut quo sperare pos
 ses quod ipse nūc tibi prestare potes

sicut etiam nec aliquis alius a te pot
eripere. Depone arma cupidinuz. Ire
inuidie. superbie. gule. accidie ⁊ luxu
rie. et quietem animi quesieris.

¶ Cordis pacem spero. **¶**
Cur ergo tam frequenter agis quod
aduersum pacem est. Suid extra spem
tuam tantopere laboras. vix conari
deberent tantum homines ut salui fi
erent. quantum incuntur iugiter ut pe
reant. pluribus pene iuge bellum ani
mi. laborq; emittitur q̄ emēda pax est
atq; requies. Sic quoq; pugnat stul
te spes mortalium. atq; studia. ut nō
vnius hominis vnum pectus. s; mul
torum. eozq; omnibus dissidētiū ui
deatur. Sane magna humanoꝝ rerū
pars umbra est. sic et pars magna mor
taliū uento pascitur atq; sompniis
gaudet. Crede mihi multi cum hac
spe tua pacis ad eternos luctus ⁊ ad
perpetua bella descēderunt.

¶ Spero vitam eternam.

¶ Hanc spem veram fateor iue
nisti. vera enim vita mortalis. spes est
uite immortalis. Sui spem istam non
habuerit ad rem peruenire nunq̄ po
terit. Nulla ergo sublimior ⁊ salubri
or spes esse potest. cātūne ceca sic aut
preceps videto. Sūt enim multi quē
assidue male agunt. ⁊ bona sperant
quo nihil stultius. Suipe mēdaciis
se frui putāt posse veritate ipsa quo
nihil impossibilius. Si igitur spem ve
ram habeas. fidem habes atq; carita
tem. Verūctiam omnes virtutes ali
as habeas oportet. Ea enī virtutum
est cōnexio atq; sanguinitas. ut qui
vnā habet etiam habeat ceteras. Igi
tur si fides desit. aut caritas. nō spes
vera esse potest s; incōsulca presump
tio. ⁊ qua spes que ad rē pertinet lō /

gis discedit abestq;. hac quidē spe so
lus sperat qui amic⁹ est. Videas pre
terea etiam terrenos principes ⁊ mag
nates in se confidi et a se sperari vel
le. sed id a suis dilectis ab amicis at
q; benemeritis. non ab hostibus suis
atq; ignotis. tuum ergo sic videre. ne
spes tua te fefellerit. Spes vera non
confundit in eternum.

¶ Dulcum feruenter spero vi
tam eternam. **¶** Vis credam
tibi. temporalem vitam corrige. hac
ad illam pergitur. primum igitur mi
sericordiam speres. debinc eternā vi
tam firmiter credas. nullatenus dubi
tes. quia hanc spem si tenueris. felicez
te faciet ⁊ tam fecit. Spe enim inquit
⁊ plūs salui facti sumus.

¶ Explicit Liber Primus de Remē
diis prospere fortunē.

Incipit prologus secundi libri. de
Remedijs scilicet aduerse Fortune.

Virtus iam exsoluit quod
promiserat. hoc et ipse veli
vna scilicet mundi acie pote
ter superas et magnifice co
temnes. atq; apertum odemnadam do
cens romby pariter et exēplis. Hec em
sola est que arridētis fortune spurias
blandicias spernit atq; conspuic aio
ingenti. Suipe sapore delectata dul
ciori. nugaz eius nihil egens. plena ē
em. Ad hoc quidē laborat ut i se plu
rimū deponeret. ut oīne gaudiū pete
ret a seipsa. Preterea virtute stabilis
animus deo suo fidens. aliena deserēs.
conctus internis bonis suis. atq; arce
sua uindicās se. sicut oīnibus externis
nobilior ē et altior. Ita et potētior ē
ac fortior. Et sicut ex alto oīne quod
blādicur respuit. ut superis est oīsum
Sic etiā omne telū hostis infra illum
cadit. ut ē inferius oīndēduz. Suetad
modū em nō tot amnes fontuz. non
totibres aquaz. neq; tāta vis fluminū
saporē maris minuunt. nec remittunt
quidem. Sic nullus aduersariū reruz im
petus euertit viri boni animum. s; in
suo statu ac pposito manet cōstans.
quicquid euenit in suuz trahit colorē.
Iustus inquit sapiēs confidit ut leo q
ad nullū pauet occursum. Itē qe quid
acciderit iusto non contristabit eum.
tristitia inq; absorbente intellectu ei
et dictamen recte racōnis peruertente
Cum ergo omnis exterior labor p
interiori mētis qualitate format. nō
vtrūq; dicendus exterior labor ē vllz
si interior fuerit nullus. Istos vena /
tores attende. vel aucupes. aut hos
vanitatu sectatores. Si exterius mo /

eus osideres. quid laboriosius quid
ue molestius. Si mentis qualitatem
quid delectabilius. quid iocūdis. Ad
ipsum in rebus arduis attende. qntz
erat exterior apostolorū labor. cum
in carcerem truderentur cū constringe
rentur vinculis. cū acerrime flagris ce
derentur. Ibant nichilominus gaudē
tes a conspectu oculi qm digni habi
ei sunt pro nomine Ihesu. cōtumeli /
am pati. **Q**uod multis sacrilegis pul
cas tunc similis erat pena sed diffimi
lis cōscientia. Isti quid utrobicq; mise
ri intus et extra laborabant. Illi uero
interiorem habentes requiem in exce
rioribus penis exultabant. **S**uibz cō
sideratis. patet neq; exteriorēs pas
siones exteriorē perturbare laborem.
sed interius radicez residentem. omne
illud quod exterius accidit p sui cō /
formare natura. Alioquin quid est ce
teris paribus. q; duobus ad vnā mē
sam sedentibz. appositis cibis eisdē.
murmurat vnz. alter exultat. at q; eis
dem vulneribus acceptis. vnz deicit
languore. Alius mira iocūditate per /
funditur. Itē duo orbitatis sue pau
pertatis ifortunio feruntur. blasphe
mat iste. ille grās agit. Aut occasione
aliqua honoris oblata duobus. Iste
aspersat quidē. Ille libidine oīnan /
di inflānatur. **N**ihil ergo restat ni
si q; intus est instruendus animus. In
tus est formandus ac armandus virtu
te. Si illa pars est tuta actuz est. pul
sari homo potest. sed unci non po
test. Alioquin frustra ad bestias pig
natur foris. **A**nimū nāq; quem perfec
te uirtuz imbuerit. ac possederit. in sue
trāquillitatis statu. accidentia queq;
confundit. nō sinens ullis eundem re
rum turbimibz perturbari. S; oīnium

mutaciones rerū ad sui profectū vsuz
peruenire opellit. ac per hoc omnia ī
bonū sibi cooperant. **U**t ergo vir
tus ipsa clarior appareat. turpior tur
ba viciorū propaleat. etiaꝫ quante so
litudinis 7 constancie sic mens huma
na predita virtute. quāte quoqꝫ leui/
tatis 7 stulticie inflata varietate. De/
niqꝫ quāta luce ipsa resplendeat vir/
tus. atqꝫ quāto in sceno probra vol
uantur experienda ē exercendaqꝫ. Ne
quisqꝫ quanta sic scire poterit qui vi/
res eius latescendo mīme senserit. tan
tum enim ferienti duricia silicis non ē
Sepe enim latuisset virtus. iniuriam
nisi accepisset. que tacta quidē ac ī
pulsā altius se erexit 7 interdū. quan
do violari putabat. effulsit. ymmo
neqꝫ cōculcata et proiecta se tradidit
hosti. Sed etiā degens. pugnās cō/
tumaciꝫ exsurrexit. Sic quoqꝫ aduer/
sitas ipsa plurimos quos vexauit il
lustrat. **N**unc opꝫ labor. dolor
angor ac mesticia. exiliꝫ. morbi. dāp
num. paupertas. 7 similia torqueant
angant. premant. territent. minētur as
perrima. Inuita semper virtus fun/
data super firmā petram ferendo vin
cet omnia. Non extinguunt aque mē/
te caritatem. nec mors ipsa. Sponte q
dem deserit potest nullomodo vinci.
Facilius aliquam magnam gētem vī/
ces qꝫ boni viri aīm. quem virtus in
durauit. Sane inexpugnabilis murꝫ
virtus ipsa est. Quod enim in id qđ
fixum est incurrit. suo malo vum exer
cet. vnde ait Seneca. Quod nō est vir
tutis nihil pati. sed animꝫ expone/
re iniuriis. Sed neqꝫ ferri. aut lapidis
duriciem habere eum velim. nullus eī
tam altus. aut tā sanctus animus. q
se non sentit perpeti. pro ut clamant

lacrimae scōruꝫ. gemitus 7 suspiria. d.
domine quid multiplicati sunt qui tri
bulant me. ac hmoi 7. **H**ic ergo re
cipit 7 insultos hostium. sed receptos
vincit. cōprimit 7 sanat. non enī est
virtutis passiones ne insurgant sup
primunt sed alcōris potencie est cum
surrexerint ne nocēdo procedant. p/
sternere. maioris enī ē virtutis erectū
hostem deicere. qꝫ sic reprimere resur/
gere conātem. de leuioribus autē minu
tisqꝫ Jebuseis neqꝫ mencō ulla fuerit.
oēs em illos huire cogit uirꝫ sub tribu
to. **A**daneat semp operū uirga. **A**ssur
ad dandū disciplinaꝫ seruo suo. **I**sra
hel. Inerti enim ocio humana vita cō
to obtorpescit. si nihil occurrat qđ mo
lestet aut offendat. languere 7 torpe
semper solent saginata per inertiam.
Iam ergo a verbis virtus secernatur
ad rem pergendum.

Totus mundus mihi aduer/
satur. **O**mnis subita muta/
tio rerū. nō sine fluctu esse potest ani
morum. vt audio fortune prioris af
fectu ac desiderio tangeris. ymmo cō
tabescis. Cuiꝫ sane naturam moresqꝫ
si tu uelis reminisci nec te huīsse in ea
aliquid pulchrū. nec amisisse cognos
ces. **Q**uid ē qꝫ ingemiscis. qđ in luctū
te deicit ad meroreꝫ. Nunquid inusi/
tatum quod vidisti. Nunquid ipsꝫ
mundum uel fortunam erga te muta
taꝫ esse putas? huī certe mores eiꝫ sem
per fuerunt eaqꝫ natura. Taliꝫ cum
blandiebatur erat cum arrisit tibi ap
plausitqꝫ. cū false felicitatis illecebris
tibi alluderet. sic preteritos. sic pñtes
et futuros. Sic quoqꝫ semper amato
res suos fefellit uniuersos. fortune ā
biguos uiles apprehēdisti. que sese
alio ad huc uelat. Sed tibi nūc. **A**rs

innocuit. Si probas quidē. si placet moribus eius utere. non queraris si minus. si perfidiā phorrescis sperne perniciosa ludentē atq; abice. Nō em̄ h̄z longas manū mundus. Heminē speciosa eius occupāt nisi sibi adherentes. quantum potes resiliendū ē ab eo. Reuera e9 instabilitas iusta causa tibi erat spandi meliora. eademq; in alterutro vultus mutabilitas nec formidādas eius minas neq; exoptandas facit eē blandicias. Ablatū tibi forsan quod causaris. aut retraxit tibi manū q̄z extenderat. Atq; inops rebus huc venisti. 7 exhibis. suis opibus interim te fouit indulgēter atq; educauit. In de habe graciā velud vsus bonis alienis. nullum habes ius querere tanq̄ tua perdidideris. Tua si forent que amissa quereris audenter assero nullo modo perdidisses. preterea nō quod est ante oculos suffecerit intueri. Rerū exitus metueat sapia. Hinc sane inter tua et mundi seu fortune bona. magnum interuallum ponendum erat. ut mutata facie veniens. sine motu atq; metu tuo. repetere sua poterat q̄ abstulisset. quia neminē aduersa fortuna comminuit que3 prius secūda non de cepit. Id quidē si fecisses illa que tibi causa nunc tanti est doloris. tranquillitatis esse debuerat. Sicca ergo oculos. cōsolare. vexatio dabit tibi intellectum. aperietq; fortuna minax oculos quos clauserat. prosperior. Sau de inq; magis. quia te falsa reliquit felicitas. quā mō relictur9 nemo secur9 esse pōt. nisi vllus ad veraz felicitatē 7 stabilem valet peruenire. Neq; eī aspera sed blāda timenda sunt ad patriā tendenti peregrino. Veruz si tristia semper occurrerent quis posset illa

sustinere. Si semper leta quis posset non contemnere. Si rerum omnium tanta gubernatrix sapientia. attingēs a fine vsq; ad finē fortiter suauiterq; omnia disponens sine cuius nutu nō cadit passer vnus super terram. Cui9 eterna prouidentia a summo angelo vsq; ad minimū vermiculum se extē / dens eo moderamine pro necessaria vicissitudine horuz. electis suis alternat cursuz uite temporalis. Et si propter loquendi usum fortune nomen ex primo interdū. sic inq; ista temperat ut neq; frāgāt bec aduersa. neq; prospera dissoluant. sed potius ista ex illis gratiora fiant. atq; illa ex hiis tollerabilia.

Eueniēt aduersa multa mihi molesta. **A**d tantas inepcias iam peruentū est. ut tantum. nō dolore sed doloris opione uersemi / ni more pueorum quibus umbra metum incuit. Et personarum diffomitas uel deprauata aut laruata facies. Reuera plura perterrent uos q̄ p̄mūt pugiles egregui. et sepe pl9 opione q̄ re laboratis. Snippe aliq; uos torquent que oīa non deberent. Suedam uero antequaz debent. 7 quedā etiam plus q̄ debent. ac per hoc augetis dolorem aut fingitis. aut precipitatis. Adeo enim estis delicati miseri. q̄ ad omnem tactum ingemiscitis. defletis omnē cycatricem. Ad insanā talē uos coegere delicia. ut quicquid ex uoluntate non rīderit. irā euocet tristitiam ingerat. inferat dolorē. Ita q; regum animos induistis. Prouide etiam oē quod uos offendit putat q̄ ledat et que aduersa dicitis. aiūs magnus exercitationes putat. Illis em̄ accollitur ac difficultate rerū nescit

Hinc enim vitā quietā ⁊ securam ma-
 re mortuum prudens quidam nuncu-
 pat. Nihil em habere quo te excites
 ⁊ concites. quo ai firmitatem tēptes.
 ⁊ profectū sed in ocio iacere inconcus-
 so ac corpore. nō vtiq; tranquillitas
 sed mollices ē. Vñ ait seneca ad Sy-
 renem. miserum te iudico iquit. quia
 nunq; miser fuisti. quia nil molestie p-
 tulisti. quia sine aduersario vitā trā-
 sisti. quia nunq; tibi licuit teipsum ex-
 periri. In tempestate nauis guberna-
 tor. miles in acie cognoscitur. Suan-
 tum i amore paupertatis profeceris
 quō scies. si afflues diuiciis. aduersus
 gulam ⁊ intēperantiā si continuis re-
 solueris deliciis. aduersus ignomini-
 am quidem atq; odiū ppare aut do-
 mesticorum morsus ⁊ tēptationes. Si
 dicat tibi semper euge euge. Si inter-
 plausus consenescis. Experimento enī
 opus est ad noticiam tui. Temptat⁹
 potes discere aliquid aduersi quo ex-
 ercearis opz occurrat vel mergat. pre-
 terea non habet deus bonum virum
 in deliciis sed indurat. hos quos a-
 mat. experitur ⁊ exercet ut discat aīo
 equo ferre illa que mala esse nequeūt
 nisi male sustinueris. molles ⁊ effemiā
 tos futuris seruat malis. verbū Sene-
 ce est. Sed venio illuc quo me. Forsan
 uocat expectatio tua. eterna felicitas
 omnibus proposita est. ad hoc pre-
 mium laboratur. Deniq; promittitur
 regnū omniū seculorum. Sed nūquid
 mollib; et delicatis. nunquid effemi-
 nati rapiunt illud. An non multos a d-
 licis pntibus ad eternas emigrasse le-
 gimus? Si enim electi dei gementes et
 dolentes in erumnis multis ⁊ angusti-
 is. rectis uestigiis uix intrare potuere
 nunquid nos retrogradis uestigiis.

solemnē misericordiam domini canca-
 tabimus. ⁊ nō etiam iudiciū. qui pro
 prio filio suo non pepercit. Nūquid
 vobis. Certe qđ dulci melodia psal-
 lim⁹. qđ sanctorū solemnia modulatio
 ne vocis celebramus. uestigia eorum
 nullomō repntant. Sed restat ut ordi-
 natus viuentes per correctiones mo-
 rum. per cōformitatem vite profecq;
 mur precedētes. qui nihil molliiter ni-
 hil delicate agendum esse nobis. neq;
 bysso aut sericis. s; sudore ac sangui-
 ne. excolendam virtutem ⁊ promeren-
 dum regnum illud docuerunt. Nō qđ
 Fundi petat deus sanguinem. sed car-
 nalem vitam. et belunos mores. fe-
 ros ⁊ fedos affectus. ⁊ effect⁹ postu-
 lat licari. atq; semel lotaz in sanguine
 agni stola; riuus lacrimaz denuo la-
 uari. Id quidem non tantū effusioni
 sanguinis. ymmo ⁊ martirio ves pōt
 comparari. illo quo cedūtur membra
 carnis. quod si horrore sic miti⁹ ut be-
 atus Bernardus ait. diuurnitate tñ
 molestius. discite ergo compati. Adul-
 te tribulationes sunt iustorū. misero-
 rum vero fede voluptates.

Natura me deformē genuit.

Forma insignis. ⁊ honestas
 sub vno lare raro habitāt. Suid do-
 les qđ excluso hospite peiore. melior
 tecum habitat. Scito etiam qđ pio ac
 sancto studio. nō vsui. sed impedi-
 mento formaz esse corporis. Adultos
 enim forma fecit adulteros. castum
 nullum. etiam per lubrica voluptatū
 duxit ad infamez mortem. qui sine d-
 decore ⁊ periculo deformes vixissent
 multos dixi numerabiles. ymmo fere
 ōnes. aut in discrimen trahit aut i cri-
 mē. Natura tecum bene egit ⁊ multas
 faces extinxit ⁊ icēdis multū occurrit

T Grauer doleo me deformē.

E Quid mirum si stulte doles q sepissime stultius es gauisus. vnā de ordinationem alia sequi solet. Sane forma fugax est. 7 nature donum fragile. paucis ad utilitatem. ad perniciem multis. nulli ad salutē verāq̄ gloriam data est. Hanc pauci boni ama uerunt. nullus optauit. Quidā pro iecerunt. quod fecisse laudatur ille.

Tuscus adolescēs qui preclari vultus spēm eximiam q̄suspectā multis aduersamq̄ fame sensit. Atq̄ aliene pudicitie. illatis sibi sponce vulneribus deformauit. Illis dissimilis optas. Illud quod iste sibi abstulit quod vnq̄ rarissime aliqui inocue vsi sunt

T Turpem formam natura mihi dedit. **E** Non dedit natura tibi quod corrumperet egritudo. eriperet senectus. Sed forsā dedit qd nec mors ipsa audeat attingere. Ingenuum abile Cor docile. Aptam formā animi. Tantū igit si acceperis exigui repulsam. alta mente despicias. 7 offensam speculi solare conscia.

T Cur me natura sic deformem fecit. **E** Certe vt te ornares ac formosum faceres forma tali. que tunc in grabbato et in feretro. Effetq̄ tua 7 non nature nec parentum. Pulchrius nāq̄. pulchrum fieri solet q̄ nasci. Illud est casus. Aliud vero studiu. Vnde in epistola ad Claranū ait Seneca Ostendit inquit claranus nos ter magnum animum sub qualibet cuncte posse latere. Inferens non deformitate corporis fedari animum. sed pulchritudine animi corpus ornari. Nō igitur. inonestat te aut premit corporis deformitas. sed honestādū ai materiam. 7 assurgendi aditū per vir

tutem aperit.

T Pusillus sum statura.

E Sicut gloriosum nihil nisi uirtus. Ita 7 nihil concēptibile nisi uirtutum. Nulla uirtus respicit staturam corporis potest 7 ex casa uir magnus egredi. Nil uetat in paruo corpore magnum animus habitare. quia non eget uirtus mole corporea. sed in animis sinceris habitat.

T Careo uiribus a natura.

E Non habuisse q̄ perdidisse tolerabilius est. 7 si fuisset nō mansisset. sicut nec fortissimi Sāpsum Herculis. vel Adilonis. Nō sic certe Socratis aut Platonis nō Tullii vel cyceronis. Melioribus ergo uci sapiētis est. Nihil ai magnus delectare potest quod non durat.

T Imbecillē natura me genuit.

E Ut in pueri vagina ferreus ensis ita 7 in corpore fragili fortis sepe latet animus porro 7 si celsus erat corpore Scipio africanus. atq̄ cesar Julius Alexander tñ 7 Augustus breues extitere. parum forsā obfuit magnitudini eorum breuitas nec tamen fame detraxit. Idcirco animum tuū foue et exerce suis artibus. quas multo meliores aut diuturniores esse non ābigis. Labores uero corporis rusticos relinque rusticis. fabris fullonibus nautis 7 textoribus. non peiores partem elegisti.

T Corpus mihi est perdebile.

E Si corpus tuum inhabitant animo sic sufficiens. satis tibi uirtutum ē quia propter animi seruitium corpus factum esse testamur. nemo tā corporis seruus ē qui nesciat. Illud enī si proprio suo munere fungitur nil amplius requiras. Nam qui ingenio fragiles

sunt et corpore prevalentes. beluis pro
ime accedunt. et quod miserius est ali
is seruiunt. ymmo quod miserimum
et humane miserie summum exitus est
animu suu suo corpori seruire cogunt
seruicute qui dem fedissima.

T Imbecillis natus sum.

Et si non ydoneus sis vecta/
dis oneribus. aut acervo fodiendo for/
san aptus es honestis studiis aut ius/
tis imperiis. In naui ad remu ponit
robustior prudentior vero ad regen/
dum clauum. Nam uita humana qua
si nauis fluctibus rerum et mundi pe/
lago iactata suos remos habet et suu
gubernaculum. A uilioribus officiis
repulsus ad meliora conuertere. tibi
enim natura non quod male delectat
sed quod proscit dedit. mitte querelas

T Corpus inualidum mihi e.

Et corpus quasi domus quedam
animi est quae robusta quidem an quae fra/
gilis nihil ad hostem pertinet. Stet
pauca diebus ne corruat. et adert ne
cessitas emigrat. Et quod domus dixi
ymmo et uerius carcerem corpus esse
dicerem. non amicum sed hostem do/
mesticum. cuius optanda tibi est fra/
gilitas quo tu maturus liber sis et uic/
tor.

T Alius sum debilior.

Non robustus es ut tuus coetane
us. neque is ut alius. neque ille. ut bos
aut elephas. Quilibet enim semper ali
quid deficiat. Nemo de suo concitus.
Natura quidem pariter optima. suu
rum fetuum amantior quam quisque sui est
Non potestis de defectu conqueri. d
imparitate uos querimini turbidus
genus atque querulus. qua sublata mu/
di decor intereat necesse est. sic quod op/
timu est in rebus sufferetis egritudine

T Corpore infirmor.

Gloriare in eadem et uirtutem per/
fice duo hec ex unius ore didicisti.
Nam uirtus in infirmitate perficitur
Sane mala ualido comes fateor et
iocundo. sed fidelis qui crebro te sol/
licitat atque stimulat. ac signat inter et
condiciones admoneat. Optimum et
in periculis est monitor fidelis. Sile
ergo atque gaude te uictu ruinoso car/
cere. unde egredi facilius atque tutius
erit.

T Origo mihi obscena.

Vera et summa obscenitas una est
animi. Illa si deperderis pulchra sunt
omnia. unde strenuissimus ille miles
Adarius. a multis romanis impedi/
tus. Ne senator fieret. propter igno/
bilitatem suorum parentum. quibus
Salustius. noua inquit Adarii nobili/
tas est. quam melius utique peperisse est.
quam ab aliis hanc corrupisse. Neque enim
tantum nobilem indicauit sed etiam
nobilitatis principium et fecit eum se/
natorem.

T Mali me parentes genuere.

Suid ad te. quisque male genu
erit tu bene genitus excitasti. nisi alie/
no flagitio tuum iunxeris. Sui enim
bene uiuit bene moritur. qui bene mo/
ritur bene natus est. At qui male uixe
rit bene natus esse non potest. Nam
quid refert quod fulgido tramite cecus
cesserit. Aut quid refert unde uentus
si in miseram ueneris et in culpam.

T Pudet fede originis.

Jam non miror. quod in alieno
tumescas. Nam et alieno erubescens
genus stultorum. potius enim in aliis
quam in uobis bona ac mala uestra repe/
mitis. que alibi quam in uobis esse neque
unt. Caue ergo ne hereditatem adcas

dedecoris paterni. sed cupias illi fieri dissimilim9. In hac parte qui te ignarum genuit. inuito suas maculas. i. pressisse tibi nō potuit. In te sic et ex te prodeat necesse est. vnde obscurus fias aut clarus.

T Hucus sum ex dāpnata uel nere. **E** Male debes impudici patris honest9 esse filius. q̄ honesti patris impudicus filius. Suipe i omni laude precipue estimanda sunt que propria sunt de alieno aut nunquam aliquis iuste laudatur. aut resp̄ benditur. Sicut nec vnus gladio perit alius. et sicut vnus flammis alius nō uritur Sic nec euam vnus culpa alteri9 fama perit. eo q̄ animi bona solidiora sunt q̄ bona corporis aut fortunē. et inuite nequeunt possessores violari.

T Steriliter natus sum. **E** Obstare fori actib9 forsan potest nō animi. Nam et si seruus imperator eē non pōt aut senator. potest esse p̄bilosophus potest esse vir bonus. aut ualens orator. non potest forte militare homini potest tamen deo. Tuius militie stipendium regnare est. Suipe dei seruus. rex hominum est. angelorum soci9. et horror demonum.

T Contra fas et leges genitus sum. **E** Contra fas et leges nihil tu. sed parētes tui genuere scdm leges omnia age tua. et nulluz in hoc crimē erit tibi. de ortu quidem tuo alii. de moribus uero tu rationem reddes. Et si ultio legum ad cobibendū parentes in filios immeritos extēdatur non imputat tñ deus ut propheta dicit. Secundum prophetiam uero etiā lōge aliter q̄ leges iudicare didicisti. Si igitur oppressus es legib9. diuino

simul et testimonio philosophico re/leuatus habes animum. vnde soleris tuum. Neq̄ enim ut priuati patrimonio sic publice uirtutis hereditas iterdicta est. Illa enī datur institutis hominū. hec uero meritis. **E** Crede mihi anteq̄ nascereris. sicut tibi nil glorie fuit sic nec infamie.

T Origo incesta mihi est. **E** Quid de incestu. quid de adulterio et fornicatione nasci q̄at. sunt testes Romulus et frater eius et Alchides preses macedonie et Jugurta numidie uterq̄ rex fuit. Item Alexander philippi filius dict9 ē. que sepe in uita et finaliter in morte cōfessus est nō fuisse suū. Idē etiam Olympias mater eius confessa ē. ob quā causam re pudio dimissam scriptores res perdidit. Verum etiam Constantinus Imperator ille optimus ex concubina natus est. adice Arctuz regum liberalissimum et q̄piures alios principes et magnates. Concludendo ergo nō origo te deiciat. undecunq̄ ortos uirtus extulerit satis glorie est.

T Male natus sum. **E** Bene uiue bene morere. qualiter natus sis. nec tuum ē. nec meminisse quidem potest. nec magnopere inquiras quod ad te non spectat. quod nec cōsilio tuo aut cōsensu actū sit nisi forsan ut humilior sis mitiorq̄ sed non mestior.

T Turpiter natus sum. **E** Adorum candor atq̄ claritas uite nō tñ maculas ymmo omnem memoriam fede originis tollent delebuntq̄ hoc remedium cuiuslibet licet arripere. nullum crede mihi efficacius ē. Idone ergo omnem pudorem. vnus enī pater oīm deus. omnī vna mater terra

est. Ab vno adam secundum carnem omnes processimꝫ omnes natura eq̄les genuit. i deū atq; parētes caritatē habeas. ⁊ non tantum te nobilem sed ⁊ magnum regem dicam.

¶ Seruus natus sum. **¶**

Vive libenter meliori tui parce. vna est seruitus peccati. Sed que preme/re nescit iuitos. illā excute ⁊ liber eris

¶ Seruus hanc intraui vitam.

¶ Liber velis egredi tantū non doleas. Multi sunt qui intrant liberi q; serui exhibūt. Incūbe studio sapiētie ⁊ vere philosophie. illa te in libertatem offeret. Ciceronis sentētia est q; Cæthonis dictū confirmatur. Solus inquit sapiens aut vir bonus liber ē. en libertate illa qua cercior nula est. In te ergo stat liberum fieri.

¶ Ad nasci seruum fortuna voluit. **¶** Tu potes velle contrarium. Suipe moribus vincitur. fortune monstruz nosti ac ludos eius ac presagia. extollit et deprimat alleuat ⁊ deicit. Si velis ⁊ totus velis nō tā tum liber. sed domini tui dominus fieri potes. quia quem fortuna seruum virtus liberum facit.

¶ Sub duro domino premor seruitute. **¶** Nulla re meliꝫ q̄ fide mollietur et obsequio. deinde de eo sic cogitabis. hic te nutrit. omnem tui curam in se transtulit. Cum libertate etiam omnem sollicitudinem am / sisti. Suid nisi vtile dāpnū voces. Sane multis serua libertas. multis libera seruitus fuit. Non enim tam graue iugum hominum q̄ curarū est. qui hoc quidem excusserit illud ferat eq̄ / nimicer. Suipe huc tu seruus es huc te vni deditus ymmo hic seruus tuꝫ ē Nam tā dominus q̄ procurator tuꝫ

ē. Nō habes forsā honores equi dē nec labores publicos. Non dilaniaberis rodentibus curis. non rerū laborinto implicaberis nō forensibꝫ pro / cell ⁊ osiliorū uolubilitate rotaberis. non nauigi tarditas. non agri sterilitas. Nō annone caritas te torquebit. Has molestias domino tuo reliquas. Illo vigilante dormies illo occupa / to multis. leuiter requiesces.

¶ Difficilis ac imperiosꝫ mihi ē **¶** Suiquid iustum iubet deum iubere credito. Si autē iusserit quid iniquū maioris domini meminisse cōuenit qui te ad honesta q̄uis difficili a patitur sic etiam ad inhonesta que / q; te vult esse liberum. in ap̄fo legitur Serui obedite dominis vestris. Et a libi etiam discolis. Neq; enim seruz de domino iudicare decet. S; mores qualescūq; ferre eiꝫ. quia quo immi / or dominus eo clarior paciētia serui. S; neq; ita imperia exequi oꝫ semper S; si superioris dñi iussis sint aduer / sa. iuste recusantur. In hoc enī domi / nus conseruus tuꝫ est. Si ergo tantū iustis imperiis obediendi sit. non ini / iustus. Nullomodo totus seruus est. qui ad indigna imperia cogi nequit.

¶ In seruitutem me necessitas i / pulit perpetuam. **¶** Contra oportet nullum est remedium. Neq; enim illud quod non habemus opta re sed eo quod habemus bene vti sa / pientis est. Illud omnibus contingit istud paucis. Suid ergo. Certe libens facto quod oportet. Est ⁊ illud no / tissimum atq; humanis necessitatibꝫ apertissimum consilium. Id scilicet cupere quod necessē ē. Sic vim ipsaz necessitatis illuseris. fer fortune sarci / nam paciēter quā multi spē subire.

ut alios quidē seruitio liberarent ip/ si culere seruitutem.

T Mortalis seruius mortali.

C Incipe seruire immortalī. qui libertatem tibi spondet atq; regnum. Quis et hic etiam honestis artibus o peram dare tibi licet. vetitum melio/ ra sperare. Plato philosophus in ser uicium delatus fuisse legitur. maior q fuit e mente. Sicut et noster Paulinus Nolanus episcopus. pro vidue cuiusdā filio in seruitutem tradidit seipsum. Generosa sane professio. que seruum maiorem facit domino. quomodo uir tutem que solum anime bonum est ser utus impedit. Liber animus est. vincu lari nequit. nequit et exulari. Quocumq; corpus transferret. omnia bona sua secū tollit. Animus in se sua reponit. Nihil potest perdere. Crede eruditus seruus domino indocto maior est animus ip se. Nam et in libero corpore sepe serua mēs habitat et euerso. In seruo cor pore libera mens. obstare potest ali/ quid seruitus fori actibus nō animi.

T Superbo domino seruius.

C Forſan ille domino seruit ſu periori forſan uxori forſan meretri cule. forſan hiis quib; ipſe imperat. Quot putas ſeruatorum ſuorum ſeruos. Dominos cernimus. utiq; vndiq;. et quod duriffima ſeruitus ē ſeruit ſibi ip ſi hoc eſt paſſionibus et violentis af fectibus. viciis ſuis ſeruit. Quid dicā pauci liberi ſunt. et ſi qui ſunt. tamē eo ipſo ſane laborioſior vita ē quo alti/ or. multo citius et facilius fidelis ſerui q̄ iuſti regis implent officia. Dyolectiani imperatoris quondam ſed poſt reſig nationem imperii. de preterito iudi/ cantis memoriale dictum eſt. Nihil ī quit difficilius eſt q̄ imperare. Sor/

tem autem tuam letus amplectere fut cam quidem atq; humilem sed facilez et tranquillam. nisi forte feliciorē fa tearis in ſpectaculo anhelantē q̄ qui eſcentē in cubiculo. Aut ſi finem mali ſperes ac promiſſam requiem. tibi mi nuat ſpes dolorem que ſicut non con fundit in eternum. ſic nulluz interī hic relinquit deſolatum. Si autē poſt vi/ tam nihil melius ſperes. aſſume paciē tiam conſuetudo tuum luctum leuiat nec malum malo cumules. neq; te an/ gas ſuperuacue ſciensq; volēsq;. q̄ to tius humane demencie ſummam eſſe dixerim.

T Magna mihi paupertas est.

C Modestia sepe perſuaſit egeſ/ tas animo reluctanti et quod perſua ſerat. ipſa philoſophia implevit. Ne uero ubi ſobrietas et modestia ac ſol licitudo. ibi luxus iners. ſopor mar/ cidus. et vicia languida. et enervata non ſubeunt.

T Domū meā paupertas iuaſit

C Ultro occurras eidem conſu/ lo atq; animo leto vltis ſuſcipiens et amplectens venientem. Prima qui/ dem frōte rigidula videtur et ſubtrif tis. Nimirum viatori et viro armato aſſimilata. eo q̄ celer et minax aduen tus eius ſit. Ne uero cui fuerit in fami liaritatem admiſſa. et minime ſumpu oſa. ſecura atq; facilis hoſpes erit. et que triſtis apparebat inuenitur hyla ris et iocunda.

T Paupertas iſultat forib; meis

C Citius aperies ei atq; ſubito vectes confringat atq; hoſtis vulſis e cardine. victrix iroceat manu violē ta. ut enim reſiſtentibus permoleſta ē ſic et cedentibus iocunda eſt. Eſt etia; aduerſus fures et furibus deteriores

voluptates. vigil excubatrix. ⁊ aduersus vulgi morsus et insulsa iudicia. aduersus auaricie et prodigalitate infamiam que raro. q̄ in locupletum sedet limine. Ab huius enim malis nullo melius ingenio custodiri potuit domus tua. q̄ custodiet paupertas.

Si aliquis diues etiam largus sibi re seruauerit aliquid vulgo auarus dici solet. Si pauper cupidus fuerit. habetur pro largo. Inuidet enim opibus vicinia. pauperie miseratur. illas et cupit et vituperat. hanc vero horret ⁊ laudat.

¶ Domum meam paupertas iam occupat. **¶** Jam tibi nullus locus superbie. nec iudicie. nec dampnorum metu neque suspicionibus. neque istius neque etiam nausae. non podagre diuitum hospitibus. quibus exclusis habitat tecum quies. ac tranquillitas. acque vires cui sane eo plus loci erit. quominus fortune. que sub eodem lare raro habitant.

¶ Domum meam dura subiit paupertas. **¶** Scio quid queris fortassis mollius diuitie subissent. Crede mihi omnibus opibus atepo nenda est securitas cum omnia ut ad felicitatem disponamur. cupimus aut cupere debemus. que sine opibus esse potest sine securitate nunquam. Stolidetur plus auro quam virtuti tribuis. legis enim in paradoxis stoicorum. quod solus sapiens diues est. illud quoque in mille sententiis doctorum sanctorum. Sola virtus diuitem facit. legis quidem. sed spreuisti quod plerique faciunt legentes non ut melius uiuant. sed ut ornatius fabulentur ad scientiarum omnia ⁊ ad eloquentiam ad virtutem nihil quo nihil est uamus.

¶ Spes atrox fortuna eripuit **¶** Non tuum abstulit sed culic suum. nihil tibi iniuriata est. sed hec vetus ac noua ingratitude est danti in meos cum sitis ablati memores estis Ita enim rare ac per te pidi sunt gracie. crebres aut querere ⁊ feruere.

¶ Tulit necessaria uite fortuna **¶** Nemo tibi tollit necessaria. nil enim necessarium sine quo bene uiuitur tamen dico bene. non voluptuosum se non insolenter non splendide. sed prudenter. sobrie ⁊ honeste. In quibus nullum sibi ius etiam insolens fortuna fatebitur. Et sicut nec toto quod visum est auro. neque omnium gemarum pompa. omnium copia rerum explere potest cupiditas. Sic et paucis comparandis. si desint leui ligue. vel manus artificio tollitur. aut leniter naturalis necessitas. Suipe virtuti modicum. vicio nil satis est.

¶ Vitium ⁊ vestitum negat mihi amara fors. **¶** Virtutem erogo petas que liberator quam fortuna est. Nihil negat virtus nisi quod partum nocet ⁊ proderit. negatum. nihil arripit. nisi quod habuisse damnosum. amissum vero vale sit. non differt uirtus. non imperat. manum non retrahit. non rugat frontem. non attollit supercilium. nullum despiciat. nullum detrahit nullum fallit uirtus. non irascitur. non seuit. non mutatur. ubique semper una est. nisi quod magis magisque degustata. dulcior indies ⁊ propius conspecta pulchrior fit. Hanc ergo acquirere ut diues sis neque aliquid petes a fortuna. cum te plenus fecerit virtus ipsa. Nam qui ex aqua eius biberit non siciet in eternum. Verum etsi difficultes aditus primum habeat. cetera puta

sunt Jocūda sunt facilia sunt. ad hāc quidem si peruenias. nullam senties paupertatem. Neq; diuicias reguz cō parare uoles ei.

¶ Contra Fortunam nullum mihi valet artificium.

¶ Omne nimirū artificiu. oīa arma tua quibus te tueri credis. in cuius hostis manibus sunt. fortune scilicet. illa capulum tenet tu cuspidem. Suid ergo inquis. consilium audi meum. cum nil aliud q̄ris. speres cupiasq;. q̄ bona eius que sub dominio eius sunt. Eius viribus et iustibus. aut illisibus te exponas oportet. atq; legem pati eius. Ommissis ergo illis animū tuum artibus illis applica. in quibus nullum ius fortuna habere potest. Non enim diuicias virtus. sed virtute diuicie querantur. virtus vna contra cōmunem fortunam cōtra omnēq; paupertatem res optima est. Unde Aristippus ad litus rothum eiectus naufragio. scolas intrans. Ibidem victū suum acquisiuit. atq; oim sociorū suorū. Dixit quoq; in recessu manētib; ac aliquid doctrine p̄ memoriali roganctibus. Nunciare inquit filiis vestris opes tales querere. que nec maritima vel urbana. neq; etiam vlla bellica eripere potest tempestas. aut vlla vis alia auferre. sed que vbiq; tu te sunt et salue.

¶ Inops sum rerū atq; animi.

¶ Primum quidem te expeditū fecit. secundum vero inopem et miserū. Ad illas ergo opes aspira quib; spoliari nequeas que te comitatu; vndiq; diuitem et ornatū prestēt vñ Theophrastus omnem doctū virum in alienis locis quocūq; se diuerterit testatur non peregrinum esse non alienū

sed ciuem. vbiq; suus est. vbiq; frui suis bonis.

¶ Multa mihi desunt ad uitā.

¶ Cui sufficiunt pauca quō illi multa desunt non uideo. Sed uobis deesse dicitis quod deest auaricie. Itaq; sic ut uobis. non tantū multa sed omnia uobis desint. et que habetis et que cupitis. Illa quide; non audeatis tangere. ista vero non valetis assequi. utrobiq; parum miseria et egestas.

¶ Nulla mihi opum copia.

¶ Ut enim inopi animo ac deiecto opes nulle sufficere p̄nt. sic diuicio et erecto nulla sufficit paupertas. Nepe ille alieno utit. Iste fidit proprio. In alieno enim edificare iactura est. In proprio uero questus. Porro si necessitati obsequeris nunquam eris pauper. Si cupiditati. nunq; eris diues. Ex inope quidem diuitem. et ignobili gloriosum. quasi pestem fuge. Equidē diuicie nō proderūt in ultionis die. Iusticia uero liberabit a morte.

¶ Nimis pauper dego.

¶ Gloriare magnis ac illustribus comitibus. Lucius Valerius cōsul romanus Numenius. Agrippa defuncti. non de proprio. sed de collatis a populo nūmis sepeliri habuerunt. S; et Suius ticiannas. Fabricius Gayus Scipio Paulinus emilius. taz diuites glorie. Pecunie inopes ac romani defensores. pauprimā uitam duxerūt. Sic et gentium philosophi q̄ plures. cōtemptas diuicias abiecerūt. uerum si quis xp̄m Ihesum cogitans uirtute uera se uallauerit. in ipsa paupertate ditissimus. nullus quoq; rei indigēs regias opes non requirit. Quia sancta religio xp̄iana. Quia aurea paupertas

felicitati tue. diuitiis et deliciis tuis. nulla rerum affluentia potest comparari. Sane nullus ceculus insignior esse potest aut clarior. quam de pompis seculi triumphare. et concubalcis diuitiis eius. in sola paupertate se diuitem reputare. Reuera mirabiliter elusa est sapientia huius mundi. Nam filii eius diuitie vertuntur assidue in miseriam et tormentum. Quod liberum vero et quod beatum sit diuitiis carere. experiuntur filii lucis. Confitebor inquit tibi pater quia abscondisti ea a prudentibus et sapientibus huius seculi. et reuelasti ea paruulis tuis de pusillo grege tuo. Quippe diuitias contemunt propter te et nihil eis deficit. quia tu eis bone pater sufficis. Filii autem alieni. serui pecunie. manone cultores. quanto plus habent egent eo magis. Vastantur de sideris cupiditatibus dissipant. cruciantur timoribus. tristitia languent. lacerantibus curis contabescunt quorum tamen totum opus est araneorum tela. quorum extrema gaudium luctus occupat et quorum finis semper transit in querelam. Denique et si non aliud boni secum afferret paupertas quam quod a fallacium adulantium gregibus. et superbiorum seruatorum tyrannide liberat habundantia erat cause ut non tantum ferendum. sed esse exoptanda esset ymmo et accersienda pauperies et affectanda egestas.

In paupertate genitus sum.

Non tue querimoniae satis tibi sint. Hec quidem non tue sed parentum tuorum sunt. At uero si in paupertate natus sis ac inde quereris. quod non nudus utero matris egredietur. vel precipuum illud habet. Sane in paupertate natus et in paupertate mor-

iturus sis oportet. Similis principio manus finis. nisi forsitan morientes a languoribus mederi auro censes quod in archa est.

In paupertate principium vite fuit. **M**edium ut audio false diuitie. ac principium ac finem vera paupertas tenet. nudum nasci. nudum mori. humana conditio est. Sicut queso purpureum cubile. quid funeralis lectus aureus. aut quicquid mortalis habitio meditatur. quid ad febrem quid ad mortem. aut quid ad ipsam de qua loquimur morientium nuditatem. aut ut equum probalere sic aurea delectent. Adulcere quidem ista oculos possunt inuentium. sensu vero carentibus aliquid esse potest delectabile nulla autem delectatio.

Totus pauper sum in vita.

Crede in morte letior eris. Nemo enim tam pauper vixit. ut moriens non vixisse pauperior. malletque subulcus fuisse quam princeps.

Tenuis mihi victus est.

Immo nimis ampla nimiumque capax gula est. Est enim vnum angustum quid visu. re aut vnum patens iter vicis omnibus in animu irruentibus. Hac enim flamma libidinis ac corporis ingenii. hac irarum et iurgiorum feruor ingreditur. Hac imperiosa cupiditas omnia peti iubens atque facere. unde necessaria creditis que dampnosa sunt. et munime vite dicitis id quod est ruina. Inde quoque laudem sperant unde pudor mecuendus erat de tibi angustia queri noli. utile quidem est cogi ad id quod facere deberas sponte.

Grossus et durus mihi victus est. **D**uricia amica virtutis est.

mollicies vero uoluptatis. Suot em magni viri vltro se voluptati abd/ cances hunc quez tu victum refugis elegere. quorum multi cu laute vesci potuissent. panem ⁊ aquaz in deliciis habuere. Sed funesta suauitas virtu tis hostis ac ruina atqz titillatio bestialis in brutum animal. hominem co uertit. At hec familiaritas contracta cum viciis. ⁊ peruersa consuetudo re rum pessima mortalem obtutum per stringit vt decerni nequeat qz decoru sic quod torquet. et qz feduz id quod mulcet.

T Tenuis mihi cibus est.

E Adaltes igit ne tumefieri. Te nuitas enim e finibus tuis pellit po/ dagram. capitis dolorez. vertiginem cerebri. vomitu ⁊ ructum. nauseam et sudorem. tediuzqz et fastidiuz tui. pal/ lozem alternum cum rubore. odorem tam oris qz corporis tibi atqz aliis i portunum. adice quod tollit instabi les pedes manus tremulas nutas ca/ put ⁊ quod optimum est ipsum ani mum moderabitur frenabitqz. Suid igit queso tanta corpis ⁊ animi bo/ na paruo desiderio ac gustu qua mo metaneo deperdere oquereris. Sane victu tenuez. et virtutu ⁊ uoluptatum amatores ac patroni laudat. qua be/ resqz tu aplex⁹ sis videto. Plato qde syracusas mensas damnat atqz dicit sibi nullomō placere. bis i die satuz fi eri Epicuru libros suos olerib⁹ iplens dicit. ⁊ bin⁹ in eis uoluptate suaz po nit. Nemo em ut Tulliu dicit. de tenui victu plura dicit. Si ergo tu duaruz viar⁹ duces notissimos spernis. quid restat nisi ut ipletum erroris tui et vir tutis hoste. ac amica uoluptatis one rosa ingluuie scz aplexaris. fedu utiqz

finem. nec tam hois qz iumeti. quod qz indignater ac doleter dixerim. Ju menta quidem multum sed pro cap/ tu suo ventri ingerunt. Sola vos ani manium domini. mensuraz uestram ⁊ ignoratis ⁊ frangitis. Neqz de nubi lo est quod mirantur multi quia pa/ trum ⁊ auorum memoria. vinct mul/ to pauiores essent. homines tamen totidem aut plures. ⁊ vna meliora. Sic indies creuit sicut ebriorum.

T De lauto victu ad tenuē sum redactus. **E** Placet quidē qz quod modestia neglexit suppleuit in opia. Suipe optimū est sponte age re quod debeas. proximum vel coac/ te. Grās iquit Seneca ifirmitati mee que me non sinit agere id quod neqz debeo velle. prospera quidez illa ad ueritas est. que ad meliora copel. it.

T Sterilitate agri premor.

E Ita tibi fertilitas gratior erit omnis res collatione. optime cognos citur. tibi vexatio dabit intellectum.

T Ager spem meam fallit.

E Non te fallit ager sed impro bitas ⁊ cupiditas animi tui. Cuncta ei vobis promittit ad nutum successu ra insolētes. uestro digno iudicio fal li. Sane suum ius obseruat inēdusse natura ipsarum rerū. que tamen si p fundam semel auaricie uestre prerup/ tamqz uoraginē. cui nihil satis est. in expletam liquerit. uobis insolens ⁊ a uara iniuriosaqz ut debetur. Non em sunt iuste spes uestre neqz modeste. sz immoderati figmenta desideru. Ea enim desideria fingitis euentura que cupitis sed quicquid deest. dāpnū esse dicatis. Ager enim tuus morem su um tenet. ⁊ tu tenes tuum. Terre autē ubertas ac sterilitas alterna. sz uestra

cupiditas perpetua ē. vos quoq; iniquissimi omnium interpretes cui illā grate atq; sobrie. hanc vero paciēter et fortiter. ferre debueritis. Illam contemnitis hanc defletis. Illa tumidos vos facit. ista querulos utrobique malos.

T Pollicitor meliora ager me fellit. **T** Terram bobus ac raris. celum voris ac precibus fatigatis. ventorum spiratus. ymbriū oportunitas. germinū decor. agri species. puluis hybernus. lucum vernum. efficiunt soles. maturitas autūpnalis. oīa hec cupidos in spem trahunt. ut arentem stuppam flamma omnis incendit. ut inanē puluere flatus omnis impellit. Sic auarorū aīn lucrū oē suspēdit atq; erigit. Omnisq; non rei tantū sed vel tenuis spei tactura confundit atq; deicit. Sed frenate miseri motus inconditos. ineffrenatam concupiscentiā vestraz cohercetere. et spē credulam mille tandem delusam successibus castigate. Suid nūc celū terrāq; respicitis. Non aliunde q̄ a deo est fertilitas. illū operari sinite. colite. laudate homini perito vnus artificū. Exhibendā reuerentiā deo non negetis. pudeat uascula terrena celestem figulū arguere. sed in omnibus illi uoce atq; animo gratias agite. qui necessitatū vestrarū conscius. neq; nesciū cupidinū. Illis succurrit occurrit istis utrobique misericors. utrobique terribilis in consiliis super filios hominū. Sperate igitur nō in agris vestris sed in domino. et facite bonitatē et inhabitabitis terrā. et pascemini in diuitiis eius. delectare inquit in domino et dabit tibi petitiones cordis tui. Ac ubi ceperitis in domino delectari. amare non

possunt esse spes uestre nec iuste. Facite quoq; super dñm curā vestrā. et ipse vos enutriet. Suid celesti manu editi nisi terram cogitatis. neq; aliud q̄ terrena diligitis. Nolite in terra spē habere sed in eo qui respicit terraz. et facit eam tremere. qui de saxo durissimo liquidos fontes elicit. qui te passus est ab agro tuo falli ut corā spem in illo poneret. qui nō fallit neq; fallitur.

T Multo minus ager hēt solito. **T** Quod plus equo dederūt anni precedentēs tibi nūc forsā salubriter subtrahitur. Nā modestie quāculūcumq; satis ē. at auaricia lucro crescit. eoq; fit pauperior quo plū habet magna ē vicioz genitrix nutrix bortatrix ē copia. Patere quoq; aliquid malis tuis demit. quia quo minus copie et minus erit insolentie. minusq; libidinis. Adde q̄ hec ruris tui iūria apud multos pro beneficio haberetur atq; esset largitas. Tu etiā si iopie assuescisses. sterilitatem de qua quereris ubertatē iudicares atq; copiā. Tantum enī in iudicio rez consuetudo p̄ iudicat tantā quoq; habet vī. Suid ergo mirādū si tēperata huī fastidiū qui assuevere superuacuis. qua vtrūq; nulla maior modestie procella ē. Te ergo quē molliebz copia iopia duret sobrietatē ager tuus te doceat. et qd̄ nequierunt glebe vberes suppleat vlt̄ aride. nemo despiciendū magister discipline. disce bene viuere vel senex disce uel nolēs disce. quid uelis dicā. Disce vel indignans.

T Parua mihi domus est. **T** Domus lucea aīn celestē non agustat. neq; lapidea quemq; gloriosum facit. Sepe enim parua domus

magne glorie capax fuit. cum grãdis plena esset infamia. Non em̄ format domy aĩm. s; a morib; formã accipit. Sic ergo leta ⁊ honesta pauperũ tu / guria esse possunt. Infames atq; mes te regum arces. diuicũq; palacia. Sc̄ippe nulla tam parua domus est quã non amplificet magnanimy iba bitator. magno quoq; hospiti prester idoneam.

T Arca mansio mihi est. **¶**

Parua Euãdri regina magnũ cepit Alcibiem. Modicis edibus futurus mũdi dominus Julius cesar natus est. Pastoralis casa Romul; non amplis atris habitauit Cato. volubili dõ leo Dyogenes. Tugurio angusto Hy larion. imis terre specubus multi alii viri sanctissimi. In exiguis vel occultis magni philosophi sub diuo Sub modicis tẽtoris summi duces. Gay; Hero. ⁊ consimiles in stupẽdis palacis. Ihesus crĩs; ruinoso diuersorio tu cũ quibus habitare malis elige.

T Angusta domus mihi est. **¶**

Aduri fures ventosq; submo / ueat ⁊ vrisq; peiora. vulgi tedia. Tec ta vero frigus. estum soles arceant et ymbres ⁊ satis e. Turres aut arce uo lucibus. Domus ampla superbie. or nata luxurie. referta quoq; cupidine est. vire; nullũ spernit habitaculũ nisi vicus occupatum.

T Anguste habito. **¶**

Quãto angustius aia tua habitat quãtoq; fedius inter sanguinẽ ⁊ cruo rem nec migrari inde illã si fieri poss; vnq; velis. vez querele respõderi tue via? Omnis domus amplissima tibi videatur Sepulch; tuuz quod vix septem pedũ ampluz e frequenter co / gita.

T Pertuli naufragium. **¶**

Non queritur de naufragio nisi q; euasit. Gaude ergo saluus atq; docti or. Sc̄ippe periculi trãfacti grata me moria esse solet. Sicut ex diuerso fon te prosperitatis preterite mesta recor datio. verum si primũ caue ne secũdũ adeas. Si vero scõm. mitte querelas. Nota Publũ prouerbiuz. Improbe inquit neptunũ accusat. qui itez nau fragium facit.

T Magno naufragio vexatus sum. **¶** Deum orare didicisti. ac vota faceĩ. ac plurima pacisci. quo rum ⁊ si metus causa fuit. tu tamẽ ag nosce fidem terre redditus. nõ impu ne deus ledit. odit ipse fidefragos.

T Graue naufragiũ tuli. **¶**

Maris narras naufragium. siles aut animi quasi vel vlluz grauis sic vel crebris. Ibi enĩ est tẽpestas illa. scilicet cupidinum. ⁊ affectuũ prauo ru; velud vento; quedã repugnãti a. que vos tẽsis concupiscẽcie speic; velis gubernaculo mẽtis excusso. cõ stancie quoq; anchoris in alto perdi tis. per omnes fluctus licitoris. perq; omnia maria circũuoluit. id enĩ nau fragiuz in istud te traxit. tolle cupido tatem ⁊ nauigationẽ ipsam aut peri culũ naufragãdi magna ex parte sus tuleris. Illa non in naues solum sed i scopulos ⁊ in morte cogit miseros.

Iraq; fere omnes qui suis auspiciis i mari pereunt. in animo prius perire prius enĩ illos auaricie vnda dimer sic q; pelagi. Raro enim sine precipi tatione cupiditas est. Sc̄iquid autẽ vult cõfestim vult. omnes moras ac illarũ sui comites sumptus odit. Ea enim breuis in exitũ via. ⁊ crebri nau fragu prima causa est.

T Ex incendio vix euasi.

T Euasisti ergo. an id doles? Sane nisi euasisses siluisses. Nunc autem vnius cinis. cinerem fles extinctū. Audi tamen Solon de. vii. sapientibus vnus Inuasa p̄ria sua. atq; deuasta/ta. raptis omnib; q̄ cōbustis cū aliis incolis fugit dicens cuidam. Omnia bona inquit mea mecū sunt nihil perdidisti meorū. Externa bona nō sua eē dices. sed aduēticia q̄ nutū fortune sequentia q̄ ideo extranea. Herēt quidē precordiis vera bona. q̄ nostra quoq; bona viuo nihil eripitur possessori. Sic nec mortuo quidem in anima eū sinit. quo fortune nec mortis dextera se porrigit. Tu vero saluus q̄ incolis tibi perisse eoz aliquid doles que si tua fuissent tecū hodie salua essent. Crede vera bona nō pereūt. Nō enim aurū melius est virtute. nec par quidem. quod tamē igne nō consumitur sed probatur.

T Spoliatus sum a predonib;

T Secundum lege; vero nullus fur improbius esse dicitur q̄ qui rapit vi. Sunt clādestini. tamē me iudice viliores. Isti quidē fraude agunt. Alii vero vi. Hinc Cicero istos cōparat vulpeculis. illos leonib;. Sētētie mee ratio est quia fures rebus spoli/ant. q̄ ingerunt suspensiones. Predonibus vero spoliassē satis fere est. Nec relinquūt locū vlluz suspensionis. Verum nullus hoz id quod tuū est auferre potest. Id vero quod non erat tuum.

T Exulatus sum a tyranno.

T Gāude te ab illo pulsum. sub quo boni exulant. q̄ iperant fures ac latrones. Tyrannus enim nūq; simi/lem sibi pepulisset. non ergo te in exi/

lium. sed in partem bonorum ciuium cogi putes. Et si iniuste quidem exulas iniusti exiliū solaciū habes comitem iusticiā. que utiq; iniustos ciues destituēs. ac tyrānos impios te secuta tecum exulat.

T Patria exilium. **T**

Patria ē ubicūq; bene es. bene eē nō ī loco sed in ipso homine est. Verū sis velim antequior. exiliū breue te patrie tue citius reddet. longe aliam melioremq; patriā dabit. vnde exulenti qui te exulem uoluerit. Sed q̄ iā dedisset. si tu ad naturā rerū q̄ non ad opinionones hominum aspiceres. ualde enī angustus animus est qui sic ad vnū terre angulum se totū applicat. ut q̄dem extra sibi sit exilium. Sane magnum habuit animū ille Socrates. qui interrogatus cuius ciuis esset. Cuius īquit mundi sum. celi ambitum terrarum. atq; aliorum omnū intelligēs se nullibi putans eē peregrinū. Sūppe magis quis veneris uel qualis. q̄ quō interest. Magna enī consilii cōsolatio est. Scias q̄ euntib; in exilium quilibet licet secum deferre virtutes suas. Hoc remedium contra exilium eē dicit Varro doctissimus q̄ duo hec quēlibet sequūtur. Natura cōis. atq; p̄pria virtus. vnde Marcellus exulāti in exilio ait quidā. non miserū inquit tibi o Marcelle patria carere tua sit. Ita de discipulis imbuisti ut scires omnem locum sapienti viro esse patriam Nam q̄ humile tugurium etiā uirtutes recipit. imo omnib; tēplis illud famosus est. cuz ibi humilitas. paciētia caritas conspecte fuerint. misericordia atq; pietas. non angust; locus est utiq; qui capit hanc curuam virtutū.

T Inclusus sum in carcere.

¶ Melior quidem est indignus
carcer quam indigna libertas. multo satius
immericus pro iusticia mala pati. quam per
scelus atque nequas bonis affluere quam
uis nec mala dici debeant ista neque il
la dici bona. sed ut vulgus loquor quod
dolorem ingens malum voluptatem sum
mum bonum iudicat. nulla fere hora est
qua viuens quatenus liber. expars
a dolore transeat. Si diues undique an
gustiat. ne quod possidet amittat.
Si pauper nunquam animo quiescit quo
nia ad altiora nititur. Si vero medi
ocri raro adhuc animi tranquillitatem
possidere valet. **¶** Carcer me mo
lestat. **¶** Suis carcere non claudi
tur aut quis inde nisi cum moritur egredi
tur. vetus hec tua pummo omnium fors
est. Non noue sunt querere. ex quo na
tus es et ante scito te in carcere et in vi
cula fuisse. Nemo quidem ex regibus tam
liber aut tam tumidus. qui aliud iu
um cuius si felicem petis exitum. huius
angustias non horrebis. Sicut enim nec
supplicia. nec mortem nec aliquid humani
Ad quorum patientiam et contemptum ni
si parus fuerit et armatus animus cu
iuscunq. in quacumq. fortuna aut cal
le graditur tristioribus insidus obruet.
¶ Turpi claudor carcere et an
gusto. **¶** Sane nullus carcer tur
pior nullusq. angustior quam corporeus
iste quousq. adeo solui times. quo ti
bi maior tamen data occasio est clama
di cum propheta. Educ de carcere ani
mam meam. sed quid stolidi menti di
cam. que hoc exilium diligit pro pa
tria. pro palatio istum colit carcerem. ni
si quod de exilio presenti ad veras mise
rias. et de isto falso palatio ad eternum
carcerem detrudat. **¶** Iudicatus
suis iniuste. **¶** Ut iusticia iniustos sic

iniusticia iustos premit. Ergo ubi in
iusti damnatio est. ibi iustus est res. Ne
autem tam demens nisi insaniat. ut hoc
puerum. hoc est se iniustum iusto iudi
cio premi velit. Nemo tam pauidus
nisi sit pessimus. ut non potius eligat
damnari iniuste quam iniusto iudicio ab
solui. Tanto enim id satius. quanto est
melior oppressa iusticia. quam imperiosa
nequicia. quantoque optabilior mens
bona. quam propicia fortuna. Quis illa
laboribus hec deliciis affluat. plus
dicam tanto melius est iuste damnari.
quam iniuste absolui. cum prius sit impuni
tum quam crimen puniunt. In hoc quidem
sceleri iuncta iusticia est si magno malo
bonum ingens. In illo autem scelus et im
punitas. que nescio an ipso scelere pe
ior sit. vna certe et iusticie hostis. et
multorum scelerum radix est. **¶** Fal
so iudicio offendor. **¶** Est qui te
vindictet qui iudicet iniusticia patien
tis Sui dicit da mihi vindictam et ego
retribuam. et ut ubi non cogitas iudex tuus
punitur in pectore. Sane ibi ultores
magni habitant. nullis enim belue mor
sus quam consciencie acrior. **¶** Inius
to iudicio ledor. **¶** Illatis iniu
riis bene vti ars non vltima est. qua in
structa. sepe profuit iustas aliam. cum sua
cuique semper nocet. prodest nunquam. Suf
ficit enim dies malicia sua.
¶ Innocens damnificatus sum.
¶ Exantepe coniugi. Socratis
muliebriter innocentem eius mortem la
metanti ait. Etsi inquit multi alter o
pinati sunt. multo innocentem damnifi
cari tolerabilis est quam nocentem. hic enim
solum supplicium est. Illic vero supplici
um et causa supplicii.
¶ In iudicibus iniustus damnatus
sum.

T Iniquo iudice venenosus n^o lum animal est. Nā a serpente lesos se dolent homines. Nō queror. quippe fecit serpens quod suū est quū non quō placitum patienti. Certe iudices erāt qui dānarunt Socratē. turpē Elo dium absoluerunt. Nescio quō illoz ī igus est. p̄inde in populo. aut sub regibz aut iudicibus degenti. p̄profutū d̄z esse animo. Aspera quelibet et iniusta si veniant nō deflenda cū venierint.

T Torqueor qdem.

T Nunquid inter tormēta naty es. Inter tormēta viuis. s; et inter tormēta moriturus es. Suid noui tibi contigit tormētoz species mutātur. forsan nō desinūt tormēta. Quē enī diē egeris sine tormento memēto. Aliqua reperire poteris falsis gaudiis vmbra forsan s; utiq; plena veris tormētis. Quibus sane si acriter discuti as. nullā vite tue partē vacare fateberis. vnde nō immerito. oīs vita quibusdā supplicū. visa est. Sed vos nihilominz quō voces veritatis cāgunt. Herēt quid aurum vestibulo mētis claustra nō subeunt. hinc enervati ad omnē corporis offēnsūculam ingemiscitis sed tamē iuge mortiferumq; supplicū non sentitis. illic impatiētes hic vero ebetes.

T Torqueor acriter.

T Aut innocenter ergo. aut iuste torqueris oportet. vtrobiq; tamē cōsolare. Gaude autē si iniuste. experimētum enī eris tibi atq; alius exēplū fulgor qdem virtutis tue accesserit. et erit attractū splēdidior. opinio atq; fama flagrantior. Teruntur enī vt bene oleāt aromata et pulcherrima quō reze ne lateāt atterūt. Si vero iuste

pateris remedio acquiesce. Nā et contracte sordes flāmis aut asperitati/ b; eliminant. Adagni eī mali medici/ na tristior sit oportet. Quē vero morbū tedet. amara nō respuat. Quē quoq; penitet scelez. supplicia nō recuset. Aut enī ipsa cōptatur aut vicium purgat. Alterū sepe vtile. altez semp expediens. bona quidē exercitatio iusti ē. pessima impunitas nocentis. Iter erigo disce ad pacienciā mortē aut gloriā.

T Diffamor alieno crimine.

T Alieni criminis dolor te attingere potest. non infamia. vera intelligence. falsa autē vt sic durabilis nō erit. Nam et gloriā et infamiā vt longeva sit ipse tu ex agello animi tui p̄pria vite falce messuris.

T Alieno crimine mestus sum.

T Esto lety tua innocētia. nisi alieno magis tangeris quā tuo. Nō enī vt patrimonii hereditas sic et fame ē. Esti esset posset repudiari. utiq; onerosam enī et infamē hereditatē adire neō cogit. Siue tu claz tibi siue tu fuscum nomē optaueris illud a te nō tibi ab alio petendū erit. Tuis opy est meritis quāquidē alienis. nec fedari apotes nec ornari.

T Infamor criminibz meoz

T Nego quidē id posse fieri vt menti tue respondeā tū. Prestat fateor te alienis vicis infamē esse. quō alios tuis. multo enī grauius est peccati pondy quā infamie. Vbi peccatū quid tibi et infamia sit oportet. Sine peccato etiā multi infamāt.

T Infamia meorum nō tangi nequeo.

T Tangi pium dixeri sanctū miserandū. p̄uidendū esse fateor. Relige

enī spei sunt Sūmo ergo studio Fame
tuoz. ⁊ suscepte inde perurbationi
cōsule pro posse tuo. Ne vero si om-
nis spes abierit. omissis illis angores
ac sollicitudines deponēdas esse cen-
seo. Nā ⁊ incassum nīc ⁊ tristitie ma-
teriā aucupari par demētia est.

¶ Premor infamia.

¶ Si iusta nō infamiam deslere
debes. sed infamie causam. Si vero
iusta sit errores hominū ex alto ani-
mo conculcās. tua te cōsciētia consola-
re. cordis tui cubile igredere cui si trā-
quillitas sua est. babes vbi iurgiorū
fessus requiescas (⁊ vt dici solet) in si-
nu tuo gaudeas.

¶ Magna mihi cōflata est infa-
mia.

¶ Pertinēter quidē dicis cōfla-
ta. quia fama flatus ē tantūmodo sed
⁊ leuissim⁹. que adeo vos concutit ⁊
⁊ territat. Sane vētoso faste suspiras
siquidem nature sue parte leuem sar-
cinam. sed ferentis imbecillitas grauē
facit. Vex̄ refert quib⁹ aut q̄libet or-
ta sit iudicid⁹ ⁊ radicib⁹. Si veris ac
bonis viuet. stabit. augebit. Alioquī
mox arefcit atq; defluet.

¶ Fausta fama mihi Sed inno-
cēs cōsciētia est.

¶ Tu ne ergo fame clarissime cē-
⁊ turpi cōsciētia atq; obscura cupe-
res ⁊ peteres. iuxta illud poete. fals⁹
honor iuuat ⁊ falsa infamia terret.
D rē vanā. vera quidē et iuuare p̄nt
⁊ terrere. umbras metuere nō est viri.
si cōsciētia tua tibi verū loquit. qd
errāti fame credis.

¶ Detrahitur mihi ac infamor
qm̄ sequebar bonitatē.

¶ Nō noua res hec. solare qui
dem atq; gaude. qm̄ bonesto studio ⁊

bonis artib⁹ acquisita infamia laus
est. Insultēt fatui sed nobili lucro tu
exulta. Virtutē nempe rarissimā. licet
magno ⁊ quo nullo magis precio sci-
licet fame cōpasti. Sane is ver⁹ vir/
tutis cultor est. qui in illa nihil penit⁹
preter illā cogitat. Sed ⁊ cū reliquoz
clar⁹ contēpt⁹ sit. clarissim⁹ tamen fa-
me suscept⁹ studio virtutis. Cū pro-
fecto fama viris fortib⁹ nō auro tm̄
sed ⁊ etiam vita ipsa carior. qui amo-
re virtutis banc spreuerūt etiā nec ali-
am futuram expectantes. ut philoso-
phi gentiū.

¶ Plures me ifamant.

¶ Multi olim Fabiū Africanū
⁊ cōsimiles. multi etiā viros sanctis-
simos Iheronimū Augustinū Crisof-
tomū Gregoriū Bernardū Ambrosiū
infamarunt. que res ipsis in gloriam
versa est. Cōmunē ergo sortē cū tan-
tis queri desine. Reuera paucissimis
accidit infamia caruisse. Delicata res
est fama ⁊ que sepe rubiginē cōtrahit
leuib⁹ ex causis. Finaliter vt nil clari-
us fama est. sic nil offuscari potest p̄-
ni⁹. Nil quoq; vt sic dixerī peregrina-
rum impressionū est capaci⁹.

¶ Urgeor infamia.

¶ Pestis hec vt audisti etiā sū-
mis viris nō pepercit atq; sanctissi-
mis. quorum omnīū princeps Ihesus
Christus exps omnis culpe ab impijs
enī infamat⁹ est. ostendēs mali huius
imunitatē que nec obtigisset deo ho-
minib⁹ nō spernēda Sane virtutē in-
uidia nō tēptari vix possibile dixe-
rim nō cōuelli tamē. Sine ergo glori-
am cum attractione collidi si pura ē
si solida splendescet attritu. Humilia
enī ac circa terram depressa noīa nec
preclare laudis lumen accipiunt. nec

infamie magne tēpestatē. Suipe qđ
spernit sepe ⁊ quiescit.

T Acri infamia vexor.

E Vulgaris aura cecis turbini/
bus summa rez cacumina verberat.
sed nō quatic. Nullius quoq; peccan-
tis magnitudo vel imperiū thalami
vel lingue p̄ln⁹ euadere potest. Non
parit maculis regum p̄lgus loquax
et si metuit palā clā libertate vitē. In
cauernis sibilat gānit in tenebris. Tu
bias in nubib⁹ personat uoces. atros
versus serit in triuis subscribit fatu-
tis nutib⁹ loquit silentio exclamat mi-
nat oculis lingua ferit. Sic quoq; le/
uib⁹ ex causis graues otrabunt im-
famie ⁊ claris nominibus ognomina
obscura. Id quidē si sūme potestatis
uiris euenire potest quid priuati spe-
rent pensato. quib⁹ amica debet esse
mediocritas inimica luxuria.

T Mala de me loquuntur ho/
mines.

E Si boni sunt de te loqui ma/
la nesciūt. Si mali faciunt quidē nō
quod forsan meruisti sed quod solēt
bene loqui nondū didicerunt. Neq;
enī auctoritatē vllā habere potest sen-
tentia illoꝝ quoꝝ vita dānanda est.
Non mouearis quidē quia nō iudi-
cio vero agūt sed morbo suo laborāt.

T Vulg⁹ de me mala loquit.

E Bene tibi q̄ in linguas nō ca-
lamos incurristi. vebemēs enī sermo
p̄lgi. sed minime diuurn⁹ est. leuib⁹
quidē ⁊ falsis causis orta breuia sine
oportet. Tacebunt autē cū multa la/
trauerit. fatigari enim solent qui fer-
uentius incepere Veniet dies que stre-
pidulis hui⁹ cyradio loquētib⁹ silen-
tium imponat. Interi⁹ consule bonita-
ti ⁊ te notum p̄lgus faciet clarū vir /

tus consciētiāq; seuz.

T Contemnor ab aliis.

E Si iuste quidē nō inficior q̄
doleas ferendū tñ. si iniuste est q̄ ri/
deas. Nihil enim ridiculos⁹ ⁊ nil cre-
brius q̄ sapientem otemni ab insanis
vnde de Ariscippo dictum fuisse legi-
mus a quodam sibi noto. Magister
te contēnūt homines ⁊ eos inquit azi-
ni. Sicut illi de azinis non curant nec
ego curo eos. Sicut enī bonitatis sig-
nū est q̄ quis bonis placet. Sic sane
nō min⁹ argumētū q̄ bonus sit si ma-
lis e regione displiceat. talibus ei dis-
plicere laudari ē.

T Spemor.

E Circa verbū illud quatuor eē
bona quidā dicunt. Spemere mundū
spemere nullum. Spemere sese. diligere
se spemi. hoc vltimum opus tibi nūc
est. Vez recordare an tu ne spernas
alios. hic enim mos human⁹ est sper-
nere ⁊ spemi. Mutuo vos habetis o-
dio mutuo vos premittis miseri mor-
tales. vultis alius ⁊ esse venerabiles.
neminē uenerātes. placere deo vultis.
cuius opus nullum placet vobis eo
modo quo placere debet. Vnde Cice-
ro minime inquit cōuenit cum ipsi in-
ter nos viles ⁊ despecti sum⁹ postu-
lare a diis immortalib⁹ vt cari sum⁹
eis ⁊ ab his diligamur. Idē quasi s̄
p̄claris p̄phā poit Malachias dicēs
nunquid nō omniū nostrum pater v-
nus est. Nunquid nō de⁹ vnus nos
creauit. quare ergo despicit vnusquis-
q; fratrem suum.

T Contemnor a mortalib⁹.

E Sine illos insanire neq; magi-
nifices contempit. qui eis infamie est
tibi autē glorie. Spemit Achillē Ter-
sites. Augustum Anthom⁹. Herodes

Erstum. Suid vel contemptis nocu
it vel pfuit concéptorib9 accende.

Vulgus facta mea deridet.

Suid miraris hinc cum quic/
quid populus laudat. pene vituperi
o dignum est Diogeni id dictum fuit
ut vitam ei9 multi vituperarent Sui
bus ille Dportet inquit sapienciã ab
insipiētibus feriri. meliorem enim esse
iudicat lingua mala quē carpit. Idē
quoq; ait Socrates irrisoribus. Ni/
hil inquit minus mihi suasi q̄ ut act9
vite secūdu opiniones uestras flecte/
re debeat. neq; conuicia vestra vel in/
sanias uestras curabo Calūnias vřas
ferã. vel d max9 ille Jupiter iep̄tas
tulit poetarū quoz alius imponit se
bi alas. alius indixit sibi adulterium
alius cornua sibi finxit. nō movebor
istis. quippe risu digna sunt. Nihil eū
vili9 arrogācia vulgi. qui garrulitatē
auctoritatē putat. 7 in subiectum sibi
gregē tumidis sermonib9 tonat.

Inuidet mibi.

Vulgare proverbiū est pres/
tat inuidiosum esse q̄ miserabile. Et
quis queso vnq; virtutis amicus hoc
caruit exercicio. omnes p̄currere terras
omniuz seculoz historias volue. vix
vnum insignē hac peste inuenies im/
munē. Nolo enī rationē ingredi que
nos modo a p̄posito distrabit. Sz
si quē inuenisti quē legisti omniū hūc
notato. Sed innumerabiles inuenies
circa quoz comitatu nō tm̄ cōso lebe
ris sed 7 gloriaris.

Multi mibi inuidēt.

Linque honores 7 publica of
ficia. desine elato incessu et comitatu
superbo per ora ciuitatis volitare.
Sequestra teipsum q̄tuz potes ab o
culis multoz. Nō vultu nō verbo.

nō habitu. te digito notādum prebe
as. vulgus 7 liuor in plateis habitāt
sicut 7 fere omnia mala. Nihil bonū
quod multū alii cōcupiscant habeas
nihil cū populo idē cōcupiscas. In/
ter competitores enī rixa est. 7 pau/
cos emulos habebis. Ama etiã solici
tudine quia hostis nullo mō melius
q̄ fuga vincit ac latebris.

Latentē quidem pfugum li/
uor insequitur.

Tolle malū malū 7 malum oē
sustuleris. Opib9 nimis modū pone
Quicquid eximia spe animos inflam
mare potest vel abūce vel absconde.
Si quid autē ē quo carere nolis aue
nequeas vttere modesti9. Inuidia enī
ē quā exasp̄at insolentia. Humilitas
ipsa lenit. Sunt quedā vero que inui
diã extinguere vidētur. sed ipso mōr
bo remedia peiora sunt. miseria scz 7
infamia vite De primo quidē dicit.
solā miseriã inuidia carere. De secūdo
vero illud Socraticū est. Interrogan
ti enī Alcibiadi quibus modis inui/
diã possit declinare. At Socrates.
Viue inquit vt Tersites quē turpiss/
sime vite Homerus attestat. yronice
enī dictū esse scias. nec consilium del/
disse putandus est ei Socrates. Ne/
q; est consilium bonum vt inuidiã vi
tes vitare virtutem. Satius enim est
Achillē esse cum inuidia q̄ sine virtu
te Tersitem. Sustine ergo tu q̄ emuli
tui. se occidat. vt gladius eorum in/
tret in corda ipsorum. tantum vide
ne quis tuo merito odent te. Et glo/
riosum tibi erit q̄ inuidos habeas.
q̄ odientes te affligis et vris. 7 q̄ in
deliciis tuis crucias inimicos tuos. ym
mo etiã virum fortē ad virtutē exci/
tare solet aculeus. liuor alieni. neq;

mētis oculū torpere permittit iuidia detractorū.

T Populus me odit.

E Habes qđ tibi āte pmiseram popularis gracie finē. Vdū quippe habes p dilectione tua. nec mirum qđ sine causa odit. qui sine discretionē dilexit. Experientia enī probat multipliciter vbi. Vbi modestia exulat ibi impetum regnare necesse est.

T Populo odiosus sum.

E Nihil impetuosis stultoꝝ turbis. vbi insania singuloꝝ. publicus furor et publicū furorē singulorum rabies impellit. Alterūq; trudet alter. Nihil quoq; piculosū qđ in illoꝝ manus incidere. quibꝫ pro iusticia sit voluntas. p maturitate precipitatas. quippe nimia populi multitudo ratione nequit moderari. aut difficile poterit. Talis ergo populus tibi aut leuendꝫ aut linquendꝫ est.

T Malos et amaros vicinos habeo.

E Multi culpam suā aliis imputant. Suique aliena alius et acutius cernitur. discutunt exactius. seuius iudicantur. Suarum vero rerū nemo nisi et mitis arbiter et pius interpres est. Sic qui amaros iudicas vicinos tuos caueto tibi ne fortassis in gustu vitium sit. Nam et rebus fastidiosis. etiam dulcia sepe amarescunt.

T Vicinos duros et superbos queror.

E Dulcum sibi permittit quisque pax alteri. hinc in iudicio reꝫ multiplex obliquitas est et ingens offensionum causa. persepe vnde culpa est inde primū orit querela. Quod nunc queso scimꝫ. An tu illis qui tibi videtur duri ipse tu durꝫ ceticus et intrac-

tabilis videare.

T Asperos patior vicinos.

E Duplex est remediū patientia atq; fuga. primum probō. nā ferendū artificio oīs mitescit asperitas. secūdum notū est. ipsos fuge.

T Vicinos pessimos non valeo sufferre.

E Si sic ita nō proficies. quis ergo te tenet. Nigra illico Nam nō ut paces ita et sequaces erunt. Quod est ferre nō potes pondus excute. quem pugnando hostē pati nequis fugiendo euade. Quid refert quo in tramite te in tutū eripias. nullū iter ad animi trāquillitatē difficile videri debet quod si sepe feceris nec proficias scito et pā tuā esse neq; camē ideo minus aliena. quia pars magna licitū vulgariū duas sortes habet. et si forsā alterā nocētiorē nullam innoxia. quibus nāq; homo aīal politicum sit et sociale. tū verū est illud qđ poeta dicit. Natorē esse serpētis ferarūq; cōcordiam qđ hominū. Siquidē vrsi. apri. tygrides. ac leones. deniq; vipre. crocodilli aspides. et breuiter omne animal deligit sibi simile in sua specie vtcunq; quiescit. Homo enī hominē semp pmit atq; atterit. perpetuis quoq; bellis ac litibus inquietā vitā sibi parit. Ne vbi locorum maior vicinitas est. matorem ibi videas distantia animorum. Raro namq; sine iurgis et rancore vicinia est. Nemo vestrū nisi fallor arabum aut idorum regibus iuider. Adeo lippus liuor est. longiqua non aspiciat.

T Hostes multos habeo.

E Ergo cautiore eris atq; notior multos enī inimicie illustrarūt. qui sine tuis in obscuritate mansissent. Verū te

premuniam. Fac ut iusticie sis amicus.
 ⁊ nullū tibi certius presidium repies
 Vera namq; virtus id sola habet q̄
 omnes fortune minas calcet atq; del
 spicit.

T Plures sunt hostes mibi.

E Noli queri minis obstant enī
 ne visibiles hostes tui voluptates sci
 licet subeant. Sic quoq; nō tā hostes
 fors tibi cōtulit q̄ custodes.

T Hincide premor hostibus.

E Et illi suis affectib; premun
 tur. Sic enim est apud illos vltor tu
 us. ⁊sq; non vnus ymmo p te par
 tes faciūt. Ira. metus. odium. inquietu
 do. que necdum pacti criminis penas
 exigūt sic iterdū vltio offēsā premie.
 ⁊ fortassis nō secururā. Porro se ar
 tabūt hostes tui. sudabūt. laborabūt.
 estuabūt. ābelabūt. trepidabūt. ⁊ for
 te nil hoz ad te. Sic mēti grauib; odi
 is sibi nō aliis sepe nocuere.

T Pugna mibi grauis est cum
 hostibus.

E Et illis grauior secum. mitius
 enī aliqn̄ cum hostibus q̄ cum vicis
 pugnat. Nam quicunq; odit aliū pri
 mo anime sue vuln; infligit. nōnūq;
 suo corpori. Nempe multos nimia a
 uiditas nocendi ferendiq; incautos.
 nudatosq; dedit hostib;. Sic enī sē
 per prima pars maloz in actorem v
 tatur. Interdumq; nouissima. cum se
 pe interim illesus maneat i quem per
 nicias pbatur.

T Vndiq; bella mibi iminēt.

E Roman; ppl's clarior nūq; fu
 it. q̄ cū grauib; occupat; bellis exti
 tic. pax vero iūm mali fuit. Subit eī
 libido. blādus hostis atq; pestilēs.

T Multos habeo iūmicos.

E Habeto cū eis fidem simul ⁊

clemētīā. de reliquo quicquid euene
 rit. Cura saltē ut humanitate sis ⁊ vir
 tute superior. Sunt enī ⁊ sua iura cū
 hostibus seruanda. cū quib; ita age
 rem. ut amicos posse fieri non dubi
 tes. hoc cōsiliū sanis esse puto cōsili
 o illius philosphi Biantis vnis de
 vii. sapientibus. qui sic amicos iūb;
 diligi ut iūmicos fieri posse tuos me
 mineris. Quod sane cōsiliū Tull; di
 cit vere amicitie esse venenū. Sane in
 odio cogitādu; est amor. nō odiū in
 amore. ut etiā Aristoteles ponit in re
 thoricis dicens. Non oportet amare
 tanq; oditurum. sed magis odire tan
 q; amaturum.

T Inimicitias habeo.

E Inuict; habearis arma te sem
 per in pectore. ut cor amicū pacis ha
 beas. Atq; ita bellū age ut coact; vi
 dearis. non tam vindicte studens q̄
 glorie ⁊ saluti. Huis quoq; artib; bel
 la gerēda sunt. ut nō aliud q̄ pax q̄
 sita videat.

T Vlcisci pbibeor.

E Felix iactura illd qd nocet ami
 sisse. Suipe cui peccatū eripit. nil eri
 pit. multumq; tribuit. Suedam enī
 habētib; lucrum est. Ea vero ne ha
 beant obstare lucrum maius.

T Necessē habeo ommittere vl
 tionem.

E Prīmū quod erat nolle male
 agere. proximū pbiberi. Si enī pul
 cherrimū vindicte gen; vlcisci nolle.
 vtiq; pulcherrima necessitas est. nō p
 mittere vltro virtutē amplecti opti
 mum proximū est compelli.

T Vidictam mibi creptam do
 leo esse.

E Veniet cito tempus quo in
 te gaudeas. Neq; enī aliter accidisse

ullo mō velis. Suidā enī ad hoc col
acti veniunt. quod post velle incipi
unt ⁊ amare. ⁊ de necessitate oritur eē
necessitas.

¶ Vindicta mihi excidit.

¶ Colubrū e manibus tibi exci/
disse credito. Iterū ne redeat videas
Nihil enim homini tam contrarium eē
potest q̄ inhumanitas. quia per hāc
homo esse desinit. nō oportet exultā
tis animi motuz sequi. atq; memoria
priuati doloris nature cōmunis ob/
liuisci.

¶ Iustā iram impediatur vlcisci.

¶ Iram iustā vix inuenies iux/
ta illud. Ira viri dei iusticiā nō ope/
rat. ⁊ rursus ab altero. Ira furor bre
uis est. Per iram in iurgio cito ne cō
mouearis. ne cū de honestaueris ami/
cum tuum postea emēdare nō possis
Optimum igit nō irasci. virtuti pxi
mum nō vlcisci. sed frena irā. ne quo
nō deest effrenatio rapiat animū ter
tiū vero nō vlcisci posse ⁊ si velis.

¶ Pulchra mihi eripit vindic/
ta.

¶ Pulchrior venia tibi relinqui
tur. ⁊ pulcherrima omnium obliuio.
Hec quidē inter principes Julium ce
sarem illustravit. Sane hui⁹ viri innu
mere ⁊ ingentes victorie. gloriosissi
mi sunt triumpho. incomparabilis rei
militaris excellencia. altissimum inge
nium. eloquentia preclara. nobilitas
generis. forma corporis. ⁊ iuncti ani
mi magnitudo. Cum enim cuncta col
legeris. nil tamē in eo clarius clemen
tia ⁊ offensaruz obliuione inuenies. q̄
q̄uis sibi mortis materiam tulerit. ex
quo tamē necessario mortē dnm erat.
potest quodāmodo. tali ex causa op
tabilis mors videri.

¶ Malum ⁊ durum villicum
patior.

¶ Si non furem tecum bene agit
Sustine patienter malum. Villic⁹ nō
pessimus bonus est. nec causeris duz
quia mollē atq; delicatum feres egri
us. duricies enī rusticoz epithetū est
Durum cū bolus cum stina ⁊ vome/
re cum ligonibus. Deniq; dure cū tel
lure luctant. Suid m ipsi duri sint. si
nil aliud est q̄ durus bonus ē villic⁹

¶ Importunum ⁊ asperum egre
patior.

¶ Ne qui vel feras eum vel ipse
rusticus sis oportet. vel incultum rus
elige. dura sunt ōnia. Porro vbi ve
ritas dicit q̄ terra germinaret spinas
⁊ tribulos subitelligendū fuit ⁊ rusti
cos cōmuniter tribulis asperiores.

¶ Villicus mihi pessimus est.

¶ Aut discere nequitiam ei⁹ cole/
rare. aut famā perpeti. nec mutare cū
pderit. Ad vnum modū ferme facti
sunt. nisi q̄ semper vltim⁹ peior ē. ve
rum nil horum in premeditatum tibi
esse debuerit. Adox enim cū agros ha
buisi. diuersos labores presagire. ste
rilitatē eoz ⁊ villici fastidia debuisti
preuisi enim mali mollior venit ict⁹.

¶ Rusticū furem egre patior.

¶ Dixisti tandem quod dictuz
prestolabar. Ita sane furtis sunt adic
ti ut eis sit aliquāto dulci⁹. ut modi
cum furencur q̄ id qd ex animi iusto
labore percipiunt. ⁊ hoc ipsum ferent/
dum. nec vni⁹ queri debet quod om
nib⁹ est cōmune. Porro primū homi
nem humano semine genitum agrico
lam fuisse legimus. ⁊ paricidā. ut fuis
se pessimi videatur. dumq; id recolis
non mireris.

¶ Pecuniam perdidit.

Bene quidem si illa te nō perdidit. quod multis possessoribus fecit suis. Noxia ei pecunie forma ē. fulgor venenosus atq; pestifer. Itaq; velud serpens aureis placēs squamis mē cendo oculos animum ferit. Et aude si sapias ablatum esse tibi. vnde possis infici facillime. te quoq; illesum inter pericula transisse lectus cogita. Sin vero iam infectus es. te extirpatū a malicia scito. quo ad salutē verā facilius reditus sit.

Doleo pecuniā multam perdidisse. **H**ondus magnum durum atq; graue perdidisti. si muli officium custodis. Nepe de dominis custodes imperiosa vos fecit cupiditas. oīa agere omnia pari iubens. et precipue vt pecunia cumulet serueturq;. Etenim que in oportunitates vsq; hominū inuenta erat. in metum et sollicitudinē versa est. Timere. angere. atq; circumspicere domoz incendia. et insidias furioz. et seruoꝝ fugā. nec etiā aliis posse nec sibi. sed tantum exanimi et inuicili auro incubare. hec diuicie vestre sunt.

Aurum pdidi et argentum.

Quid celesti animo terre purgamenta que virilius philosophantes neq; iter bona numerant. qui molles. nulla tibi materia querelarū est. Etsi omnino bonum esse concederis. qd̄ multi magistri tū negāt. nō tuū tamen sed fortune bonū esse vel inuicis dices. Ita nec tu de tuo aliquid. neq; de suo illa quiddam perdidit sed transtulit.

Pecuniam amisisti.

Vt non amisisti tuum si esset. sic si tuum nō erat amittere nequiuisti. vere enim nō tua erat. sed illius quē

secuta est. Illa quidē ad breuē vsum magnocq; sub fenore tibi mutauit. Edisce iam tandē a propriis aliena discernere. Porro si doles alienum a te colli. disce illa conquirere. q̄ tua sunt propria et perpetua quoꝝ acquisicio est facilius. possessio nobilior certiorq; virtutem dico. Hanc si quesieris non amittes. Cum pecunia. nec in summis necessitatibus nec corporibus possit opem ferre. nec animo. nec etiā prestare id quod spondet. neq; animi sicim lenire sed accendere. neq; fugare curas sed arcescere. nec tollere necessitatem sed augere. Adeo vt vere dictum sit. Crescit amor nūmi quātū ipsa pecunia crescit. Iterum crescentem sequitur cura pecuniā maioreq; fames. Ita multa petentibus desunt multa. Ad id cur tantopere vel optari absens valeat vel presens amari. Vnde satiricus. diues qui fieri vult et cito vult. Sed que iquit reuerētia legum. quis metus aut pudor est. inquā pperantis auari. Et alius. Non domus aut fundi nō eris acerus aut auri. Egrotō domini deduxit corpore febres. non animo curas. Item ppheta. Non poterūt diuicie i die ultionis. Et q̄ multoz in hoc vnum consentit auctoritas. ymmo inquā nullus dissentit. taz innumerabilibus furor preualet populi. vt sicut nihil iniquius. nil sceleratius. Ita sit nullum votū ardentiūq; pecunie. vt ex qua omnia que optant pendere persuasit. Clamant quidem ex aduerso doctissimorum voces hominū. clamat experientia atq; veritas. Clamat vetus et recens exemploz turba. pecuniam magnam nemini vt. lem multisq; fuisse pestiferā. cū peccato et labore querendā. Cuz sollicitudine et

paupore seruandā. Cum querelis ⁊ me-
rore perdendā. Dicāt tamē queso pe-
cunie amatores quid in istis verbis
falsi aut quid in suis operibus boni
sic. vel sic vera estimatio tantum lau-
date rei. Vex quicquid dici potest.
aures obstruxit hominū infinita cu-
piditas. ad pecunie amorem curritur
animis obstinatis. neq; iam yronice
clamat in plateis vrbū. Illud vtrū
verbū. Vt ciues ciues pecunia queren-
da primū ē. vtrū post nūmos. Sui-
pe lēte flent fratres perditū. lentis pa-
rentes. diuges autem lentissime. Sole
opes acriter deflent si amittant. iux-
ta illud poete. plorat lacrimis amissa
pecunia veris. Sed iam multa dixi-
mus ⁊ in primo libro ⁊ etiā in presen-
ti de materia hac. de qua nunquā sa-
tis dicitur. verum semper min⁹ dicit
vt videt multis quibus veritas gra-
uis est. quibus amica est cupiditas.
Suipe quicquid vulgariū obstat
errorib⁹ vñ similitū credit vel isanū.

T Amisi dulce presidium vite.

T Quid scis an amarum amise-
ris potius vite excidium. Suipe plu-
res multociens ppter opes q̄ ppter
inopiam periere.

T Amatā pecuniā perdidit.

T Turpi amore liberatus es. illud
satyricum expertum est. q̄ pecuniam
optat min⁹ qui nō habet. Ego autē
pecunie neq; amorē neq; odiū sed fru-
galitatē laudo. absentis pecunie te cō-
temptorē. presentis autē dispensato-
rem egregiū esse velim. Sed in re cer-
ta quid vti posse testibus. humanū ge-
nus incredulū ē atq; surdum. Inex-
haustus labor hominū. querēdi quo-
q; ardor terras ac maria versans. p-
bat auaricia. Atq; amore cultuq; diui-

etaz nō tācū virtutibus s; etiam vite
odium interdicit.

T Tempus perdidit.

T Est quidem superior querela
hec temporis q̄ pecunie iactura. qui
a illa neq; necessaria est ad bene viuē-
dū. sed ⁊ etiam amissa recuperari po-
test. temp⁹ quidem ⁊ necessarium ad
viuendū. ⁊ prorsus irrecuperabile. ve-
rum nolenti pecunia volenti autē tē-
pus eripitur. Ideo min⁹ iusta quere-
la vbi qui patitur volens patit.

T Nolens tempus amitto.

T Suiā nolentē cogit nisi cupi-
ditas occupationū mater. diuitias et
honores. potentiam clientelā. imperi-
a. ⁊ que huiusmodi suo iure dat ⁊ eri-
pit fortuna. Tempus vero te inuito
non eripit. sed ipsum per se sensim de-
fluit. non vtrū paulatimq; consumit.
nec ante ppendit q̄ consumptum ē.
Tunc querele sonāt sero ⁊ inuulis fle-
tur tēporis amissio. sed siletur culpa.

T Perdo tamē inuite nolentq;.

T Suiero iterū que necessitas te
cogit. dicis forsan rōcia dñozq; ne-
gotia ⁊ hōi. pone cupiditates. p-
as ⁊ dñoz cupiditatib⁹ nō parebis.
S; hoc virus imedicabile. venis enī
infusum est ⁊ penetrans viscera. sensū
ebetat. ⁊ non solū tempus. sed ⁊ liber-
tatē. ymmo ⁊ vitam ipsam eripit nō
sentientib⁹. preterea si te inuincibilis
hostis habeat si istec mors ipsa. pos-
sunt fateor actus bonos ipedire. nō
pios ac sanctos cogitatus. qui maxi-
me in eo statu eminent. ⁊ effulgent. Sa-
ne in illis curis tempus nō perditur.
imo nusq; min⁹. pfecto iurat i volū-
tate regi. In taurum ⁊ balari /
dis possunt introire. ⁊ in cruce Theo-
dori cyrenensis. atq; in speluncis et

carceribus sanctorum habundantijs
effluxere. Sic quoque quocumque te ver-
teris amissi temporis culpa in te vnu
reflecteditur. At vos ex more naturam
accusantes. que volubile tempus fe-
cit. cum non ipsa esset eternitas. Vos
ipsum autem absoluitis rei omnium cu-
sitis. soli fere omne tempus perditis
ymmo. piciitis. et quasi rem vilem p-
iectam contemnitis. quod utique in vir-
tute poneret atque gloria. Nulla qui-
dem etas sera discendi est. decet tamen
senem magis docere quam discere. discere
vero potius quam que doceat ignorare.
Ad hoc quippe creatus est homo. ad
hoc enim tempus concessum est ut colat
suum creatorem. cogitet amorem. Quic-
quid huic excidit perdit. perpendite
igitur quantum perdit tempore per-
ditis.

Ludo taxillorum perdidisti mea

Dixeram illud tibi dum vince-
res. fenus esset non lucrum. hoc illi lu-
do mos. pro exiguo ingesto exbauri-
re quam plurimum. Crede mihi nunc potius
tibi gaudendum esse quam cum falso gau-
dio exultabas. Melior namque acris
castigatio est. quam blanda fallacia. Illa
te ad voragine ludii traxit. hoc danum
te inde retrahet. Satius quidem est tur-
pi freno rectum iter agere. quam aureis ha-
benis in devium preceps agi.

Perdidisti tamen.

Huius memineris et vicissim mo-
ris ludii. danum semper cogita tuum. Ali-
oquin morbo insanabili frustra reme-
dia ogeruntur. Si quidem ab hoc bara-
tro danum te non reuocat. neque pudor
ubi rebus nil profuerit ne verbis quic-
quam aggrediare.

Sponsam mihi eripuit iudi-
cis sententia.

Aliis fraus.

aliis vis aperta est. adulter aut rap-
tor forsitan te priuasset. leuius quidem
sponsam amisisse est quam coniugem. In
illa enim spes perdit. In hac vero res.
Adinus autem est sperare quam possessa re
priuari. quia leuior spei quam rei iactu-
ra est. Te ignoto vitasti magis malum
quam fortassis incurristi. Nonne quidem
Apuleus exemplum de puella sedente sup-
azinum. cui propositum erat vitare la-
trones. que ad quemdam producta est tri-
uium. At illa azinum loro flexit ad vna-
viarum. punxitque. Restitit quoque azi-
num et in aliam viam traxit quam potuit
incauta virginem arguens. Suid ergo
Certe preualuit virgo in hac lucta. fe-
cit quod voluit. et incurrit id quod timu-
it. Incidit in latrones. Capta est. Cor-
rupta est. Preterea facta est. Conclu-
dit ergo non semper inquit que placitu-
ra sunt. sed que profutura dant superi. Sa-
ne deo dissimilis inter diuinam prouidentiam
et humanam stulticiam de itinere huius
vite questio est. Ista quidem futurorum
presciantia eo nos agit ubi dulcia et secu-
tura sunt omnia. Obuiat tamen ceca et mise-
raris suis fauens stulticia. ac inter mo-
ras sepe que vitari poterant obsequen-
do et credendo inopiam mala corripi-
unt.

Uxorem perdidisti.

Huic lux una opimior quam istum
tibi attulit. Sic ergo dicis perdidisti quod
si qui febre perdit aut scabiem. Inter-
dum lucris species est perdere. Quancumque
putas compevibus elapsus es quantumque
naufragio enatasti. porro iam sine ad-
uersario tui reque tuarum dominus esse
incipis. ante lucem lectulo macutus do-
mo egredi. vespertinus ingredi solus.
cum quibus voles totos dies agere
nullo rationum exactore permittentis.
oculos sicca. mitte querelas.

T Uxorem perdidisse doleo.

E D demens ymnū cane temp⁹ est. Jam fertis dignioribus accingere possēs quia a magno piculo emeris/ ti. plaude quidē quia obsidione lon/ ga liberatus es.

T Adolestam uxorem perdidisti.

E Uxorem petisti. habes uxol/ rem. habes inquam unde optare dis/ cas requiem. unde peregrinari ames/ odias reditū. habes ubi vocem exer/ ceas. atq; baculū vergas.

T Uxorem bonā perdidisti.

E Id quidem solent omnes di/ cere et qui otarium sciunt. Ego autē etsi bona vxor. Si tamen bona mul/ er sic mirum aīal esse dixerim. Kara a uis hec in terra. procul et de omnib; finibus precium eius. vitande tamen alterationis causa permiserim talez tibi amisisse uxorem. Nolo tamē te rē periculossimā retemptare. qđ nisi se/ mel tibi successerit repetit. Crede qz centum sibi similes mulier mala q̄ bona bona reperiet. Quāobrem qui malā habuit similem timeat. At qui bonā si milem ne speret. Sed uterq; pariter il le aduersitatē cumulare. hic p̄sp̄erita/ tem suam caueat deformare. sententia mea est. At per hoc ī oēm casuz a secū do coniugio astinēdū consulo. Tu quo q̄si nunc bonā amisisti. Præterito po tius graculare. q̄ futuri spem concipi as. Neq; enī q̄ puppe integra lit̄ ar tigeris. crebro nauiculā ventis debes credere.

T Vinculo solutus sum morte uxoris. **E** Te rursus noli inec/ cere. Qz incomparabilis sit libertas pensa. consilio acquiescas Ciceronis qui hortantibus amicis ut altam ux/ orem duceret respōdit. non posse se si

mul sapientie studio vacare et uxori.

T Uxorē iuuenē perdidisti et cas/ tam.

E D q̄ multas adoles/ centulas in iuuetute quidem pudicis/ sumas cognouim; impudicas anus et lasciuas. Ardor nāq; libidinis quoti/ ens ossibus vetule incubuerit. quasi ignis in arido ligno uehemētus urit. Id igit̄ periculū cuitasti id pondus id fastidiū. verum si p̄les et cōiugio queritur seu voluptas quoz alteruz mariti. alteruz est adulteri. Ad utrū/ q; enī apuor iuuetus. siue his percep tis ab uxore. siue alterum istoz op/ catū habes. Si vero inabilis ad utrū libet siue inabilē natura adhuc abilē sperabis. Suid enī nisi vocū superua cuum et spes insulsa est.

T Sola suz amissa bona cōiuge.

E Bona solitudo malis caruisse comitibus. Nihil ei est vacuo cubili mollius. nihil occupato durius. ani/ mis quidem dulces somnos ac bo/ nestas vigiliis amātib; atq; aliqd pulchrum altūq; versantibus. nil cep tis egregis muliebri cōsortio infesti us. Nec me fugit q̄ aduersus hec dici soleat ab his. quos miserie delectāt sue. matrimoniōz inquit̄ inexpertes eadē contemnāt. et cōe prouerbiū ē. uxorem verberat qui nō habet. Ego vero nullos de coniugio solutos au diui conqueri nisi qui sarcinā coniu/ gu pertulissent.

T Uxorem decorā amisi.

E Stulti hominis ē compedes suas q̄uis aureas diligere Helyodo rus vero natales hominū plangēs. cū multis in hoc mūdo subditi sint misē rus gaudebat in funere.

T Uxorem optimā amisi.

E Sane optime queq; et q̄ viroz

amantissime videntur. zelo ac suspici
onibus ceteris acrius inardescunt. quo
incendio conflagrare pacem domesticam
neceffe est. Et si talem perdidisti. inue
nisti libertatem. celibatam pacem. somnum
perdita quoque dudum ac repudiata re
quies in cubiculum reuocanda est. Illa
enim tibi uxore qualibet ualior co
mes erit.

¶ Uxorem secundo nuptam molef
tam patior. **¶** Felicius amisisses
quam nunc amissam querebaris. Sa
ne in rebus aliis utcumque fortunam accu
sare potuisses. In uxore autem prefer
tim altera non alium quam te ipsum. hoc
quoque malum tibi tu fecisti. Primo enim
labori uenia. forsan aut miseratio im
pendenda erat. Secundo autem nisi
odium debet. quia quae una. uxor non
castigat pluribus digna est.

¶ Uxorem procacem patior.
¶ Vade paleas succede. frange
regulas. ede reliquo tibi iam. pusum
est. accumula que te e domo pellant.
Aderunt iam fumus. sulcidium. et ux
or praua.

¶ Perfidam uxorem patior.
¶ Jam non vacat res periculo.
uxor enim Agamemnonem. uxor Affri
canum morti dedit ut Amphiarium
Depphebum. Sappsonem. Sileam altos
que innumeros. Illi. prorsus innumerabiles
quos uxores nec cogunt mori. neque vi
uere patiuntur. Dicis forsan mala mi
hi explicas. ac ego remedium quero.
Erunt quidam qui tibi suadeant ut casti
ges. malos mores reuoces ad rectum
totum te huic viri uicium negotio impet
das. Ego autem ad temptandum si. profi
cis non abnuo. si minus patientiam sua
deo. Hec tibi restat sola. hac arma te.
et quicquid inuitus faceres. fac uoles

iuxta sententiam Varronis. Uxoris in
quit uicium corrigendum est. aut ferendum
Rationem addit dicens. Sui tollit in
quit uicium. uxorem comodiorum praestat
qui fert sese facit meliorem. Verum id in
tellige de ferendo uicio. si id potest
fieri. salua uiri honestate. quia uicia
Flagitia leuora sunt.

¶ Uxor procax et morosa est.

¶ Fer mores si mutari nequeunt
atque domi disce cum Socrate. qualiter
foris uiuere debeas. qui simul duas
importunas pertulit uxores. Cum enim
non potest uxor honesta contingere.
nisi qui se abstinere a nuptiis. Cum Adria
no principe et quo nihil altius. nihilque mi
tius Augusto. primo Sabina. secundo
Siribonia. utraque coniux sibi datur et p
uerfa moribusque asperis. digna repu
dio. Sed et illi rigido Catoni censo
ri inuidio uiro. animi. Paula uxor fu
it uiolenta ac superba. Scias ergo
te non luctando torqueri debere. ne
iugum susceptum exasperes. ferendum enim
est quod deponi nequit. etiam si pre
mat. Istis tamen non obstantibus senten
tia Bernardi probo dicentis. Risu me
lior quam baculo uxorem castigari debere.

¶ Uxor mihi rapta est.

¶ Si corporis incommodum cu
ranti premium debet. Suidam animi an
gores et molestias leuanti non debetur
Si quis medicoz tibi tertianam febrim
abstulisset. Haberes illi puto gratiam
et premium donares. quid nunc igitur co
tinuam facies auferenti.

¶ Abstulit quidem.

¶ Violentum molestum esse pa
tienti fateor. et res ista si per se eam esti
mes ullam molestie causam habet. Si
quidem cum importuna tibi fuerit et ifesta
amissio eius magni oneris leuamen est

h e r

Perdit quoque qui eandem retinuerit
Sane qui hic vincit victus est. et qui
vincit utique victor est et liber.

T Uxor cum raptore abiit.

E Si coacto est ignosce ei et si
voles vno ictu tibi acquirere duplex
vindicta. Nam et adultera et ad torto
rem suum abiit et ille virum tuum in do
mum suam traxit. qualem queso me /
chus speret que talis exierit marito.

T Uxor libes abiit.

E Sine paululum. alteri quidem
alteri fastidium. non longa dies accule
rit. quod si ante factum cogitarent mise
ri non eousque precipites essent ad pec
candum. Hinc feruidos appetit sera da
nat penitentia. Nil nisi post factum cer
nit a tergo oculos habetis. ceca frons
est.

T Impudica mihi uxor est.

E Mallem rapta esset tibi aut
esset importuna. asperis quoque mori
bus potius. quam turpibus et lasciuis
omnia tamen ferenda sunt. nisi ingenti
ac magno animo mortalium rerum con
temptore. Suipe inuberabiles sunt
hominum miserie. quibus omnibus vir
tus obicit una. unum est tamen quod sci
as velim. Iudicia enim imperiosas
matronas efficit. Nihil enim metuit. Ni
hil quoque sibi conscia est. Igitur huic ma
lo saltem hoc bonum inest quod minus incipit
et esse molesta. minusque insolens. lesa
enim conscientia animi tumorem premit.
et sepe obloquenter in reliquis est. que
se meminere impudica.

T Uxor adultera est.

E Si primum id commiseris hoc eo
dignus meruisti. iniusta querela indig
nantem pati quod tuipsemet egisti. Expec
tare quidem ab altero. alteri quod fece
ris lex moralis iubet. Sed licetia mor
talis perulacie. legum salubrium abro

gatrix donec fas nefasque confundit. Ita
que cum aliorum coniugia fedauerit. uxore
res suas in publico cerni noluit insani
untque si uel oculum quos deflexerit in eas
Sic seuerus alius. sitque indulgens sibi.
Sicini quis rerum arbiter quisque est.
vide etiam ne tu alius maritis non tim
sed et uxori tue fide freris. Nam sunt
multi ab uxore exigentes quod non
prestare cum multa quoque commiserint.
cuncta alius negent et veluti soluti legi
bus vaga libidine rapiunt. Minime
secundum prophetam ad uxores alio
rum quasi non socie sint uxores sed a
cille. Cum nisi obsequium plusculum fi
da tamen nihil coniunx tua plus tibi
debeat quam tu sibi. Par quidem debitum
equus amor coniugii mutua fides est
Non excuso uxores viros arguo qui
bus utique primam partem culpe tribuo.
Persepe enim uxori et exemplum lasciu
ie vir fuit. et inde magis possit vici
um unde remedium debebat. Quamuis
autem pudor femine proprius sit. viro
tamen maior prudentia debet esse. Ita
que omnis in viro quam in femina demen
tia animi. atque leuitas eo fedior est in
viro. quo ei magis debet esse graui
tas mentis et constantia.

T Adest sum uxoris adulterio

E Dolor visitatus vetus hec ini
iuria vix crebrior coniugii quam adulterii
usus. Denique hoc est ut quidem deus
ait. quod neque permitti potest neque pro
hiberi quia alterum honestas. alterum sci
licet fieri libido vetat. Tu ne ergo ti
bi unam tuam feminam. totam integram uo
luisses. quod nec ferocissimis tyranoz
neque maximis regum tua potuit eta
te contingere. mitto tamen recentia. ne
quos forsitan presentium offendam. Tu
tus enim est. Herculæ ferre quam uilicium

Hosti summoꝝ uiroꝝ famā diffamiā
 qꝫ. Hiis quoqꝫ in silentio gemitū tuū
 frena. alioquin iustra urbē. scrutare
 viciniā. dextra leuaqꝫ n̄derunt qui dē
 uel qui neglectum genium calcatamqꝫ
 thori fidē lugeant. aut soli ignari vul
 go noti dedecoris rideant. In mente
 redeat Olympias mater Alexandri.
 Cleopatra Ptolomei. Adenelai Hele
 na. Agamennonis Clitemestra. Basti
 pbe Junonis uxor Gille. Adetella
 Julia Agrippe cōiunx Domiciā Do
 miciana. Hercula Julia Claudii. De
 saballa quidē illa que secordē virum
 Cesarū deserēs nocte circubat lupa
 naria. De qua scribit Iuuenalis qꝫ tā
 te libidinis fuit. ut in p̄stulū primū
 clā. deinde publice se oibꝫ exponebꝫ
 nō satiata sed lassata recedēs. Nobi
 les quoqꝫ mulieres ad hoc ipsum tra
 bebant. Verum hec fateor nulla ex p̄
 te crimē adulterii leuat sed grauat. Sꝫ
 similitudo inspecta miserie utcuqꝫ
 lenit dolorē ac paritas erumnarū. nō
 qꝫ alieno quisqꝫ malo delectet. sꝫ hu
 miliores fortune homines merito eo
 minꝫ pati debent. qꝫ tot mundi dños
 passos esse meminerint. Tolerāda eī
 cuiqꝫ sua fors est equanimiter. quā o
 munē esse cōstat. etiā tam paruis qꝫ
 maximis. Iuudiosissimisqꝫ mortaliū
 euenisse. Hec tamē euo illo cōtigerunt
 quo ita p̄digium scelus erat. ut nunc
 uirtus uisa est. Ita nūc tot clari exē
 plus obrues in tāta pudicie ruina.
 tot probris illustrium cōcussam. pau
 lulū humilij cubili fidem desle.

T Turpissimo uxorū adulterio
 diffamor.

E Ex peccato alieno dolor uel
 dānum nasci potest nō infamia. sicut
 ex aliena uirtute gaudiū sed nō glo

ria. Te autē uirtus aut uicium glori
 osum reddit uel infamē.

T Feda uxor abiit.

E Perdidisse malā ne iacturam
 putes sed questum. uenenoſa enī ani
 mala cutis uicere est qꝫ capere. Sane
 si inde doles dignus es ut māserit. sꝫ
 etiam dignꝫ es ut redeat. Ad sum
 mum ergo cōcludo de uxorū adulte
 rio. de tribus unū elige. fuge. uel sile
 uel ulciscere. primū quidē fecit Iſau
 lus simplex. Adediū nimis molle. ter
 cium uero perdurum est. primū ergo
 honesti cōsiliū esse uideat hīs presertim
 quibus media uiuendi fortuna est.
 Nā superbis et potētibus frustra lex
 ponit. uoluntas enī ira. libido atqꝫ i
 pecus. Hec potētū leges sunt. Om
 ne enim ulcus ferro rescindēdum pu
 tāt cū m̄ta ferro nō egeāt sꝫ fomētis

T Uxor sterilis mihi est.

E Si impudica sit ut sterilis sit
 expedit quidē. nō nutries alienos fi
 lios. quod i omni uxorū iniuria ac
 feditate durissimū est. At si pudica me
 mineris Anne et Helchane. sterilitas eī
 obsequiosas facit atqꝫ humiles. Que
 uero peperit qꝫ plurimos. se dominā
 esse credit. nō uxorē.

T Doleo tamen.

E Cōsolare. nescis enī quē tibi
 pareret filiū. p̄ magno beneficio m̄
 tis fuit. filios non habuisse. etiā non
 paneris puerperā eulantē. Nō nutri
 es litigantes. non infantes uagientes.
 Hec enī incōmoda et alia qꝫ plurima
 tedia sterilitas submittit.

T Filia mihi delicata nimis.

E Dūas delicatas filias se habe
 re. sed ferendas tamē secūdum rēpub
 licā. Et Juliam filiā carnalē dicere so
 litus fertur Augustus cesar. In utraqꝫ

tamē princeps sapiētissim⁹ optimusq̄
fallebat. Nā respublica a prisca uirtu
te fornicari ceperat. s; Julia ei⁹ filia
non tam delicata q̄ probris multis.
solū patrē lacētibus deformata fuit.
que tandē licet sero habūde eruperūt
Suipe p̄num iter ac breue ad ipu /
diciā delicias esse nemo neget.

T Filia mihi impudica.

T Firma custodiam super eā ne
gaudiū faciat inimicis tuis. Et si q̄ ni
hil tristius pati possis. Et tamē un /
de te soleris mestum. tuus potest esse
dolor. nō pudor. neq; crumen. Sane
in precipites libidines animū refrena
re perdifficile ē. Et nisi de⁹ ipse manū
homini porrigat impossibile. Tanc⁹
enī impetus tanq̄ effrenis est ut con
tra eum sepe frustra fratres. ⁊ paren /
tes. ⁊ maritus laborēt. libidinosa ve
ro mens libenter honesta. psequitur.
operā vero non dat. ⁊ quod nō licet
dulcius suspicat. putatq; licere quod
libet. Virgines enī fort⁹ conuī appe
tunt. credētes dulcius esse qd̄ ignorāt
Scriptum ei⁹ est. Scio quia nō possū
esse continēs nisi deus dederit. verū
hec nulla excusatio est. cū de⁹ hoc dz
pia fide poscentib⁹. ⁊ in se aduerten
tibus scientibusq; cuius hoc donū sit
⁊ illud donum rite extumātibus. etiā
⁊ datorem.

T Filia adultera mihi est.

T Si nupta est participē dolo /
ris generuz tuū habes. ⁊ Augustum ce
sarē comitē iniuriez vltionis exēplū.

T Filia incipit lasciuire.

T Principus obsta. Nam du /
ra ferro tenera digitis ouellunt. qui
sibi vel alteri habitum querit incipi /
at a teneris annis. facile enī tractant
mollia ⁊ flectunt.

T Betulans nimis fuit ⁊ lasciuia

T Lautas dapes. molles vestes
fulgidos anulos. ⁊ armillas detra /
he. ⁊ quidē aliud quo ipsa sibi ⁊ aliis
placere studet. ⁊ obice domesticas cu /
ras. pensa acis. colos. ⁊ quod operis
q̄ suaves ⁊ molles manus inducet. In
callum eam quoq; a spectaculis a cō
spectu populi a concursu teneas. fes /
tis diebus domi maneat. nullum tem
pus vigilis externis cū sodalibus.
Hincinde relinquatur occupatio quo
q; animi ac labor. incultiorq; habit⁹
⁊ victus asperior. frequēs amonitio
ac suaves mine. ⁊ si res exigat etiā as /
pere. Hec quidem sere sunt ⁊ vices
pudicie. atq; castitatis aduersus ipu
diciā. que etiam insultantes passio /
nes ab ocioso animo arceant. ⁊ euci /
ant ingressas.

T Patrem durum habeo.

T Durities patris salubris filio
sepe fuit. semper damnosa mollicies.
neq; enī lingue tm̄. sed nec virge parcē
dū esse docti cōsulant. Hīs enī duo /
bus iuuenes animi p̄domādi sunt. ⁊
si grauioribus morbis obnoxii sunt.
remedia certe duriora apponēda sūt
abdicatio scilicet atq; carcer ⁊ roma /
no more ad extremū supplicium. atq;
mors. in quibus maxime Cassi ⁊ Fa
bi nobilitata est serenitas. Tu vero
nimis blandū patrem durum dicis.

T Valde durus mihi pater est.

T Quid si durus filius es. dura
quidē duris efficac⁹ leniūt sepe. ⁊ se
pe mollioris medicine deformior est
cyatrix. porro si verus pater est di
ligit. ⁊ si diligit non que mulceant s;
que p̄sint cogitat. ⁊ forte que tu du /
ra dicis. sibi vtilia apparent. Cui vti
q; ⁊ certius est iudiciū. ⁊ incorruptior

affectus est. Adoleſcētia enī non niſi que ſub oculis ſunt meriti. Etas ma/ curior multa conſpicit.

T Adulcē durus mihi eſt.

C Sui filii ſalutē negligit ille du/ ror p̄r. 7 ſi frōre miciffim9 ē At q ad rec/ tū iter eū trahit ope cōſilio adiuuās nunc verboꝝ nūc rerum ſtimulis ipel/ lens ſepe v̄l tarde icrepitās vel iuicū

T Adici9 7 bonus pater eſt.

C Suipe filio fructuoſior pa/ tris ſeueritas eſſe ſolet. q̄ leuis blādi/ cias Deniq; dolor. zelus. metus. cras/ paternū ſuperciliū. excuſant vide ne/ dū ille tuo dedecori abſiſtit tuis pra/ uis moribus. vitam eius ipſetu duri/ or inquietes.

T Duros mores patris egre pa/ tior. **C** Suid ſi contumacis filii pater eſſe incipias. vt ſic cogaris du/ ricieꝝ filii ferre. Intelliges ſane ſuaue iugum patris q̄q; iuſtū imperiū. Nūc vero. vnū tantū itelligis qd̄ delectat In hoc enī vno iudicium tuum habꝝ nō quidē delectatione animi ſed titil/ latione ſenſuum circumuēctum. Cū igi/ tur natura eum tibi iudicē conſtitue/ rit non te illius neq; hoc lex vna per/ mittit de te iudicet qui te genuit. Tu vero iudiciū de illo alius linque. Si min9 capax laudis pater tuus fuerit. tu ſaltē decoro ſilencio venerare.

T Dimis mihi dur9 eſt pater.

C Non tibi arguendi ſunt pater ni mores. ſ; ferendi de patre tuo. vel glorioſe tibi loquēdū vel tacendū. Habes ergo vbi amorē. vbi pudorē vbi obediētiam. vbi paciētā pro/ bes tuam. Nullū ſane in terris iuſti9 imperium q̄ patris nulla9 honeſti/ or ſeruitus q̄ filii. quia nil tam ſuum cui9 eſt q̄ filius patri. Nil cui9 idig

niz eripit.

T Duriffimus mihi pater eſt.

C Tempus veniet quando ip/ ſum hunc patrē ſuſpires nec tibi reſ/ ponſurus voces. 7 qui tibi videt ſax/ is durior. plumis mollior videat. Se/ ro bona veſtra agnoſcitis ſtulti mor/ tales. ac cum noſſe ceperitis nimis ag/ noſcitis. 7 preſentia ſtaſtidicis. 7 luge/ tis amiſſa. alterū nimis ſuperbe. alte/ rum nimis humiliter. 7 in agendo gra/ tias. 7 in habēda paciētia vtrobi9 querimonia. equitas nuſq; ſit.

T Contumacē filium habeo.

C Si magna tibi portio eſt pa/ terne moleſtie dempta ſcilicet de mor/ te filii timere. ſed quid equius vt qui patrē ferre nō poterat. tuū ſeras fili/ um vti9 ſarcinā grauiorem. Suipe magis animū premit. pūgit acruſ v/ num verbum ſuperbi filii irreuerenti/ us. placum. q̄ ſeueri patris quecunq; duricies. filius enī facit iniuriam. pa/ ter vero ſuo iure vtitur. Id memento ferre mitiori animo. qd̄ ſummis viris eſt cōmune. tecum Dauid ipſe adiri/ datus rex Ponti ſeuer9 roman9 ip/ ator. cōtumaces ac rebelles filios ha/ buere patriam turbantes. Verū quiſ/ q; ſua deſlet icōmoda. nullus aliena.

T Rudē 7 ignauium filiū habeo

C Talez magnus African9 ba/ buit ſibi diſſimilimū degenerēq; quē vnice amauit. p̄fecto maior nō vicā amor ſed miſeratio ſibi debet quē mi/ nus natura adiuuat. nullus rei eget. qui virtutū diues eſt. quazi digentia vere miſeros. ac per hoc miſericordie egētiffimos facit. Et ſi ergo i filio nō vcutē ames. ama tñ quia filius eſt. Et ſi ne id quidē ama qz homo ſit poſ/ tremo ſi nihil eſt quod ames. miſerere

Propriū enim patris. sicut seueritas
sic et misericordia.

T Perdite vite filius est.

C Infaustum utiq; pondus eo
quoq; grauius. quod cū ferri vix pos/
sit nequeat tamē abici. perfer ergo pa/
ciēter. nisi min9 libenter. et quātum po/
tes corrige. Sic enī aut filium curaue/
ris. aut patrē egeris. hoc tibi debitū.
illud optabile.

T Impius et ibuman9 est mibi
filius.

C Si voluptas et molli/
cies eruperint in perfidiā. atq; scelus
venenosum illud aīa e domo pellen/
dum est. Neq; enim vbi aliquod. sed
quid potius aut quale natū sit exci/
mandum est. nam et in siluis auiculas
ortas pascitis. et domi natos scorpi/
ones occiditis. periculū se ponere aī/
q; noceant prudētis est. nulla te pie/
tatis umbra decipiat nulla impio pi/
etas debet. Est enī vbi sit credulita/
tis species esse piū. tamē q̄dū ali/
quid vel minimuz spei est. ad miseri/
cordiā pnus fueris. Te patrē memē
to potius q̄ iudicē. animo tuo nō ex/
cidat etiā illud Therentiani pro mag/
no crimine paululū supplicū facis esse
patri.

T Discordē habeo fratē.

C Graue malū sed antiquū qui/
dē. et mund9 et mūdi caput ab iūcio ha/
buere. Non mireris in domo magna
esse quod in ipsis materni vteri fue/
rit angustius. vbi olim nisi maioris mi/
steri velamentum esset. certe non dis/
cordes fratres legimus. sed bellantes
quid noui si armati faciunt quod fe/
cere non nati.

T Nulla mibi apud fratē gra/
tia est.

C Prius illud in sco/
lis edoctus q̄ in domo expertus esse

debueras. Illa enī que a nobis prouī/
sa sunt nec querimur nec miramur.

T Odiosum et discordē habeo
fratrem.

C Ut firme n̄ plus amor equior
fraterno. sic n̄ plū cū ceperit iūq; odi/
um. nulla acrior inuidia. Verum pri/
usq; in perniciem res erūpat vltimo
remedio vtendum erit. extirpāda ma/
la radix. et discordiāz mater cupidi/
tas. In qua re tā facilem te prebebis.
ut quātuz iuri tuo dēptuz. tū uirtuti
et fame tue additū iuenies. Impie eē
et superbe cupiditatis aculei. vltimō
melius q̄ pia ac miti liberalitate frā/
guntur. Bonum quidē aurū quo pax
domus. et fraterna caritas redimitur
Vetus enī verbum valde. nec minus
nonū magnā discordiarum bellorūq;
materiā esse. duo hec p̄nomina meū
et tuū que si de vita hominū tollerēt
tranquillius multo viueret.

T Patrem amisi.

C Iustū est vt quem presentem
quereris. ab eūtem queras. nec inue/
nias. Nihil enī equis q̄ impie fastidi/
ta ardētū desiderio frustra occupare

T Pium patrem amisi.

C Pium filium ille dimiserit. et
seni patri tuo gratulare. Id enī tādē
sibi accidit quod optauit. semper vt
te incolumē humanis rebus obiret.

T Pium patrem perdidit.

C Si pietatis ratio tibi constet
si seruicia prona. obsequia dulcia. hu/
milia responsa. Si dum licuit sicut li/
cuit eum coluisti. solare sortem tuā. tē/
poris preteriti memora. Nam nisi pa/
ter obit. pietas māsit ac semp viuit
Si minus fateor ē vnde p̄pecuo mes/
tus sis.

T Amisi patrē.

C Fer nature ordinē p̄or exiuit.

qui intravit prior neq; ille te desitu / it s; pcessit. obeidū ei erat etiā āob; ac p hoc neq; de morte queri potes nec de ordine. ¶ **A**misi filium.

¶ **P**remisi dices cico secuturus ymmo sequens dicere debuisti melis Suotidie ei sequeris ⁊ quasi aqua di laberis. non licet tibi pedē figere. Ad mortē quidē curris vno gradu. vict; seu solutus. stans. sedens. vel deābu / lans. sanus. siue eger. Dormiēs. siue vi / gulas. ad metā ferē vnusquisq;. atq; more illoz qui vebunt nauibus etiā cum quiescūt. pperant. Igitur miciga dolorem irrecuperabilē. lugere super / uacuum potius demētie est q̄ pietat;. Suipe si consideras amisisti ⁊ met; multos. simul ⁊ materiā sollicitudinū ac curarum quibus vt carres vel ti / bi vel filio fuit moriendū. Secuz pa trem sola mors facit.

¶ **P**erdidi filium dilectum.

¶ **S**i virtute perditum gaude q̄ habueris. At si dedecum vanitati atq; viciis. gaude saltē q̄ cum amise ris. vtrobiq; beneficiū attende dei seu q̄ talē dedit. vel q̄ talē abstulit. Por ro si pium ideo nil est q̄ illi metuas. in tuto est. Si impium. quid annorū tuorum numeratorē. tue senectutis sti mulū extrulisti.

¶ **A**nce tempus amisi filium.

¶ **N**on fuit ante tempus qd̄ in omni tempore fieri potest. In omnē etatē. quia cū multi sunt aditus mor / tis in adolescentia tamē infini.

¶ **S**ine filio remansi.

¶ **E**t sine angoribus. ⁊ sine pa / norib; iā nō erit cui isomnes noctes cui sollicitos dies agas. cui spes lon / gas. atq; inextricabiles ordians. qui tanos tuos rugasq; consideret. bere /

ditatem extimet. arguet sumpt;. mo / ram mortis incuset. Undiq; tibi secu ritas ⁊ quies. geminū bonū Euripe / dis sententia est Infortuio felicē esse caruisse filio.

¶ **A**cerba morte filii deict; suz.

¶ **A**uctens Anaxagoras filium bello interuisse ait nunciandi. Nihil in quit noui mihi dicit. Sciebā enī a me genitum mortalem esse. an forsan lu / ges quod ille te precessit. qui sequi de buerat. Equidē cū in multis hominū vita inordinata sit. tamē nullū ordi / nem tenet mors. Nam cūctant senes. ⁊ decrepiti. infantes. pueri ⁊ iuuenes. festināt ⁊ precipitāt. vñcunq; tamen atq; in qualibet etatis sue parte quis obierit. si fuerit acerb; morte ma / turit. ¶ **C**um filio dulcedo vice abiit.

¶ **F**ateor d'ce solaciū bono pa tri bonus filius. s; sollicitum ⁊ graue etei sepe dulcissima offendūt. ⁊ caris sima impediunt ⁊ preciosissima rerū premūt. forsan ⁊ obstat tibi filius al / tiora animo cupienti ⁊ si igitur mesti or. liberior tamē fact; assurge. bona ei de malis elicere sapiētis est.

¶ **C**asu miserabili ifantē pdidi.

¶ **H**umanū nullum homini de / flendū est. quia omnia humana pre / meditata esse debent. que si non sine non casum filii sed inscientiā tuā de / fle. atque conditionis obliuionem. Vez nlla mors libera est quā mors anime non sequit a quo periculo in / fans tuus immunis est.

¶ **P**recipitio perit infans.

¶ **S**ane plures pene morbis q̄ qui in senectutē decidāt pereunt. S; quid refert qualiter quis pereat. Perire ei turpiter nō pōt qui sine peccato

perit. moriantur ante nos peccata. et bene semper morimur.

¶ Ex alto cecidit et perit

¶ Ex languore mors durior est et longior angustia. dolor omnis eo tolerabilior. quo breuior. porro precipitari et ruere illius etatis est. proprium fecit infans quod omnes solent facere et si non casu pereunt. Sine illum perisse. pereundum erat. et feliciter secutum est. Prius moritur antequam malis vite huius implicetur. que quam multa sunt experti norunt et incerti. Hunc autem multi vitam quasi somnium agunt. cuius reminisci nequeant experecti. denique perit. sed innocens infans tuus. qui fortassis si viveret nocentissimus perisset. Raptus est ne malicia mutaret intellectum. et que sequuntur in propheta. Noli in tuto positum desistere. fortune minas euasit preoccupauit. que dilata illum preoccupasset. allatus est in primis annis. nec plus inde queri debes quam de illo qui magnam mare citius nauigauit.

¶ Alienum filium nutriui.

¶ Sane aperta tibi ad magnam et singulare meritum via est. si deinceps quam si tuum paueris. Id enim illi gratius. deo acceptius tibi quoque et mulieri honestius. quietiusque. sic eximia pietatem tibi quesieris ex alieno flagicio. Suipe tuum filium paueris natura fuerit. alienam caritas tamen post factum non peniteat sed delectat. boni penitentia omne meritum adulat.

¶ Doleo nimis tamen.

¶ Crede nil singulare mihi narras. Cotidiana hec res est. alie uiuentes hoc faciunt. alie morientes. alie uero uiris nunciat post mortem. uide ergo ante omnia. a quo audis cui credas pensato. quia multi stimulis malis im-

pulsi rumores falsos fingunt. studio attentum quodam flexu lingue. effrenique impetu et que sciunt que nesciunt pari loquuntur audacia. difficilis enim de filia tunc setentia est.

¶ Filium non esse meum dixit uxor.

¶ Idem confessus est Hippo regi Olimpias magno viro magni filium iacturam. sed tamen neque luctum legimus nec suspirium. Crebre nimis inter homines huius generis lites et lamenta sunt. promi quidem sunt ad nuptias. immo lubrici et ruentes. vix diem videri creditis quo mariti scitis demum. Hinc profusi in gaudia uerius in furores. primos coniugii dies in strepitu inter epulas et choreas agitis. inter cantus iocos et tripudia. omnem vitam reliquam inter suspensiones et iurgia. utrobique stulti et dementes. nam neque mulierem tam anticipem sic amare. tam uero inseparabilem sic odisse decuerat. Fabulam audis sue rem gestam. Ex aduerso licitoris britannie non longe ante etatem meam origit quod dicam. Erat ei quedam mulier uni marito coniugio copulata. a quo concepit et peperit sibi filium. deinde concepit. et alios filios singulati ab .xi. uiris aliis. fouit. nutriuit eos. et ducauitque. Tandem ad metam appropinquas. que est prefixa uniuerse carni. essetque mors in Ianuis uocatis familiaribus amicis suis ac marito ait. Ecce inquit marite mi non est tempus iam luendum mihi pro quam longis uisum est et redeundum. Errant inquit grauitate non seruando tibi fide. Ignosce queso uel sero penitenti adiecitque. Senior inquit iste filius tuus est. Ceteri uero aliorum sunt. secundus enim istius uiri est. tertius istius. et sic quarto habito. atque alius reddendo singulos singulis. secundum quod genuerat pro-

etatem. Postremo iunior mulier inter omnes nondum adhuc septennis. auditis hiis sermonibus surrexit atque dixit. Rogo te inquit mater da mihi unum bonum patrem. quod autem fecit assignavit ei sibi multum divitum et famosum mercatorem. Suo audito bene mater inquit obias in pace.

T Fratre perdidisti.

R Forte et fratre. et domesticum simul hostem amiseris. En iacturam. rem malam boni nominis perdidisti. Porro perdidisti illum. qui te forsitan perditum operabat. qui obstabat rebus tuis. multum enim magne laudis aditum livor fraternus obstruxit. sic quoque filiorum tuorum forsitan graue iugum vite tue emulorum. ac glorie obicere. et patrimonii participem amiseris. fratri enim impio nullus infestior hostis.

T Bonum et utile fratre amisi.

R Illo auide uti debuisses. id si lentius egisti. non mortis iniuria sed tua segnities est. Illa enim suum ius exercuit. tu tuum neglexisti.

T Adors me iussit.

R Et multos quidem. non putabas forsitan cito moriturum. verum oia que nolentibus accidunt cito fieri videntur que autem operantibus sero.

T Vix mori posse illum credidi.

R Credo sane. cuncta enim tibi amor vehemens indulget. nihilque sibi spondet unum et qui amant pene eternas delicias suas sibi fingunt. Tu si fratrem tuum natum noueras. etiam et mortalem scire debueras. Et ideo si prouisa mortem. velud inopinam doles erras multum. si non improuisa tibi fuit. ultero errasti.

T Mortalem scivi. sed non de morte eius cogitaueram.

R Inconsulte quidem. Sed hec dis-

similatio uestra est gens stulta perditum. vix unquam mori creditis mortales. Sed vos assidue morientes. sensum a presentibus. animam a fine diuertitis. vulgare malum. Sicut autem hoc aliud est quam ultero oculos claudere. ne solis radios aspiciant. tanquam luci et non oculis clarum sit. Illam non videre nec ei minus clarum quod non videas. nec minus verum esse quod nescias. quis tam cecus ut non uideat quis tam ebrius ut nesciat. quod veritati rerum nil detrahatur sensum aut intellectus infirmitas. Vos equidem non infirmi neque obtusi. sed quod omni excusatione caret. estis dissimulatores eximii. et ad fallendum vos ipsos ingeniosissimi qui tanto studio discit inutilia necessaria autem nescire nitimini frustra quidem. Nam clausis oculis sese ingerunt et nesciendi auidum ingenium irrupunt ac obliuiscendi cupidam memoriam iterpellant. Sed ad plenum fateor signum mortalium sola mors discutit.

T Etsi mortalem defleo tamen.

R Actum humanorum magna pars superfluit. Sicut queso sibi aut aliis quibuslibet prodest fletus tuus ut sit mors malum aliquid. quod tamen docti negant. quod nemo tamen negauerit irreperabilis mali inutilis fletus est.

T Amisso fratre solus sum.

R Non est solus cum quo vires et honeste cure habitant. inter quas affixam precordium fratris tui ymaginem esse nec mors ipsa vetat. Sic quoque neque frater tibi perditus est. neque tu manebis solus.

T Grauior numero filiorum.

R Sicut quereris de solitudine filios habens. Sicut vero de grauiam. ne filii tui diuitie tue sunt. filii quidem non labor sed requies parentum

sunt. et leuamē sunt laborū. ac omnis
fortune solaciū. si boni sunt. Si mali
nō de numero s; de morib; querela ē

¶ Suis pascet omnes et uestiet.

¶ Sui te paut a iuuetute vsq;
ad senium. erudias eos ad honesta et
pascet eos ille qui nō tantū homines
sed et pisces maris pascit quadrupe/
des terre atq; celi volucres. Idēq; uestiet
qui agros herbis ac floribus uestiet
atq; frōdibus siluas. et forsan alii
pascēt te. et uestiet. ymmo decorabūc
honestabuntq;. Rerum humanaz; ut
a uoluptate alii incipiunt et in laborē
desinūt et in dolorē. Sic econtra alie
amaro picipio icēpte dulci fine clau/
dunt. quare fere omniū sors est acti/
onū uirtuosarum quare ingressus cru/
ciant. demulcentq; pgressus. Idem
et de filiis tuis diuice.

¶ Grauior prole numerosa.

¶ Auro et operib; etiā humeri i/
becilles premi possunt. illud tamē ne/
mo querit. sed et premi gaudet et qui
prima inter felicitatis dona numerat
filii. hīs ergo ne te pregrauatū dices.
ymmo potius subleuatū. preterea di/
uersi sunt opum genera. et uaria sunt
dona fortune. nulli contingere possunt
omnia. Aliis ei uarie merces. aliis ri/
gens tellus. et exanguē aliis metallum
aut pecunie. Tibi uero diuicie obti/
gerunt filii. An oues. an pecudes. azi/
ni et camelū. et p;fuge apes. pulli colun/
be. et pauones. deniq; serui. et acille. di/
uicie erunt tue? et solū filii excludent?

¶ Educādos plures filios hēo

¶ Non obiciā tibi Priamū regē
troyanorū qui quinq;gēta. neq; Anax/
arsem persarū regē qui filios habuit
.c. et xv. Suipe diuites cum pauper/
sis. sed illū nobilē romanū Appiū vi

rum uirtutis. sed et pauperem ualde.
qui tenui uictu amplam familiā nu/
truit. et filios multos quoq; plures.
qui ditissimi sunt mesti faciunt et q/
ruli. letus facieb; Appiū et equanimū
Non enī fortunā appetitui sed fortu/
ne equerat appetitū. Nō ei erat sors
Cresi regis. liddorum. nec cōciuis sui
Crassi sed felicior quāuis angustior sa/
a sors Etenī si filii diuicum nueriant
lautius. uestiantur insigniū. nō diuice
tamē melius. nec diuicias. neq; letius.
nec etiā put constat uiuunt securius
honestiū. aut sanctiū. Sed pro hīs
unum habent quo excellāt pōpositū
hoc est stultiū uiuunt. Suipe suis
cuiq; uiuēdi modū sua mēsurā est. nec
idcirco melior quo maior unde fit ut
i tugurio letos sepe uideas. mestosq;
in domo regia. nō una enī omniū est
capacitas. sed unus est fons gracie.
Cui dicas. aperis tu manū tuā et iples
omme animal benedictione Suid ad
rem uasorū paruitas aut magnitudo
ubi omniū pax plenitudo est. Forsā
inquis pauperibus multa desunt. fa/
teor quidē. sed multo plura regibus.
Verum inuenies uerbū poete Dra/
ci. multa inquit petentibus. multa de/
sunt. **¶** Adolesta est tantorū
solllicitudo.

¶ Nunquid credis huic senten/
tie dicentis. Nō posse uitā hominis
sine molestia inueniri. Itē illi omnē
uitā esse tormētōz;. Suid queso filii
meruere. q; si tibi non sine filii aliene
cure subintrabūt. Crede mihi quocun/
q; te uertas. quēlibet fortune gradū
arripias. et labores. molestie. atq; dif/
ficultates uite aderunt tibi in prōp/
tu. quid opus est manib; lamētis.

¶ Unde mihi tot dotes filioz;.

¶ Unus deus idēq; marium et filiarum. non fecit fuscum coniugium dos. sed virtus. fac si potes ut filiarum tuarum pecunia non optabilis sit. sed pudor. sed modestia. sed castitas. fides. humilitas. patientia. his ornate gemmis. his ancillis comitate. limē adiant comugum. non diuitum sed proborum ubi sepe pudicitia tutior atq; decior uita. q̄ in thalamis seu atris regum.

¶ Decipior ab hominibus.

¶ Mirarer sane si illelus inter homines conuersando posses euadere. Suis enim hominem non decipit homo. ubi fides exulat regnat fraus. neq; hoc nunc nouiter perpēdit. nā tāto studio neq; tot laqueis venatores aut aucupes feras ac volucres captant ut uersuti homines alios quoq; simpliciores. monstratur digito fraudum magister. et ille prudētor qui peritor est fallēdi. Sane si non decipi cupis aut morē aut hominum fuge consortia. nil tertium restat.

¶ Plures me decipiunt.

¶ Cogita an tu aliquem deceperis. Estis fere omnes ad fallēdum prompti. facilius ei habes ferre ab alio q̄ turpem feceris. sed vos et que facitis aliis non sentitis. et que ab aliis uobis fiunt. pati non potestis omnium rerum iniquissimi iudices.

¶ Fefellit me astutus.

¶ Immo tuum exercuit ingenium docuitq; non fidere nisi expertis probateq; fidei enumerare exempla. Suis ei unicus qui non decipitur quicquid mali moralibus contigit minus est q̄ qd patitur ab homine. et quia explicare omnia nec possibile nec necesse est consilium illius patris tibi sufficit. qui insit discere non tam mortuos porta

re q̄ uiuos.

¶ Male deceptus sum.

¶ Crede multis falli. profuit enim cautior in reliquis multi parue rei dāno magnarum rerum pericula declinarent. **¶** Inconsulte laudauit illum. qui est dignus vituperio.

¶ Lauda inquit Seneca. parce. vitupera parcius. Etenim utriusq; libido. ymmo morbus. ut proprie dicā. ac pruritus quidem nobilis lingue et in scie quietis cuius frenum ac custodia inter opera eximie perfectiois numeratur. Siquidem sciens egris irreprehensibilis es. si ignorans excusabilis. melius est enim malo falli q̄ fallere. quia falli alienum fallere proprium crimē est.

¶ Sane inde doleo.

¶ Sudor. dolor. atq; penitētia scale sunt et gradus ad respiscere salutem. pauci sunt qui per iter rectum. nisi per deuia multa cespitudo perueniant. Hinc multos in iuuetute seruos diuersarum voluptatum vidimus. et quasi uendatos sub peccato. qui post uirtutis amici et in senio euasere.

¶ Experior multos ingratos.

¶ Graue uicium illud fateor nec uerbis laborandum est ad persuadendum quod omnibus est persuasum. quod omnium mortalium sermo dānat. quippe inexcusabiliter est istum cuiuslibet. Sunt enim qui summum bonum in uirtute locent. Sunt qui in uoluptate hoste uirtutis. sunt qui neutrum. sunt qui castitatem ornamentum ponant. sunt qui eam spernant. sunt alii qui fortitudinem animi laudant. sunt qui vituperant eam. finaliter nulla uirtus tam laudabilis est. quin vituperatores inueniat neq; bonum aliquid quod male recitatio potest calumniari gratitudinem uero nulla gentium

barbaries nulla moꝝ immanitas nõ
laudabit. Reuera nullum viciũ tã m̃
tis verbo dãnati. sicut ingraticudi/
nis est. cum tamẽ innumerabiles sint
ingrati. Breuiter id cuiuslibet viro bo
no vitandũ ac fugiendũ clamo. In al
tero vero tolerandũ. sicut cetera vici
a quibꝫ genus humanũ scaturit quibꝫ
mali habũdant boni exercent. Per/
fer igit atqꝫ gaude potius ingratum
ferre q̃ ingrato quolibet ferri.

T Inuenio ingratos.

C Nihil culpe tibi fuerit. multi
quidẽ sunt qui uideri benefici volũt
iactatores sũt exprobratoꝝ. onerosũ
genꝫ quoꝝ beneficia plus offense pre
ferunt q̃ gratie. Idqꝫ mi est aliu d q̃
precio odii parare qd̃ utiqꝫ isanum
mercimoniũ dixerit.

T Ingratos doleo.

C Quid audire nũc expectas ut
benefacere desinas atqꝫ de alterius ce
pa tuũ dãnũ efficias. Etsi multiplex
patẽcium iprobitas debentium obli
uio ⁊ superbia. Nõ tamẽ ideo desistẽ
dum est. Neqꝫ enĩ cecoz emulacione
eruendi oculi. quos facere potius de
bet aliena cecitas cariores.

T Queror adhuc de ingratũ tũ

C An tu ingratus fueris alicui me
mineris queso. vna ei ingraticudo ali
am parit. sed in reliquis peccatũ vnũ
alterius pena est.

T Multis ingratis profui.

C Satius est indignis multis. p
fuisse. q̃ vno digno defuisse. Proinde
perge ne maloz odio bonos mores
exuas. nec cesses alius pdesse. ⁊ si qui
dẽ aliis incognitũ sic scias deum nos
se. nosce quoqꝫ te hoc satis est. Non ẽ
vera uirtus cuius conscientie premi/
um nõ sufficit.

T Male successit profuisse mult.

C Caue ne vnus crimẽ oblit al/
teri quodqꝫ grauis est etiam tibi. Ex
perire alios. Nemo tamẽ certã in bel
neficiis dãdis manũ habet ut nõ sepe
fallat. post naufragiũ etiã maria tẽp
tatur. te res bec benigniorẽ faciat. m̃
ta beneficia perdas ut vnũ bene des
Cuius enĩ rei certus euentus ẽ. Id ut
aliquando pcedat semper temptãd
est. Cedet forsã felicius. Est ⁊ pꝫ ma
lã segetẽ serendum. Vidistis sepe qd̃
quicquid infelcis soli assidua sterili/
tate deperit. anni vnũ restituit uber
tas. Nũc etiã diu ingrati urgẽti aĩ pu
dore tandem gratissimi excitere. mag
no quoqꝫ cũ fenore spes amissa reduc
Sepe etiã quod requisitꝫ debitor ne
gavit. ultro nõ debitor obtulit. Sal
ne nũqꝫ vllum bonũ perit. quia qui
bene agit se primũ aĩe alios cogitat
vna enim virtus prodest multis. sed
prima ⁊ maxima pars virtutis redit
ĩ agentẽ. Ita ⁊ mali oẽs ingrati sunt
Nõ ideo vir bonꝫ cessabit a bene
ficio. Nã qui i multos spergit. cumu
lat i seipso bñficia vni saltẽ sibi nõ i
grato.

T Preci qd̃ ingrato otuli.

C Nũc qui gratis dare etiã nec a/
uarus metuat quia eo utiqꝫ maior ẽ
liberalitas quo maior ẽ spes premiũ

T Petens repulsam patior.

C Cur queso arrogas licẽtiã pe/
tendi. ⁊ libertatẽ eripis aliis negãdi.
Quid etiã q̃ indigna petitio. dignã
materiã repulse prebuit. quid etiã q̃
sepe vtilis ẽ repulsa petenti. tibi qd̃
petieras ipetrassẽ dãnsum erat. Cre
de nõ pati posse repulsam nõ cuius sz
tyrãni est.

T Immerito repulsam patior ⁊
inuste. **C** Si iniusta est repulsa

ergo petitio iusta fuit. gaude ergo al-
terius potius culpā esse q̄ tuā. Etiaꝫ
multi se magna meritos putāt. vnde
penitus nil merēt. Hinc repulse. do-
lor. hinc iuste querele. quibꝫ orbis ter-
re ⁊ ois uita hominū plena est.

¶ Pudet repulsam accepisse a
negante. **¶** Nihil esse pudēdum
scias preter culpā. Suem ergo pudorē
tibi inferre potuit. qđ tui non erat
arbitrii. **¶** Indignꝫ me repulit
in re multum parua.

¶ Quotiens indigni dignissi-
mis preferuntur. iudicāt dignos indig-
nissimi. alienarum eī serenior suarum
quisqꝫ rerū iudex fauorabilis ē. Por-
ro multis parua negata. ultro oblata
magna vidimꝫ. uerum si repulsis for-
tune munera cōpensentur. equabunt
latices. Sed vos illas indignatione
augētis. hec uero obliuione ac dissi-
milatione minucis animalia igratis-
sima.

¶ Dignus ut puto ero nō
repelli. **¶** Velim quidē. sꝫ an tu
ōnia homini ꝑ dignitate dare exti-
mas ac negari. Utinā ita effec. ut plu-
res bonos spes premii. ⁊ pauiores
malos faceret mecus pene. sed nō ita
est Amor eī. odiū. spes. cupiditas. ef-
fectus incōditi oīa permiscuere. Ita-
ne in te vno fortune stilum publicum
uis mutari. ⁊ nō te potius ad cōmu-
nem cursum humani moris inflecti.

¶ Sperauerā nō repulsam pati
¶ Non. debet repulsa spem au-
ferre. sꝫ afferre sollicitudinē ac uirtu-
tē acuire. Nil enī tam asperū qđ non
leuiat ostancia uirtutis. Esto tamen
qđ nō fecerit. Nō ergo tñ deserenda
vilo modo virtus. ne ꝑpter aliud qđ
propter se ipsum suūꝫ ꝑprium a te
culca uideat. multi uiroz magnoruz

dignitatis ac potestatis alicuiꝫ passi-
forti animo sunt repulsi. qui postmo-
dū honestati suis. quibus cōtemptui
fuerant spectaculo fuere.

¶ Promissa mihi nō soluunt

¶ Magnis ꝑmissoribus mini-
muz fidei est. nota uanitas. note blā-
dicie. nota quoqꝫ hominū mēdacia.
Si mihi credis multa ꝑmittētibꝫ ni-
hil debes credere. **¶** Quot ha-
būdauit pollicitationibus.

¶ Aut irridebat. aut ad tempus
diligere uolebat. aut forte duꝫ multa ti-
bi ꝑmisit a te unum postulauit. Se-
pe qui diuites sunt uerboruz inopes
rerū sunt. id nosse debueras.

¶ Credidi promissionibus.

¶ Qui cito credit leuis est corde
⁊ cito decipit. An nō Reynardum le-
geras. Nescio inquit. ꝑmissis rerū cre-
dere. credo datis. Aliquis multa ꝑ-
misit tibi. ꝑmisisse sufficit. aliuꝫ quere
qui promissum impleat. non ꝑt unꝫ
omnia facere. Stulte hoc ꝑmissor tō
fecit. ut te delectaret ianiter ⁊ tu interi-
diligas eū.

¶ Amici mihi infide-
les. **¶** His querelis orbis ple-
nus est. Reuera infidelitas ⁊ amicitia
nullo modo coeunt qui infidelis eē
incipit eē desinit amicus. Seu qꝫ ꝑ-
tus crediderim nūqꝫ fuit. Nam cum v-
tus ois imortalis sit non ē sublata fi-
des sed fictio. **¶** Amicos infide-
les experior. **¶** Rem narras im-
possibile. Nam ⁊ amicos ponis ⁊ ne-
gas aicos quidē. Sed credidisti eos
eē qui non erant. Nempe illud nō im-
possibile tñ sed cōmune est. falso er-
go habitū sunt aici sed nunc primū ai-
pandunt latebras. finē erroris nūc le-
tus aspice tu serua tñ eque fidē ⁊ si ꝑ-
pter immeritos. ꝑpter te tñ meritum

qui non te aliena peste pateris infici
 Id quidē facies si quātū tibi displic/
 cuerit illoꝝ perfidia ipse tecū acriter
 excusseris. Sepe eī viciū odiū. calcar
 ad uirtutē fuit.

¶ Odia amico/
 rū contraxi. **¶** Odiosi ciues
 odiosi cognati. odiosi cōiuges ⁊ fra/
 tres. odiosū demū patri filio. ⁊ filio
 pater. ⁊ finaliter nulla necessitudo q̄
 non odiis infecta esse possit. Sola aī
 cicia sincera est mali huiꝝ ignara. inter
 banc ⁊ reliquas hoc intereē diffiniūt
 q̄ oēs alie odio adiūcte perdurare
 possunt. nomē suū retinēt. huic vero
 vni nō tm̄ si odiū accesserit amicicia
 iā nō ē. neq̄ vero magis odiosū. Sue
 relas ergo mitte queso de aīco. nullū
 dolū in amico eē potest. Sed amicos
 creditis qui nō sunt aīci. Rē inestum a
 bilē amiciciā facili p̄batis experimē
 to. adeo uiliūꝝ usq̄ curiosi. leui cōmes
 satione aut breui cōfabulatione queri
 tis amicū. nec citiꝝ queritis q̄ perditū
 si tm̄ qd̄ nō habet̄ perdi potest. post
 tea aut̄ uos deceptos esse dicitis. et
 hāc ifamiā ascribere uultis aīcie.

¶ Amicum perdidisti.

¶ Si uirtutē ut debes amasti in
 amico illa nūq̄ perdit̄ nec morit̄. hīc
 docti aīcias ueras imortales eē di
 cūt. q̄ neq̄ ullo nūq̄ discidio amicorū
 neq̄ etiā ipsa morte soluit̄. Sic dis/
 cordiā viciūq̄ omne uincit uirtus ip
 sa nulla uincit̄ re.

¶ Amisi amicum.

¶ Cetera non habes cū amiseris
 caros amicos. maxime tūc habes cuz
 uidēt̄ amissi. presentia eī delicata sūt
 ne dicā. fastidiosa ac superba. rebus
 minimis offendit̄. amicoꝝ aut̄ recor/
 datio suauis ac iocūda. nil amarū re/
 tinēs nil dulce nō retinēs.

¶ Mors amicū optimum mihi
 abstulit. **¶** Si cōmoditates
 pditas quereris utiq̄ uilitates cupi/
 ditatesq̄. non amiciciam ponis. Si
 cōuictum. cogita q̄ parua pars t̄pis
 uiuētium exhibet presentia aīcorum
 quante cure. quantū morbi occupant
 quātū sopor ac uoluptas. quantoq̄
 peregrinātiꝝ discursus. sollicitudinū
 q̄ diuersoria ⁊ secessū. Quātū nunc de
 niq̄ aliena nunc p̄pria. ⁊ illa rerum
 multiformiū. magis ac iūcta nece ssi/
 tas cui nulla p̄speritas eximit̄. de tra
 hunc cōcupito cōuictui. q̄ rari cōgressū
 q̄ breues q̄ sollicite more. digressus
 quasi duri. q̄ sero redit̄. qui obices.
 quenā ipedimēta. qui laquei. huiꝝ ac
 silibꝝ uite difficultatibꝝ. aīcieq̄ ope
 dibꝝ ad memoriā redactis. intelliges
 quantulum sit quod tibi mors abstu
 lit. si illud solum libras qd̄ amicicie
 vniū solum atq̄ perpetuū fundamen
 tū est. nil ibi mors potuit. Tullioꝝ Le
 liū cōsolat̄ de morte Scipionis ut i
 eo memoria eius uiuat. quia nō fama
 aīci aut uirtus extigui potest qd̄ no/
 bis uiuere perhibet. Paulū Augusti
 nū Bernardū Gregoriū atq̄ uiros ali
 os magnos quo minus nobiscū i me/
 moriā sedeāt. ābulēt. colloquent̄. dis
 putāt. nos quoq̄ doceāt cōsulētur ⁊
 erudiāt. **¶** Amicum mors ama
 ra rapuit. **¶** Amici corpꝝ eripe/
 re mors potuit nō aīciā nec aīcum
 Sunt eī ex illo genere. qui nec morci
 nec fortune subiacent. sed uirtuti. que
 vna i humaīs rebꝝ est libera. ⁊ quecū
 q̄ illi subsunt donare libertati potēs
 est. Neq̄ enī tanti eēt precii aīcus. si
 tā facile perdi possit. tāta enī uirtꝝ ē
 ⁊ aī pulcritudo ut i boſte etiā delect
 et ⁊ amare cogit illum qui se oderit.

T Doleo absentiam amici.

Est illud fateor mulierum commune. et omnium muliebriter amicum quorum omnis delectatio in sensibus est. de his tamen loquitur poeta ubi ait Absentem absens auditque uidetque. Id enim si ita est cur amicus absentez non audiet uidebitque. nisi forte purgationes oculi sine lasciuie. potius quam uirtuti. aut plus aliquid dignitatis insano quam casto attribuitur amanti. Sui sane propter honestos ac uolucres cogitatur. quos pro libito uagari sinit et esse. ubi uel nulla distantia. uel ius prohiberi potest. epistolari remedio etiam consulit est. quo nescio an ulla gravior sit presentia. quam tenera ac sepe fastidiosa est. Interdumque amicorum paratio offendit ut quos ualde dilexeris quorum optaueris presentiam uehementer etiam nonnumquam abesse malis. Unde Tullius existens Rome ad Ciceronem Ciceronem fratrem suum scribens Sic tenentem proconsulatur. Cum tuam inquit epistolam lego te audire. cum tibi scribo mecum loqui tibi uideor. subdistinguitque animo suo fraternam fingere debere presentiam efficacissimum incitamentum ad honestatem excitandum dicit. Sic et Epicurus absentem amico scribens ait. Fac inquit omnia tanquam spectat epicurus. Seneca in Capania exiens Lucillo scripsit exiit in Sicilia. hortaturque ut secum studeat se cum cener. secum ambulet. secum conferat. que non nisi animo firei poterat non egent oculorum aut aurium pedumque ministerio. Oculis aut auribus aliquid fateor tamen subtrahit animo nihil.

T Abest mihi amicus.

Enterdum non agnoscit amicum. nisi cum ceperit abesse. sane illud siue in cunctis rebus sic est et in amicicia. quod copia ingens gustum ebriat. ac uic pe-

nuria. Quod si magister amoris Duidius Naso intermissionem amantibus utilem dicit esse quibus in presentia est uoluptas. Cur eadem non utilis est amicis quorum in uirtute iocunditas tota est. que absentie nullum sentit incommodum eorum ubilibet presens sit. noli ergo desiderio succumbere. sed esto animi constantis atque amicum mentem complectere quem tibi nec discessus eripiet nec mors ipsa.

T Dulcis amici molestiam fero moleste **E**ffer uiriliter tamen et molliorem partem animi presentie uirtuti commoda habet amarum scilicet quam defles nunc absentiam. forsan in tempore tibi amicum et amici presentiam efficit dulciorem. ueque accipe iam quod aures vulgi uix capere sufficiunt. Dici enim nequit quam tenera. quam fastidiosa presentia sit interdum amicorum. in absentia uero nihil amarum. nihilque quod pungat preter desiderium. quod tamen dulce est. quod non ipse neges tu.

T Dulcis laboribus atteror.

Euid sub celo non laboriosus dabis. preter solam (ut credit) uoluptatem. qua nihil in fine molestius. nil laboriosius. nil quoque quod in animis ipsi relinquunt tot aculeos. Unde Praxiteles inquit natura dedit sine dolore mortalibus. Et alius. Tu inquit anima bona nobis laboribus uendunt. Cum enim omnia grata bonis nobis donata omnes pro uno ore fateant. ille ludens uendit dicit. Reuera ab inicio rerum nihil clarum nil altum. nihil memorabile sine labore gestum aut periculo esse legimus sine difficultatibus nulla gloria esse potest nulla etiam uirtus casu accidit tantum bonum. ad quod tam durum et fragrosam atque scrupeum iter est.

T Nimio labore conficior.

Virtutū archa labor ē. requies uoluptatū. Nil sine labore laudabile est nil excelsum. p̄de laudis herculee fundamentum labor est. Nulla re etiā Ulixes quā labore cognoscit q̄ talib9 etiā prudētia fungeret. que si ociosa fuisset ignota eēt. labor gloriosos aios nutrit recreatq; non faciat labor. Scipionē Fabiū Pompeiū Juliū r̄ cōsimiles militia claros fecit. Sic r̄ philosphos poetas r̄ sanctos uiros quoz ois uita quid nisi delectabilis labor est. Suid de artificib9 dicā. quoz p̄fecto studium nō p̄n9 stimuly potest esse. magna r̄ salubria tractatib9. quādo. ad mīma sic acuit aios r̄ exercent. Proinde omne gen9 percurrere hominū. ubi multū fame est est r̄ plurimū laboris. Et aīo uirtutū amatorib9 labor amād9 ē. Sine quo ad eā quā amāt r̄ quā cupiūt gloriaz peruenire fas nō est.

Nimis crebris laborib9 exagitor. **N**imū r̄ parum qđ uarietate accipit accipiētum. Ignauo ei ois labor nimis qui nullus est iustitio milicie spēs amor ē. discedite segnes. **A**dultū me cruciat labores. **N**ō cruciant si uir es sed acuit r̄ exercēt. Crede quia multū pro remedio labor fuit. etiam quos quies aut ocū ifecerat. Defecauit. detestiq;. Nā illū aīz curare oīat r̄ prurientibus uiciis obstare atq; radicata cōuellere. **D**ur9 labor mibi.

Dura quidē uirt9. dur9 labor mollis ē uoluptas. mollis iertia. unde similia cohabitant. Inter diuersa diuortium ē mollū hominū. querela tua est. **N**imum laboriosa fors mea est. **T**e honoratuz ingratanter accipis. nescis queso ut

nocte media dum castrorū acies uirgū nū r̄ uirorū stratis suis surgāt. algēt. uigilāt. obsequiis diuinis exercēt. Interi adulteri suis illecebris perfrunt. **D**ūq; in castris miles p̄ patria defēdenda dux in tabernaculo p̄ augenda. Studios9 p̄ ornāda aīa inter libros excubāt. leno ifamis inter suas acies ac i suis tētoris oīscit. iā tuā sortē elige. **A**cerrio labore urgeor. **S**ane ois qui conat̄ gloriam adipisci. per artā uīa ambulet oz uerbū dñi. At cui ad ignauā rēdenti denexa r̄ perfacilis uia est. nihil facilius q̄ errare. Deniq; quisq; ad laborem nascitur ut testat̄ scriptura. neq; filios regū excipit labor ergo itaq; v̄tus uestre artes sunt nō ocū r̄ uoluptas. quib9 q̄ se applicāt utiq; a natura hominū degenerāt. r̄ se in naturā pecudū trāformāt. Nō in naturā hominū sed brutorū cōputari a philosphis gentiū meruerunt.

Graui labore atteror.

Ipsē labor rēdētib9 grauis qui leuis est conātib9. tñ aīo forti pferi assurge. p̄ntiq; molestie finē offer quia multos labor extulit multos industria. sopor nullum.

Cogor ire pedes.

Cogi quidē durū fateor. cogi aut uolens nequit. Indignatio aut dolor necessitatis pondus exaggerāt. patiētia uero r̄ cōsensu aī fortune cuspis obtūdit. Vis ergo non cogi. sponte fac qđ cogeris. uis ut iter lōgū breue sit fac uolēs. Ars hec i manib9 tuis ē. **D**oleo qđ pedes ābulās. **A**n hunc mundum eques intrasti an exhibis. Suid nisi eques ire p̄ mundum doles. **D**humile principium. o humilior finis. r̄ q̄

superba inter utrumque media sunt. atque in breui cursu quæta obliuio terioꝝ. nec unde ueneritis nec quo pergitis meministis. **T** Dure fero tamen.

C An alienis pedibus malis ire. atque alienis manibus operari. neque alienis oculis uidere. aut auribus alienis audire nec alienis uultibus naribus olfacere. Suid ergo hoc singulare habet quod doles ire pedes nisi quia equitare forsitan quæ ire malles. Sane multi et quorum fiducia adeo delicati quod dediscunt ambulare pedibus equorum usum tamen diu fortuna concesserit ignorantes nature muneris obliuiscunt. non considerantes quod sancti preses pedibus nudis deserta perlustrabant. Sed et sanctissimi apostoli omnipotentis dei nuntii. mundi climata circueuerunt pedibus. Siquidem nil ad toleranciam rerum asperarum efficacius quæ cogitare eadem fortissimis animis multos esse perpeffos. pudet generosum animum id non posse. quod innumerabiles potuerunt. que cogitatio non tamen in laboribus. sed in omnibus aliis que difficilia toleratu sunt imo et in morte ipsa sepe profuit.

T Fatigor ex itinere.

C Nihil durum iter ita leuiter ac mestum serenat animum ut nobiles ac suas cure que nisi uiri docti ac boni peccatus incolere ac comitari nequeunt. Huius ei signata ac societas animi colloquenti accesserit non tamen leue sed et breue iter erit. Multos ei iocunda fabulatio sic affectat ut non iuisse sed se uectos esse credet. Juxta illud comes faciendus per uel biculo est. **T** Malum dominum populus patitur. **C** Fortassis id meruit. Juxta illud Sui regnare facit hypocritam. propter delicta populi. hinc ergo sceleri scelus adiectum est. Non est solus apud inferos sed ubique iusticia exercet

operum suum. Esti sepius cunctet. interdum properat. per se utique inquit est dominus iudicans eos in terris. **T** Crudelē dominū patior. **C** Crudelitas quidem mala et nature hominum aduersa est sed utilis uicinis ac lasciuenti populo frenum. prodest ei eis paucorum oriens. Quippe amare inscius expedit timere. Nemo autem tam trux dominus ut non curculētior sit uoluptas prosperitatis comes ac filia. agere quorumque nil perius quæ securitas ac libertas. Sui ei nihil metuit proximus est ruine.

T Misera plebs malum dominum patitur. **C** Tibi crede nullus in misera plebe miserior quæ tyrannus Dionysius tyrannus sycilie contemplare. Ille uir improbus nec indoctus de seipso suaque tyrannide quid sentiret. aperitissime pedetis supra amici uertice gladii cuspidem declarauit. Nota est historia. Timet quidem plebs tyrannum sed et equo tyrannus plebem. sic reciproco pauore se cruciant uerum hoc refert. quod miseria plebis apparet. latetque tyranni. Non tamen minus affligit purpureo uelamine tecum uulnus neque minus grauiter auree compeles quæ ferree. Est et sua ut in sordibus utque in fimo. Sic et in lacibus et splendore miseria. aurea quidem tyranni uestis extrinsecus quæ tuncumque fulgida obruere illam si posses ardētibus inter aculeis plena est. Ita ergo non ipse ut uides se uiunt tyranni. quæ tuncumque splendidi nec iulta plebs premit.

T In intelligēs dominus est.

C Non tot passim eunt domini. nec tam late fureret. nisi insaneret populi. atque cuiusque ciuium pro se carior foret priuata res quæ publica. uoluptas quæ gloria. pecunia quæ libertas. uita quæ uirtus.

T Unum crudelissimum dominum

patria patit. **E**t multos tu-
lit Roma. Galluz. Caliguluz. Nerone
Domitianuz. Commoduz. Galienuz.
Maximianuz. Deciu. et similes. Sar-
dapulum effeminatum tulit Africa.
Cyrus pars. Alexandruz. Grecia et Asia
Dyonisiumq; Sicilia reges. dictos
tamen tyrannos acerrimos et immi-
tes. Sed quod ueteres numerem cum ho-
die multi sunt. et tam alte. Hinc suis
opibus ac potentia populorum. Il-
linc moribus et dementia radicati sunt
ut numerari nequeant nec conuelli.
neque minus apud nos hodie quam apud e-
gyptios. aut medos libertate pessun-
data ac sepulta. pressa seruitus in natu-
ra sit. usque adeo ut presens noster quod nati es-
sent puduit. vos autem pene in seruitute na-
ti atque educati ut dolores antiquam sic
nouam querela materiam non habet.

Tugo potestis omni premor.

Et si omnis potestas est a deo seu
ad bonorum exercitium seu ad penam ma-
lorum. Par est ut diuino imperio te sub-
iectum esse sentias non humano. Cuius si
minister inimicior uideatur patientia effi-
cies ut mitescat. uix ullum tam ferocem in-
genium est. ut obedientiam et obsequium non
leniat. Denique uel ferendum est quod pre-
mit uel deponendum. Nihil ei est tertium
preter impatientiam que molesta non minu-
it. sed acruat. **E**t Superbo domino
seruio. **E**t Quid scis an ille superbi-
ori domino seruiat forsitan uxori. forsitan
meretricule. forsitan his quibus imperat.
Quot putas seruorum suorum seruos do-
minos cernimus undique. et quod durissi-
ma seruitus est forsitan sibi ipsi. hoc est
uicis et passionibus. ac uolentis affec-
tibus suis seruit. Quid dicam pauci sunt
liberi libertate non tamen illa qua libera-
uit eos ueritas. Crispi et Iulii. quorum

tamen eo ipso uita laboriosior est quo alti-
or. Sed et de libertate qua cum fortuna
omnes ligati estis. Aliorum enim aurea ca-
thena est. aliorum sordida aliorum laxa.
aliorum arcta. Alium honores uincunt.
alium opes. quosdam ficta nobilitas pre-
cipitat. quosdam premit humilitas.
Subusdam aliena super caput sunt im-
peria. quibusdam et sua. Quosdam uno lo-
co detinet exilium. quosdam religio aut
monasterium. sic omnis uita seruicus est. de
nulla ei conditione conquerendum. Nihil
tam acerbum in quocumque fortune statu fu-
eris. In quo uirtuosus animus solatium non
inueniat. Crede multo citius inuenies et fa-
cilius quam fidelis serui. quam iniusti regis implent
officia. Cum non sit difficilior quam bene inpare-
tuam sortem ergo letus amplectere. nisi humi-
le. facilius tamen et tranquillam quidem nisi
forsitan fatearis felicior est in spectaculo
abelatem quam quiescere in cubiculo.

Et Pessimus tyrannus est qui dominatur
nobis. **E**t Raro absque culpa populi ty-
rannus surrexit aliquis. porro omnes uos
unum hostem habetis et notum ac unus ille
multos his incognitos. periculosior sta-
tus. **E**t Regnum mihi sine filio est.

Et Et honestis nunc et liberis reg-
nabis. Sepe enim amor filiorum ab amore
uirtutis animus deflexit. legisti quidem
apud trāsiciam populi et arbitrio consenti-
entis Rex eligi. uir optimus ex omnibus. i-
bi nil sanguis nihil opes. profunt. Om-
ne suffragium de uirtute oritur. Ita ut iu-
dicio nunquam fauor efficit. Sancta quippe
et felix affectio que ad nostros reges uti-
nam peruenisset. Neque sic malis peiores
et peioribus pessimi succederent. nec or-
bit terrarum tradita per manus nequi-
cia aut superbia corripissent. Illic er-
go nullus nisi senex uenit ad regnum
ac sine liberis etiam nisi alius uir optimus

eēt. ne scz etatis feruor. aut amor fili/ oꝝ trāuersū agat aīmū quo nō expe dit. Itaq; si filiū habet ad regnū nō assumit. nī in regno filiꝝ nascat. statū cedit regno. nec uiri prudētissimi pos sibile eē opinati sunt. ut idē aīmꝝ si mul ꝛ populū curare debeat ꝛ filiuꝝ.

¶ Regnū meuz dimisi.

¶ Clauis regia sceptruz atq; di adema. Crede uel expertis. pōdero/ sissima rez sunt. multiplici ergo faste releuatꝝ queri queso desine.

¶ Regnū amisi.

¶ Immo potis euasisti ꝛ nudꝝ ex ingenti naufragio enastisti. Solēt quidē uite restitui querelas premere uotazꝝ soluere.

¶ Felicitatē reg ni perdidisti. **¶** Seu felicitatē mise rā. seu felicē miseriam.

¶ Regni potestate careo.

¶ Et regni curis ꝛ casibꝝ. quoz tedio atq; odio quidā e solio excide re uoluerūt. qđ ut uellēt optarētꝝ ex aīo Augustū cesarē modestia Heronē uero metus impulit. Nōnulli sponte dimiserūt. Suidā īperator cuiꝝ nomē ptereo. nō collapsꝝ. nō dꝝpssꝝ. sꝝ stās uolensq; īperū reliquit. Sui ultero ad dimissūz reuocatus. spreuit opes tur bidas. ancepsq; fastigiū. ꝛ questū ab aliis. querēdūq; tantis cedibꝝ. rursus oblatū exhorruit. expertus in priuato lare oleribꝝ otēꝝ est. Id uero uelle q nō potest. sunt nāq; prauitates ꝛ īdo mite uolūtates. necessitati salcē uicto riq; suo gratias agat. ad eū eī statū vi redactus est. quem debuerat optasse. Guippe primū uotū aī boni esse debꝝ. honestasilia libēter āplecti. pximū uero vel coacte qđ quidem nō latuit Antiochū regē Syrie qui ōmbꝝ ba bitis in Asia priuatꝝ a romanis. Se

natui ac populo romano vberes egit gratias qꝫ cum a nimia sollicitudine liberatum. ad mediocria redigissent. Id quidē facete egit si fictē egit. Ne ue ro si uere egit. grauitercꝝ utiq; atq; sa piēter. **¶** E regno cecidi.

¶ Casus forsan tibi utilis ē. Se debas enim in precipiti depositus es nūc in plano saluz. ꝛ periculosam alti tudinē post terga respiciēs. videbis te a folio descēdētē. ad priuatā requi em ascēdisse. nī nulla ē sine securitate iocūditas nulla felicitas. Aliquāto iocūdius te. aliquātoq; felicius. ac per hoc ꝛ altius te collocatꝝ esse qꝫ fue/ ras gaudebis. **¶** Regno depul/ sus sum.

¶ Habeto gratiā de pellēti. durū quidē auribus quod iu/ beo. liquidū tamē animo. Nā es de/ pulsus unde erat abeundꝝ. ꝛ qđ spō te debueras facias uel coacte. exoptā da equidē uis hec nō deflēda est.

¶ Regia arce detrusus sum.

¶ Ac illa latētiū discriminum plena erat. inter que dudū aīo ceco q buscā uelut aureis. sed nec minꝝ urgē tibꝝ qꝫ fulgidis manicis ac opeditibꝝ tenebaris. quibꝝ quideꝝ nunc solucis lumine reddito qđ ceca ꝛ cecās fortu na solita est auferre suis sequactibꝝ. il lius circulis tritis instabiles ludos eē uides. qꝫ eī auarꝝ adeo ut nō auro ui sum redimat. eligatꝝ inopē magis ītegritatē nobilissimi sensus. qꝫ diuitē cecitatē. Ne qui nō minꝝ nobilis est sꝝ sine compatione nobilior aī uisꝝ qꝫ corporis. Illū ergo gaude regni ruc/ cātis impēdio redusse. rē magnā par uo precio. neq; rem unā tm̄. Nō eī tm̄ cecitas cū regno abiit. sed ꝛ libertas rediit publico seruicio liberatꝝ.

¶ De solio descēdi.

E Impudētis superbie et amētie negligētis esse dixerī conditionis te oblitum. fastidire id quod es. uelle quod nequeas. **S**uipe nō possunt omnes esse reges. **S**it satis homines quia sint. auīd sua sordet humanitas. **S**ui escite miseri quiescite oculos aperite. neq; bene secum agi putāt hi. qui desierunt esse reges. quia cū omnium dura mortalium. durissima tamē regum fors est. quoz uita et innocens labori et obiecta infamie ac utraq; exposita periculis. et quocunq; se uertit difficultatuz scrupulos circa se uidet ac reruz naufragia. huic te eripuisse miserum dicis. cum nuncq; tibi melius aliquid acciderit.

T Regnū meum ad aliu; doleo translatum.

T Tuuz dicis quod fortune est que si donare tibi potuit. cur non auferret quo uoluerit trāsferre? Sed fortunā uestram semper accusatis siletis culpā. uide ergo ne tu in causa fueris. **S**criptū est regnū a gēte in gentē trāsfertur propter iniusticiā.

T Vinci in bello timeo.

E Modestus timor cautionem uehemēs desperationē parit. quaruz altera nil in bello meli; est. altera nihil peius in reb; omnib;.

T Euentum multū horreo.

E Differ interim donec spes ipsa redeat. nō male pergit. unde abstinēdū mēs terrorq; denūciat. Solēt quidē ais inēē presagia quedā futuroz.

T Casum nimis timeo.

E Vide ne non natura rerū aut uirium defectus. sed sibi fingat presagium. ignauia est cui nihil formido. losū ac difficile ē. q̄ auxilio utitur cōprimēda est anim; exticād;.

E Dumq; q̄ sepe pauciora ac leniora pericula sint q̄ pauores obseruari. Sepe falsas imagines oculis rerū terribiliū obiciunt. quib; multi osternati ferro post sibi paratā uictoriā se hosti tradidere. Nō ei fals; et ianis met; uero lētior ē. sed eo sepe uehementior quo pauētē maiora sibi fungēs omnia error precipitat. et male cūcta ministrat impet;.

Sz nī nec hiis attollere aiuz potes. cāpo abstine uix bñ geritur qd̄ pauide gerit. Sic enī affectus in actē si descēdas tecum erit qui dimicat cōtra te. **S**ui enī aduersus te melior ps rebellat. semper enim mal; hospes ai pessimusq; in bello comes met; ē.

T Timeo civili bello conteri.

E Vide ne tu un; sis eorum qui mala uel qui flatu. civile incēdiuz abierunt. multi enī faciunt unde mox q̄rant et quasi ab altero inflicto uulnus suis manib; factū lugēt multi incēdiis suis p̄ire. Si tibi nil sis osci; fateor pius dolor ē. boni ciuis ē i calamitate publica tristari scz quē sole tur inocētia. In humanis enī reb; nihil flebil; ē q̄ c̄pa. ymmo ut plac; uiris magnis nullum aliud malū.

T Vinci timeo in animo.

E Certe nullum bellum ē acrius. nec infest; nec civile quidē enī id ē ciuib; inter se hoc homini secum est. id foris in plateis. Istud intus ē in anima inter ipsas partes anime geritur ipse homo contra se litigat. quo durante litigio ē q̄ c̄pa. ymmo ut plac; uiris magnis nullum aliud malū.

E Diuersis affectibus pugnat animus.

E Diuersitatē istā quantum potes abice. et incipias unum uelle et erit opposita et immota pax ai. cū affect;

discordes animi. quasi sediciosi ciues in uoluntate unā conueniunt. Alio quā ut contrarij et corrupti humores felicitatem corporis. ita contrarij affectus felicitatem animi corrumpunt. immo impediunt potius. que tāto periculo sior ē quāto corpore animus ē nobilior. et eterna mors tēporali terribilior.

T Pugnat nec scit quid eligat animus.

C Malum simul et mali causam stringis. quia enī nō eligit ideo pugnat. et confestim pugnare cessabit si eligat. dico si bene uelit. Si malū ei uelit aut eligat magis magisque turbabitur. mali contrarij sunt sepe sibi ipsis. uicia enī inter sese pugnant. semper inter uirtutes summa concordia ē.

T Fluctuo in cōsilijs.

C Sapientis aī ē idē uelle et idē nolle. ē enī ubiq; par sibi. stultus ut luna mutat. Talis enī fluctuatio argumentum ē magnū male se habētis animi. ut enī corpus egrus sepe thoro uoluit sic et animus eger cōsilijs agitur. De quo sane uix ulla mihi spes salutis est. parum quidē abē qui sperē melius de homine pertinaci uicij inherente qui si uersus fuerit ad uirtutis studiū cōstans forsā erit in hac re perseverans quā de homine uario se nullo consilio applicate. qui etsi aliquid boni ceperit nō cōsistit nō manet id ē nō perseverabit. Suo quidē malo peius uix inuenies.

T Factor inter uarias causas.

C Quasi timidus inter fluctus uite tue puppis cōsiliū inops et gubernatore destituta scutit. proxima naufragio tuto igitur alius et salubri in portu sistas. atque anchoris iactatis cōquiescas priusquā te oppresserit tēpestas.

T In ambiguo statu uiuo. Quid futurus mihi sit ignoro.

C At non ambiguus deo. Illud quidē satis tibi sit. fidus illi. Illi te ipsum crede omnem sollicitudinē picias in illius. dicasque in manu tua sortes mee. Idque pie feceris neque spes cōfundet in eternū. Idone ambiguitate. pone anxias hesitationes. Ille nouit quid de te acturus ē nullius rei dubius. parua quidē fateor. sed firma in nauicula magnum mare sulcans. fidus tū ac salutis tue amantissimus gubernator est. quod refert si uiam inuectus ignoret. si nota est magistro nauigii.

T Ambigua mihi sunt omnia.

C Quid est queso de quo ambigis. an moriendum sit mortalibus. an spernenda que fugiunt. et nullas in prosperis spes habendā. an inuitabiles eē rerum casus. sed tolerabiles. nec flecti quidem sed frangi posse fortunā. At hec omnia certa sunt. In fide enim uiuimus. in spe ambulamus. de utendis uero ac fruendis instructi sumus. satis ab his que precesserunt. qui fecerunt nobis uias uite. quorum testimonia credibilia facta sunt nimis. Nihil enim opus est ambigere. plus scire uelle quam satis est aut habere. intemperantie species est. denique quisque nunc scire uult que post uitā hanc scienda sunt aut habere que ibi sunt habēda. ostendit se fidē nō habere. Credenti quidē meritū colligit. uidenti autē redditur premium quod plenū promittit in futuro. sed iam in cunctis filiis gratie inchoat.

T Adulcū timeo uincti uno quasi uictus sum.

C Non est uictus nisi qui se uictum credit. Cuius spes obruta est et extincta. cuius animus arma deponit.

Exurge nunc animū fortis uiri indue
noli miser esse ante tempus. Suid iu
uat mala accersiri. quid pōtē dolori
occurrisse si futurus est. satis cito do
lebis. presens eī tempus futuri uictu
pdere. Suid stulcius cōsule tibi Aspi
ce Romanos gentiū uictōres aliquan
do. quō alta semper et inuidta cōsilia
inter oīa fortune mala habuere Suid
aliud id dixerī. q̄ uirtute aī fortune
mollicie emollire. atq; illā in sui pu
dorē ad amorē sui cogere. Suid plu
ries strati altis surrexero.

¶ Victus sum.

¶ Si animus cecidit actum est. s; nō cadunt unius lucis euentu aī forti
um uiroz. Suipe nō tm magnani
mi s; et longanimes sunt nam hodie
uictus. cras pugnabis. cauti9 discēs
artē. Infausta enī prelia. q̄si cristes et
fidi sunt magistri. Docent enim atq;
ubi sit erratum admonent et premu
nunt. Sic agricolā sterilitas. ac archi
tectum lapsus. odium crebri. casus ge
tez. nautā pcellē grauiore. Sepe qui
dē errādo discit.

¶ Victum me doleo.

¶ Hoc bonū fugiens saltē inue
nisti. quod noscere incipis fortunā.

Artes magnas nemo grati discit. ad
tos sane experientia docet. quos sco
la nō docuit. et preceptorib; durum
caput hausit oculis quod aurib; nō
ualebat. Nulla enim humanarū rerū
certior magistra ē. nulla discutiendis
errorib; aptior q̄ aduersitas.

¶ Egredere fero tamen.

¶ Vincere forsā p̄cius fuerat.
nā etsi plus dāni min; tamen habere
peccata solet ille qui vincitur. lucroz
ingēs. quod optātes aliqui. nō uinci
tantū s; et etiam mori eligerunt. Sane
uitam certamine mercāt egregio. qui
morte corporis anime salutē querūt.
Verum plures malis suis gaudēt. a/
gunē bonis. tanta hominum mentes
habet cecitas. Deo grās.

¶ Explicat liber de remediis utrius/
q; fortune. prospere et aduersē. Copu
latus per quēdā Adri anum Cartusi/
enī. et sacre theologie professōrem. Im
pressusq; in alma vniuersitate Loua/
mensi in domo magistri Jobānis de
westphalia.

Biblioteca Nacional de Lisboa

Inc.
191

Fatta a N^o folio (a^c)

1573

